

Biblioth. Hungar. Jan. Kour. h. 1. 1.
Szécsényi Városi Múzeum
Múzeum Adta és Készítve
Szécsényben Anno.
Dni. 1673 g. Martij

1706. évi

Mentis Martij

Szécsényi Városi Múzeum

Teljes

1064.

1064.

1. péld.

M. 600. 2

1064

E G O

SZÖVETNEK

Avagy

ROGYOGO FAKLYA

Melynek

Tündöklő világoffága a' ROMAI

BAAL Isten Oltára alá rejtett lelki fertelmességet és az hét hegyeken feküő Anti-Christus Seregének IstenNyajja közül való ki szakadását, Eretneiséget, és otsmány bálványozását ki mutattya.

Melyet

A' Magyar Nemzet között szedegettetett Jéhus Christus Aiklaban legelterendő Gyengébb Juhoknak ártalmas mételetytől való megh oltalmaztatásokra

Az Vridvezitő kegyelme gyujtatott

V A R A D I M A T T Y A S Által.

FRANKFURTH

Nyomrattatott WELLEN S JANOS Által

M. D. C. L X V I I I.

Jerem. 52. v. 6.

Fussatok ki Babylloniából, és ki ki mind tartsa meg
az ő lelkét; ne veszszetek el az ő gonosságában:
mert az Vrnak meg látogatásának ideie ez, megh fizet
ő neki.

Eesai. 52. v. 11.

Menyetek el, menyetek el, fussatok ki onnét, es sem-
mi tisztátalant ne illessetek, menyetek ki ő közüllök,
tisztítsátok meg magatokat, kik hordozzátok az Vrnak
edényit.

1. Cö. 6. v. 14. 15.

Ne szerkeztessetek az hitetlenekkel fele-más igában.
Mert mifsoda társasága vagyon az igazságnak az ha-
missággal? és mifsoda edgyessége vagyon a' világossá-
gnak a' sötétiséggel? és mifsoda edgyessége vagyon a'
Christusnak a' Baliállál?

Apoc. 18. v. 4.

Fussatok ki en népem Babylloniából, ne legyetek,
reszesek az ő büneiben, hogy az ő büntetésekkel ne
büntettessek.

*Az igaz réghi Nemességnek rogyogó
Czimerével; Mindenféle Virtusoknak ründöklő jénye-
vel; Es az Istenes buzgóságnak tellyes mérté-
kével fel ekesített Méltóságos Vrnak.*

A'

TEKE'NTETES és NEMZETES

BELDI PAL Uramnak

Az Erdélyi méltóságos Fejedelem Apafi
Mihály kegyelmes Urunk ő Nagysága
Belső Tanácsának; Minden mezei Ha-
dájnak Fő Generalissának; Belső
Szólnok Nemess Vár-Megyenek
Fő Ispánnyanak; Három-
(Sepsi, Kézdi, Orsai) Széknek
Fő Királybirajának &c.

A' Christus igaz Anyaszentegyházának hűségös Daykája-
nak; a keresztyéni Réformata Religionak Baynokosko-
do Védelmözőjének; s' erős Özflopának &c.

*Kegyelmet, békeséget, és az Vridvezítő sze-
relmében való végigh megh maradást!*

T. NEMZETES VRAM.

A Maz Isten zöldellő Paradi-
csomának csergedező folyo-
vizei mellyékében fel neve-
kedett termékeny ékes *Lilium* szál-
nak, az az: A' Christus Jésusnak,
* 2 ked-

kedves, s' jó illatokkal tellyes ruhában fel öltöztetett Jegyesének, az Anyaszentegyháznak, balsamum olajjal fel kent, fejér hóhoz hasonlító testének gyengeségét, az ő csecsemőségétől fogva, a' világnak e' mostani meghavult vénisége koráig, amaz réghi Kigyónak még a' Paraditsom kertben elhintett magvából fel nevekédett mérges, és mardóso ket nevezetes Tővissek: Az *Erődögi kegyetlenség* és az *Eretnekiség*, él annyéra sanyargatták, mardosták és sebhatték sok izben, s' sebhetik még ma-is, hogy annak mélységében bé ülepedett foyto méreggel csak nem ugyan meghfojlódni lattatott sok rendben; lattatik mostis sok helyben.

Első halálhozó mérges Tővisnek mondón az *Eördögi Kegyetlenséget*: melynek első magvát, akkor pökéki szájaból az Istentől megátkoztatott Paraditsombéli Kigyó, a' mikör

az

az el csábított *Evának* mezittelen
farkát elsőben meg harapá; és hogy
az a' gonosz magh, gyümölcstelen a'
földben ne vessze, szorgalmatos
gondal harmatoztatá: hogy így az
Isten Anyaszentegyházának gyara-
podo Csecsemőféget annak erejével
és mérgével megh előzván szüntel-
en sértegethetné. Ugy-is lön. Mert
a' Teremtő Istennek, e' Kisded
Csecsemő, még mondani kezéből
jól ki sem kelhete; és imé legh ottan
a' gonosz Sátán megh akará főjtani,
olly mérges sebhetésebet ejtván
gyenge oldalán, hogy annak fene-
ketlen mélységéből ki folyo méreg-
nek hathatós árja csak nem mind
az egész világot, egy koporsóban
szálittá: álla tsak az edgy ellene,
hogy az irgalmas Isten az ő, világ
fundamentumának előtte, el készít-
tetett orvosló Flastromát legh ot-
tan sebére nyomá.

Nem tévé le továbbais mérges

gyülölséget e' szentelen Lelek: főt
uy erőt vön, hogy az Istennek szent-
séges Városa ellennében Bástyákat
emelne: melyben bé szállittá hada-
kozo erejét, a' honnan ki tsapáso-
kat tévén az Isten Anyaszentegy-
házára, Oroszlyáni kegyetlenség-
gel ügykezik vala aszt fundámen-
tumából el törteni. Ennek kóborló
Hada féle vala a' vér szomjuhozó
Cainis, kinek kegyetlen keze által ki
ontatott ártatlan vér az Egekben fél
szökelvén, az Istent boszszu állásra
indittá: és az ő utát nyomdokló
Istentelenségnek nevedéssé az ő
orrából ki gözőlgő füstöt olly se-
bes langá gyulasztá, hogy az Eö-
zön viznek földre szállása kevántat-
nék annak el óltására!

Minek utánna Csecsemőségéből
ki kelvén ez Jesus Christusnak Je-
gyese, valamenyére fel serdült álla-
potra jutott volnais, nem lön üres
e' gon sz Tovisnek mardosásától:

melynek mint edgy ugyan élő nyelv-
vel szóló bizonsága az Isten Anya-
szentegyházának fok izben valo
fogságra vitettetésének Historiaja a'
szent Bibliában. Ambár itt ne em-
litem Ægyptum országában való
nyomoruságátis ; tsak a' Birák ide-
jében , talám háromszáz esztendők
nem folytak el , hat renden vitetett
rabfágra. A' királyok idejében-is
nem vólt könnyebben sorsa ; avagy
tsak a' mint az *Affiriai* és *Babyllóniai*
kemény fogságban valo tartafásais
meg mutatiya.

A' Völegény Iesus Christusnak
testben el jövelele utanis , nem en-
gedé cz Emberi Nemzetiségnek
meg eskütt Ellenfége a' Pokolbéli
Sátán, e' mérges halál hozó tövisfét
gyökereből kiveszni : sőt egész Et-
döre szaporitá , és annak fojtós
gyümölsfén olly mérges Scorpiókat
és agyarkódó Vad-kanókat nevele,
kik az Ur Christus kedves Jegyefét,

s' szerelmes Mátkáját megh szaggat-
nák; kik az Istennek gyümölcsöző
szölejet ki túrnák; és relyességgel
pusztaságra juttatnák. Ezek között
valók amaz Tíz híres üldöző Po-
gány Bestiák; *Néro; Domitianus;*
Trajanus; Adriánus; Antoninus, Pius,
verus, Philosophus; *Severus; Maxi-*
minus; Decius; Valerianus; Diocle-
tianus. Kik a' Christustól fogva há-
romszáz esztendők folytaigh a' Ro-
mai Biradalomnak minden szege-
letit a' keresztyén vérrel megh fe-
stették.

Ezek között valók az *Vy Romai*
Skolban bé rekesztetett kegyetlen
Farkasok és dühösködő Vad-kanok-
is, kik a' galagonyán meg hizván,
magok kényességekben, el hatták
a' vad gyümölcsöt, s' a' Tövisnek
szoptak hegyet, hogy az által a'
Christus Jéhus szerelmes *Mátkáját*
hathatóssabban kénozzhatnák; hogy
megh száradott torkokat annak
ki

ki öntetett tajtékos vérével öblit-
hetnék megh. Melynek elő bizony-
fága *Hispania*, *Gallia*, *Belgium*
&c. holottis a' Christus Anyaszent-
egyházának vérével az felyebb va-
ló *seculumban* 1562. Eszendőb. Ten-
gert és folyó vizeket festettek, fe-
lyül mulván a' Tíz Pogány Impe-
rátorok üdejekbéli, akár melyik
Persecutiót kegyetlenséggel. Elő bi-
zonyfági mais mind azok, a' kik a-
maz Nagy Bestiának alatta keser-
vesen nyögnek; a' kik Márttyromi
vérek által váltják a' Christust fel,
és édes hazájokról volo szamki ve-
tésekkel vásárolják a' Menyei ha-
zát magoknak; a' kiknek ki önte-
tett s' földön megh alutt vérek aszt
kialtyák: *Vram kiszent és igaz vagy,*
meddigh nem részesz itiletet, és-
nem állasz boszszut a' mü véünkért
azokon, a' kik lakoznak e' földön?
Apoc 6 10.

Második sértő Tövis az Sokféle
Eret-

Eretnekség : mely mérgesebb az
elsőnél; ugy mint a' mely, nem
csak a' Testet sebheti, hanem u-
gyan megh furó Menykö módgyá-
ra hat bé a' Lélek Tár házába. Es-
annak *szükségesképpen megh kell*
lenni a' Szent Pálnak mondása sze-
rent, *hogy az igazak ki jelentessenek.*
I. Cor. II. v. 19.

Edgyik azért ma az *Eretnekek*
Közzül a' *Romai Papa* minden ha-
dával egyetemben: ki majd min-
denféle réghi megh avult Eretnek-
ségnek (bár azokat ne említsem-is)
ki öntött, avagy inkább mondgyam
Eleven bélyege; ki a' *Jesus Chri-*
stus tiszta tudománya mellől el ál-
ván, a' mint az *Eretnekeknek*, ugy
a' réghi *Pogányoknak* is dögös pot-
foljájokból töltötte megh káromko-
dásának pohárát: melynek fel ita-
tásával akarja már ma a' *Christus*
igaz Anyaszentegyházát, s' szerel-
mes Mátkáját megh részegíteni,
és

és a' Christustól elszakasztani Es ezen megh nem indulni kösziklai kemenségh!

Minekokaért a' Christus Jesus szerelme inditt arra, hogy ez ő Jegyesének, ki ma az Anti-Christus veszfzeje alatt fanyargattatik, ügylit fel fogván, a' menyiben a' mértékben nékem adatott Lélek engedi, a' Pápistai szövevényestövissek közül enis fejtegessem; az Evangeliomi faklyát az ő orczája előtt, tündököltessm, és hogy annak hatharo rogyogása a' lelki ismeretekre bé hasson, ellen vetett akadályit hárongassam.

Ne tessék azért. *T. Nemzetes. P.* Uram méltatlannak ha a' kegyelmed Istenesbuzgósággal rogyogó méltóságos neve alá, melynek sugára már ez Tenger melyéki országokra is el hatott, e' baynokoskodásban bé szálllok, és magamnak pais gyanánt vetem melyemre.

Ne

Ne tessék méltatlannak a' megh
sebesítettett Christus Jesus Lelki
Jegyesét, kinek, bizonnyal el hi-
szem, hogy magais edgyik Nemcs
Tagja, hóna alá fogni, és az ellene
Tufakodó, s' gyenge Testének megh
szaggatására agyarkodó Romai Be-
stiáknak megh köszörültetett agya-
rok ellen védelmezni. annális in-
kább: mivel hogy e' kellemetes lel-
ki Meny-Afszszonynak a' Christus
Szerelmessenek (kinek ruhájáról
drága keneteknek kedves illattya
foly le: de ugy van a' vilagnak leá-
nyi közöt, *mint a' gyenge Lilium a'
tövis között Cantic. 2. v. 2.) a' ke-*
gyelmed Szerelmes Hazas Tárfais;
amaz Salamon Kazdag Tárházában
tündöklő drága Gyémánt; amaz
kellemetes Carbunculus; amaz
Kegyességnek, tisztaságnak, tö-
kelletességnek, szent buzgoságnak,
és mindennémü elmét ékesítő lel-
ki Jóságának világos Tüköre; a'
T.NEM-

T. NEMZETES VITEZ SU-
SANNA Aszszony másik nemess
Tagja. Ennek Tagjai affelelt amaz
Isteni felelem alá rekesztetett, ke-
gyes erkölcsökkel fel ruháztatott
szemei előtt ingadozó hármias ne-
vedékény veszfzö szálak, a' T. *Nem-
zetes* BELDI SUSANNA *kis*
Aszszony; BELDI KELEMEN
és BELDI DAVID *Vrsiak*: Kik
nec hogy Isten életeket boldogh
esztendökre terjeszse, kívá-
nom!

Ne tessék végezetre méltatlan-
nak ez *Egö Szövetneknek* sugárit
szivének Tár házában bé bocsáta-
ni, és Nemess Udvarának közepet-
te világoltatni; ne tessék méltat-
lannak ez kitsin munkamat jo ked-
vel venni, és vidám orczával te-
kéntélni: hogy így a' minek mag-
va Istenes alamisnalkodásra szo-
kott kezéből költ ki, gyümöltseis
azon kéz által takarittassék Csüri-
* * * * *
ben

ben bé. Mind az által, ezzel nem
aszt akarom, mint ha a' kegyelmed be
hozzám való kegyes indullattyá-
val, és az Isten dutsőféggének elő
mozdittásában gerjedező szívének
Nemefs Rajával, Patrocinumával,
melyel e' *Belgiumi Academiakban* ta-
nítottat, egy fontban akarnám vet-
ni; Mert annak árnyékát sem
nyomja megh: hanem, hogy ez
által az en kegyelmedhez csatolta-
rott hiv alázatosfagomnak, s' tisz-
ta szívemnek Uy Zálagát függeszte-
ném Házaajtajanak két melyékére.

Es aszt ezen vegezem el: A'
Sionnak Királya, az Izraélnek fá-
radhatatlan Pásztora, vegye Oltal-
mazó szárnya alá a' kegyelmed, és
a' kegyelmedei életét; tündököl-
teffe házán menyei kegyelmét; ir-
galmasflágának siros olyajával har-
matoztassa Szerűjének földét; és
immár végezetre a' Pogany Tatar
Ercz Sajtója alatt (kinek még mo-
stis,

ftis, füleiben hangol csergedező
békójanak pengése:) mayd négy
esztendők tölteigh megh facsarta-
tott, s' el bádgyadott lélkét, üd-
veffég hozó balsamumával élefszgef-
se: tölcse bé szivét lelki örömmel;
és keserves szenvedési után vidulást
engedvén, életét minden kevána-
tos bóldogfággal koronázza!

Irtam Frisiában, Franekérai
Tanoló Házamban. die
14. Februar. 1668.

Kegyelmednek

Alázatos Alumnus

VARADI MATTYÁS.

** 2

A' ke-

A' Kegyes Olvasónak Szóló levél.

UR-Jesus piros vérével megh valtattott Isten Anyaszentegyházában levő hiveknek Serege! Mivela' nagy Babyllonnak fel emelkedett hegyén ülo hires Paráznának magzati meg szaporodtak, kik az Isten igaz Anyaszentegyháza ellen Zaszlot emeltek, és a' föld kerekiségét mindenféle tévelygéseknek, s' Istentől elszakaszto hitetlenségnek keferü konkolyával akarják naponként be hinteni; mivel amaz Karomkodásnak ártalmas lelke, az Ur-Chriftus országot pusztittó Antichriftus, az ő igáját viselő Rabjaiban, a' bárány Jesus Christusnak engedelmes szelidsége alatt, ravasz fortéljal, a' földnek lakosít birodalma alá hajtani megh nem szünik: el jött az ideje hogy e' Babyllon Leányának Gyermekei láboknál fogva a' kősziklához paskoltassanak; el jött az ideje hogy magzati öliből ki rántatván, a' sárban tapodtassanak; el jött, oh Jesus Christusnak minden hivei, az ideje, hogy ki ki az Urtól adatott Talentum szerént, az Isten Anyaszentegyházában vitézkedett, s' már boldogul ki mult több hiveknek példaira, ez Antichriftusnak országa ellen, elméjével, nyelvvel, írással viaskodgyék; hitetlenségének titkait fejtegetse; az Ur Nyajja mellett őrt áljon; ellenségivel harczoljon, es minden mételjes tudománytól magát, s' másokat oltalmazza. Es ez a' két dolog legh főkeppen az Ecclesiában szükséges: tudni illik a' Christus tudományának igazságát mások ellen védelmezni, és annak szentes

és féges voltát a' maga vallásán valokkal el-hitetni.
Nem lehet tehát el rejtve az oka, hogy enis (a'
ki, noha méltatlan, az Isten igaz Anyaszent-
egyházában levő ör-allo Pasztorok között va-
lo belső hivatalomat érzem) az Anti-christusnak
tévelygő tudományát, mint valami mérges As-
pisnak mardoso kölykeit, fojtogatom; hogy amaz
Babylloniai Nagy Paráznának magzatit öliből ki-
ragadozom, és a' tiszta Sz-irasnak; az az: A'
Propheták irásinak, a' Christus és az ő Szent
Apostali tudományának erős köszalaihoz pasko-
lom; hogy az ő undokságát világh előtt mutog-
gatom, es lelki fertelmességenek ki jelentésére
ez *Egő Szövetnekemet* megh gyujtom. Melynek
mi voltat, s' rendit, rövid summában eleiben a-
karom a' kegyes olvasónak terjeszteni.

A' Papisták Christus Pasztorfága alól valo el-
szakadásának azért. I. Aszt az határát a', honnan
el szakadtak. II. Folyását. III. A' másik határát,
az holott meg allapottak, mutogatom megh. Az
a' hatar a' melytől el szakadtak. I. A' Jesus Chri-
stus Uralkodása, s' Tudománya. II. Az Aposta-
lok Vallása: melyektől valo el szakadását a' Pa-
pának, *Elsoben* az igaz hűtnek egy néhány Aga-
zatiban próbálom megh; az *utan* az Apostalok
Vallásának; a' Sz-Sácramentumokbéli Christus
Tudományának; és az Isten Tiz porontsolatinak
a' Papisták Tudományával valo edgyben hasonlit-
tatásokból mutogatom megh; A' melyekből mint
egy ugyan önként nyakokban fordul, a' mivel min-
ket vadolnak, hogy tudni illik, Eretnekek és Ujit-
tók vagyunk. Minekokaért az ő Eretneksége-
ket

ket; Ujtitto Vallásokat; a' Sz-Peter szekivel valo
meltatlan ditselkedes ket vilagoson megh mutoga-
tom; el szakadásoknak rendit rövideden megh i-
rom; és a' mi ^{Re} eformata Religionknak igaz reghi-
séget, s' Car ^{lik} likaságát az ö Rhegisegekkel és Ca-
tholikusságokkal valo meltatlan ditselkedéseknek
megh czafolásabol fel epitem.

Az után Eretneki Vallásoknak Materiáit terjesz-
tem szem eleiben; mely rész szerént minden féle
Eretnekségnek *zavaros mostékja*; rész szerént a'
reghi Pogányok Vallásának *szemetes maradekja*. és
aszt a' Papisták Vallásának azokkal valo egyben ha-
sonlításából próbálom megh.

Továbba aszt vizsgálom fel, miben állottak légyen
most már megh: és az a' temerdek bálványozás:
mely ö Balványozásokat, az *Angyalok*, az *Embe-
rek*, az *Erzékenység nélkül* valo állatok imadása ép-
pitti fel. A' holott - is minek utánna az *Angyalok*
imadásában valo bálványozásokat meg próbálom,
és ellen vetéseket megh czáfolom, *négy rendbeli*
Emberek, ugymint a' Christus pusztá emberi ter-
menszete; a' Szüz Maria; Egyéb megh holt Szent-
tek; a' Romai Pápa tiszteletiben; annak utánna az
Erzékenység nélkül valo állatok, ugymint a' Kereszt,
Ostya, Szentek teremei és egyéb maradek edgyet-
masi; a' megh szenteltetett állatok, és a' Képek
imadásában valo setét balványozásokat mutoga-
tom megh, mindenütt ellenvetéseket megh czáfol-
ván.

Vegezetre osztán kettős intésekből álló lelki ta-
nátsal fejezem be. Mind ezeket edes Nemzeterem-
nek bővebb ha ^{znára}znára, Magyar nyelven bocsattam
ki, hogy így az Edgyügyüek is, akár magok olvas-
sak akár másol olvasatni hálják, lassák megh a'
Romai Pápának rut Eretnekléget, s' fertelmes bal-
vanyo-

vanyozásat mint egy ugyan magok szemekkel szem-
léljék ; és tudgyák magokat a' környüllők intse-
kedő Sátán tagjainak ostromlások ellen vedelmez-
ni. Ez jó ügyekezéremet (ha teherseget nemis)
szemlélvén azért kegyes olvasó , ha miben az
Antichristus országának az által való romlását , és
ellenben a' *Christus* Anyaszentegyházának épülé-
set sajdítottod , vedd jó neven. Enis azonban a' te
megh boldogittatásodat , buzgó imádsággal
Isten előtt munkalodni , s' neked sok jókot kíván-
ni meg nem szünöm. *Irtam Franekeraban. 6. Martji.*
1668. *Eszterdöben.*

A' *Christus* szerelmében

Kedves Anyád fia

VARADI MATTYÁS.

MU-

MUTATO TABLACSKA
Mellyben e' könyvben levő
Részek tétetnek edgy
Summaban le.

I. Az. Első Vágatékban.

Rész		Levél
I.	A' Könyvnek Czélljáról.	I
II.	A' Szabad-akaratról.	7
III.	Az Eredet szerént való bűn- ről.	9
IV.	Az Hívek ádvességeinek bi- zonyos voltáról.	10
V.	A' megh-igazulásról.	12
VI.	Az Erdemességről.	14
VII.	Az Elég-tételről.	16
VIII.	A' Költött Tudományról.	18
IX.	A' Képekről.	21
X.	A' Szentek tisztetéről.	23
XI.	A' Szentek esedezésekről.	24
XII.	Az idvezítő Hitről.	26
XIII.	A' Tökelletheégről	28
XIV.	A' Purgatoriumról.	31
XV.	Az Apostali Hitnek (Cre- donak)	

donak) és a Papisták Vallásának
edgymással való ellenkezésekről. 34

XVI. A, Christus Tudományának
és a Papisták Vallásának a Sa-
cramentumok felett való ellen-
kezésekről. 42

XVII. Az Isten tíz parantsolattya-
nak és a Papisták Vallásának
edgymással való ellenkezésekről. 51

XVIII. A Papisták Vjito Vallásának
gyarapodásáról. 63

XIX. A Reformatusokat Eretnek-
séggel vádoló Papisták Vádgyá-
nak meghczafolásáról. 70

XX. A Papisták Szent Péter szé-
kivel való meltatlan ditselkedé-
sekről. 77

XXI. Az ő Vallások Reghiségével
való kerkedésegeknek meg cza-
folásáról. 97

XXII. Az ő Catholikusságokkal való
haszontalan ditselkedésekről. 114

A' Me-

A' Második Váratékban.

I. Rész

Levél

- I. A' Papistáknak a' Pharisausokkal és edgy - néhány Eretnekekkel való egyben hasonlítottatásokról. 121
- II. Azonoknak a' Novatianusokkal, Pelagianusokkal, és Semi pelagianusokkal való egyben hasonlítottatásokról 129
- III. A' Papisták Vallásának a' Poganyok Tudományával való egyben hasonlítottatásáról. 130
- IV. A' Papisták Bálványozásáról közönségesen. 143
- V. Az Angyalokat imádo Papisták bálványozásáról. 146
- VI. A' Christus emberi terménfzetit imádo Papistáknak balvanyozásokról. 169
- VIII. A' meg hólt Szenteket imádo Pápisták bálványozásáról. 179
- IX. A' Romai Pápát imádo Papisták bálványozásáról. 181
- X. Az Oftyat imádo Papistáknak balvanyozásokról.
- XI. A' keresztet imádo Papistáknak balvanyozásokról. 123

XIII. A' Szen-

- XII. A' Szentek tetemeit és egyéb hozzájuk
tartozó maradék edgyetmásokat imá-
do Papisták bálványozásáról. 137
- XIII. A' megh szenteltetett templumbeli
edgyetmásokat imado Papisták bál-
ványozásáról. 145
- XIV. A' kepeket imado Papisták bálványo-
zásáról. 152
- XV. Bé-rekesztó lelki tanáts. 177

A' Lelki Babylionban nyomorgo Isten
Nyajjahoz valo lelki tanats. Apoc. 18.
1. Corinth. 6. Apoc. 12.

H Ald' megh *Babylonban* ô Christus serege !
Kinek a' Bálványok ferétes fellege
Szemeid el fogta , s' majd rád sül bélyege,
Fufs ki *Babylonbol* , mert el jött üdeje ?
Nem lesz az igazságh Tars az hamissággal ;
A' Christusnakis nints közü *Beliall*al ;
Te-is ne közösüly a' Nagy *Paráznával* ;
Se légyen lakasod többbe a' *Reluffal*.
O te is mit késsel többet a' *Pusztában* ?
Sarkánytól üldözött *Aszszony* ! térj hazádban ;
Le omlott *Babylon* , s' nem vigad magában ;
Az Ur tselekedte boszszu állásában.
A' Follyoviz mellyet utannad boczátott
A' *Sárkany* , az utról immár el száradott ;
A' kutból gözőlő füstis el oszlatot ;
Nincs semmi akadaly, mind el hárítatott.
Tágas utat irtott mert *VARADI MATTYAS*
S. EGO FAKLYAT gyujtot, hogy az légyen
Lampas
Szemed előtt, s' abból nézd mi a' *Veritas* :
ROMA T le rajfzolta, de nints ott *Pietas*.

Az Vrszerelmében lévőeknek
Minden jót kíván.

TEREMI ISTVAN.

EGO

HEGO SZÖVETNEK

Avagy

ROGYOGO FAKLYA

ELSŐ VAGATEK

Melyben a' Pápistáságnak
Christus Pásztorfága alól
való el szakadása s' Eret-
neksége rayszoltatik le.

I. R E S Z.

A' Könyvnek czélyáról.

EZ Mennyei Tudománynak
ROGYOGO FAKLYA-
JÁT á Romai temérdek Bál-
vanyozásnak setét fellege kö-
zepiben ékárom az Urnak lelke
által megh gyulasztani, hogy ez által, amaz
het-hegyeken feküvő Antichristusnak, ki-
nek

2 EGY SZÖVETNEK

nek edgyik bélyege a' fetét bálványozás, es az ötöt követő Baal Papoknak síkos ajakok ról ki omlo, dögös, s' mételyes Folyamatokrol; és amaz *Menyei* jelenés által ki mutatott Nagy Paráznának kezéből lki öntetett pohárnak italától, az idveffégnek tiszta tején legeltetett gyenge Iuhoknak Seregét el térítsem: és ellenben az által, mint valami elől világoskodo Tüzes Ofzlop által az lelki pusztában buydosos' fáradtság miatt el epedett Isten Izraélének, amaz ditsőfégés Paradi tsonnak tiszta mezejére, és annak közepiben ki forró kut fejére, s' üdveffégre legeltető élő viznek folyamattyára az igaz utat meg mutatssam. Es azt ilyetén rendel tselekszem.

Elsőben. a' Pápa véres Zafzloja alatt valoknak, a' Ie us Christus vérén fundáltatott igaz Anyaszentegyházról, és annak tiszta tudományától való elszakadásokat, es arról való el fajulásokat mutatom megh.

Másodszor ugyan azonoknak amaz kárhuzatos Eretnekségekre, és Isten ditzőféget homályosított undok bálványozásra való lépéseket vizsgálom megh rövideden.

A' ROMAI PÁPA rébolygo gyüleketét mondom azért, hogy ma a' Jesus Christus igaz Tudományától el szakadván mayd mindenféle Eretnekséneknek fertejében, es a' réghi Poganyokkal közös rut bálványozásban ferreng.

Nemkülömben lett pedig elszakadása, mint az Izraél országában a' Nép bálványozásra való szakadása, az Istenrelen Ieroboámnak

e ELSO VAGATEK

3

nak és az utánna valo bálványozo Királyoknak Istentelenségektől és elszakadásoktól vett eredetet. Mert e' nagy Gyülekezetnek is mindeneftől fogván valo elszakadásának előtte az Hegyes Süvegü Római Püspököknek pártolkodása lett á nép pártolkodásának Szülő Anya.

Ez a' Partolkodas pedig két dologban kezdetett. I. A' Jesus Christus meltságos uralkodásának nyakáról valo lerázásában s' az Ur Templomában helyheztetett Isten szekire valo fel emeltetésében. II. Az ő tudomanyának meg verésében és poronsolatának meg utálásában.

A' mi az *Elsőt* illeti: A' Pápa a' Christus uralkodását még akkor lerázta nyakáról, a' midön az ő Tangyér nyaloj által a' Christus **VICEJENEK** kezdette magát hirdetni: mely Titulus alatt már anyéra ment, hogy az Ur Christust, kit az Attya Isten egyedül tett az Anyaszentegyháznak Fejévé; a' Földnek ítélő Birájává, és a' Menyei bódogsággal meg koronázott Angyaloknak s' Szenteknek országoló Királyává, az ő uralkodo székiből létszittotta es tisztitól megh fosztotta legyen.

I. *Prophetai* tisztitól megh fosztotta: a' midön inkább akarja hogy őtöt halgassa az Anyaszent egyház, hogy sem mint a' Christust; á midön á szent irasnak titkos magyarázattyát magának tulaydonittya; a' midön aszt meri állatni, hogy valaki az ő Decretuma ellen tselekszik, az a' Szent Lelek ellen

4 EGY SZÖVETNEK

len várkozik, és hogy a' Szent irastólle vé-
szén méltóságot, s' tölle fugg: nem ő a'
szent irastól.

II. *Királyi* tisztitól meg fosztotta: a' mi-
kor az Anyaszentegyház Völegényének, az
Ecclesianak Fejének, prædikáltatta magát
lenni; á mikor így szöll maga felől: hatalom
adatott ennekem mind mennyen, földön;
a' midőn a' lelki ismereteket vas vészfejével
sértegeti, és az Isten igije ellenében tetetett
métélyes tudománya s' porontsolattya alá
rekeszti: melyis oka amaz *Bozius* nevű Je-
suita mondásának: A' Romai Pápának (ugy-
mond) szintén úgy tartozunk engedni,
mint a' Christusnak. Ezokaért a' Pápa a'
Jesus Christust uralkodo székiből ki hánta.
Mert ugyan-is ha a' Papa az Anya szentegy-
haznak Feje, hogy leszen a' Christus-is?
hanemha két Fejének kell lenni, melyet
balgatagságh állatni; Ha a' Pápának hara-
lom adatott mind mennyen földön, mi ma-
rad a' Christusnak? Ha a' maga hagymázos
fejétől származott törvénnyel kormányozza
a' lelki ismereteket, mire való leszen a'
Christus igazgatása?

III. *Papi* méltóságátis a' Pápa a' Christus
ról le vonta:

I. Mert a' Christus érdemes áldozattya
háta megé vevén, melyel edgyfzer a' bü-
nökért eleget tett; a' Christus meg düfő
ittetett testével akár ujjolag áldozatot gyuj-
tani.

II. Mert nem irtózik aszt állatni, hogy
az

e ELSO VAGATEK

az Anyaszentegyház idveffége edgyedül
tzak ő tölle függ.

III. Mert meg számlálhatatlan Közben
Járókot vall az Isten s' emberek között len-
ni. Azért ha a' Pápa áldozat rétele nyér bűn
botzánatot, hejjában valo a' Christus edgy-
szeri áldozattya; és nem tzak a' Christus
lészen a' Melchisédek rendi szerént valo Pap. *Héb. 7.*
Es ha annyi Közben Járóknak kell a' meg *vs. 11.*
haragutt Isten s' emberek között lenni;
nem leszen úgy csak egy közben-Járo, ki
a' Jesus Christus, az Isten s' emberek kö- *1. Tim. 2.*
zött. *v. 5.*

De mind ezekkelis nem gondol semmit:
sőt megh keményedett nyakkal, ugyan az
Istennek szentségés Templomában rakta bé
bujja ditzőségének fényes Sátorát, és az Ur
Oltárára fel hágván az Isten ditzőséges Ki-
ralyi székire agaskodik: a' midőn Isteni Ti-
tulust; Isteni tisztességet; és Istent egyedül
illető tselekedeteket tulaydonitt önnön ma-
ganak.

I. Az Isteni Titulust magának tulaydo-
nittyá. Mert nem dugja bé fülér, ha midőn
Istennek köszöntik: mint *Miklós* Papais,
mikor a' *Constantinus* Császártól Istennek *Gratian*
köszöntérnek, sőt nagyon ditzekedék velle. *distin. 69.*
Igy ma ehhez képest a' Papát Sokan Nagy *cap. 7.*
Istennek lenni mondgyák; *Nemely* úgy - is *1. d. dist.*
szóll felölle: hogy a' Pápa sem nem Isten, *40. cap. 6.*
sem nem ember, hanem mind kettő egyszer
s' mind.

II. Isteni tisztességet vadász: melyről a'

6 EGY SZÖVETNEK

Loyola Szürke kápás serege bizottságot tesz, a' midőn így ír felőlle: Edgy itilő Széki vagyon a' Papanak Istennel; Isteni *Gloss. diff.* méltósága vagyon a' Pápának; A' Pápa, *40. cap. 6.* mint Isten, mindeneket megh tselekedhetik, es nem szabad neki aszt mondani mit mivelsz? ha mindaz egész Papistaságot magával edgyüit a' Pokolra haytyais; es többeket, melyért csak nem a' Földis megh reszket!

III. Aszt a' mindenható erőt tulaydonitrya magának a' Papá, melyet Isten; es hogy mindeneket megh tselekedhetik: a' semmiből vagyont teremphet; az hamisságot igazsággá teheti; Itt e' Földön a' Christus Euangeliumának ellenne mondhat; Az Egben az Angyaloknak porontsolhat; a' Pokolbanis az ördögökon uralkodhatik: innét vagyon az, már, hogy az AntiChristusnak Rabjai előtte meg hajolnak s' imádgják Mindezekből ki jó vilagoson, hogy a' Pápa a' Christus uralkodása alól hűtetlenül kiszakadott.

A' mi már a' *Masodikát* illeti: a' Jesus Christusnak, az igaz Anyaszentegyház Vőlegényének tudományától s' porontsolattyrától is el szakadott: melyis ki retszik vilagoson, ha az Apostalok es az ő Tanítványi idejében virágzott Isten Anyaszentegyházának igaz vallását s' tisztatudományat, e' mostani Papistasagban levő Eretnekseggel egyben verem.

Tetszik azért, avagy csak egy néhány Agazatit

ELSŐ VAGATEK

Agazatit az igaz hűtnek rövideden megh-
visgálnom, és azokban valo el szakadá-
sát, sergestől A' Pápának, mind a' Christus
szavaiból, mind az Apostalok írásból,
mind az Apostalok után élt Doctorok mon-
dásiból megh-mutogatnom.

II. R E S Z.

A' holott. I. A' Szabad akarattól.

A Szt kérdi azért a' Christus vérén fun-
dáltatott igaz Anyaszentegyház :
Az Adámnak eseti után az Istennek lelke
által valo ujja születtesének előtte, va-
gyoné ávagy csak egy mustár magni Sza-
bad akarattya az embernek valamely lelki
jónak cselekedetire?

I. Megh Felel a' Christus a' Sz. Ja-^{1.oh.3.v.3}
nos által: Nincs. Mert valaki újja nem
születik víztől és lelektől, nem mehet be az
Istennek országában.

Igy az Isten a' Moyses által. Minden gon-^{Gen. 6.}
dolattya az ember szívének gyermekégetől fog-^{v. 5.}
va csak gonosz.

II. A' Sz. Pál Apostal: Mert a' test-
nek

8 EGO SZOVETNEK

nek bölcsesége ellensége Istennek, és az Isten törvényének nem enged: mert nemis lehet.

1. Cor. 2. Ismét: A' lelkes ember meg nem foghattya azokat, a' melyek Istennek lelkéje, mert ő neki az bolondfágnak tetszik &c. Ismét. Az Isten kegyelme által vagyok a' mi vagiok &c.

Serm. 2. de verb. Apost. III. A' Sz. Agoston Doctor. A' mi Istenünk szeretetre valo szabad akarataunkat a' mi vétkeinknek nagyságával el vesztettük. Így Sz. Bernard: Mid vagyon a' mit nem vettél volna? teremtetel, gyógyittatol, üdvezittetel; melyik ezek közül a' Szabad akaratnak lehetséges?

Ellenne mond ezeknek az Anti-Christus Zászlója alatt koborló Eretnekfégh.

Az esetnek fárában heverő embernek szabad akarattya vagyon a' lelki jóra, úgy hogy az Isten üdvezítő kegyelmével teremnszet szerént egy aranyu képpen munkálodhatika' maga lelkének üdvezítettésében.

El szakadott tehát a' Pápa a' Jéhus Christus és az ő sz Apostali tudományától.

III. R E S Z.

III. R E S Z.

*Az Eredet szerént való
bűnről.*

A Szt kérdi az o' bűnéről vallást tevő
Christus Anyászentegyháza: A' ke-
reszttségnek utánna az ujja szütettetett
emberekben, el töröltetiké mindenestől
fogva az eredendő bűn, hogy annak után-
na tulaydonképpen bűnnek ne mondassék:
hanem csak erőtlenségnek és fogyatko-
zásnak?

I. Felel az Apostol. Nem. Mert *Rom. 7.*
(ugymond) *nem én (a' menyiben ujjá szü- v. 17.*
lettettem) *cselekszem aszt (a' gonoszt)*
hanem az en bennem lakozó bűn. A' Pedig
eredendő bűn; es hogy valóságos bűnről
szóllyon az Sz. Pál az 28. versből ki tet-
szik. Mert *ő benne mondgya lakozni és hogy*
a' bűnnek törvényének az adgya rabul.

Ismét: *A' bűn által jött bé az Halál: Rom. 5.*
Mely a' bűnt nem czelekedett Csecs szo- v. 12.
pokrais mérgét ki terjeszti s' megh öli.
Az eredendő bűn azért o' benne az Ha-
lálnak nemző oka. Es ő benne kis, szin-
tén ugy mint másban az éretlen *halál a' Rom. 5.*
bűnnek földgya még pedig az eredendő bűn- v. 23.
nek

10 ELSŐ VAGATÉK

nek. Mert még akkor a' czelekédetből származo bűnnek munkálodoi nem lehetnek.

Gal. 5. 17. Ismét: *Mert a' test (az eredendő bűn) a' lelek ellen törekedik.*

Apud Lombard. lib. 2. cap. 30. II. A' Sz. *Agoston* Doctor. Micsoda pediglen a' kívánság a' melyel születtetünk? Bizonyara véték. &c.

Ellenne mond ezeknek a' Pápa:

Censur. Colon. fol. 38. 39. A' Keresztség által (ugymond) az ember bűne anyéra el töröltetik, hogy annak utánna bűnnek nevét ne érdemelye ambar az Isten törvényével ellenkezzékis.

El szakadott tehát a' Pápa az Apostolok Tudományától.

IV. R E S Z.

Az Hívek üdvösségeknék bizonyos vóltáról.

A Szt kérdi a' Christus érdemében bizakodo hiv Nyáy: Leheté embere' világi életében az ő lelki ismémentiben bizonyos megh czalhatatlanképpen az ő maga tulaydon saját üdvössége felől.

I. Felela

EGŐ SZÖVETNEK

II

I. Felel a' Christus. Igenis. Mert ^{Marc. 16.} v. 16.

a' ki hiszen en bennem és megh keresztkedik,
üdvözül Ismét a' Sz. Jánosnál El nem vész Joh. 3. 16.
a' ki en bennem hiszen. Ismét Bizony mon- Joh. 6. 47.
dom néktek, a' ki en bennem hiszen, annak
örök elete vagyon. Mar penigh ha en Péter,
János &c. hiszek ő benne, es az én hü-
tömről bizonyos vagyok, mint az Apo-
stalok mondgyák vala. Mi hittük es megh Joh. 6. 69.
üsmértük, hogy te vagy a' Christus, az elő
Istennek Fia, bizonyossá tétetem lelkem
isméretiben, hogy én megh tartatom és
üdvözülök.

II. Az Apostol. Mert én bizonyosson el Rom. 8.

hittem, hogy sem Halál, sem élet, sem An- v. 38. 39.

gyalok, sem Fejedelemségek sem hatalmassá-

gok, sem jelen valók, sem következendők,

sem magosságh sem mélység, sem semmi egyéb

teremtett allat, el nem szakaszthat minket

az Isteneke szerelmétől, mely vagyon a' mi V-

runk Iesus Christuban. Ismét. Tudom kinek 2. Tim. 1.

hittem, es bizonyos vagyok benne, hogy az ő v. 12.

nalla le tett kétségemet megh tarthattya amaz

napra. Ismét: Amaz nemess harczot megh

harczoltam, futásomat el végeztem, hűtő 2. Tim. 4.

mot megh tartottam, végezetre le tétetett enné v. 7, 8.

kem az igazságnak koronája, melyet megh ad

nekem az Vr amaz napon &c. Igy. 1. Tim. Gal. 2. 20

116. 16.

III. A' Sz. Agoston Doctor.

Hiszek In Ioh.

az Trac. 220

az igi ret tévőnek: az üdvözítő szől: az
igasságh igiri: ő mondta nékem: A' ki
halya az én beszédemet es hiszen annak a' ki
engem el küldött, örök élete vagy on és által mé-
gyen az Halálból az életre, es kárhoz atra nem
megyen. En, En hallottam az en Vranmak
szavát és el hittem, hogy által megyek az
Halálból az életre, es az itiletre nem mé-
gyek. &c.

Ellenne mond ezeknek az Eretnek
ségnek Synagogája

In Con-
cil. Trid.
Sess. 6.
cap. 12.

Senki, miglen ez halando Sátort viseli,
az Istennek örök életre el választó titkai fe-
lől el ne hitesse magával hogy ő minden bi-
zonyal az örök életre el választatott.

El szakadott tehát a' Pápa, a' Jé sus
Christus Apóstalok es Sz. Do-
ktorok tudományától.

V. R E S Z.

A' Bűnös embernek Isten előtt
valo megh igazulásától.

A Szt Kér di az Isten Anya szentegyhá-
za: A' Jé sus Christusnak elég tetele,
az az

az az, az ő szenvedése és engedelmeffége,
melyel á törvénynek eleget tett, lehete
ugy valakie hitnek általa, mint ha ugyan
maga saját elég-tétele volna, hogy az ál-
tal meg igazittatotnak lenni láttassék Isten-
nek előtte?

I. Felel az Apostol. Igenis. Mert Rom. 5.
egy megh igazulásnak általa a' jó tetemeny elv. 18, 19.
árradott minden emberekre életnek igazulása-
ra. Ismet. Egynek (a' Christusnak) engedel-
meffége által Sokan igazak lesznek. Ismet Rom. 3.
Megh igazulnak pedig a' kik hisznek ingyen v. 24.
Isten kegyelméből a' Iesus Christusban lett
váltfagnak általa; Hasonlokeppen: An- -- v. 28.
nakokaert az ember megh igazul hitnek általa
a' Törvénynek cselekedeti nélkül. Ismet. An- Rom. 4.
nak a' ki nem munkalodik, hanem hiszen ab-
ban a' ki megh igazítottá az hitetlen embert,
tulaydonittatik az hit igazság gyanánt. Igy.
Phil. 3. 8; 9. Actor. 13. 39. 1. Cor. 1. 30.

II. A Sz. Agoston Doctor. A' te igaz In Psal-
sagodban Uram, nem az enyimben; nem 147.
hogy en erdemlettem, hanem hogy te
könyörülsz: Mert ha áz en erdememet
mutatnám, semmit nem erdemlenék töl-
led, hanem büntetést.

Igy a' Szent Bernardis. Mert ha ö egye- Epist 190.
dül mindenekért megh holt, tehát minya- ad Inne-
jan megh holtak: hogy tudn illik az egy- cent.
nek elég tétele mindennek tulaydonittas-

14 EŐ SZÖVETNEK
fék : a' mint hogy mindeneknek ő egyedül
hordozta büneit.

Ellenne mond ezeknek a' Christus
Jesus erdemét becstelenittó
Eretneki Szentfégh.

Nem olvastuk (ugymond) hogy a' Chri-
stus igassága minekünk talaydonittatnék.
Seőt a' mi nagyobb a' Tridentinum Synat
igy szöll : Atkozott a' ki aszt állattya, hogy
csupán csak a' Jesus Christus igasságával
igazittatunk megh Istennek előtte.

El szakadt tehát a' Pápa az Aposto-
lok es utannok elt Sz. Docto-
rok Tudományától.

VI. R E S Z

Az Erdemességről.

A Szt kerdi a' Jesus Christus Nyajja :
Leheté az embernek olly jo cseleke-
dete, melyei ő magának Istentől örök ele-
tet erdemelheszen ?

Lnc. 17.
V. 10.

I. Felel a' Christus : Nnicfen s' Ném
lehet. Mert ha mindeneket megh cseleked-
etekis, mégis aszt mondgyátok hogy haszon-
talan

alan szolgak vagyunk, mert a' mit cselekedni
taxtoztunk, aszt cselekedtük.

II. Az. Apostol: Kicsoda adott először Rom. 11.
valamit neki, hogy o' aszt megh adná annak? vl. 35.
Ismet. Mid' vagyon a' mit nem vettél volna? 1Cor. 4. 7.
hogy ha vetted mit dicsekedel, mint ha nem
vettél volna? Ismét. Nem vagyunk alkal- 2Cor. 3. 5
matosok mi magunktol valami jonak megh
gondolására mint magunktol; hanem hogy al-
kalmatosok vagyunk, Istentől vagyunk.

III. A' Szent. Agoston. A' te neve- In Tsal.
dért Uram megh elevenittesz éngemet; 142.
a' te igazságodban nem az enyimben; nem
hogy én érdemlettem volna, hanem hogy
te könyörülsz. Ismét. Az én érdemem az
Urnak könyörületeffége.

Ellene mond ezeknek a' Pápa
Serege.

Az Isten (ugymond) a' jo cselekedetek- Censur.
nek mint egy ugyan tartozott jutalmául Colon fol.
fizeti az örök életet. Mert mi velünk megh 186.
alkutt: ha bé akarsz ugymond menni az
életre, tarcs megh a' poroncsolatokat.

Ismét Az igazak jo cselekedetihez a' Wasq. in
Christus Jesus érdeméből semmi méltó, 1. v. 2.
fagh nem járul. Diss. 214

El szakadott tehát a' Pápa a' Jésus
Christus, Apostalok es Sz. Do-
ctorok Tudományától.

VII. R E S Z.

*Az emberi nemzet büniért
valo elég-tételről.*

A Szt Kérdi az Isten Anya-szentegyháza: Eleget tetté a' Jესus Christus annyéra az Isten igazságának az ő szenvedésével és halálával minden üdvezülendőknek bunökért, hogy már sem bünert, sem büntetésért ne kelleffék magának az embernek eleget tenni?

I. Felel a' keresztfan szenvedő Jესus. Eleget. *Mert immár el végeztetett minden.* Joh. 19. 30.

II. Az. Sz. Pál Apostol: *A' Jესus Christus lett mi erettünk váltsággh: Ismét. A' Jესus Christusban vagy on váltságunk az Eph. 1. 7. ő vére által.* Hasonlóképpen: *A' Jესus Christus adta önnön magát váltságul minden emberekért.*

Nemis lehet embernek magát az elég Apoc. 19. tételben elegyíteni. *Mert vérrel megh festett ruhában, egyedül tekerte az artatlan* Esai. 63. 3 *Jესus a' Saytót.*

Heb. 10. *Mert edgyetlen egy áldozattyával, tökéltetésekké tette mind örökké azokat, a' kik megh* Rom. 8. *szenteltettek.* Ismét. *Nem hasonlittandók a' mely*

ELSO VAGATEK 17

melyeket mostan szenvedünk a' dücsöfösekhez ,
mely nekünk meg jelentetik, Igy. Hebr. 9.
vf. 12. Gal. 2. vf. 21.

III. A' Réghi Sz. Paterek : A' mikep- *Cyrril. in*
pen a' Christus halála &c. mindenek halá- *Ioh. 15.*
lának elrontására elégséges , szükfögh oly
ertelemben es hijedelemben lenni a' fe-
löl-is hogy az Ur a' csapásokat es gyaláza-
tokat-is él szenvedte: hogy az olyarenoktól
minket meg mentene. Mert az eö ké-
jeivel gyógyittatunk meg.

Igy. Egy bünért eleget nem tehecz , *Tertullian*
hát meg számalhatatlan büneidért hogy *de Bapt.*
hogy tehetnél eleget ?

**Ellenne mond ezeknek a' Pápa
Piliffes hada.**

A' mü érdemünk (ugymond) a' Chri- *Salmer. in*
stuséval edgyütt meg kívántatik a' me- *Epist ad*
nyeknek országának meg érdemlésére. *Galat.*
Mert nem való illendő , hogy minden mü *disp. 17.*
cselekedetünk nélkül a' Christus érdeme
mi nekünk használhatna. *Ismét.* Nagyobb *Gregorius*
hasznunkra szolgál , ha a' mi elég tételün- *de Wa-*
ket a' Christus a' maga érdemének melléje *lentia de*
fogja s' ugy fizeti meg az örökké való At- *Satisf.*
tyának az adósságot.

**El szakadott tehát a' Pápa a' Jésus
Christus , az ő Sz. Apostoli, és
Doctorok Tudományától.**

VIII. R E S Z.

A' Költött Tudományról.

A Szt kérdi a' Christus szava után hal-
gató igaz Anyaszentegyhaz: Az Isten-
nek irasban előnkben adatott sz. igijen kö-
vül, kellé az hiveknek más egyéb igihez
halgatniok, melyet a' Moysestől fogva a'
Christusig; es a' Christustól fogva, ed-
digh, az emberek iras küvül kézről kézre
attanak?

Luc. 16. I. Felel a' Christus. Nem kell. 1. Mert

v. 19. Vagyon Móyfesek es Prophetájok. s' azo-
kat halgassák. Ismet. Vísálgjátok az irá-
sokat, mert néktek úgy tetczik, hogy

Ioh. 5. 39. azokban örök Életetek vagyon. Melyek
azért irattattak megh, hogy higgyetek a' Iesus

Joh. 20. Christusban amax Istennek Fiában, hogy bi-
v. 31. vén, örök életetek legyen az eő vére által.

2. Mert az ölyaten Phariseusi Tudomány al-
tal az Istennek poroncsolattya megh rontatik.

Matth. 15. Azért hejjában tisztelnek engemet az emberek
v. 9. aszt tanítván, a' melyek embereknek (talál-
mányi) poroncsolati.

Rom. 15. II. A' Sz. Apostal: A' melyek ez előtt
v. 4. megh irattattak a' mi (Tudományunkra)

tanóságunkra irattattak megh. &c. Es ha ki
aszt a' szent-irast tudó, mint a' Timothéus-
nak

nak mondatott, azok tegedet a' Iesus Ohri- ^{2. Tim 3.}
 stusban való, hitnek általa, az üdvösségre böl- ^{v. 15, 16, 17}
 csé tehetnek; es az abban meg irattatott. s'
 Istentől megh ihlettetett tudomány által,
 az Isten embere minden jó cselekedetre fel ké-
 szítve, tökéletes lehet. Mert én Pála'
 Christus vérén gyűjtögetett Anyaszent-
 egyháznak, az Istennek minden akarattját, ^{Act. 20.}
 hirdetem: mégis semmit nem mondtam azok ^{v. 27-}
 kívül, melyeket a' Moyses és a' Propheták nem ^{Act. 26.}
 mondtak volna. Annakökéért az mi pel- ^{v. 22.}
 dánkban tanollyátok megh, hogy annak felette ^{1 Cor. 4, 6.}
 a' mint megh iratott, ne bolcselkedgyetek.

Az Ur is így szól az Esaias által: A' Tör- ^{Efai. 8. 20}
 vényre es annak tano-bizonyosságára halgassa-
 tok.

Nem szabad azért mar ahoz se tenni, se
 benne el venni: Mert így szól az Ur a'
 Moyses által: Ez igihez, melyet en parancso- ^{Deut. 4. 2.}
 lok néktek semmit ne tegyetek. &c. Ismet, a' ^{5. 32.}
 bölcs Agur által: Az Istennek beszéde tel- ^{12. 32.}
 lyes, &c. ne tegy az ő beszédéhez, hogy megh ^{Prov. 30.}
 ne büntessen tegedet, es hazug ne légy. Ezen ^{vs. 6.}
 tilalommal rekeszteti bé Isten az egesz Sz.
 irastis: Bizonysságot teszek pedig mindennek a' ^{Apoc. 22.}
 ki ez könyvnek prophétálásának beszédet ha- ^{vl. 18.}
 lya, hogy valaki ezekhez hozzá teszen, é
 könyben megh iratott csapásokat veti Isten
 arra.

III. A' Réghi Paterék: Elegséges ön- ^{Athanas.}
 nön

contra
Idola.

nön magában az szent, és Istentől megh
ihlettetett iras, az igazságnak megh jelen
tésére.

Chrysostomus: Az egesz sz. irás Istentől
megh ihlettetett, &c. es ha mit vagy megh
tanólni, vagy nem tudni kell, ott megh ta
nolyuk: ha az hamisságot megh kell czá
folni, onnét merittyük.

Cyryllus. Mind azokat, mellyek a' Pro
pheták és az Apostalok által minekünk
adattattanak bé fogadgyuk és vallyuk: ezek
felett nemis tudakozunk. Mert nem lehet
hogy azok kövül, mellyek Istentől az ő és
Uy Testamentumbéli szent jelenések által
nékünk előnkben adattattanak, az Isten
felől, valamit mondgyunk avagy gondol
yunk.

**Ellenne mond ezeknek az Isten u
tárol el távozott Baál Papok
nak serege:**

*Bell. lib. 4.
de verb.
Dei cap. 3.
Sect. 1.* A' szent irásban (ugymond) ninczen
ki magyarán mind az a' Tudomány, mel
lyeket mind szükséges hinni, mind pe
digh hogy ember a' szerént rendelye életét.
Ezokaért az Istennek igije felett, az irás
kövül emberektől kézről kézre költ tudo
mányis szükséges.

Elszakadott tehát a' Papa, a' Jéhus
Christus, Apostalok es sz. Do-
ktorok Tudományától.

IX. R E S Z.

A' KEPEKRŐL.

A Szt kérdi az Istennek tiszta Anya-
szentegyháza : Szabadé az Elő örök
Istent akár mint s' akár hogy ki ábrázol-
ni, es abban a' ki ábrázoltatott képen i-
mádni?

I. Felel az Isten : Nem. Mert *Miért* Esai. 40.
hasonlittanátok ki az Istent, es micsoda hason- v. 18.
latosságot vetnétek övéle egyben.

Igy a' Második poroncsolatbanis erőssen Exod. 20.
tilalmazza. *Ismer* : Oltalmazzatok (magato- Deut. 4.
kat) a' tülekeiteket, mert semmi hasonlatos- v. 14 16.
ságot nem láttatok a' napon, melyen tinektek
szóllott az Ur a' tűzből az Horebnek he-
gyén &c.

II. Az Apostal : Bolondoknak mond- Rom. 1.
gya a' Pogányokat. Mert el változtatták az v. 22, 23.
halhatatlan Istennek dicsőségét halandó ember-
nek. &c. ábrázattára.

Igy

22 EGY SZÖVETNEK

Igy a' Sz. Lukács: *Nem kell asztalitanunk, hogy az Isten aranyhoz, ezüsthöz, vagy köhöz. &c. Mesterséges Faragáshoz, vagy egyéb emberi találmányhoz hasonlatos volna.*

Origenes. Contra Celsum. lib. 7. III. A' Reghi Sz. Páterek. Mü a' képeket nem tiszteljük, úgy mint kik a' láthatatlan es test nélkül való Istent semmi ábrázáttal környül nem irhattuk.

Epiphanius: A' szent írásnak méltósága ellen vagy az Anya sz. egyházban függeni akár a' Christus, akár valamely Szent kepinek.

Concil. E-libertin. Can. 6. Ismét: Az egyháznak falaira le ne irattassék annak képe, a' mi imadtatik.

Ellenne mond ezeknek a' Baál Ol-tárát építő Római Gyülekezet.

Az Attya Istennek képét, vén ember formájában; a' Szent lelket penigh Galamb képpen ki formálhatni. &c.

El szakadt tehát a' Pápa Synattya az Christus Tudományáról.

X. R E S Z.

A' Szentek Tiszteletiről.

A Szt kérdik a' Jesus Christus Zászfloja
alatt vitizkedő hivek: Kellé a' mé-
nyei bódogságban lakozó Szenteket va-
llami oly Szólgálatral, mint a' Terdhaytás,
marczalvaló le borulás, és segítségül valo
idhivás, tisztelni s' imadni?

I. Felel a' Christus. Nem. Mert megh Matth 41
vagyon írva a' *Te Vrádot Istenedet imádgjad* v. 10.
és csak egyedül ő neki szolgály. Mivel csak 1. Reg 8.
a' ő, egyedül lattya az embereknek szivek gondo- v. 39.
nattját. Es atkozott a' ki bizodalmát ember- Jer. 17. 5.
ken helyhezteni. Immar pedigh miképpen hű-
nak aszt segítségül a' kiben nem hittének?
Rom. 10. 14.

II. A' Sz. Pal. Citalja az Esaiásból az Esa. 45.
Urnak imez szavát: *Elek én (aszt mondgya* vs. 23:
Sz. Vr) *hogy nékem hajol megh minden térd,* Rom. 14
és minden nyelv nékem teszen vallást.

Igy. A' Iesusnak nevére hajol megh min-
den térd. Phil. 2. vs. 10.

III. A' Sz. Agoston. Tisztelyük ökö-
t megteretettel, nem nekik valo szolgálattal.
Igy. Legyen beczülletben Maria; az Attya,
úu Sz. Lelek imadtassék.

Ellenne-

24 EGY SZÖVETNEK

Ellenne mond ezeknek a' Romai
Kalauz.

Mert a' szenteket imadgya s' Istenítiszte-
lettel illeri, processióznak, Innepeket szent-
telnek nekik. &c.

Elszakadott tehát a' Pápa a' Jésus
Christus igaz Tudományától.

XI. R E S Z.

*A' Szentek Isten előtt való ol-
tesedezésekről.*

Aszt kérdi a' Jésus Christus érdemes
Keresztit viselő Szent Nyáy:

A' Menyei bődöglágban részesült Szen-
tek, ugymint Szüz Mária, [Szent Pé-
ter, Sz. Cziczelye] micsoda. &c. Esedeznek
én érettem s' te éretted személy szerént. és
kinnek kinnek szükségét, különkülön látvan,
Imádságot fel visziké Isten eleiben?

I. Felela' Christus. Nem. Mert, én is
Joh. 14. 6. *Vagyok amaz út, amaz igazság, amaz élet, és
senki nem megyen az Atyához, hanemha én
alsallam;*

Tudgyátok

ELSO VAGATEK 25

Tudgyatok mit mond az Istennek ő Testá-
mentumbéli Anyaszent-egyháza : *Az*
Abraham nem tud minket, es az Isráel
minket nem ismer. Esai. 63. 16.

II. Az Apostol. *Christus az, a' ki az*
Istennek jobján vagyon s' esedezik mi érertünk.
Rom. 8. v. 34.

III. A' Réghi Sz. Paterék : *Az* Sz. *Agost.*
mondgya néked a' te üdvözítettöd, másu-
va va nem mehecz hanem hozzám : nemis *Tractat*
mehecz senkihez, hanemha en által-
lam. *Ioh 22.*

Chrysostómus. Haszontalan a' mi Isten
előtt valo imádságunk s' esedezésünk :
ha azt nem a' Christus comméndálya bé-
re az Attyának.

Ellenne mond ezeknek az élő
viznek kút fejtől el szakad-
dott Romai szentség.

A' Szentek Isten előtt valo esedezések-
kel bűn böczánatot és örök életet nyer-
nek az hiveknek.

El szakadott tehát a' Pápa a'
Jésus Christus Tudomá-
nyától.

XII. R E S Z.

Az üdvözítő hitről.

A Szt Kérdi a' Christus hiv Nyájja: Megh igazulhaté, az az: igaznak iteltetiké ember Istennek előtté, csupán csak az. eö hitinek általa, de nem érde-mesképpen, hanem eszközképpen, ha-tudni-illik nem csak azokat hiszi el kö-zönségeffen Isten felöl, melyek a' sz: irásban az eö sz: lelke által ki jelentette-nek: hanem a' maga érdemét s' jo csele-kedetit hátra hagyván, a' Jesus Christus érdemét igaz hitinek általa, ugy magá-hoz kapczolya, mint ha tulaydon ö ma-ga cselekedte volna?

Mart. 5. I. Felel a' Christus: Igenis. Mert
v. 36 ne fély, csak hidgy. Affelett: Ugy szeretté

Joh. 3. 16 Isten e' világot, hogy az ő szerelmes Fiát é-
rette adná, hogy minden valaki ő benne hi-
szen, el ne vesszen, hanem örök élete lé-
gyen.

Rom. 3. II. Az Apostol: Bizonyosképpen aszt
v. 28. állattjuk, hogy az ember megh igazul hitnek
általa a' törvénynek cselekedeti nélkül. Ismet.

Gal. 2. 16. Tudgyuk hogy az ember megh ném igazul a'
Törvénynek csélekedetiből, hanem a' Jesus
Christusban való hitnek általa. Mjé a' Jesus
Chri-

Christusban hittiünk, hogy megh igazulnánk a' Christusban valo hit által, es nem a' Törvénynek cselekedetiből.

Az honnan a' jó cselekedetek csak annyira rekesztetnek ki, a' menyiben a' megh igazulásnak érdemlői nem lehetnek: de egyéb képpen az hittől telyeffeggel el nem szakasztnak. Mert a' jó cselekedet nélkül az hűt megh hól: állat. Jacob. 2.

17. Az emberek előttis a' cselekedetekből itiltetik az ember igaznak lenni. v. 24.

III. A' Reghi Paterek: A' vagyon el rendelve Istentől, hogy a' ki a' Christusban hiszen a' cselekedet nélkül üdvözüljön, és ingyen vegye hűtinek általa büne bocsánattyát.

Chrysostomus. Megh tudom mutatni hogy az hívő ember jo cselekedet nélkül mind élt, s' mind a' Menyeknek országában bé ment &c. A' Tolváy csak hűn s' megh igazittaték &c. Es azt bizonyosképpen állatom, hogy az hűt (eszközkeppen) csupán csak maga üdvözítettete.

Sz. *Agoston.* Akarmenyi igazsága (jo cselekedete) hirdettefiek mind az ő, s' mind az Uy Testamentumbéli hiveknek: mindaz-által nem az üdvözítettete ökö, hanem a' Christusban valo igaz hűt, a' ki bűnök bocsánattyára ontotta ki vérét.

Ellenne mond ezeknek a' Romai
Püspök érdemes Synattya.

XIII. R E S Z.

*Az Embernek Tökéletese-
ségéről.*

ASzt kérdi az eő bűnét megh vallo
Isten Anyaszent egyháza: Bé tölthe-
tic az Ujjá született ember e' vilá-
ghi életében az Istennek minden po-
roncsolatit, hogy az által magának örök
életet érdemelyén, és affelett cseleked-
hetiké, oly jót, melyet Isten nem po-
roncsolt volna; hogy az által a' menyei
düczőségben, mások felett, méltóságos-
ságb grádiczra emelteffék Istentől?

Matt. 22. I. Felel a' Christus. Nem. Mert
v. 37, 39, megh vagyon irva: *Szeressed a' te Vradot*
40. *Istenedet telyes szivedből, telyes lelkedből, te-
lyes erődből. Ismet. Szeressed Felebaratodot*
mint ténnen magadot. E' két poroncsolatban
vagyon mind a' törvény, mind a' Prophéták
írása. Kicsoda penigh már az, a' ki Iste-
ne es Felebaráttya ellen nem vétkeznék?
Kicsoda a' ki telyes szível, telyes erővel
Istenét

ELSŐ VAGATÉK 29

Istenét s' Felebaráttját szerethetné? Nincsen edgyis.

Mert nincsen egy ember is a' ki nem vét- 1. Reg. 9.
keznék; Nincsen a' ki azt mondhatná hogy v. 46.
tisztá az en szivem. Mert minyájan el ha- Prov. 20.
nyotlottanak, héjjában valokká lettenek, nin- v. 9.
csen csak edgyis a' ki jói cselekednek. Psal. 14.
Rom. 7.

II. A' Sz. Pál Agoftal: Mert iól tud- v. 17.
gyuk hogy a' törvény lelki állat, de en testi Rom. 7.
vagyok. v. 14.

Ismet. Valakik a' törvény alatt vадnak, Gal 3. 10.
átok alatt vадnak, &c. Es hogy a' Törvény -- v. 11.
által senki nem igazul megh Istennek elötte
nylván vagyon. Mert ha a' Törvény által Gal. 2. 21.
vagyon a' megh igazulás, héjjában és ok-nél-
kül holt megh tehát ugy a' Christus.

Mindazon-által héjjában valóva sem
tétetik az Istennek törvénye: hanem
a' szerént, mint valami régula szerént,
az Isten igazságának eleget kell tenni: me-
lyet mi bennünk véghez vitt a' Jésus Chri-
stus. Mert a' mi a' törvénynek lehetetlen va- Rom. 8.
la, mivel hogy erőtelen volna, az Isten az v. 3, 4.
eö Fiát el bocsátván a' bűnös testnek hasonla-
tosságában, a' bűnért, a' bunt Kárhoztatá
az ő testében. Hogy a' Törvénynek amax ké-
vénysága mi bennünk bételyesednék.

Igy a' több Apostalokis: Sok dolgokban Jacob. 3.
botlunk megh minyáian. Ismét. Valaki az e- v. 2.
gesz törvényt megh tartandgya, vétkezendik Jacob. 2.
pinig egy dologban, az egész törvénynek v. 12.
megh

30 EŐ SZÖVETNEK

megh rontásában bűnos. Atkozotnak

Deut. 27. mondgya penigh lenni a' Moyses által Isten,
v. 28. a' ki megh nem marad mind azokban vala-
 melyek megh irattáttak a' törvénynek köny-
 vében hogy azokat cselekedgye.

B. Ioh. 1. 8. Így a' sz. János Apostol. Ha aszt mond-
 gyuk hogy bűnünk nincsen, mi magun-
 kat megh czaljuk es igazsággh mi bennünk
 ninczen.

Zib. 1. **III. A' Sz Hiérónymus.** Ezokaért
cap. 3. con- akkor igazulunk megh a' midőn magun-
ar. Telag. kat bűnösöknek vádolyuk; es a' mi megh
 igazulásunk nem a' mi erdemünköl ha-
 nem az Isten irgalmasságából vagyon.

Ellenne mond ezeknek a' Christus
 érdemében megh csemerlett
 Romai Gyülekezet.

Concil. Ha ki aszt mondgya, hogy a' megh i-
Trid. Sess. 6 gazittatott s' Isten kegyelmében levő em-
cap. 18. ber, a' Törvényt tökéletesen bé nem tölt-
 heti, átkozott légyen.

Elszakadott tehát a' Pápa a' Jcsus
 Christus, Apostalok es Sz.
 Doctorok tudoma-
 nyától.

A' Purgatoriumrol.

Aszt kérdi a' Christus vérével
megh mosogattatott Isten
Anyaszentegyháza :

V Agyoné a' Menyországban es Poklon
küül oly hely , az hova az hűtben
megh holt , de itt ez életben az apróság
vétektől tökéletesen megh nem tisztit-
tatott embereknek kelletnék menni. z.
Annak az helynek kénya elégtégesé akár
mely kicsin bűnnek el törlésére ?

I. Felel a' Christus. Nincsen. *Mert Joh. 5. 24*
bizony mondom néktek , valaki az én beszé-
demet hálja , es hiszen annak a' ki engem el
bocsátott annak örök élete vagon &c. és által
mégyn az Halálból az Eletre.

Mert ugyanis így szól a' Salomon *Præ-Eccl. 12. 7*
dikátor : A' por (az ember teste) földé
légyen mint az előtt volt : a' Lélek pedig
megh térjen Istenhez , a' ki atta volt aszt.
Továbba : Boldogok a' kik az Urban halnak *Apoc. 14.*
megh , mert megh nyugusznak az eő munká- *v. 13.*
joktól.

Affelett nem téfzen semmi közt imez *Luc. 23.*
szep igiret : Bizony mondom ma velem lesz esz v. 43.

32 EGY SZÖVETNEK

Paradicsomban. Es amaz Commendáló

Luc. 16. ige: *Attyám vedd hozzád lelkemet. A' Lázár*
 v. 22. *felölis így mond az irás: Megh bala, es viteték az Angyaloktól (nem a' Purgatoriumban) hanem az Abrahámnak kebelében, (a' meny-országban) es az. 25. versben nem mondgya hogy gyötrettetik: hanem hogy vigasztaltatik melynek a' Purgatóriumban helye nincsen.*

Phil. 1. 23 II. Az. Sz. Pál Apostal. *Kevánok el oszlatni (meghalni) es a' Christussal lenni*
Ismet. A' mi Földi házunknak el bomlása (azaz holtunk) után, örökkevaló házunk
léssen Menyben. A' mely helyekből nem láttjuk hogy a' Sz. Pál Apostal Purgatóriumban készülne.

Hebr. 10. II. Nincsis az illetén Purgationak
 v. 14. *helye. Mert Egyetlen egy áldozattyával (a' Christus) ököltetésekké tette mindörökre azokat a' kik megh szenteltetnek. Bizonyfá-*
got teszen penigh arról a' sz. lélek. Mert
 v. 17, 18 *azt mondgya: Az eo bünökről es álnok sá-*
gokrol többé megh nem emlekezem: A' holott penigh a' bünöknek bocsanattya vagy on, nem kell ott több bünért való (szenvedes) áldozat.

1. Joh. 1. Anyéra megh tisztított annak okáért
 v. 7. *minden bűneinkből minket a' Iesus Christus-*
 Rom. 8. 1. *nak, az ő (Isten) Fiának vére. Hogy már*
ninczen semmi kárhoztatások azoknak, a' kik a' Iesus Christuban vának.

III. A'

ELSŐ VAGATEK 33

III. A' Réghi Sz. Páterek. Midön *August.*
ez életből ki mulunk semmi szorongat- *Hom 5.*
tatásunk, és elég-tételünk nem marad *Tom. 10.*
hátra *Ismét:* Itt nem vagyunk bün nél- *in Ench.*
kül, de bün nélkül megyünk ki innét. *cap. 115.*

A' Sz. *Cyillus*. A' kik már egyfzer
megh hóltanak, azok semmit nem ad-
hatnak hozzá elebbeni cselekedetekhez,
hanem szükségű hogy úgy maradjya-
nak, és várják az utólso iteletnek nap-
ját.

Ellenne mond ezeknek az Uy Vi-
lágot Fütyesző Romai Püs-
pök Synattya.

Vagyon (ugymond) az Egh és a' Po-
kol között Oly köz hely mely a' P U R-
GATORIUM a' holott azok az Hi-
vek kik ez életben az ő bűneikért elege
megh nem lakoltanak, és az Isten igazsá-
gának eleget nem tettek, s' úgy hól-
tak megh, mind addig gyötretnek, mig-
len eleget téznek, és frissen minden
véteknek Salakjától megh tisztittatván,
az után, a' menyei bóldogfágban bé ik-
tattatnak.

El szakadott tehát a' Pápa, a'
Jesús Christus, Apostalok
és Sz. Doctorok tudo-
mányától.

XV. R E S Z.

*Az Apostali Hűtnek és a'
Papisták Vallásának egy-
massal valo ellen-
kezésekről.*

HOgy annak félette ez ö szédelgéseket mint egy rakásban horgyam, és mind a' Christus, mind az Apostalok Tudományától, mind penig Moyfes és a' több Prophéták irasitól valo el fajulásokat rövid summában ki fejtsém, nem látom egyenessebb Reguláját, mint ha: I. Az Apostali Hűtnek (*Credonak*) egyben foglaltatott Tizenkét Agazatit. II. A' Christusból szereztetett Sz. Sacramentumokat, a' mi idveffégünknek Zálagát: III. Az Istennek Synai hegyen ki adattatott Tíz porontsolattyát vizsgálom megh rövideden.

A' mi az *Apostali Hűtnek* tizenkét agazatit nézi, azokat mind edgyről edgyig fel forgattyák és viszfza mondgyák a' Papisták.

Mert ime az *Első Agazatban* így tészik le az Apostalok hűtőknek pecsétit: *Egy Isten-*

Istenben hiszek: az az minden hűtömöt *Ier. 17.*
 er reménységemet egyedül ő benne helyhez- *v. 5, 7.*
 et tetem; úgy mint a' ki egyedül minden *Ioh. 17. 30.*
 tudo, minden hato, és egyedül imádando *L. Reg. 8.*
 Isten. Megh fordittyák az ördoggel a' Pa- *v. 39.*
 písták: Nem hiszünk egyedül edgy Isten- *Mat. 4. 10.*
 odben: hanem a' Szentekbenis. Azert
 mondgyák a' Marianak: *Oh mi Asz szo-* *Pfalt. Ma.*
 nyunkte benned reménlettem es megh nem sze- *Pfal. 30.*
 gyenülök! *Te vagy az en erősségem es hayle-*
 kom! *Könyörűly en rajtam Asz szonyom!* *Item.*
 Mert te vagy minden te benned bizóknak vi- *Pfal. 46.*
 llagossága és reménsege. *Oh edessleges Mária te*
 benned bizunk! *O kégyelmes Asz szonyunk*
 te bemed remenlünk, oltalmaz minket örökre
 Amen! *Teged illet a' ditsfret, teged illet az*
 Vralkodás: *legyen neked erő es ditsőség mind*
 örökké Amen!

A' Masodik Agazatban levő hűtőknek
 eppetséti az Apostaloknak ez: *Hiszek a' Ie-*
 sus Christusban: az az. I. Hogy ő egye- *Ioh. 4. 42.*
 übdül a' világnak tökelletes megh tartója.
 Mert nincsen másban lenkiben üdvös- *Act. 4. 12.*
 ség. &c. Megh fordittyák a' Pápísták: *A'*
ami Asz szonyunkat ismerjed (ugymond) id-
vezittödnék; oh en Asz szonyom en idvezit- *Ib. Cant*
rom! II. Hogy ő egyedül az Isten s' em- *ad Pf. 28.*
 edberek közöt közbenjaro, Szószollo, en- *I. Ioh. 2. 20.*
 ggesztelő, a' ki egyedül ut az Istenhez. *Rom. 3. 25.*
 Megh fordittyák a' Pápísták, és a' Mariára *Ioh. 14. 6.*
 szabják: *Illyen Közben-lárót adott neked* *Pfalt. Ma.*
Isten. *Pfal. 28.*

36 EGY SZÖVETNEK

Ibid Psa. 31. Isten. O Maria mi Szószóllónk. Maria az egész földnek engesztelője: A' Maria Isten s' Emberek között való közbenjáró. Oh mindenek a' kik Somnyuboztok menyetek ö hozzaja, a' kik megh vattok törődve jojjetek ö hozzaja es nyugodalmat ad a' tii lelketeknek. III. Hogy ő, tudni-illik a' Christus I. Cor. 8. 6 Jesus a' mi Urunk egyedül. Megh fordit Psa. Ma. tyak a' Pápisták. Maria, Te az Angyalok Cant. ad Afzszonya; Teneked minden Angyalok es Psa. 3. Archangyalok: minden Fejedelemségek aláza- Ib. Psa. 17. toson szolgálnak. Szeretlek teged Menynek Ib. Psa. 58. földnek Afzszonya.

Az Harmadik Agazatban levő hűtőknek petléti az Apostaloknak ez: Hiszem hogy Luc. 1. 35. a' Christus Szent Lelektől fogontatott; es a- Ioh. 3. 5, 6. zert tsak ő egyedül a' ki vétek nélkül születt Eph. 2. 1 2 tett e' világra: ő rayta kívül penig mind az Rom. 3. 10 egész emberi nemzetfég Adamtól fogva bűnben fogontatott, es termenszet szerent haragnak fiai mindenek. Es hogy mind edgyről egyig verkeztenek. Megh fordit- tyak a' Pápisták: A' Maria bűn nélkül fogontatott: A' te szeplő nélkül való fogontatásod- dat, a' te sz. születéseddal szabadits megh Bellar. in minket diczőseges Szűz! Es így azt allattya Catechis. egy Papista Doctor: hogy a' Marianak cap. 5. semmi szükségé nem vólt a' Christus megh tartásara; es hogy nem kellett neki így imad- kozni: Bocsd meg a' mi bűneinket. noha Luc. 1. 47 a' Maria Idvezittőjenek mondgya. a' sz Lukatznál.

A' Negyedik Agazatban levő hűtőknek. petléti

petféti az Apostaloknak ez: Hiszem hogy *Esa. 53. 7.*
 a' Christus Pontius Pilatus alatt szenvedett, *Ma. 26. 37*
 megh feszítettett, megh hólt el temettetett. *Mat. 2. 24*
 pokolra szállott: a' melyel azt akarják je- *Heb. 5. 7.*
 lenteni; hogy a' Christus nem csak testé-
 ben, hanem lelkében is a' pokolnak kén-
 nyát megh szenvedte.

Megh fordittyák a' Pápiák: a' kik *Thom p.*
 azt valják, hogy a' Christus lelkében *3. qu. 46.*
 semmit nem szenvedett; hogy pokolra *art. 7.*
 ugyan valószínűségeon be ment, és annak
 barlangjából a' Purgatóriumból, a' lym-
 busból a' Lelkeket ki szabadította; hogy
 a' Christus a' bűnökért eleget tett, de
 a' büntetésekért nem; hogy a' Christu-
 sal edgyütt tekerte a' Mária a' Saytót, no-
 ha az *Esaia*sna ellenne mond Isten. *Esa. 63. 2*

Az *Eötödik Agazatban* azt valják az
 Apostalok: Hiszem hogy a' Christus ha-
 lottaiból fel tamadott: hogy tudn-illik meg
 igazulnánk ő általa: Megh fordittyák
 esztis a' Pápiák, a' midőn a' magok ér-
 demelkel akarnak megh igazittatni: kik
 a' Jesus Christus keresztinek nyilván valo *Phil. 3. 18*
 Ellenfegei.

Az *Hatodik Agazatban* azt valják az
 Apostalok: Hiszem hogy az Christus az
 Egekben fel ment, es hogy az *Atya* Istennek *Heb. 1. 13*
 jobján ül, még pedig egyedül, es néki, *Phil. 2. 10.*
 az Egeknek királyának hajol megh min- *Rom. 14. 11*

38 EGÖS ZÖVETNEK

den térd. Meg fordittyák a' Pápi^esták, és ez Istent illető ditsőseget megh ofytzák a' Mariaval ; így szólván : *Te a' te Fiadal (Maria) az Attya Istennek jóbjan ülsz.*

In Psalt.

Mar.cant

ad Psal.5

*A' te nevedben, mind Menyeli^eeknek, földieknek és Pokolban lakozóknak, terdek megha-
ad joljon.*

Col.1.1.2

1oh.12.8.

1A.1.11.

Az Hetedik Agazatban aszt valják az Apostalok : Hiszem hogy a' Christus az Egekből jo el itilni eleveneket és holtakat : a' melyel vilagossan ki jelentik , hogy a' Christus teste, fel menetele után az egeben vagyon , es ott marad az utolso napig. Meg fordittyák a' Papi^esták: midőn aszt valják , hogy a' Chritusnak teste minden nap ala száll az Egből , es a' ber-
bitelő Pap kezében levő Misében meg jelenik ; es viszontag az Angyaloktól fel vitetik.

Franc.

Conformit

lib.1.cap.7

A' Nólizadik Agazatban aszt valják az Apostalok : Hiszek Sz. Lelekben : az az , hogy a' sz. lélek az Attyával és Fiuval egyenlő-képpen imálando Isten, el hiszem. Tagadgyák eszt a' Pápi^esták, a' midőn a' Sz. lelket galamb képben irjak s' abrazolyák ki.

A' Kilenczedik Agazatban aszt valják az Apostalok : Hiszem a' közönséges kereszttyén Anya szent-egyházat , Szenteknek egyeséget : a' melyel aszt akarták jelen-
teni,

ELSŐ VAGATÉK 29

teni, I. Hogy a' Christusnak itt e' Földön egy közönséges Anyaszéntegyháza *Hebr. 3. 6.* vagyon, melynek egyedül önnön maga a' *1 Cor. 3. 11.* Jესus Christus, mint valami lelki házának *Col. 1. 18.* edgyetlen egy fundamentuma; és *1 Cor. 12. 13* annak mint egy ugyan a' Sz. lélek által *Eph. 4. 15* meg szenteltetett, és az igaz hit által magával dgyesült *testének*, edgyetlen egy *Feje*, meg tartója, es edgy *Ura* a' Christus. Meg fordittyák eszt a' *Papisták*, es ellenne tanitanak, a' midőn eszt a' *Világ* ki terjedett közönséges Anyaszéntegyházát Istennek, mely minden választat-
taknak gyülekezetit magában foglalja, az ő szentségtelen, Christustól el vete-
medett, Babylioniai barlangban be re-
kesztetett Eretneki Synagógáikkal egy-
ben zúrik zavarják: holott a' Közönse-
ges Isten Anyaszéntegyházának el fajul-
lásának miatta még tsak tagja sem lehet;
es a' midőn a' Romai Pápat annak Vice
Fejének lenni mondgyák: kinek mind
az egész emberi nemzetségnek lelkeket
hatalma alá zarják, és hogy a' *Romai Pápa* *Istid de*
Ecclesiáján kívül senki nem üdvözül aszt Mejest.
allattyák. II. Hogy a' Christus Anyaszén- *minist*
tegyházában levő Hivéknek mind a' *Eccle.*
Christussal, mind egymással edgyeslégek *1. 1. par. 1.*
vagyon, es hogy a' Christustól mint lel- *Rom: 12.*
ki Főtől, magok lelki tagok léven, lelki *v. 5, 6.*
Eph. 4. 8.

40 EGO SZÖVETNEK

ajandekokat vésznek, és abból a' Chri-
stus Anyaszentegyházanak lelki tagjait
epitgetik: ugy mind-azon által, *hogy ki*
Ezech. 18 *ki a' maga tulajdon hűtéből élyen.* Fel for-
v. 24. dittyák eszt is a' *Papisták*, es a' Szentek
edgyességet abban tartják állani, hogy
edgyiknek Jofágos tzelekedete üdvözítse
a' másikat: ez okon szoktak mind itt e'
földön elök, s' mind a' Purgatoriumban
nyomorgok lelkekért Mifét szolgálátatni,
böytölni, es szélyel proecessiózni.

A' *Tizedik Agazatban* így valnak az
Apostalok: *Hiszem bűneimnek bocsánat-*
1 Ioh. 1. 7. *tyát:* az az, hogy egyedül Isten az, a' ki
Rom. 3. 24 a' tökelletes hiveknek, nekemis azok kö-
Item. 8. 1. zött, a' mint minden bűneimet, ugy
Marc. 16. annak büntetését is a' Jesus Chri-
v. 15, 16. stusnak hűtöm által megh fogattatott
Ioh. 20. 23 edgyfzeri aldozattyáert, s' elég-téte-
Matt. 18. lé-ert, kit Isten nekem kegyelemből
v. 17, 18. adott váltoul, megh bocsáttya. és annak
a' bűn botfánatnak az *Apostalok* és több
ütánnok következett Lelki *Pásztorok* csak
hirdetőivé tétettek Istentől. Fel fordí-
tyák eszt a' *Pápiszták*: A' midön aszt al-
lattyák hogy az választatott hivek az ő
bűnök bocsánattyának valóságáról bizo-
nyosok nem lehetnek; es hogy tökelle-
tesen itt ez életben bűnök megh nem bo-
csáttatnak Istentől: hanem ez élet után

a' Pur-

ELSO VAGATEK 41

a' Purgatoriumban ; a' midön a' Misézö *Cone. Tr. Sess. 6.*
 Papoknak telyes hatalmot tulajdonitta- *can. 13.*
 nak a' bünöknek megh bocsátására. A' *Fabius, de Conf. fol. 37*
 midön azt valják , hogy a' keresztség és *Cone. Trid. Sess. 14.*
 az Ur-vatfórájával valo élés , más egyéb *cap. 1.*
 jóságos tselekedeteknek nemeivel egye-
 temben : minemüek nállok a' Processio
 járás , hús nem étel , firos Csuka , me-
 zit-láb járás , csögös istrang , es amaz bujja
 testet hizlaló kalastromi kazdag Szegény-
 ségh , magokban bün bocsánatot nyer- *Idem Fab in Serut.*
 nek. *Sag. par. 3*

A' Tizen-edgyedik *Agazatban* így val- *fol. 31.*
 nak az Apostalok : Hiszem a' testnek fel
 támadását. Fel fordittyá azt egy Romai *Ioh. XIII.*
 Pápa : es hogy a' testnek fel támadása le- *ia Concil. Constant.*
 gyen , telyességgel tagagya. *Sess. 11.*

A' Tizenkettödik *Agazatban* ezzel re- *pag. 160.*
 kesztik bé Vallás-tételeket : Hiszem az
 örök életet : az az, a' mint hogy minden tö-
 kelletes hivek , az Euangeliumi igiret *Mat. 16. 16*
 szerént , az Istennek kegyelméből , a' *Ioh. 3. 36.*
 Jésus Christusban valo hitnek általa , ö- *Item. 5. 24*
 rok életeket , s' menyei bódogságokat *Item. 6. 35*
 minden bizonnyal el vészik : enis azok *Rom. 6. 23*
 kal egyetemben amaz hiveknek keszitte- *Ap. 2. 104*
 tett ditsőségnek tündökő koronáját fe- *Cens. Cor. pag. 92.*
 jemben tézsem. Fel fordittyák ezt is a'
 Pápiák : a' midön az hiveket örök éle- *Coster. Ies. in Ench.*
 tek felől kételkedni tanittyák ; es hogy *cont. cap. 4*

42 EGY SZOVETNEK

az örök életre el választott s' Isten előtt
megh igazult! ember ki eshetik Isten ke-
gyelméből. s' el kárhozhatik azt val-
yák.

El szakadott tehát ez irantis a'
Pápa a' Jesus Christus és Sz.
Apostalok Tudomá-
nyatol.

XVI. R E S Z.

*A' Christus Tudományának és
és a' Papisták Vallásának
a' Sacramentumok
felett valo ellen-
kezősekről*

A Z emberi nemzet Válságának két
drága Zálagát hadta az Uy Testa-
mentumbéli Anyaszentegyháznak ed-
gyetlen edgy Pásztor az Ur Jesus Chri-
stus: tüdni-illik a' Sz. Keresztiséget és a'
Szent Vatsordát: melyeket is az ő dögös
Szerzeteknek setétes fellegével annyéra
megh

ELSŐ VAGATÉK 43

megh mocskoltak. s' undokítottak a' Pápiſták, hogy avagy tzak abból a' Chriſtustól való el ſakadások nyilvánfaggal ki mutatódik.

A' mi *Elsőben* a' Sz. Kereſztſégnek megmotskoltatáſát, és abban a' Chriſtus Tudományától való ellenkezéseket illeti: aſzt imez következendő hat dologban mutatom megh.

I. A' *Chriſtus* aſzt rendelte, hogy a' *Matt. 28.* Kereſztelő Személy Egyházi hivatalos *v: 19.* Szólga legyen: mivel a' kereſztelés az ő *rum Eph. 4. 11, 12* hivatalának maſodik reſzire tartozik: *Tanítſzatok* (ugymond) és kereſztelje-
tek *Éc. De ellenkezik ezzel a' Pápiſták Dec. Caus. 30. 4. 3*
Vallása: kik aſzt tanittyák: hogy ha a' *Guid. Ma- nip. Curat. de Bap. cap. 3*
ſzüklég kíványa, mind az Aſzſzony, mind a' Ferſu, ha ſzintén hitetlenek
léſznek is, és haſzintén magok megh nem kereſztelkedtenek is, kereſztelhetnek.
Aſtelt aſzt állattyák, hogy, ha a' por-
ban Jadzo Gyermek játékból megh ke-
reſztelik egymáſt, (mint az *Athanáſius*
Gyermekes tſelekedett) még az-is igaz
kereſtſég h léſzen.

II. A' *Chriſtus* aſzt rendelte, hogy kö- *Matt. 3. 6*
zönſéges *Vizzel*, még pedig *iſztával* ke- *Mat. 8. 38*
lyen kereſztelni: a' mint hogy a' *Jefus* *Heb. 10. 22*
Chriſtus vérével való megh moſogattatá- *Ezech. 36 v: 25*
ſunknak haſonlatoſſágais aſzt kíványa.

De

44 EÖ SZÖVETNEK

Pastoral De ellenkezik ezzel a' *Papisták* Vallása :
Rom. de kik az ő Szüle modgyára fugo, fugo, Eör-
Bapt. Ed: dög üző igijekkel, a' Satannak el üzesere,
Plan. p: 2 a' közönséges vizet megh kurusolyak, es
Thom. sok külömb külömb-féle babonázással ke-
Sum. par. szittik el. Viszont aszt mondgyák a' *Papista*
3,4.66. Doctrok, hogy tisztátalan vízzelis megh
art. 4. lehet kereszteni; ugymint Hús-lével, hig-
 sárral, a' holott viz nintsen; még neme-
 lyik az előtt aszt is allatta, hogy húgyahis
 keresztelhetni.

Matth: 28 III. *Christus* aszt rendelte, hogy a' Ke-
v: 19, 20 resztég, az *Attyának, Fiunak, és Szent*
Lelek Istennek nevében légyen; és hogy a'
 mellé se tenni, se benne el venni nem kell.

Ellenkezik ezzel a' *Papisták* Vallása: a'
 kik aszt valjak, hogy nem leszen vétkes
Durand. kereszteleés, ha valaki így keresztele-is: Ke-
Barat. resztelek tegedet az *Attyának, Fiunak es a'*
Szent- Leleknek, és az Eördögnek nevében.

IV. A' *Christus* a' végre rendelte a' Sz.
 Kereséget: hogy az által a' *Jesus Christus-*
Marc: 16. ban levő Híveknek, az ő Ujja-születteté-
v: 26 sek, bünök bocsánattyok, és meg igazu-
Mat: 8.37 lások petzételtessék tsak megh: ugy mint
Ioh. 1.12,13 a' melyeknek megh kell előzni a' Kereszté-
1 Pet: 1. get, az *Euangelisták es Apostalok* írása sze-
v: 22, 23 rént.
Rom: 4.11

Bell: Ies: Ellenkezik ezzel a' *Papisták* Vallása: kik
Conc. Trid aszt tanittják, hogy a' keresztségnek Fő-
Sess: 6.6:7 vége, az, hogy maga Szülje Ujja az em-
 bert, es magá igazítsa megh Istennek c-
 lörte; és hogy ugyan aszt tselekszi az em-
 berben,

berben, hogy minek utánna még keresz-
telkedett, nem csak még nem tisztított,
az által, minden bűneiből: hanem még
a' felett ugyan természet szerént való Ujja
született emberré istetert.

V. A' *Christus* nem az Erzékenység nél- Mat: 16. 18
kül való állatoknak: hanem az emberek- Mat: 8. 37
nek, még pedig a' kik hisznek a' *Christus*- Eph: 3. 17
ban, a' kik beléje oltattak, Ujja születet- Ioh: 1. 12
tek, es az hit által megh igazultak: a' fe- Mat: 10.
lett az ő Csecsemőjeknek, k' avagy csak 1: 15
a' külfő Anyaszentegyházhoz való tarto- Rom: 5. 1
zásokért, *szenteknek* neveztetnek, rendel- Mat: 2. 39
te a' Sz. Keresztseget: es ha, nem megh 1 Cor: 7. 14
utálásból, hanem valami egyéb el hárit- Luc: 22.
hatatlan akadály miatt el maradis a' ke- 1: 43
reszttség, azért sohul az irasban kárhoza- Ioh: 3. 15
tra nem iteltetik. Innét jöt amaz Doctörök
ékes mondása: *Nem a' Sacramentummal*
valo nem élhetés, hanem annak megh-utála-
sa karboztattya el az embert.

Ellenkezik ezzel a' *Papisták* Vallása: kik
aszt tanitják. I. Hogy mind kitűnnek, Thom: pa.
nagyok a' *Christus* *Jesusban* való hit, uj- 3, 4. 68
ja-születtetés, es megh igazulás kívül va- Past: Rom:
loknak kell lenni a' keresztsegnek előtte: de Bapt:
ezokaért ha kik a' kitűnnek között keresz- P: 20
tetlen megh hálak az Isten széninek la-
tásától ki rekesztetnek, es ha a' nagyok
közül, azok telyességgel el kárhoznak.
II. Hogy az érzenység-nélkül való ál-
latot is megh keresztelhetni: mint az Ha-
rangokat. &c.

46 EGY SZÖVETNEK

Mat: 23.
v: 19

VI. A' *Christus* a' Szent Keresztféget nem piperés ceremonia kal, hanem az ő Anyaszent-egyházához illendő edgyügyü léggel akarja gyakoroltatni

Past: Rom.
p: 12, 13

Ellenkez ik ezzel a' *Papisták* Vallása: kik a' keresztfégnek edgyügyüki szolgálatását megh utálvan, babonás ceremoniaknak dögös sárával mazolják bé: menémüek, a' keresztelendőnek szá ában hintett, s' megh bővöltetett Só; A' keresztelő Papnak taknyos nyála, keresztezés, olajozás mitsoda. De ez erről legyen elég.

A' mi *Másodszor* amaz udveffégnek Második drága Zalogát az *Ur-Vatforáját*, illeti, aszt-is nem kevesbé mocskolják és becsstelenittik a' *Papisták*: melyis az ő, *Jesus Christus* Tudományától való elszakadásoknak nyilván való mutató tüköre: és aszt imez hét dologban mutatom megh rövideden.

Mat: 26.
v: 26
1 Co: 11. 26
Mat: 26.
v: 27, 29
Ioh: 6. 54,
56.

I. A' *Jesus Christus* az *Ur-Vatforájában*, valóágos, tapláttatásra alkalmas es közönséges szokásban levő kenyeret; es valóágos Szőlő-tőnek vizét, bort adott. s' adni porontsolt a' Tanítványoknak, mind a' *Iegy*nek, mind a' *Iedgyeztetett* dolognak hasonlatossága aszt kívánván.

Dur: Rat:
lib: 7. c: 41
Num: 8. 9
Da Conf.
dist: 2

Ellenben pedig a' *Papisták* a' Szokott es valóágos kenyér helyett amaz pénznek (melyen *Judas* az életnek kenyerét az *Ur-Jesus Christust* el arulá) formájára csináltatott keletlen, sórtalan, kenyér arnyékát osztogattyák a' népnek; és a' Pápa szerzetiből.

tiből a' tiszta bort vízzel elegyítették meg.

II. A' mi annak kiszolgáltatásának mód- Ma: 26.
gyát nézi: A' Christus, a' kenyeret vévén, v: 26
aszta megb. áldotta, (az az, Istennek hálágot Luc: 22.
adott) megh. törte, a' Tanítványoknak ad- v: 19
ta; és hogy el-vennék. s' megh. ennék aszt 1 Cor: 11.
porontzolta: de aszt engesztelő áldozatul v: 24
(melyet a' keresztfán vérenek hullásava! Gal: 3. 13
edgyiszer téjendő vala, es a' kenyérnek meg Heb: 9. 14,
töréével csak megh. perzételni akará) nem 22, 25, 26
mutatta fel Istennek.

Ellenben cselekednek a' Papisták: a' kik Durand.
a' Christuscól hagyatott áldásnak heljet- Ration: 1. 4
te, aszt az Judás pénze formájára öntött cap: 41
kenyér arnyékát kereszttel babonázzák; a' Num: 14.
Christus rendelése szerént megh. nem törik,
hanem égészfzen hadgyák; nem-is enge-
dik hogy kézzel vegyék, mint a' Tanít-
ványok, hanem magok a' Mifező Papok,
a' kösségnek szájokban döröklük.

III. Hasonlóképpen, a' Christus a' po- Mat: 16.
háiban levő bort nem csak maga itta meg, v: 27
hanem a' Tanítványoknak adta, hogy ab- Marc: 14.
ból innának minyajan; es a' szerént tsele- v: 23.
kedtek az Apostalok is, a' mint az Vrtól 1. Cor: 10.
vették, a' Christus Anya-szentegyháza- v: 16 &
ban. 11. 25, 27

Ellenben tselekesznek a' Pápisták: a' kik
a' Iesus Christus verének Sacramentumát,
a' bort, a' kösségtől el vonszak, és egy
Bobiscummal (mint a' kösség szóll) be-
dug-

48 EGY SZÖVETNEK

dugjak szegényeknek fülöket. *Videtis* (ugymond) *sed non bibetis*!

Es ha ki a' Christus tselekedeti szerént akar tselekedni, arra átkot szórnak: *Ha*

Conc. Trid Valaki (ugymond) *aszt mondgya, hogy a'*
Sess: 21 Christusnak minden híveinek szük seges az
can: 1 *Vr-Vatsorájában* levő mindenik Sácramen-
 tummal, az az, mind a' kenyérrel, mind a' borral élni, átkozott legyen.

Matt: 26. IV. A' Christus az ő Sz. Vatsoráját, nem csak egynek, hanem egész Tanitvá-
v: 26 ványi Gyülekezetnek osztogatta; Az A--A
1Cor: 11. postalokis azont cselekedték, az Iesusz
v: 23, 24, Christusban való közösségünknek megh
25, 33. jelentéfére.
1Cor: 10. 17

Ellenben tselekesznek a' Papisták: a' kik ez Anyaszentegyházbeli lelki edgyesléget meg
Conc: Trid. megh szaggatván, gyakrabban azon egy
Sess: 26 oraban, s' egy Templumban magányosan
 Miséket szolgáltattak.

V. A' Christus ez Szent-Vatsoránál szérzésekör, kenyeret adott megh, és
 kenyeret tört megh; és kenyeret adott a'
 a' Tanítványoknakis: ugymint a' mely a'
 a' Iesus Christus testével való lelki táplál-
 tatafoknak külömben ledgyző petfét
 nem lehetet volna: es ez az oka, hogy
1Cor: 10. 17 a' Sz. Pál Apostalis a' megh szentelésnek
ibid: 11. utánna oly sokszor mongya kenyérnek
26, 27, 28 Minyajan (ugymond) egy kenyérből eszünk
 Vala...

N Valamenyiszor ejenditek e' kenyéret; Valaki
e' kenyérből eszik; Es így ebből a' kenyérből
egyétek. &c.

Ellenben Valnák a' Papisták; aszt ta- Conc: Trid:
nitván hogy a' kenyér az ő kenyérsége- Sess: 13.
ben megh nem marad: hanem ez igik- Bell: de
nek: ez az en testem, reá mondása után, Euch: 1:3.
Christus leszen belőlle, es ugyan az, a' c: 18
ki az Istennek jobján ül az egekben: es
hogy a' kenyérnek csak izi, színe, szaga,
nehézsége marad megh: es ez el változ-
tataással így dítsekednek a' Papisták: A' Stella
ki engemet teremptett, nekem adta magát Cleric: Ed:
teremptetni: és a' ki engemet teremptett nál- Parissin.
lam nélkül, most en általam teremptetik.

VI. A' Christus tudománya aszt tar- Col: 3. 1
tya: hogy a' Christus megh dütsöítettett Ab: 3. 21
teste az Egekben országol, es ott leszen Matt: 24.
mind világh vegezetéig; nemis kell itt v: 26
e' földön addégh keresni, hanem oda fel: Luc: 3. 19
ezokaért a' Szent Vatsorában levő kenyér 1 Cor: 11, 26
es bor az ő megh törettetett testének es
ki ontatott vérenek csak emlekeztető Je-
gyeül hagyattattak itt e' földön.

Ellenben tartyak a' Papisták: kik megh Fran: Conf.
valyák ugyan aszt hogy az egekben va- l: 1. p: 177
gyon a' Christus teste: de a' mellett olyan Conc: Trid:
ertelemben vadnak, hogy ha azon edgy Sess: 13
oraban sok száz ezer helyen/szolgaltat- cap: 1, 3, 4
nakis miset, mindenüve azon egy Chri-

50 EGO SZÖVETNEK

Innoc. de, *S. Alt:* *l: 4. c: 16* *et. c: 11.* *stus* azon orában le szál es a' kenyér szes) ninek árnyekaban lappang: és ha az kez nyer az ember gyomrában emesztődris kezd, legh ottan az egben repül, es ofzlo tan helyében uy kényér teremtetik a ember hafaban.

VII. Vegezetre a' Christus megh ennon porontsolja az Ur-Vatforájaban lévő kee nyeret: *egyetek* (ugymond) *ebből minyán* *jan*; és az által a' Christus Iesus halálára akarja emlekeztetni csak az hiveket.

Cone: Tride *Sess: 13* *cap: 14* *Ellenben* cselekesznek a' Pápiák: kik az oltár felett a' kenyeret (ostyát) elsőben, mint Istent imadgyák, és annak utánna Isteneket, amaz Sidokat felyüllv mulo kegyetlenséggel, kik nem törek meg a' keresztfán szárának tsontyát, fogokkal megh rontsolják, s' megh eszik.

Mind ezekből is ki jő világosan, hogy a' Pápa, elszakadott az Iesus Christus igaz Tudományától.

XVII. R E S Z

Az Isten Moyses által kiadott Tíz parontsolattyának és a' Papisták Vallásának egymással való ellenkezőségről.

HOgy nem csak valamenyére való el hanyatlásfokát, hanem ugyan telyesféggel el szakadásfokát, és az Isten utárol való el távozasfokát világ eleiben terjesztenék a' Páristák: az Istennek Törvénye-re viszsza lépven, az őszent ujjaival két kö Tablájára irt Tíz parontsolatit akarjak undok lábokkal mindenestől fogva el furlani: mellyetis rövideden így mutatok megh.

1. Az Első Parontsolatban, így szól Exod:20
Isten: *Ne legyenek teneked en előtted idegen Istenid*: az az, egyedül engem üsmerj Esai: 45.
Istenednek, és csak egyedül engemet tiszt- v. 23
tely; ugymint a' kinek egyedül hajol meg Mat: 4 10
minden terd; a' ki egyedül imadando: Esai: 42. 8

52 EGŐS ZÓVETNEK

es a' ki az en dítőfőlegemet másnak nem
adom.

Eltörölték eszt a' *Papisták*: a' midon
az Angyalokat; embereket; ugymint a'
Szűz Mariát, s' egyéb boldogúlt Szent-
ket; a' Romai Papat; a' Christus puszta
emberi terményszetit; az Erzékenység
nélkül valo állatokat: mint a' képeket,
Szentek maradék edgyetmástit; keresz-
tet, östyt, mit. &c. Isteni tisztelet-
tel kezdettek illetni, s' imádni: melyek-
ről a' *Második vágatekban* ide alább bő-
vebben olvas hatni.

Den: 5. 15 II. A' *Második Porontsolatban* így szóll
Isten: *Ne csinály magadnak faragott képet*:
Efe: 40. 18 hogy vagy aszt, vagy az által Istenedet
Act: 17. imadgyád, tisztelyed; a' mint hogy az
v: 29. Isten ki sem formaltathatik, es nintsen
Deut: 4. semmi a' miben ki hasonlittathatnék: és
v: 14. 16 ez az oka hogy az *Horebnek* hegyénis
Moyse Isten semmi hasonlatosságban
Ioh: 4: 24. nem látta: ugy mint a' ki tiszta lélek, és
ez okon lélekben-is akar tiszteltetni.

El-törölték eszt a' *Papisták*: kik, a'
mint Sz. Pál szóll, amaz Poganyokkal
Rom: 1. bolondokká lettenek, el változtatvan az hal-
v: 22. 23 hatatlan Istennek dicsőféges személyet, ha-
lando embereknek, &c. ábrázattára; es
Mat: 15. 9 így hejjában tisztelik azzal a' tudománnyal,
a' melyek emberek találmányi. Mert mind el
vesznek

ELSŐ VAGATÉK 53

vesznek valamelyek az irás kívül az embe- Col: 2, 28
reknek hagyományokból és tudományokból
vadnak. El törölttek mégis, a' kik nema
bálvánnyal töltik meg Templomokat, es
azok által akarják Istent tisztelni; melyel
nem kevesbé boszszontyák Istent, mint
amaz Bornyu előtt ugrandozó Izraél a' pusz Exod: 32,
tában; mint a' bálványozó Ieroboam az ő
bornyaival, melyeket Danban és Bétbelben 1 Reg: 22
helyhezttetvén, azok által akará az Istent
imadatni; mint az ő ezüstit Isten tiszte-
letire száno Micha, hogy tudni illik ab- Iud: 17: 3
bol Bálványt öntenének: kik is minyá-
jan az Elő Istent, nem magát a' bálványt,
akarják vala a' kepek által tisztelni: mind
az által balványozóknak mondatnak.

III. Az Harmadik Porontsolatban így Lev: 10, 12
szóll Isten: *A te Uradnak Istenednek ne-* Mat: 5, 33
vét bejában fel ne vegyed: az az, aszt vak- Deut: 5, 13
jában szentségtelenül ne említse, és a'
gazra ne hanyad.

El-törölték eszt a' Papisták: kik az ő Passoralis
bővös bajos edgyetmasoknak meg h szen- Roman,
telésében (mineműek a' Só, viz, viasz,
czikós agak, hamvak es harangok, &c.)
az Istennek méltóságos nevét betstelenít-
tik, s' meitatlanul fel veszik; kik a' Je- Mat: 5, 34
sus Christus porontsolattya ellen (melyis
az harmadik porontsolatnak csak magya-
rázattya) a' teremptett állatokra esküf-

54 EGY SZÖVETNEK

nek: mint az Angyalokra, s' Boldogh Máriara. &c. es ha mikor az Istenre esküsznek is, az ő Felsége nevet vakjába emlittik: ugy mint a' kik nem szegyenlik aszt tanítani, hogy az ember csalárdul megh esküdhetik: példának okáért, ha a' Magistratus, vagy más, így esküt valakit: *Isten teged úgy segélyen*, nem öltél; nem loptal; Felebaratod ellen gonoszt nem mondottal. &c. azonban az, őlt; lopott; Felebarattya ellen gonoszt mondottis, megh esküdhetik hogy ő nem tselekedte, tsak gondolyon mást egyebet elméjében: tudnillik, tegnap, ma, &c. es azzal elmejében limitálja. Ide tartozik az is, midőn aszt taníttják, hogy ha Valamely Papista az ő vallasan kívül lévő embernek megh esküszik, felbonthattya vétek nélkül.

Deut. 5. IV. A' Negyedik Parancsolatban így szól
 12, 13, 14. Isten: *Meghemlekezzél a' Szombatnak nap-*
 Ex. 20, 12 *járól, hogy aszt megh szenteljed: hat na-*
pokon munkálkodgyál, &c. Melyel az ő Te-
 stamentumbéli Anyaszentegyházat az ő
 tölle meg szenteltetett Szombatnak meg
 szentelésére: Az Úy Testamentumbeli
 Hiveket pedig annak a' Napnak meg ih-
 lésére kötelezi, melyre edes Idvezítettök
 Joh. 20. méltóságos fel tamadásával a' reghiszom-
 V. 19. 26 *batnak* megh szentelését (a' Sidokat nező

Cere.

ELSŐ VAGATÉK 55

Ceremoniakon kívül) által hozta; es
 azt, az után *nyolczad napi megh jelenese-*
vel; az Apostaloknak azon a' napon valo Act.20.7
egyben gyűlésekkel; Vrvatsorájával valo elé. 1Cor.16.2
sekkel; azon a' napon valo alamisna szedé-
sekkel, megh erőstítette; es a' Titok lato
 Apostal által *Vrnapijának* nevezette. Apo.1.10

El törölték azt a' *Pápiáfák*: kik az I-
 stennek *safárlása* ellen, melyel hat napo-
 kat hagyott a' mi kézi munkániknak vég-
 hez vitelére, a' szegény kösségtől el-
 tekerik, és az esztendőnek tsak nem har-
 mad részét, nem Istennek, hanem a'
Belusnak szentelik; kik az Isten tiszte-
 letire nező Templumokat, az oltárokkal
 egyetemben az Angyaloknak, és a' megh
 holt Szenteknek tiszteletekre varáso-
 lyák, s' rendelik; es a' kik az *Vrnak nap-*
jat is telyességgel szentségtelenné teszik.
 Azt cselekszik. I. A' Pápa, Cárdivalok,
 Ersekek, Püspökök, Gárdgyánok, a'
 Micsfő Papok, Barátok, és több azon
 kovaszból valo, henye herékhez hason-
 lo rendek: kiknek tisztek a' volna, hogy
 az Istennek szent igijét annak tiszta-
 ságában hirdetnék; a' Sacramentumokat
 a' Christus rendelése szerént szolgátat-
 nák ki; és az ő fegyhetetlen életekkel,
 s' kegyességekkel az Isten Nyájjának jo
 példák lennének: De imé *nagy reszim* te!

56 EŐ SZÖVETNEK

lyességgel a' Tanittástól magokat el fogják, és az helyett, a' szentelt berkekben bégető Baál Papok modgyára, az Ol-tár fedele alatt berbitélnek; csengettyüznek, pengettyüznek; a' Christus áldozattyának elrontására miséznek, vagy miséztetnek; pogácsat szentelnek; bősut osztanak; böytöt hirdetnek; lakoznak; tobzódnak. &c. *Nagy részint* ismét, mint a' Lojola Szürke kápás Serege, és némely misező Papok, tettetik hogy prädikálnak: de azonban mint valami Juhoknak ruhaiban fel öltözött ragadozó Farkasok, az Istennek tiszta igijét meghevésztegetik; az igaz Isteni szolgálatot elfordították; és az üdvösség szomnyuhozó lelkeknek legeltető mezejét méreggel hintezik.

Exod: 5. 16 V. Az Eőtdik Parontsolatban így szól
Rom: 13. 1 az Isten: *Tiszteled Attyadot, Anyádöt. &c.*
Tit. 3. 1 az az: mindeneket valakik előtted jarnak
1 Pet: 2. 13 meghevészteget nekik meghevészteget, szerezted, nekik engedelmeskedgyél, és az ő porontsolattyoknak, s' tanításoknak hiveséggel alaja adgyad magadot.

El törölték ezt a' Papisták, és mint edgy ugyan tárgyúl tették fel, hogy hitelenségeknek méreggel kent Nyilaival lövöldöz-

ELSŐ VAGATEK 57

völdözzék: Mert ime magok munka-
lódgyák hogy az Ijak-Fiak Attyokat, An-
nyokat ne becsüljék, és nekik ne enge-
delmeskedgyenek, a' mikor Szülejek
akarattyok ellen, ragadozo Farkasok
modgyára, a' Kalastromokban be kap-
ják; Nem akarnak az hatalmaságoknak
engedelmeskedni: hanem sőt inkább a'
Rimai Pápa minden ő Tangyér-Nyaloi-
val egyetemben, azok feliben emelte szé-
kit: kinék, a' meltofasagos Császárok,
Királyok, Fejedelmek gyengén tartott
nyakok, labainak Sámolya: melyre ne-
vezetes példa I. FRIDERICUS Császár, *Stella, de*
kit III. SANDOR Pápa az ő szajából ki *Vitis Pont.*
rohant atkoknak árjával laba alá tekere, *in Alex. 3*
és nyakát lábaival tapodván eszt mond-
gya vala. Meg-vagyon írva: az *Aspison Ps. 91. 13*
es Basiliscuson jár sz? es az oroszlyánoknak,
s' Sárkányoknak nyakokat tapodod. Melyre
Fridericus így szólla: Nem neked, hanem
Péternek: aszt halvan, ismét meg nyo-
mittá a' Pápa á' Császár nyakát, így
szolván: *Nekem is, Péternek is.*

VI. Az Hatodik Parontsolatban így szól *Deut. 5. 17*
Isten: Ne öly; melyel mind az öldöklést, *Mat. 5. 21*
mind az ártatlan emberi vérnek ki ontá- *Gen. 9. 6*
sat, mind pedig annak gyükerét, az *1. Ioh. 3. 15*
haragot és gyűlölséget erősheppen tilal-
mazza,

58 EGŐ SZÖVETNEK

El törölték eszt a' Pápiſták: kik az ő bű-
nőkben nem részesülő Chriſtus Anyaſzent-
egy házat ördögi kegyetlenséggel üldö-
zik; a' benne levő hiveknek teſteket ar-
tatlan vérrel feſtik; lelkeket pedig hogy
az ördögök barlangjában bé kerithessék, s'
a' Pluto ſzajából ki okadtatott tajtékos vér-
ben mártott méſzárszékre vohaſſák, abban
munkalodnak ſzüntelen: melyről bizony-
ſágot teſzen a' ſok Kereſztyéneknek föld-
dön patakul folyt vere, mellyet az Anti-
chriſtus Hada ſzerénſzerte Galliában, An-
gliában, Helvetiában, Belgiumban, Bo-
hemiában es ſzellyel egyéb heljeken, majd
minden Falun, Varoſon ki, öntött; bizony-
ſágot teſzen a' Sok Martyromok megh-
egetet teſteknek Iſten ſzéki eleiben hinte-
tett hamva: és a' kiknek ártatlan vérek pa-
naſzokkal az egeket haſogattyák, s' az I-
ſtennek az ő vérekért valo boſzſzu-allását
ohajtyák, bizonyſágot teſznek.

Aps. 18.5

Deut. 5.18

Heb. 13.4

VII. Az *Hetedik Paronſolatban* így ſzoll
Iſten: *Neparáználkodgyál;* és annak el-
távoztatására, orvoſſágul rendelte a' tör-
vényſzerént valo házaſſágot minden em-
bereknek: ſőt a' kiknél a' magok megh-
tartóztatása mincſen, azoknak ugyan ele-
jekben irattya a' Sz. Pál által.

1 Cor. 7

El törölték eszt a' Pápiſták, kik az Iſten-
nek tiſzta Anyaſzentegyházát bordélybol
akarják fel epíteni; és az ő lelki parázna-
ſágokat külfőkeppen-iski akarják mutatni;
Mert imé mindenféle Egyházi rendeket az
hazaſ-

ELSŐ VAGATÉK: 59

házaságtól el tiltván, az helyett a' Paráz- *Bellar. de*
 naságot commendályák: Jobb (ugymond *Monach.*
 egy Pápista Doctör) *Paráználkodni, hogy l. 2. c. 34*
sem mint megh házasodni. El - is követik
 eszt, nemtsák, a' Kápás Barátok, hanem
 önnön maga a' Romai PAPA-is, a' ki nő-
 telen, mind - azon által, az ő fertelmes
 bujja paráznaságának ágyából kellemetes
 Unokákat szállitt le gyakorta. Példa erre
 amaz III. *Sergius* nevü parázna *Papa*, ki *Luitprand*
 egy *Marozia* nevü hires *Kurvával* valo kö- *Ticib. de*
 zöfüléséből nemzé. XII. *Fattyu* János *Pá- gest. l. mpp.*
pat; Igy hasonlokeppen I. Lando nevü *lib. 3. c. 82*
Papa XI. *Janos Pápat*; Példa erre XIII. *Ia-*
nos Pápa, a' ki az ő Attyának Agyasát meg
 fertezteté; Példa VI. *Sandor Papa*, a' ki
 az ő Papai ágyából származott szemtelen
Lucretia nevü leányával fertelmeskedett;
 Példák ezeken kívül számtalan sokak, kik-
 nek undokságokat irtózik a' kereszttyen Le-
 lek elő számlálni.

Kellemetes Szüzességének tetteres
 Koronáját nyomja a' Romai Pápának
 megis továbbá pilisses tetejére, VIII. *Iá-*
nos PAPA: ki felől magok a' *Papista Martin.*
Historicusok kiknek arról valo irások so- *Min. Rich.*
 ha csak egy Papatól is, sem egy Con- *Monach.*
 ciliumtól egész *Luther Marton* Refor- *Clunac.*
 matiojaig kétségre nem hozattatott, ha- *Ioh. Stella*
 nem az után, így írnak, hogy *Leány* volt, de *Plat. 6 c.*
 igen termes, tekéntetes, Tudos és
 ekeffen szóllo, és azért másoknak com-
 mendatiojából, kiket Romában tanít-
 tott,

60 EGY SZÖVETNEK

tott, Pápa'vá Választatik, kit a' kényés életnek faytalansága arra haytott, hogy egy Cardinállal, vagy kivel, gonoszban esett legyen, és midőn gorombaul a' szüles üdeje előtt Processiozni ment volna, az urban le rogyik és Fattyával egyemben a' szülesben meg-hal. Ey! gyönyörű Anyaszente gyház!

Az óltártól fogya, bezzeg ök-is az Uy Pápát elsőbben Marvány kőből tsinált lyukas székben ültették, nagy udő folytáig, ha most nem is, hogy a' Függőjéről melyet az utolsó Cardinalnak meg kell vala illetni, Ferfiága megh próbáltathatnék: ezzel advan hirta' többinek: *Habet, habet, & quidem magnum habet!*

VIII. A' Nyolczadik Parontfolatban így szól Isten: *Ne lopj*: mellyel, mind magát a' lopást, mind pedig az életnek keresésében való mindenféle gonosz mestersegeket, kikkel a' másén kapdosunk, és vagy erő-hatalommal, vagy valami igazságnak színe alatt mienké akarunk tenni, erőssen tilalmazza.

El iörlötték eszt a' Papisták: kik nem mertak meg nem adgyák a' Csaszárnak a' mi im a' Csaszar é: hanem még a' mi övet-is gonoszul el vonszak: a' mikor tudni-illik a' Papai felső hatalomszerént, a' Csaszarokat, Fejedelmeket országlafoktól megh fosztyak, birodalmakot változtatták, tsionkittyák; kik, mint a' nagy *Babylonnak* alnok *Kufári*, mindenféle ravasz mesterseggel leg

göggel es czalardfággal majd egefz Euro-
noanak kintfét tarházában gyűjtik, a' fze-
ggeny Kosséget, az edgy-ügyüt, az Ar-
wát meg emésztk, es utolsó Szegénység-
re juttattyak. Ollyatén álnok praéttikak
és penz halászó Mesterlégek csak nem
minden Isteni tiszteletek es tarafarás Val-
állatok mineműek a' bűn bocsánattal,
bótsu levéllel való kereskedések; és a'
midőn Christusokat, Isteneket el adgyák;
miféjeket, aldozat - tételeket árru-
ban bóttyák; es a' Christus, s' Szen-
tek érdemét kufóltattyák: a' honnan
már megh tölt a' Romai Tárház, dugva
vadnak a' Clastramok, és az Isten házá-
nak küszöbin foly ki a' praeda és ragado-
mány.

IX. A' Kilenczedik Porontsolatban így Deu. 5. 20
szóll Isten: *Nemondgy a' te Felebaratod el-
len hamis tanó-bizonyfagot: melyel vala-
m miképpen az ő életét, betfülletit, jovat
megh ferthetnéd &c. Es ne hazudgy.*

*El törölttékeszt a' Papisták: kiknek Ec-
clesiajok a' telyes hazugfágnak, és hamis-
tano-bizonyfágnak Szülő Anyja és Szop-
tato Dajkaja: ugymint, a' mely a' Ko-
zönfeges (Catholika) és Apostoli Anya-
szent-egyhaznak titulussával dítsekedik:
holott az nem egyéb, hanem az Anti-
christusnak gyülevész Synagogája; a'
F mely*

62 EGY SZÖVETNEK

mely az ő Vallását és tudományát ő elegy-belegy ceremoniatartya igaznallan holott mind-azok nyilván való hazugságok; a' mely az Istennek szent igije helyett, hol-mi hitvan, el mulando fabuulát, s' költött beszédet köt a' szegénynek kösségnek lelkére; Illyen a' Purgatoriumról felöl való beszéd, hogy az légyen; abba bol a' lelek ki-szabaduljon; és az ő bótűlt levelek bűn batfánatot adhaflon; Illyen a' nek a' fok hamis tsuda-tételek környül való temérdek hazugságok, hogy a' puszta bálvány beszéljen, vér tseppeket hullassaflon, könyvezen, neveszen; Illyen a' nek továbbá, hogy a' Kereszt, szentelt viz, a' megh bővölt-bájolt, gyertya, hammu, &c. ördögöt üzhessen. Hat mi mondgyak az ő hamis-tanobizonyosság tételek felöl? kik az igaz keresztényeket a' nagy rendek előtt ragalmazták, ellenek hazudoznak, Eretnekeknek, Párt-ütőknek, Szentség töröknek vádolyák, kározt hoztattyák hamissan.

Deu. 3. 21 X. A' Tizedik Parancsolatban így szól: Isten: Ne kíványad a' te Felebarátodnak házát, se Feleséget. &c.

Conc. Trid. Sess. 4 El törölték eszt-is a' Pápisták: kik azt tanították: hogy a' kívánság nem véték és azt tzelekedetekkelis megh bizonyították a' midőn a' Christus gyenge Juhainak,

ELSO VAGATEK 63

shainak, és a' magok halgatoinak, há-
 zát, örökfégét, mezejét, erdejét, mel-
 to:ofágot, betűlletit; és mindennemű jo-
 avait, nem tñak kívánnnyák éktelenül,
 hanem hitetlen csálárdfággal magoknak
 ukporittyák; a' midőn a' Pápák, *Cardi- Iohannes*
 málók, *Ersekek, Papok, Barátok* a' Siros *XVI, XIX*
 okonczért egymást mereggel meghölik; *Clemen. II.*
 zés a' midőn nemély Pápák csak gonosz *Leo. IX.*
 okévanóságokban reűzfűlhettenek légyen, *Urbanus,*
 mmagokat az Eördögnek atták; mint *II. Teste Pla-*
 Sylvester Pápa. *tiná.*

MMind ezekből világosan ki jő,
 hogy a' Papa mindenestől fog-
 va az Istennek ker kő tabla-
 jara irt Tiz paróntsolat-
 tyáról is hitetlenül el-
 szakadott.

XVIII. R E S Z.

A' *Papistak Ujjito Vallása-*
nak gyarapodásáról.

MMivel azért e' mostani *Római* nével
 ditsekedő Papisták, az igaz Hűt-
 on nek fundámentumos Agazatiban, ho-
 olott az üdvességnek farka forog, sem a'

64 EGY SZÖVETNEK

Jesus Christussal, a' mi üdvösségünknek
 kut-fejével, sem az ő Sz. Apostolival
 edgyet nem értenek: hanem sőt inkább
 attól elszakattak, és a' réghi Romai igaz
 hűt, s' Tudomány mellől, a' mint az
 Istennek tiz Parontsolatitól-is, félen ál-
 lottak, s' el-fajultak: mint edgy-ugyan
 önként fordul már nyakokban, hogy
Vallások Ujito, és magok *Eretnekek* lé-
 gyenek. Mellyeknek megh-probalása
 hogy megis világosabban ki mutatód-
 gyék.

I. A' mi Reformata Ecclesiának
 igaz réghiséget a' Christustól fogvan el
 mult üdökből fejtemki rövideden. II. A'
 Papisták ellennünk valo patvarkodásokat,
 mellyel minket Eretneki Szakadással va-
 dolnak, fordított magoknak nyakok-
 ban. III. A' Szent Peter Szekivel, es
 Vallások reghiségevel valo ditsekedéseket
 hamissítom megh.

A' mi azert az *Elő* illeti: a' mikép-
 pen a' mü Reformata igaz Vallásunknak
 valóságos reghisége: ugy a' Papistá-
 nak Uysága, s' gyarapodása az el mult
 üdőknek megh vizsgálásából is világoson
 ki tetczik.

I. Mert a' Papista tudománynak, a'
 menyiben az igaz vallástól különböz,
 a' Christus születésétől fogva el folt egész
 báram

Három száz Esztendőnek előtte, az Anya-
szent egyháznak szivében, még csak
máryája sem volt; A' mint az utanis egész
Hét száz esztendő tölteigh: ha penigh az
üdök alatt, valami falák elegyedett is a'
tisztá tudomány közzé, az nem in kabb
mondathatik az Anyaszentegyház tuda-
mányának, mint az ember testében le-
vő ártalmas nedveffégh, vagy féregh,
igaz tagnak; Ez üdök alatt azért a' mi
igaz vallásunk épféghben megh maradott:
a' Pápiaságnak penigh mint valami
mérges Scorpionak, csak Tojománya
láttatott.

II. Hét száz toz fogva, a' kilenczedé-
kigh kezdette osztán fejét ki dugni, es
mérges lehellésével az Anyaszentegyház
tisztá tudományának épféghét sebhetni:
de ugyan nem hatotta ugy el mérge, hogy
az épp tagh, a' megh veszett tagnak ki
írátlában nem munkálódhatott volna.
Nagy részént azért, akkoris, e' mostani
Pápiák mételyes tudománya eredeti-
nek, az Isten Anyaszentegyházának épp
tagjai, ellenne állottak: mint csak a'
képek tiszteletinekis. 754. Esztendőben,
mely akkor vett eredetett, 338. Püs-
pökök mondotak ellene a' Kustancziná-
polyi Synatban: Igy, a' Pápa hatalmá-
nak, sok Nemezetekben levő Püspökök,

66 EŐ SZÖVETNEK

Doctorok es egész Concilium (Synat) mondott ellenne. 991. Eszt.

III. *A kilenczedik száz esztendő* fogva, bezzeg oltán a' tizen-edgyedik százig el folt üdökben e' gonosz Scorio nem csak ki kele hajából: hanem olly Sarkánya nevedék, mely, dögös lehelletivel többire a' Földet bé tölté, es farkával csak nem minden választottit Istennek, a' Baál oltára eleiben sepré.

Apoc. 11 Es ez üdöben bé-telyesedék amaz menyei jelénés által valo Prophétia: *Es mikor* (ugymond a' két Tanobizonyfágok) *el végezik bizonyfagh tételeket, a' mélységből fel jött Bestia hadakozik ő ellennek; és megh gyözi őket, és megh öli, és az eö holt zestek fekszenek a' nagy városnak uczáján.* *Éc.* De harmad napnak és fél napnak utánna, az életnek lelke megh adattatik Istentől ő beléjek. *Éc.* Mert noha az Anti-christusnak győzedelme fel emelkedett vóltis, noha az ő dühoffege az Isten Anyasz: egyháza ellen ki árradott vóltis: mind azáltal az igaz hűtnek világát mindentől fogva el nem óltotta, és a' mi igaz vallásunknak magvát el nem fogyatta: hanem az Istén, mint amaz Illyés üdejében valo 7000 lelkeket. hogy a' Báalnak térdet ne hajtának, megh tarta, ekkor is az ő Anyaszentegyházát, mely is vólt

mint

ELSŐ VAGATÉK 67

mint a' lilium a' tovis között, megh óltalmazta, és hogy a' Pokol kapuia rajta erőt végyen, nem engette. Sőt egész Gyülekezetek, maradtak megh az Nap enyészeti tartományokban. Voltanak azért akkoris, kik, mind nyilván, mind maganyoson buzgó indulattal, Prædikálással, Disputálással, tanítással az igaz Tudományban megh maradtak; kik a' Pápa kettős hatalmának, a' szabad-akaratnak; az érdemnek; es egyéb akkor koholtatott Pápistai Tudománynak ellen-ne mondtak.

IV. A' Tizenedgyedik száz esztendőől fogvais, ugy vagyon, nevekettén nevekedett e' Fene Bestia mind az nagy Reformatorok *Luther Márton* es *Calvinus Iános* üde jekig (kiket nem azért mondok Reformatoroknak, mint ha ők voltak volna első: hanem hogy az Euangeliumnak el rejtett s' köből alá tétetett tikkadozo világot nagyobb gradusban gyujtották eslobbantottak fel, mint mások.) De mégis elegen találtattak, kiknek szivekben a' mi vallásunkban virágzo Jéhus Christus tiszta tudományának égő szövetneke tündöklött: mint *Berengáriusnak*, *Váldus Péternek*, *Brusius Peternek* es többeknek *kik a' Protestánsok tudományához hasonlótudománnyal nem csak Galliat, hanem mayd*

Teste hi-
torico
Pontifi.
Popl.hist
Fran.

68 EGY SZÖVETNEK

az egész Európátis, (a' Luther Reforma-
tioja előtt) be töltötték volt.

Igy azért, Noha a' Christus születése után el mult három száz esztendőktől fogva nevedten nevedett ez Eretnek-
ség, es töltön töltä' káromkodásnak pohára amaz Nagy Paráznak kezében: de mégis a' Tridentinumi Conciliumnak üde-
jeigh megh nem tölt: hanem akkor u-
gyan ki cfordult. Es akkor tölt a' Papiškai tudománynak (Systémaja) csomolyékja-
bé. es mind azoknak megh nem tartoi-
átok alá rekesztettek. A' mi keppen a-
zért a' Pápiškai vallásnak Uysága ezekből
megh valófodék; ugy a' mi Reformáta
Vallásunknak reghisége, hogy tudni il-
lik nem *Luther Márton* és *Calvinus Iános*
fejektől koholtatott elsőben: hanem ő
általok é' gyönyörű *Lilium* a' tövisflek
közül csak ki feytegettett; az Euan-
géliumnak mint egy tikkadozó Fáklyaja
a' Papiškai fetétes fellegből csak nagyobb
világosságra hozatott, és az Apostalok
üdejekbéli fényes rogyogásához köze-
lekb juttatott; es így, hogy nem tsak
1517. Esztendőben kezdetett, világo-
són ki mutatódik.

Nem dicsekedhetnek hát annál inkább
az Apostoli Ecclesiával. Mert, ugy va-
gyon, régen a' vala amaz Isten Prophe-
tainak

tainak és Szent Apostolinak tiszta tudományokon fundáltatott, és a' Szent Martyromoknak vérek által harmatoztatott Termő szőlő; A' vala a' Jesus Christus Matkája; A' vála az Istennek szentféggel fel ruháztatott Temploma; A' vala amaz idveffégnek zöldello gyepűjével környül vétetett hiveknek Akla: De annak sirossagából lett s' gyümölczével fel nevededett Fergeknek, és azokból kegyetlen Farkasokká, s' agyarkodó Vadkanokká fajult Romi Bestiaknak dühössége az Urnak szölejét el pusztította, szépen zöldellő veszfzejét le tördelte, rontotta, és csak nem arra akarta juttatni, hogy lenne minden féle Erdei Vadaknak pusztá barlangjává: mind az által az Ur mindenestől fogván valo el pusztítását nem engedte; és a' Pokolnak erőt venni rajta, nem hadta.

Ez dühösséggel agyarkodó Vad kanoknok mérges epéjékből töltötte meg amaz *Mennyei látás* által kijelentetett *Papáznais* pohárát, melyet valakik megköstoltak, mind edgyig az hitetlenfégnék és Istentől valo el szakadásnak dögös mirigyével fojtattak el lelkekben: melynek mérge el hatalmazvan, sokakat az örökké valo halálnak tüzes Sátorábanis szállított.

Apo. 17. 1

XIX. R E S Z.

*A' Reformatusokat Eretnek-
séggel káthoztato Papi-
stak Vádgyanák megh
czafolajáról.*

HOgy mind ezekből magokat ki fejt-
heffek : ellennünk forditnyák véres
agyarokat, és minket vadolnak inkább
hogy az Isten Anyaszentegyhazától el sza-
kattunk; és hogy a' Reformata Ecclesiá-
ban levő Tanittoknak nincsen *Istentől való
Hivattatások a' tanittásra.*

I. *Előben* azért a' mi az Ezerneki Szaka-
dásnak nevezetit illeti : a' mi reánk nem
illik, es hogy mitettünk szakadást az Isten
Anyaszentegyhazától, azt nem igazán
mondgyák. I. Mert nem lehet az, Eret-
nek, a' ki az Tevelgyő gyülekezettől ma-
gát el szakasztja : hanem inkább, a' kik a'
tevélygesnek alkalmatosságát szülve szü-
lik, és azt oltalmazák. Tebolygo Gyü-
lekezet volt penigh a' Romai Ecclesia a'
Reformationak idejében : Mert már akkor
tellyes vólt sok uysagokkal, melyek az I-
sten lelketől nem voltak diktálva, és tellyes
volt a' Balvanyozással : ugymint a' mely az ő
paraz-

paraznaságnak és utálatosságnak tisztatalan pohárát halalos mereggel elegyítette vala megh, és köszöngéti vala a' földnek lakosira. De. 2. Nem mondathatik az ő töllök valo el válásunk Eretneki Szakadásnak inkább mint a' *Sethé*, es az ő maradékije, ki el szakasztá magát az Istentelen Cain Gy ülekézetitől; mint az *Abrahame*, ki el szakada az *Harannak* lakosítól; mint a' *Profelytáke*, kik az Pögány vallást el hagyván, az Isten nepehez csátolyák vala magokat; mint amaz *het Ezereké*, kik a' Baal Imádok közül ki szakadának Illyés idejében; mint a' Sz. *Pálé Corinthusban*, ki a' Sidok es Görögök Sinagógajoktól el szakada; mint amaz tökelletes Szenteké, kik a' lelki *Babylloniabol* ki menni mondatnak a' Titok lato Apostaltól. Es ez illyetén el választasra ugyan hivott is az Isten: *Annakokéért* (ugymond) *mennyeiek ki ő közöttök, és választassatok el, aszt mondgya az Vr, es Semmi gonoszt ne illessetek, &c.* Igy a' Sz. Pal által is, ki így szól: *Kerlek pedig titeket Attyámfiak, hogy vegyétek észetekben a' kik haborusagnak es botránkoztatásnak okai volnának, kik más tudományra tanittanának a' kívül a' melyet tanátok, és azokat eltávoloztassátok.* Es a' Sz. Janos által. *Fiatskaim* (ugymond) *oltalmazátok megh magatokat a' bálványoktól.*

A' homan megh tetczik, hogy a' mi Papiaságból valo ki szakadásunkal nem az igaz

Apo. 17:4

Gen. 12.

v. 1, 2, 3

cum Jos.

24. 3

2Reg. 19.

v. 18.

Act. 18. 6

Apoc. 12

Esa. 52, 11

cum 2.

Cor. 6. 17

Rom. 16.

v. 17

Joh. 5. 20

igaz Ecclesiától es annak edgyességetől :
hanem abban be czuszott tévelygéstől :
nem az cepp tagtól : hanem abban el hatal-
mazott Fenétől , váltunk el.

Mivel pedig ő vellek edgy tt jartunk
mjis az ő tevelygésekben melyel az előtt
régén a' Christus igaz Tudománytól edgy
szer-is maszszoris el szakattak vólt ; ezo-
káért a' mi el valásunkkal vetettünk vég-
határt , hogy meszszebb ne távoznánk a'
Christustól : hanem az ő velle való lelki
edgyességünkre megh térnénk. Annális
inkább azért , nem vádoltathatunk Eret-
neki szakadással , kik azok társ ságából
váltak el , a' kik már régén a' Christus-
tól el szakattak vólt , es az ördög Synago-
gajához vólt hajlásuk ;

II. Másoldszor azzal vádосkodnak a' Pa-
pisták , hogy a' mi Reformata igaz vallá-
sunkban az Egy-házi Szólgáknak nincsen
senkitől arra hivatalok hogy az Ecclesiá-
ban tanítsanak : fél tévén azt hogy az első
Reformátoroknak sem vólt. De nem iga-
zan. I. Mert egyéb irant mitsoda volna az
az hatalom melyel Luther Marron Ezer
öt száz hét esztendőben az Isten igijének
tanítására a' Pápistafagban levő Püspökök-
ről fel szentelteték ? Mire való tehát az az,
hatalom , mely neki a' tevelygéseknek meg-
czafolására adaték 1512. esztendőben ? a'
mikoris Professoragra vitetett ;

A' felett amaz. Nemet országban Hel-
vétjában , Angliában , es Belgiumban

Galli illa

O Galliában, Scotiában, Hiberniában, Dan-
niában, Sueciában, és szellyel Europa-
ban élt első Reformatöröknek, kik a'
Papistai szövevényből való ki fejlődések-
nek előtteis, vagy Papok, vagy Püspö-
kök, vagy Ersekek voltak, nemde
nem volté hivatalbeli méltóságok? Rut
d hazugság tagadni! Ha valaholott pedig
ss az Egyházi renden kívül valok (kiket a'
Papisták Lajkusoknak hinak) által vite-
tetett-is valami részint a' Reformátio vég-
ben, á' méltatlanná a' Reformációt nem
tétízi; Mert ollyaten siralmas állapottyá-
ban az Ecciesiának, kinek, kinek tiszt-
sítí volt, hogy a' földön futo harap mod-
gyára gyuladozo gonoszoknak el-óltására
megh induljon: a' mint hogy, ha az
ör-allok szunnyadoznak, avagy tsak a'
Ludakra nez, mint regenten *Romában*,
d hogy a' Város ellen kegyetlenkedő El-
el lenégnék olálkodását ki jelentfék.

A' holott-is. I. *Hejjában fognak arra ki:*
d hogy, ha kiknek volt-is *Hivatalbeli Mélt-*
sáfagok, nem volt arra hogy Reformál-
sának. Mert nem áll az a' fel Szentelő-
n nek erejében, hogy ha ő megh veszett,
s a' tölle fel szenteltetett szemellyis megh
v vesztegettetett Tudományak hirdetője
el legyen, és hogy magat-s' hivatalos szol-
g galattyában való el-jarását ne Reformál-

74 EGY SZÖVETNEK

hassa, ha midőn, annak az Ecclesianak, melyben Edgyhazi Szolgafágnak méltóságát vette; Tudománya, a' Jesus Christus igaz Tudományával nem edgyez: hanem Istenen áll, a' kjs, midőn az Ecclesianak állapotja szorongattatik, annak ügyének fel-fogására még rend ki-vul-is tamaszt valakiket, mint *Illyes*, s' *Achaz* idejekben, nem hogy ollyatén állapotjában, mint a' mikor a' Papai igaz alatt vala a' Christus igaz Anyaszentegyháza, a' Rendes, s' Hivatalos Tanitokat, rend kívül e' Reformatiora ne indította volna, kik által Isten ki akarta kialsztatni a' lelki Babyllonianak fogfagában nyomorgó Anyaszentegyházának, *Apo. 18. 4* amaz titkos prophetiát: *Menyetek ki belőle en-Nepem, hogy az ő bűneiben ne részesüljete, és az ő büntetésével ne büntetesséte.* Es ez az oka, hogy a' Reformatioroknak tsuda-tetelek nem kévantatott: ugy mint a' kik nem más tudományt tanítottak, hanem a' melly az előtt, a' Christus és az Apostalok tsuda-tetelek által megh volt erősítve.

II. Hejjában vetik szemre: hogy a' Reformatiorok a' Pápától *Excommunicaltak* (karhoztattak, és az Ecclesiából ki rekesztették) vólt Azért ha volt is az előtt valami hivatalok, abból ki estek, és

igy vgi

ELSO VAGATEK 75

igy nem Reformálhattak s' nem taníthat-
tak. I. Mert ambar a' Romai *Synagoga ex-*
communicalta legyenis, de az Isten igaz
Catholika Anyaszentegyháza nem; mert
nemhogy a' az akkori Romai *Anyaház*,
a' mint e' mostani-is a' *Catholika* Anya-
szentegyháznak, de még annak épp tag-
jának lenni sem lehetett. II. De a' Ro-
mai *Synagoga* sem *excommunicálhatta*,
akara' Papát, akár a' *Conciliumot* (*Syna-Conc. Trid.*
tot) értsek: A' Papa nem; mert ő egye-
dül nem *Ecclesia*; A' *Concilium* sem; ugy-
mint, a' mely törvény-kivül való, tson-
ka, bonka, edgy-nehány *Italiai* Püspö-
kökből, Cardinálombokból, allo *Syna* volt.
Azert hivatalos tisztekből ki nem estek;
kiváltképpen ha igaz a' mit valnak: hogy
tudni-illik az Egy-hazi *Rendben* levő mel-
toság, kik között voltak a' fok Reformato-
rok, el törölhetetlen béljeget nyom a' lé-
lekre, mint a' *kerekség-is*.

III. *Hejjában akarják* hasonlóképpen
niinnét ki tzigázni: hogy ha tudni-illik,
a' Reformatoroknak a' Romai *Ecclesiá-*
tól törvény-szerent való hivatalok vólt,
tehát a' Romai *Ecclesia*, igaz *Catholika*
Anyaszentegyház.

I. Mert nem mind igaz Anya-szent-
egyház az, a' mellyben az Egyhazi Szol-
galatra való *rendelesnek* es *hivatalnak* mel-
toság

76 EGY SZÖVETNEK

tosága fenn áll. Így a' *Novatianus* Eretne-
kek *hivatalát*, s' *rendeletét* *helljben* *hadgyák*
vala a' *Catholicusok*, és ha kik amazok
közzül ezekhez hajlanak vala, ujjabb
rendelés nélkül bé fogadgyak vala: Mind
azáltal nem következik, hogy a' *Novat-*
tianus Eretnekek Ecclesiaja volt volna,
az igaz *Catholika* Anyaszentegyház.

II. Csak a' következik azért: ha a'
Romai Ecclesiától vettek a' Reformato-
rok az Egy-hazi Szolgálatban hivatalt s'
meltóságot: tehát volt még valami rész-
ben ott igaz Anyaszentegyház; és azt
a' Reghi Reformatorok is megh enged-
ték: Így régenten, midőn az Izraélben
és Judában mindenek az otsmany bálva-
nyozásnak sárával volnának be mazolva,
talaltaték mindazonáltal még valami
Zec. 16. 21. bennek a' miért Isten a' maga Népe-
nek mon-
daná: noha az utalatoslágra nézve, Go-
morrha és Szerecsen Nemzetiségének ne-
vezné. Minekokaért, midőn a' Papisták
a' mi Prædikatorinknak hivatalok felől
kérdőzködnek nem különbben tsele-
kesznek, mint amaz Sidók, kik a' Chri-
stus meltóságot ranczikallják vala, azt
Matt. 21. kerdezven tölle: *mitsoda meltosaggal tse-*
V. 23. *lek szed ezeket: és ki atta neked azt az mel-*
tosagot? a' holott inkább ő töllok kérd-
heti vala edes Idvezittőnk: mitsoda ha-

lalom--mo

talommal fordították volna el az Istennek igaz utát ; es ki adott nekik arra méltoságot , hogy a' magok tejéktől kohlattott tudomannyal legelteffek a' lelkeket? Igy , mijis meltabban kérdhetnők a' Pápától , Cardinaloktól , Barátoktól &c. honnét vagyon jöveletek ? ki adta nekik aszt az méltoságot , a' mellyel az Istennek igaz utát el hagyván , az ördög Synagogájához ragazkodtak , hogy sem mint ők kerdik mi töllünk , honnan vetünk méltoságot az Isten igijenek tisztan valo ki szolgaltatásara , és az ő nevenek igazan valo félésére.

XX. R E S Z.

A' Papisták Sz. Péter Szekivel valo méltatlan dicsékedésekről.

A' Mi már Harmadszor a' lelki Pásztorfágnak , a' Sz. Pétertől fogva mind ez üdeig , valo kezről kézre szállását illeti : nintsen olly rongyos Papista , a' ki mindgyárt a' Sz. Peter Szekivel nem dicsékedik : aszt állatván hogy a' Pápára

78 EÖ SZÖVETNEK

szállott, s' ő birja: az az, a' Christus Szent Peterre bizta az Anya-szentegyháznak Pafztorfagát, es a' Sz. Péter után a' Papára szállott; és már attol fogva, minden közben szakadás nélkül költ edgyikről a' masikra annak méltósága, s' igazgatafa: és abbol akarják meg próbálni; mind hogy az ő Ecclesiajok *Reghibb* a' miénknél; mind pedig, hogy ők az igazán való *Catholicusok*: es ez-okon, tsak az ő Vallások is igaz: ellenben a' mi Réformata Ecclesiának Vallása hamis. De ezekből is nem inkább fül ki a' Pápi-
ftai Vallásnak igaz volta, mint a' tobbiból, a' mint ebben, és a' két következő Reszekben, rendel meg-mutogatom.

A' mi azért *Elsöben* abbéli kérkedékénysegeket nezi a' Papi-
ftaknak, hogy az ő Romai Ecclesiajoknak foljása az Apostolok üdejetöl fogván mindenkor völt, s' vagyon; és nevezetesen a' Szent Péter Pafztorfága ő reajok szállott, annak megczáfolásában illjen rendet tartok: I. Azt mutatom meg, hogy az Apostoli közönséges Anyaszentegyháznak, következésképpen, edgy-másra való szállása, csupán tsak a' Romai Nemzetséghez, Városhoz, Synagogához és Pápai szekhez nem köttetett. II. Hogy abban az hely-

bennad

ELSŐ VAGATÉK 79

ben levo Egy-házi hivatalos Szolgák,
 Papok, főről főre, megh szakadhatatlanul
 edgymás után nem következtek; és
 hogy az igaz Vallásnak az, valóságos
 megh-üsmertető belyege nem lehet.
 III. Hogy az ő Romai Ecclesiájokban
 egy-mas-utan következett Doctöröknek
 tanittasok által az igaz Apostali Tudo-
 mány reájok nem szállott.

I. *Aszt mondom*: Hamissan allattyak
 a' Papistak, hogy az Isten igaz Anyaszent-
 egyházának Romában kell csak lenni,
 és hogy azon kívül igaz Ecclesia nem le-
 het.

I. Mert, ha Roma, sohá *Romulus* ál-
 tal, nem epittetett volnais; és ha szinten,
maSodomával és Gomorrhával el-süljedneis,
 mégis az Isten Anyaszentegyhaza megh-
 lenne: ugymint, a' mely, az Istennek
 ízélyes e' vilagra ki terjedett közönfeges
 Anyaszentegyházához képest csak olljan,
 mint a' Jonas Czet-hála, az egész Ten-
 gerben levő több Czet-halakhoz ké-
 pest.

II. Mert sohul az egész Sz. irásban edgy-
 vakarítás-is nintsen a' Romai *Synago-
 gának* olljátén privilegiuma félől, hogy
 a' legyen egvedül az az Ecclesia, melly-
 ben egyedül kellyen az Apostali tudo-
 manynak kezről keze kelni: azon kívül

80 EGY SZÖVETNEK

pedig, honnan vegyenek allato erősséget, nintsen: hanem-ha a' Sz. Petertől maradt Attyai örökséget kapják fel, melljelis(ambator igaz volnais a' Sz. Péter Pápa-fagas' Romaban XXV. esztendeigh valo lakasa, de csak költés) egyenlőkeppen osztozik *Antiochia*, *Kustanczinápoly*, *Alexandria*: kik-is az Apostaloktól vették eredeteket, Azonkeppen tartják az Arriánusok. A' melly okon azért a' Papistak aszt a' privilegiumot Romara szabjak: azon okon ezekis magokénak tarthatják; és így nem csak Romaban volt, s' vagyon az Isten Anyaszentegyhaza.

III. Mert ha csak Romához köttetett volna a' Christus Anyaszentegyházanak méltósága, az értethetnék vagy magára az helyre nézve; vagy a' benne lakozó nepre nézve: de edgyikért sem. I. *Az helyre nézve* nem. Mert az Isten minden afféle méltóságát az helljeknek az kereszttyen Anyaszentegyháztól el háritya. *El-jö* (ugymond) *az idő a' mikor sem ebben az helljben, sem Ierusalembe nem tiszteltek az Attyát &c.* hanem mindenütt e' földnek határiban a' mint megh vagyon irva a' Soitarban: *kérd én tollem a' Poga-* *Tsal. 2. 8* *Bell. lib. 4* *nyokat örökségül, és a' földnek határit birodalmul.* Affelett, magokis a' Papista Doctrok tsak velekedés szerezent, nem hit-

ELSO VAGATEK 81

ből allattyák, hogy csak Romához köt- *de Pontif.*
 tetett volna. Sőt még olljaten ertelem *c.4. Ribera*
 ben vadnak *nemelljek*, hogy még végtére *in 2. Thes.*
 Romát az Antichristus el foglalja, és a *2. Vega. C.*
 réghi Pogányagra viszsza tér, és a' Pá- *Corn. a' La-*
 pa belölle ki üzettetvén, *Babylonna*, lé- *pide in*
 izen. Továbba, még-is esett mar az sok *Comment:*
 izben, hogy Roma attol a' meltoiságtól
 meg-fosztatott: de Főképpen a' mikor- *Teste Onu-*
 edgy végtében, *herven extendeig*, Ro- *phr.*
 maban nem lakott Pápa, hanem *Gallia-*
ban Avenion nevü Városban V. Kelemen
 Pápa üdejében. II. A' benne lako *Romai*
Nemzetsegre nézve sem mondattathatik
 Roma, Catholika Anyaszentegyháznak.
 Mertaz, az Uy-Testamentumbeli Eccle-
 siának termszettel ellenkezik; ugymint
 a' melljnek nem csak a' Romai barlangban
 kell be rekesztetni, hanem meg-határozás
 nélkül minden Nemzetsegre ki kell terjed-
 ni. Mert *nem néz az Isten szemelljre: ha-*
nem minden Nemzetsegeben kedves neki akar *Afor. 10.*
kitfoda a' ki ötet feli. Es nintsen Görög, Si- *v. 34, 35.*
do Pagany, Sythini, Szabados: hanem *Colos. 3. 11*
mindenekben minden a' Christus.

Nemis lehet Roma az egész Vilagra ki
 terjedet Christus Anyaszent egyházának
 mostan epp Regulaja; nemis olyan szin-
 ben vagy on most a' Romai szék a' benne ü-
 lö Püspökkel egyembem, mint a' Sz. Pé-
 ter, és az Sz. Pál, Irenens, Augustinus,

82 EŐ SZÖVETNEK

es Hieronymus idejekben, kik ha most fel
 tamádnának *Sodomanak Gomorrhának*

Rom. 1. 8 a' *Romának*: melly felől Sz-Pal Apostal
 így ditselkedik vala; hogy az ő hűtőknek
 mind az egész világon híre volna. az az:
 Mivel hogy akkor Roma (az ő birodal-
 mára nevezve) a' vilagnak Feje vala, a' Föld-
 nek minden szegelereiről a' Népek oda
 gyűlnek vala, kik, hogy a' Romaiak a'
 Christus hűit be vették volna, mindenütt
 hirdetik vala. Nintsen megis több egyben
 hasonlittando jo az Apostalok üdejekbeli,
 és e' mostani Romai Anyaszentegyház kö-
 zött, mint a' David és Acház, Sedekias,
 idejek belí Sido Anyaszentegyház között;
 és nintsen nagyobb ditselkedések a' Sz-Pal
 ditsíretiből, mint a' *Theffalonika*-beliek-
 nek; (kiketis hasonloképpen meg-ditsírt
 vala a' Sz-Pal: *Tölletek* (ugymond) ki-
 zendiült az *Vrnak* beszédé, nem tsak *Mace-*
*doniában és Acba*jában: hanem annak felette
 minden helyen a' tii Istenben való hitetek ki-
 terjedt.) holott már ma a' Török *Hodssák*
 üvöltének, s' kiáltanak *Allát*.

Anselm.
 in cap. 1.
 ad Rom.

Thess. 1. 8

II. Afze mondom, hogy a' Romai Pá-
 panak mostani gyűlevész Synagógája az ő
 Apostaloktól való eredetét a' melljel úgy
 ditselkedik, hogy a' Sz. Péter Pasztorsága
 minden közben szakadás nélkül szállott
 edgyik Doctorrol a' másikra, mind e' mai
 napigh; és száll mind vilagh vegezeteig,
 megh nem mutathattya; es ha szinten
 meg-

ELSO VAGATEK 83

meg-mutathatná sem ismertethetik abból a'
 OChristus igaz Anyaszentegyházának lenni.
 AA' mi az *Elfőt* illeti, nem. Mert hamis-
 san térszi fel e' két fundamentumit: hogy
 tudni illik A' Christus a' Sz. Pétert az ő itt
 e' világon vitezkedő Anyaszentegyházá-
 sában UICEJENEK emelte; és Hogy a' Sz-
 Péter a' Christus menyben menetele után
 A Római Pápa volt.

A' mi a' Viceléget nezi: nem emelte
 Vicejenek. I. Mert ugy tizenket Vicejenek kel-
 lett volna lenni a' Christusnak, mivel
 onhog az Apostolok tizenketen voltak: kik
 közzül edgyiknek is a' másiknak az Apo-
 stoli tisztben nagyobb melfoga és elsőfoge
 nem volt: azért mondgya edes Idvezit-
 őnk: a' Poganyok Fejedelmi Vrakodnak,
 ta' pedig nem ugy. &c. Sőt a' ki leg nagyobb
 köztetek, olljan legyen mint a' kisseb-
 bik. &c. Azért mondgya a' Sz-Pális, hogy
 ő semmivel nem alább valo a' Fő Apostolok- 2Cor. 11.5
 nál, tudni-illik Iakabnál, Ianosnál és Ca- Gal. 2.2
 phasnál, kik oszlop-gyanánt tartattak; és
 aszt onnet proballja meg, hogy a' Sz. Pé-
 tert szemben valoban megis pirongattya;
 Ha te Sida vagy (ugymond) miér' élsz a' v. 14i
 Poganyok módgyara? De, hogy Péternek
 olljan elsőfoge ne lett legyn, a' minemüt
 a' Papisták tulajdonittanak, mégis meg
 retczik: Mert a' Jerusalembeli Concilium- Act. 15.13
 ban nem Péter, hanem Iakab volt a' Fő, kijs
 a' Peter szavait fel veven, maga mondgya
 ki a' deliberatumot. A' meny-ország kolt-
 sáinak

84 EGŐ SZÖVETNEK

- Ma. 16. 19 sainak hatalma sem vólt egyedül Péterre, no-
ha neki mondgya a' Christus: *Tenedek a' dom &c.* Mert hasonlokeppen bizza ma-
Mat. 18. 18 sutt a' többireis: *Valakiket megh-körözen-
detek (ugymond) e' földön, megh léznek)*
köttetve az egék-ben is &c. Es minyajanat
Marc. 16. egyenlőkeppen küldettnék, hogy
v. 15. *Euangeliumat minden teremptett allatnak*
Mat. 16. 18 hirdetnék. Nemis Péteren, hanem a' Petrus
Christus felől való vallas tetelen, mellyet edesobb
Idvezitőnk Petranak (kő-szálnak) mond, ha
1 Cor. 3. 11 épült fel az Isten Anyaszente gyháza. Mert
más fundamentumot senki nem vethet a' ki-
vül, a' melly edgysszer vettetett; melly a'
Iesus Christus; Es az Apostalok, mivelv
hogy, mint bölcs Mesterek, arra egyenlő-
Apoc. 2. 1 keppen epittettnék, ez okon a' Mennyei
14. Ierusalamek XII. Fundamentumának mon-
datnak. Tovabba a' sem térszi a' Sz. Péternek
Főnek: *Legelteged az en Iuhajmat.* Mert
annak meg-harmaztatásával az ő Apostal-
sagaban való megh erősítettéset akarta edesobb
Idvezitőnk tudtára adni, a' mellyből, azss
ő harmas meg-tagadásaért, mint edgy ki-
esetnek lenni gondolkodhatik vala.
De, II. *Olyan Király az Ur Iesus Chr-*
stus, a' ki, soha az ő országáról el nem tá-
vozik, hanem az ő lelki országlatat azonnos
Matt. 23. szüntelen gyakorolja: Mert *ime en* (ugy-
v. 20. mond) *veletek vag yok mind világ vegeze-*
raig. De ha szintén el-tavoznek sem kíván-
tatnék a' Sz-Peter, és ő utánna, a' Pápa sq
Vicefége a' Christus Anyaszente gyházában
ienkabb, & de

ELSO VAGATEK 85

Enkább, mint a' Vö legénynek az ő Völe-
 nyi legében; es az Attyanak az ő ter-
 szentzeti Attyaságában Viceje nem lehet.
 Egyedül a' Jéhus Christus azért az ő Anya-
 szentegyházanak edgyetlen edgy Feje,
 edgy Fundamentuma, edgy Völegénye, es
 edgy Fejedelme. Mert *mas fundamentumot* 1 Cor. 3. 11
nem vethet; Es ötöt tette az Attya Eph. 1.
isten az Anyaszentegyháznak Fejével: a' v. 22, 23
szelly ő nekie tagja; Es ő egyedül amaz Pász 1 Pet. 5. 4
orokoknak Fejedelme: ő neki pedig a' mint
Sz-Pál, ugy Peteris a' több Apostalokkal
egygyetemben nem uralkodo Præfectusi,
hanem edgyügyü Szolgai: a' mint meg-
írva: Ugy irlyen mi felöllünk az 1 Cor. 4. 1
ember, mint Christusnak Szolgai felöl, es az 2 Co. 1. 24
Isten tiökainak Safari felöl Nem hogy Vral-
koskodnánk a' tú hutorokon, hanem a' tú öröm-
esteknek Szolgai vagyunk. Mert nem mi magun- 2 Cor. 4. 5
kat prædikáljuk, hanem a' Iesus Christust,
és a' mi Vrunkat, mi magunkat pedig ti Szolgai-
esteknek lenni a' Christusért. Nem Vralkodván 1 Pet. 5. 3
és az Vrnak öröksegen: hanem az Isten serege-
nek tiökerei lévén, Kell az Ur Nyajjat legel-
tetni; De kinek vallyon? Mind Péter-
nek, kjis másokkal edgyütt Egyhazi Szolgá- v. 7.
nak mondgya magát lenni, mind pedig
a' Szelljés e' világra ki terjedett Christus
A Anyaszentegyházában levő Lelki Pászto-
rok: kiknek ugy alaja halgatni Edgy

86 EGY SZÖVETNEK

Fő Papnak, mint az Ó Testamentumban
Anyaszentegyházban szokás vala, nem
lehet. Mert akkor az Istennek kiváltke-
pen való Nyajja, a' Sido Nemzetiség-
es az Isteni tiszteletnek helye Jerusalemben
vala: ma pedig az Isten Anyaszentegyhá-
zában nintsen bizonyos határa. De t-
vábbra a' Fő Pap nem Szent Petérnek, ha-
nem a' Christusnak vala Peldazója, mel-
le benne be-is teljesedett.

Mivel ezokáért a' Christus a' Szent-
Peterre nem inkább bízta az Anyaszen-
tegyháznak gondviselését, mint a' többi
Apostalokra, ki jó világossá hogy nem
inkább volt Pápa, mint a' több Apostal-
ok; ki jó az is a' mit *Masodszor* akarom
meg próbálni; hogy tudni illik a' Sz-Pé-
ter Romai Pápa nem inkább lehetett, min-
Antiochiai; sőt még úgy sem: holott
nem hogy Papaságáról de csak az ő Ro-
mában való lakásáról is szóval, sem az Apo-
stolok tselekedetinek Historiájából, sem
az ő levelekből, egy kukkot nem mutat-
hatni; egyebet, hanem ha a' maga le-
veleiből amár köszöntést vetik elő: *köszöntés*
(ugymond) *titeket a' Babylionbéli Anya-*
szentegyház, es az en Fiam Markus: akar-
van abból ki hozni, hogy *Babylion* Ro-
mat teszen, a' *Markos* is Romai szo. A-
zert Romában írta az Sz-Peter az ő első

leveléről

avvelét. Mellyis nem probal semmit;
Mert bizonytalan az is, ha e' szo, Mar-
kus, Romai ízőe', vagy nem. II. Mert
dooha a' Titkos könyvben Prophetiai szol-
as szerént a' *Babylonon Roma* értetik:
mind az által itt nem úgy vétetik, hanem
nyilván valokeppen mondatik és értetik
az Egyiptumbeli Uy Babylon, az holot-
tis sok Sidok leven, a' reghiek azon
gdgyeznek megh, hogy Markus oda valo
üspök volt. De továbbba ha szinten vólt
loolna Romábanis, és ott tanított volna is
melljet könnyebb mondani, hogy sem
mint meg próbálni) onnét nem jön ki,
googy ott XXV esztendeig Pápalkodott
gegyen. Mert mind a' XII Apostalok arra
küldöttettek a' Christustól, hogy Eccle-
siákat plantaljanak *mindemitt e' szellyes vi-* Marc. 16.
gión, es hogy tsupán edgy helyhez, ne v. 15.
küldöttettek legyenek; mint a' Papiſtak akar-
nak, a' kik Jakab Apostalt *Ierufálemi* Püs-
köknek; Jánost, *Ephesuminak*, Andraft
Kustanczinapollyinak; a' mint Szent Pe-
terertis, mind *Antiochiai* mind *Romai* Püs-
köknek, Pápának tsinálljak. Mivel pe-
rimig az ő Apostali Meltőfágok. (I. Hogy
tsin rend kívül hitta, es küldötte ki e'
szellyes vilagra, hogy Ecclesiákat plan-
talaljanak. II. Hogy a' tanittasban nem
vértkezhettenek, kiváltképpen valo mo-

88 EGY SZÖVETNEK

donvezéreltetven a' Sz-lelektől. III. Hoggol tudományokat nagyfágos tífuda tetelekké kel erősttették) olly edgyes szemelljre tanító rozo Privilegiumok voltak, hogy ő utánit nok, másokra nem szállhattak, következésként hogy a' *Romai Pápa* is a' Szent Péternek Apostoli melrotagaban helyében nem következett:

II. Így azért már, a' Papisták ditséke és deseknek két fundamentumát ki hanyvanav annal kevésbé kevéskedhetnek a' Sz-Péternek Pásztorfágának reajok való szállásával és hanemha a' több Apostaloknak is Pásztorfágok alá bé avattyák magokat, mindeobrik helyében edgy edgy Pápát állitván és es hanemha meg engedik hogy az *Antiochiai* és *Ierusalemi* Püspökök is, azon jutul fal, a' Sz-Péter Székének reajok való szállásával, ditsékedgyenek; és hanemha a' Pápa az Apostaloktól csak annyi melrofságot vett, mint minden egyéb Egyházi Hivatalos Szolgák; de külömben mesz szebb dicsésett a' Pápa Sz-Pétertől, mint a' Pokolhoz Menyországától.

III. De haszintén igaz volna is a' Sz-Péter *Vicariussága*; *Pápasága*; *Romában való lakása*: (melljet hamissan állatnak a' Papisták) mégis markokban maradna szemtelen ditzekedések, hogy tudniillik: az Szent Pétertől való eredeteket az ő Pápaínak minden közben szakadás nélkül való edgymás után következésekből megmutathatják. Mért avagy csak leg-közlebb,

ELSŐ VAGATÉK 8.

debb, Sz-Péter után, ki ült (az ő ertel-
mek szérént) a' Romai Székben, rajta
nem edgyezhetnek; némelljek *Linust*;
némelljek *Kelement*; es nemelljek *Clétust*,
állatván. Hát még az után minémü tö-
riflek közé elegyedett annak rendi?

IV. A' felett, mivel-hogy minden Pa-
loistának, lelke vesztege alatt, alája kell
magat a' törvenyszerent tétetett Papanak,
swerni: hogy hogy hihetik idvözülendő
üdüttel aszt el, hogy azok a' Pápaka' Sz-
lellek által valasztattanak Sz-Péter helljé-
odben Pápaságra, a' kikerő-hatalom, Csald-
fág; ördöngösség, hires kurvak forgolo-
dások által, es minden egyéb gonosz uton
modon másztak be a' Papai Székben? és
nemde a' Sz-Pétertől fogva egymás után
következett Pápakból füzött rosdás láncz
nem szakadé azoknak Pápasagokban egy
nehány helljen megh? holott, az *hitet-*
lenség, a' Sz. Peter székihez (a' Papiisták ér- *Baronius.*
telme szérént) *nem járulhat*; és *ha ki tör-*
vénytelen a' Pápasagban be t fusz, *nem lehet*
Valóságos Romai Pápa. Megh szakadott re-
hát a' tiszta Tudomány Szent Péter szé-
kivel díszekedő Romai Püspököknek egy-
ben láncoztatott rendi: I. A' midön amaz
Eretnek *Honorius Monathelita* nevü Pápa, *Conc. Con-*
a' kit *harom Conciliumis* Kárhoztatott a' Ro- *stanti 1270.*
mai székben uralkodott; kihez hasonlo *2. art 13*
Eretnek volt, amaz *Marcellinus* nevü Bál-
vanyozo Pápa, *Felix* és *Liberius* Pápakkal
egyemben, kik is *Arrianusokká* lettek; E-

90 EGO SZÖVETNEK

retnek volt XII Iános Papais, ki azért *Sorbanat* kárhoztatott; II. A' midön amazzs egymás között meg hasonlott *Parros*, deob egyszer, s' mindi *kettős*, Harmas, Négyes, *Papak*, tizen öt vagy talam *busziziben-is*, uralkodtanak. III. A' midön nemellj *Papak ördöngösök* voltak, mint *IX Benedek* Papa, ki egy Remetének, halála után, szamar képbén jelent meg; a' mint II. *Sylvester* Papais, ki az Eördögök által jutott a' *Papafaghoz* IV. A' midön nemelylek az híres kurvak forgolodások által emeltettek *Papafagra*, mint XI *Iános* Papa. V. A' midön nemelylek rava szfortéljal kapták el a' Romai *Papafagot*, mint VIII *Bonifacius* Papa: ki felől az mondatik: *Vgy ment be mint Roka; ugy országolt mint oroszlyan; de ugy holt meg mint az Eb.* VI. A' midön amaz *Fatty*a vetett *Aszszony* *Pápa*, ki VIII *Iános* *Papanakis* mondatik, a' Romai *Synagoganak* tornyos szekiben ült: mellyel is az Istennek tsudálatos iteletiből, a' Romai *Ecclesianak* amaz *Titkos Prophetia* által ki jelentetett lelki paraznasaga nyilván le rajzoltatott. V. Továbba nem ditselkedhetnek a' *Papifák* mégis, hogy a' *Papai* meltoság minden közben szakadás nélkül költ edgyik *Páparol* a' *masikra*. Mert néha IX neha. X neha. XI holnapig; neha két esztendeig. s' kilencz holnapig sem vólt *Pápa*, mint IV. *Kelemen* *Papa* után; neha egész *Nyolcz esztendeig* sem, mint *Miklos* *Papa* után

Testib. Pet.
Damian.
& Platiná.

Testib. Hi-
storic Pon-
froib 40.
ant. 50.

Apo. 17. 5

ELSŐ VAGATÉK 91

stan A. D. 859 esztendőben. Mind e-
 zekből világosan ki jő már az a' mit fel-
 jebb fel tévek, hogy az Ecclesiában élt Pa-
 poknak, Püspököknek &c. edgyas-
 tan való követ kezésekcsak, az Anya-
 szentegyháznak meg-csalhatatlan igaz
 megkülönböztető Jele nem lehet. Es
 azért továbbá így probalom meg.

I. Mert azon kívüli igaz vala a' Chri-
 stus és az ő Szent Apostali idejebéli A-
 nyaszentegyház, noha abban sem a' Chri-
 stus, sem az Apostalok masnak helyeben
 nem következtek. A' Christus nem.
 Mert az *Aaron* rendin levő Papfággal a'
 Sidok Synagogaja dítsekedik vala; A'
Melchisedek rendin levő Papfaghoz közöt pe-
 nig, mellynek a' Christus helyeben
 következetnek lenni mandatnék, sok
 száz esztendők folytak el; Az *Apostalok*
 sem következtek masnak helyében. Mert
 ők az ő Apostali méltóságokat rend-kivül
 vették a' Christustól.

II. Nem lehet megis az igaz Anya-
 szentegyháznak meg-csalhatatlan mutató
 jele, a' melly mind az hitetlenek Syna-
 gogájával, mind az Eördög Országával
 közös. Már pedig az Eretnekekkelis
 köz az, hogy az ő Synagogajokban levő
 Egyházi Szolgálat, edgyik Paprol a'
 másikra szálljon: Az ördög országot e-
 pittó

92 E^cGŐ SZÖVETNEK

pittő hitetlenek feregévelis köz az, hogy amaz reghi kigyónak bűne mind e' mai napig kézről kézre kellyen.

III. Ha az Ecclesiában levo Egyházi hivatalos Szolgáknak a' Christustol fogvan eddig edgyas utan következett személyekből szőtt láncz lészzen az igaz Anyaszentegyháznak megh tsalhatatlan bellyege, tehat: Vagy a' Romai Synat nem lészzen a' Christusnak igaz Anyaszentegyháza: Holott a' Romai Anyaszentegyházban levő Papáknak edgyas utan valo kovetkezések néha *masfel-száz* esztendőkig-is közben szakadott, a' midőn egy-mas utan, mind tsak törvénytelen Papák ültek a' Sz-Péter költött szekiben, a' mint fellyebb megh mutogatam: Az igaz bellyeg penig egy szem pillantásigis a' jedgyzendő dologtól el nem valhatik; Avagy hogy, ha abbol a' Jegyből kell a' Romai Synagoganak igaz Anyaszentegyháznak ismértetni, felette nagy csuda lészzen belölle. Mert néha kurva Fejenek, néha semminek sem, néha ismét, három s' negynekis kellett lenni: a' midőn a' Romai Ecclesianak a' Papa Feje: mar penig, nemellyik közüllök hires *Kurva Aszszony* Papa volt; néha penig semmi sem volt. De mindezeket, nehezen engedik rea a' Papisták. Azért

ELSŐ VAGATÉK 93

ki jő az, hogy az Egyházi Szolgák egy
más után való következése az igaz Anya-
szentegyhaznak természeti mutató jele
nem lehet.

Mind ezek felett annak-okaert, már
Harmadszor aszt mondom: ha ugyan meg-
akarnak az Eretnekektől különböztetni
a' Papisták; és az Apostaloctól reájok
szallott igaz Anyaszentegyhazzal dítse-
kedni: a' kevántatik meg fő-képpen,
hogy nem a' Pufzta Romaiszeknek, nem is
a' személyi méltóságnak reájok való szallá-
faból, hanem a' tiszta Apostali tudomány-
nak kezek között való leteből adgyanak
jelt; Mert bizony külömben, csak ugy
dicelkedhetnek a' Sz-Peter Szekivel és
Pafztori Szemellyével, mint amaz
döfös Pharisausok, az Abraham Attya-
ságával, kiknek így szól Idvezittőnk:
ingyen meg se gondoljátok, hogy aszt kellyen Ma. 3. 8, 9
mondanotok, Abraham minekünk Attyánk;
Mert mondom nektek, hogy az Isten e' kövek-
ből tasmaszthat Fiakot az Abrahamnak; Es
a' szent Ianosnal, nem tartya elégnek az
Abraham Fiainak mondatni, s' azonban
az hitetlenek uttyában jarni: Ha (ugy-Joh. 8. 39
mond) az Abraham Fiai volnátok az Abra-
hám tselekedetit tselekednétek. Így, igen
szep vilagofon ki adgya a' Sz-Pál Apostol Rom. 9.
a' Valét: Nem mind Izraelitak azok, a' kik v. 6, 7.

Izrael-

94 EGO SZÖVETNEK

Izraeltől való: hanem Isaaktól neveztetik az ő magva. Hasonloképpen bizonyára nem tévzi a' Papiſtak Eccleſiajat igazzá, a' Sz-Peter arnyékaval való dítſekedés, holott a' Chriſtus Paſztorſaga alól ki-fzakkadtak; es femmi aſzt tſeregni örökke: A' Sz-Peter ſzeki, a' ſz. Péter ſzeki: mint Jer.7. 4 amaz Sidokis: Az Vrnak Temploma, az Vrnak Temploma: holott idegen Iſten után vetemedtek, és az ő ſzavát nem halgattyák; holott a' Sz. Péter hitiben és Valáſaban meg nem maradtak: melly nélkül csak ugy próbálhattyák a' Sz-Peter ſzekiben való üleſſel, Vallasoknak igaz voltát: mint Mahumet Torok Cſaſzarabol, hogy Galatat, Corinthuſt, és egyéb helyeket, holott Sz-Pál tánított, ő bírja. Igy, az Iras-tudok es Pharifauſok a' Moyses ſzékiben ülnek vala; Az Annas es Caiaphás, a' Seducſoknak merges kelevényhez haſonlo kőllykeivel egyemben, a' Fő Papnak és az Aaronnak ſzekit nyomdokollyak vala: de ugyan nem voltak a' felől az Iſtennek igaz Anyaſzentedgyháza; Igy gyakorta követi az egeſſéget, a' betegség, de ugyan nem egeſſég a' felől; A' vilagoſſagot a' Setétſég; a' Cſendes üdöt a' Szel-veſz, s' haboru: A' mint a' Papiſtakis követik a' Sz-Pétert: noha az ő Tudományatol el-fajultak;

Melly

ELSO VAGATEK 95

Meliy dolognak szemlélése amaz *Esaías*
 'Prophéta panaszszara fokaszt ki bennün-
 ket: Jay? *mimodon lett Paraznává az Esai. 1. 21,*
hiv Város! A' te ezüstöd Salakká változott, 22.
 és a' te borod megh elegyítettett vízzel. A'
 mellyért reajok illik amaz Sz. *Ambrus lib. 1. de*
 mondása: *Nintsen a' Sz-Péter öröksebében Pæn.*
részre, a' kinek a' Péter Húti nintsen. cap. 6.

Hogy pedig igen meszsze estek legyen
 a' Papisták az ő Pápajokkal edgyütt a' Sz-
 Péter hitirol és Vállasatol, aszt á Papa
 Tudományának és életének, mind a' fel-
 lyebb közönsegesen megh mutogatott
 Apostali Tudománytól való elszakadásá-
 bol: mind maganyoson a' Sz-Peternek
 egynehany Agazatbéli Tudományával és
 Eletével való ellenkezéséből megh lát-
 hatni.

Elsőben Tudományával ellenkezik.
 Mert. 1. A' Sz-Péter edgyező közönseges
 értelemből választá Mattyást Apostalsag-
 ra. *Act. 1.* A' Papa tsak maga saját a-
 karattya szerént kufarkodik a' Püspök-
 segnek, Ersekiségnek Cardinalisagnak el-
 adasában.

2. A' Sz-Peter a' Christus érdemének
 elégségeröl, és a' bűnnek ingyen való meg-
 bocsátásáról prädikáll. *1 Pet. 2. 24. Act. 4.*
v. 11, 12. Act. 10. 42. A' Papa pedig a'
 Szentek érdemével; aldozat tetelével,
 és

96 EGO SZÖVETNEK

és azért való bűn botlásattal dítik kedik.

3. A' Sz. Péter nem uralkodni tanított az Istennek Nyájjan. 1. Petr. 5. 1, 2. A' Papa az Anyaszentegyházon Kegyetlenkedik.

4. A' Sz. Peter egyedül az Istennek imádatát tanította. Act. 2. 21. 1. Petr. 1. 17. A' Papa a' Szentek legítsegül való hivatás commendallya.

5. A' Szent Péter a' kepek tiszteletit megveti. 1. Petr. 4. 3. A' Papa : viszont aszt parontsollya.

6. A' Sz. Peter a' Christust Szegéletkőnek, 1. Petr. 2. 4. Lelkeknek egyedül való Pásztorának mondgya. 1. Petr. 2. 25. A' Papa pedig magát mondattya az Isten vilagón vitezkedo Anyaszentegyházának edgyetlen edgy Fő Pásztorának, Fejének.

7. A' Sz. Peter magát másokhoz hasonló Egy-hazi Szolgának vallya. 1. Petr. 5. 1, 2, 3. A' Pápa magát földi Istennek kiatalttya. &c.

Másodszor a' Papának elele sem edgyez a' Sz. Péter életevel, s' Tiszttel : ugyan mint a' kinek bujja élete ; kevellysege, ragadozasa ; Istentelenlége, és kegyetlen uralkodasa a' Sz. Péter és a' maga szemelye között felette igen nagy közbenvetést szerzet.

XXI. R E S Z.

A' Pápisták, Vallások reghi-
ségevel való méltatlan di-
tsekedéseknek, meg-
czafolásáról.

NOha a' Sz - Péter Székinék tornyos
Szarvaira függesztett Papai *Coro-*
mának földhöz paskoltatása elegendé megh
gátollya, hogy a' Papisták az ő Vallások
Regis *sége*vel ne ditselkedhesse: mind
szazonáltal hogy attol jobban elrekesztessé-
nek, megh próbálom mégis továbbá bő-
webben, hogy a' *Regbiseg* az Isten igaz
Anyaszentegyházának valóságos megh-
külömböztető jele nem lehet.

I. Mert az igaz Valóságos Jelnek olly
stermenszetűnek kell lenni, hogy az, más
obdologra ne vitetterhesfék. De a' *Regbiseg*
sura vitettethetik az Eördögreis; ki felől az
Sz - Iános Euangelista így szól: *Eő* (az or-Joh. 8. 44.
b dőgh) *kezdetől fogvan vagyon és az igaz-*
ságban meg nem maradt. Így hova lehet
m már edgy az utan *Reghibb* a' vér-onto *Cain*
d bünénél?

II. Mert a' valóságos tulajdon bélyeg-
on nek a' dologtól nem kell egy szem pillan-
I ráfigis

98 EGO SZÖVETNEK

táligis el tavozni. Mar pedig az Isten Anyaszentegyházára a' Regbiség mindenkor nem volt illet. Mert nem csak valamelly Falubans városban; Tartományban levő: hanem még a' szelless Vilagra ki terjedet Anyaszentegyháznakis valaha kezdetinek kellett lenni; es akkor Réghi nem lehetett: mind azon által Anyaszentegyház volt. Így haszonlokeppen, A' Sz-Agoston Doctor mondoda szerént: Nintsen *Babylonnak Ierusalem* felett valo meltsága, azért, hogygo amaz, a' vérontó *Cain*, ez pedig a' Földetből ártatlan vérével harmatoztató *Abel* által vét eredetet, noha a' *Cain* Reghibb valas *Abelnél*. Minekokaért nem az *Attyák* reghibb rendtartásokban, hanem az Istennek parancsoltatiban és ahoz valo ragaszkodásban kell az igaz Vallásnak bélljét keretni: és az, az igaz Regbiség: melly szerent mü igazságos Reformatusok A' Sz-Pál Apostallal, ugy tanítstalljuk az Istent (noha aszt Szerzetnek mondgyak a' Papisták) hogy bídjuk, mind azokat melljek a' törvényben és a' Prophetákban meg vadnak irattatva.

In Enar-
rat. Esa. 64

Ezech. 20
18. & seq.

Act 24.
v. 14

III. Nem lehet tovább a' Regiség az igaz Anyaszentegyháznak tulajdon beljébe; Mert sokkal homaljosabb es mélyebb rejtekben forog az Emberek meg ismerése re nevez a' Regiség, hogy sem mint az igaz Anyaszentegyház; tudni-illik, halván ez vagy amaz Ecclesianak tudodományát, könnyebben meg tudom igaz-e vagy Eretnek: hogy sem mint annak Regiséget

ELSO VAGATEK 99

iggyis eget vagy Ujsagat. Mar pedig magok a' *Bellar. de Eccles. lib. 3. c. 3*
 Papisták tanitnyak, hogy az Anyaszent-
 egyházat meg üsmertető valóságos bel-
 sejljeknek szemmel lathatóbnak, világossab-
 bnak kell lenni magánál az Anyaszentegy-
 háznál.

IV. Annak felette, tagadgyuk, hogy
 a' Papista Vallás, Hüt, és Anyaszent-
 egyház, a' menyiben a' Reformata Eccle-
 siától, Hütől, külömböz, az Igasság-
 nak Réghiségevel dítsekedhessek, ambar a'
 Reghiségnek Igasságával dítsekedhetnékis;
 Mert az igaz Catholika Vallasnak, Hütnek
 adhatarit által ugrottak a' *Phariseusokkal*: kik-
 nek, régen kialtyuk a' Christussal edgyütt:
 Eleitől fogva *nem völe ugy!* El allottak az *Mat. 19. 8*
 Isten mellől: El allottak a' Christustól;
 El a' Szent-Iraftól; El allottak vegezetre
 annyára az Igaz Vallásu Réghi Doctörök-
 tól, hogy csak edgy-is az Apostalok, a'
 Szent Paterék között *Ezer két száz* esz-
 tendőktölteig, a' Christustól fogva, az igaz
 Vallasnak minden Fundamantumira néz-
 ve, olljan értelemben nem volt s' nem ra-
 innittott, mint ma a' Papisták tanittanak, s'
 értenek, a' *Tridentinum Concilium*tól fog-
 va; Mellynek valóságos igasságot, az ő
 Christustól valo el-szakásoknak, s' Eretnek-
 segeknek, e' könyvecskének Eleitől fogva,
 ekkédiglen, valo meg-mutogatásából
 nyilván meg lathatni s' tapasztalhatni.

De ezek felett, mit mondanának vall-
 ojon, amaz Réghi Szent Paterék; *Basi-*

100 EGY SZÖVETNEK

lius, Athanásius. Hieronymus, Nazianzenus Augustinus &c. kikkel a' Pápistákólafennnyen ditszeknek, ha e' mostani Papistákólagyülelész tudományát meg latnák? Bizony megkérdenék, hol vétték nagyvezetését Vallásoknak; De avagy tsak amaz Nagy Pater, a' Sz-Hieronymus mit mondana felőlők? Bizony megh kerdene, amellyik barlangjabol okadta ki a' Föld, amaz csipkés kaponyáju, Pandur, Tolvay Ignatius Lojola Szürke kápas Seregét, (kik ma Iesuitáknak, az az, magyarán, Iesus-untaknak, vagy utáloknek mondatnak) minden szerzetekkel tudományokkal egyetemben; Nemde (ugymond) (b

Greg. de
Val. de Ido.
lib. 2. c. 7
l. 4. Instu.

már végtére 1491 Esztendőben azért jötteteké hogy balványozást hintenének e' földre; és annak szabados voltát tanítana nemellyik kózzülletek? Azert jötteteké hogy a' Biro előtt valo esküvésben hamissagra tanittanátok, Toletus Iesuita Hösötökel: mint amaz Barát-is tfelekedék: Nem lattadé (kerdi tölle egy szegeny yom meg nyomorittatott Publikanus) ha itt ment volna el a' Tolvay? Mellyre ugy felel a' Barát: Nem lattam, tudni-illik, a' kesztyü ujjaban. Azert jötteteke megis, hogy arra oktatnátok maftis, hogy a' Pa-

Beller. de
Cleri, c. 28

pista Papoknak nem kell engedelmeskedni a' Királyoknak, Fejedelmeknek? és hogy u-

gyan

ELSO VAGATEK 101

gyan lehetetlen legyen magok felett Királye,
Fejedelmet ismérni? Azért jötteteke vé-
gezetre, hogy már az Apostolok után el-
folt egy-néhány száz esztendőknél u-
tánna olly tudománynak magvát hinte-
métek a' lelkeknek mezejére, melljet sem
Sz-Pál, sem Péter, sem a' több Apostolok
oloha nem tanítottak? és a' melly tü Tu-
dományotok nélkül az igaz keresztyéni
Vallás virágzott.

Hát a' *Christus* az ő Sz-Apostali-val vall-
ojon mit mondana minden egyéb Papistai
Szerzet és Tudomány felől: Bizony megh-
mondana: Mennyetek-el előllem álnok
Mágnak tselekedői; Mert hejiaban tisztel-
tek engement azzal a' tudománnyal, a' mel-
ly, embereknek találmanya: tettetven az-
zal, hogy tü-is mar a' *Jesus Christus* szol-
gái volnátok: de azonban az *Anti-Chri-*
*stus*nak szolgáltak. Minemü fok felé valo
szagazása legyen pedig ez *Christus* és az ő
Sz-Apostali után fokadott, és az *Anti-*
christus szolgálatyára el foglaltatott Pá-
pai szék alól ki buzgó, dögös, s' métell-
jés Tudomány-kut-fejének, és micfoda
folyamati legyenek, rövid Summában
ki terjesztetni, és mint edgy tükörül aka-
rom fel-tenni, hogy abból világosabban
ki mutatódgyék mégis a' Papistai Tu-
dománynak Ujisaga; és lassák meg az ő

102 EŐ SZÖVETNEK

Regiſter g l valo ditſekedéseknek baromiime
szarvát le romlotnak ienni.

I. o darab szarvát szegi megh a' Pa--
pistai kérédségnek. a' képek tiszteletinek
Uysága, vévén eredetet a' II. Nicenumi
Conciliumbau 788 Esztendőben a' Christusz
utan; holott vegezék azt, hogy a' kepe--
ket imadni, csokolni, köszönteni, és
nekik temienezni kellyen: mellyet a'
Regino l. 2 Frankofurtumi Concilium mint rut Eret--
ad an. 794 neki tudományt karhoztatott. Minda--
zon által ma keszebbek volnának a' Pa--
pisták (mint Irene-is az ö Ipának) a' ma--
gok testét meg-egetni és hamvata' ten--
gerben hinteni, hogy sem mint a' ké--
pek nélkül el lenni; készebbek volnának
(mint Irene a' Fianak) szemeket ki vájni,
hogy sem mint a' képeket el vetni.

II. Szarvokat rontya a' Szentek Tete--
mivel és egyéb hozzájuk tartozo maradékok
edgyemásokkal valo kérédségek; Mert
Cytill. con. annak tiszteletinek, mint ma a' Papisták
er. Iulio l. 10 tselekesznek, egész 600 Esztendők foly--
taig még tsak arnyéka sem völt.

III. Szarvokat szegi ditſekedéseknek,
a' Kereszt faragásnak, imadásnak, Kereszt--
hányásnak Uysága: Mert nem hogy az
Apostalok, de még utannok is sok üdöklő
foltaig, az Ecclesia, egész a' Christustól
fogva 400 Esztendeig nem imadtá; Szent

Ilonannol

Volna *Afszony-is*, a' ki az Ur kereszttit *Ambros.*
 meg találta, (a' mint a' Papisták tartyák) *de Obitu*
 nem a' Fatimáda, hanem a' reáirattott *Theod.*
Le-
ust, a' Sidoknak kirallyát, mert az Po-
 gányi tévellygés vólt volna: Hanem mind
 az Ur keresztfajat imadni; mind annak
 hasonlatosságára Fabol, érczből, ezüst-
 ödből, Keresztet csinálni, írni; mind pe-
 ianig a' meg feszült Christus kepit reá
 utuggeszteni, akkor kezdették.

IV. Szarvokat szegi, a' Templomok fel *Augusti.*
 szentelésében való rut babonájok, Reghi- *Basilius*
 séfeggel való ditsekedéseknek. Mert a' Ré- *Ambros.*
 gghi Anyaszentegyház nem épített a'
 Szenteknek Templomokat; nemis oll-
 sájan berbiteléssel szentelték fel mint ma-
 sa' Papisták: hanem könyörgéssel, egész
 300 *Eszend.* a' Christustol fogva, a' mi
 kor osztán e' bővölés, bajolás kezdetett.
 A' mint a' Templomok czikornyázása *Otto Fris.*
 200 *Eszendöben.* *lib. 4. c. 3.*

V. Szarva szegik Reghiségeknél,
 a' Szentek Esedezésének allatásában, és Imá-
 dásában. I. Mert a' Szentek esedezésének
 még csak hire sem vólt az Apostaloknál;
 vagy ő utannok, egész 200 *Esz-* tendeig
 az Ecclesiában; hanem az után kezdet-
 ték Disputálni *Origenes*, és más *Paterek*, *Orig. lib. 2.*
 de femmi bizonyosra nem mentek. II. *in Epist. ad*
 Nemis hitták a' Szenteket segítségül a' re- *Rom.*

104 EGO SZÖVETNEK

ghi Catholika Anyaszentegyházban e-
gész. 380 *Esz-tendeig* a' Christustól fogva: s
hanem a' tájatt kezdetett nemelljeknek
magányos buzgóságokból; es ez az oka,
hogy a' Paterek: mint *Origenes*, *Epipha-*
nus, *Ambrosius*, *Basilus*, *Hieronymus*,
Cyrellus, *Chrysostomus*, *Augustinus*, a' *Szen-*
tek segítségül valo hívása-ért feddöznek.
Közönségesen penig, e' tevellygés 530 o
Esz-tendöben kezdetet.

VI. Szarva szegik, a' *Meg-holtak* után
valo gürdölésekben is, a' midön utánnok
berbitélnek, processioznak miséznek,
Mert ezek a' Christustól fogva el mult
200 *Esz-tendök* alatt nem voltak az Eccle-
siában.

VII. Szarva szegik, *Szarándokság* já-
rásokban, mégis Vallások Reghiségének
a' midön tudni-illik a' Christus maradék
edgyetmáfinak imadására s' csokolására
Ierusalem-hova mennek; es talpa nyo-
mát-miet imadgyák, s' abból gyűjtöget-
nek erdemet magoknak. Mert 320 *Esz-*
tendöben kezdett gyökeret verni nemell-
jeknek elméjekben: mind azon által nem
ugy, hogy az Isteni szolgáltnak része
lett volna; Hanem az után ismet jo darab
üdüvel tétetett az Isteni szolgáltnak re-
szinek, a' mint mais a' Papistaknál; A'
Képekhez valo Szarándokoskodás pe-
nig

igimig 600 Esztendő után kezdetett.

VIII. Szarvát rontya a' Papistái Vallás

Reghifégének *A Processio-lárás*: Mert

a' Christus után, 333 esztendőkkel szerezte egy *Agapetus* nevü Pápa.

Caranza de Consecr. dist. 1.

IX. Szarvát rontya, az Uy Testamen-

szumbéli Hetes számu Sacramentumoknak

állatása, a' Papisták vallása Regifégének;

Mert a' Christustól fogva el mult Exer

szendőknek alatta csak egy Pater-is nem

állatatta, hogy Hét Valóságos Sacramentumok

egyenek: Hanem Lombárdustól fogvan

állatatták már. Mindazáltal az után-is e-

gyeken találtattak a' Papista Doctörök

közül, a' kik tulajdonkeppen valo Hét

sacramentumokat nem állatnak.

X. Szarvát rontya a' Papisták Vallása

Reghifégének, midőn azt Vallják: hogy

a' Sacramentumok: az az, a' Kereszttség-

ben a' Víz; az Ur-Vatsohajában a' Kenyer

és bor, nemze a' Sacramentumokkal elő em-

berben az Isten üdvözítő kegyelmét es ma-

dágában az üdvözítse. Mert a' Christustól

fogva Exer két-száz esztendő alatt az A-

gyházhoz azt nem vallotta. In- In Esai. 4

émét mondgya a' Sz-Hieronymus: Az em-

ber csak csupán vizet szolgáltat, az Isten

enig Sz Lelket, mellyel a' bűnnek morskái el-

örörltetnek.

XI. Szarvát rontya Vallások Regifé-

gének,

106 EGO SZÖVETNEK

gének, *A' Christus Misében való meghal-*
doztatása, melyet a' misézö Pápista Papok
mind eleveneknek, holtaknak bünökért való-
ságon áldozik, úgy tartja. Mert nem
vált a' Christustól fogva el mult Ezer-két-

Irenaeus száz esztendőök alatt az Ecclesiában. Has
Cyprianus melly ízöllásnak formája volna penig a'
Augustin. Réghi Paterekben, mint, áldozni &c.
Canon. aszt hasonlatosság szerént kell érteni.
Apost. Így az egész Isteni szolgálatnak mint
Can. 4 edgytfomóban köttetett summáját a' Re-
giek *Aldozat tételnek* mondgyák vala.

XII. Ugyan töből tekeri ki dítsekedé-
seknek szarvát, *A' kösségnek az Vr-vat-*
sorájában levő börtöl való meg fosztatása.

Def. lib. Mert a' Christustól fogva Ezer Esztendőök-
de Off. nél tovább a' Romai Ecclesia mind ki-
pij Viri. szolgáltatta: hanem Ezer-kétszáz esztén-
dő tájban kezdetet. Mellyről *Cassander* re-
bizonyfágot téfzen.

XIII. Ki tekeri *A' magányos Misézes,*
a' midon a' Misézö Pap a' mit meg-fzen-
telt, maga magában meg-eszi; Mert az a'
Christustól fogva egész Nyolcz száz-esz-
tendeig az Ecclesiában nem vólt. Innet
In 1. Cor. 11 mondgya a' Sz. Hieronymus. Az Vr-Vatso-
rája mindennek köz, Mert o minden Tanit-
vanyinak adta, a' kik jelen voltak.

XIV. Ki tekeri kérkedékenységek
szarvokat mégis: *A' midon az Isteni szol-*
gálatot

szolgálatos nem a' kösségh nyelvén szolgáltatták
 ki. Mert legh alább Nyolcz száz esztendeig
 a' Christustól fogva a' Nép nyelvén vite-
 retett az Istenni szolgálat végben. Innét *Contr. Cels.*
 mondgya Origenes. is: Minnyajan az ő tulaj- *lib. 8*
 don nyelveken imádgják az Istent.

XV. Vallások Regiséget rontya a' Pa-
 pistaknak, Az Vr-Vatforájában levo ke-
 nyérnek Christus testéve valo Valtozásának
 Allatása; Mert a' Christustól fogva egész
 Exer, Negyven-kilencz esztendők foltaig bi-
 zonyoson meg-nem álhattak rajta: ha-
 em IX Leo Papa határozta megh; Mod-
 gyat penig az el-változásnak. III. Inno-
 centius Papa, 1215 esztendőben. Hogy an-
 mak felette a' Sacramentum imádtassék azt
 IIII. Honorius Papa szerzette előben: an-
 mak tiszteletire valo Innepet penig
 VIV. Vrbanus Papa rendelt 1220 esztendő-
 ben.

XVI. Vallások Reghiséget rontya a'
 Papistaknak, Az Egyházi rendek Nötelen-
 ségegeknek allatása-is; Mert a' Christustól
 fogva azoknakis meg hazafodni szabados
 volt mind egész 300 Esztendők folta alatt.
 Sőt még némelly helyeken egész 997.
 Esztendőkig mind házasok voltak. *Florent. in
Cron.*

XVII. Vallások Reghiséget rontya;
 A' Ramai Papának minden Ecclesiák felett valo
 Elsősége, s' uralkodása; Mert 600 Esztendők
 folta

108 EÖ SZÖVETNEK

folta alatt a' Christustól fogva, nemme
völt : hanem *Bonifacius* Pápában Nyilat-
kozott ki *Hat-száz, hét, esztendőben* ;
in A. 607. ki felöl így ízöll *Sigebertus* : *Bonifacius*
nyerte (ugymond) meg *Phoca* Császártól, lo
hogy a' *Romai Ecclesia* minden *Ecclesiaknak*
Feje lenne.

XVIII. Vallások Regiségét rontya, sy
A' *Romai Pápanak* bün-bocáto levele melly-
ben a' *Christus Iesus* és a' *Szentek* érde-
mét osztogattya az üdö szerént valo bün-ni
tetesnek terhe alól valo fel szabadulafra-
Mert a' *Christustól* fogva el folt *Ezer esz-*
tendők alatt az *Ecclesiában* nem völt ; ki-
től költ legyen pedig, arrólég *Pápistafli*
R. offen. Doctör így ízöll : *Ném bizonyos, kitől kez-*
cont. Luth. detett az bösü levélnek osztogatása.
Art. 18.

XIX. Vallások Régiségét rontya, A.
maxhenye Herék *barlangjában* töltözö *Fa-cze-*
pökös Barátoknak Rendi-is. Mert a' *Chri-*
stus idejében, vagy ö utanna, Sok üdö-
kig nem volt : hanem az után, rész sze-
rént 260 *esztendő* tajatt kezdödött egy-
Frising. *Thebeus* Pal által ; rész-szerént 300 *esz-*
lib. 4. c. 5 *tendőben* *Antonius* által. *Apaczak* sem Vol-
zak a' *Christustól* fogva el folt két-száz-
esztendők alatt, a' kik fogadásbol vetettek
volna Kápat nyakokban, és a' *Kalastro-*
mi titkos fajtalanfággal cserélték volna elo
szabados életeknek virágzo szüzességét.
mintuain

mint a' mai Pápistafágban tfelekefsznek.

K. XX. Vallások Réghiséget rontya, mi-
nőn azt vallják: *hogy a' Szűz Maria ere-
szendő bűnben nem fogontatott*; Mert *Lom-
ardus* ideje-ig, az az, a' Christustól
eggy el folt Exer, száz, Eötven eszten-
gig, a' Réghi Paterek ellenkező dolgot
állattanak: kik közzül valok, *Augusti-
us* in Psal. 35. ferm. 2. *Ambrosius*, in
Psal. 118, *Beda*; *Remigius* in Psal. 21.
Bernárdus. Epist. 174. és többek számta-
n fokon, kiknek nevekből *Canus* hosz-
u Registromot czinált. *Locor.Com.lib.7.*
cap. 1.

K. XXI. Vallások Réghiségét rontya
gégezetre, a' sők elegy belegy *Innepeknek*
szerezete, ihlése; Mert a' Christustól fog- *Socrat.*
el mult *ket-száz, esztendő* alatt, *edgy lib.5. c.21*
örvényes Innep sem völt, az *Ur-napjan* ki-
lül: mellyis az ő méltóságát abból vette,
eggy a' Christus azon a' napon tamadott
b lditőségéffen. (*August.Epit. 119.cap. 13.*
*hid. lib. 1. de Offic. cap. 24, Chrisost. Am-
bras. Remigius.*) nem *Constantinustól*, a'
mint *Eusebius* állattya; Mert *Constantinus*
előtt *Origenes, Tertullianus, Hieronymus,*
Justinus &c az Apostaloctól fogvan lenni
állattyaák. Mas egyéb *Innepek*et penig,
mint *Karátson, Husvét, Pünkösöd napjat,*
az emberek csak a' kereszténi szabadság-
K bol

110 EGO SZOVETNEK

bol származott rendtartás, szokás szentsé-
rent ihlették meg, a' mint mijs. AA
mellyekkel nem illik edgy járomban, as
szentek nevére szereztetett Innepeknek
mi-volta, mellyeket, hol ez, hol amaz Pap
szerzett, s' úgy köttettek a' szegeny Kösség-
nek lelkek vesztése alatt, nyakokra.

Mind ezekből, és ezekhez hasonlolo-
számítalan sok Ujjításokból, mellyeknek
az irásban igaz fundamentumát nem ta-
lalhatni, ki jó, hogy a' Papistai Vallás
nem Réghi. Minekokaért haszontalanul
farasztják magokat Nyavallyások annak
Régiségeinek meg mutogatásában, ho-
lott könnyebb volt Elifæus Prophetának a'
Jordán viziben esett fejszét ki usztatni;
könnyebb volt volna a' Tengerben vet-
tetett Ionástis a' Révéseknek edgy Secu-
lumnak el folyása után a' mélysegből ki-
horgászni, hogy sem mint az hitetlen-
segnek feneketlen mélysegeből az igaz-
vallasnak tisztá magvat, a' Papistáknak ki-
keresgélnei, s' annak Réghiségevel dit-
sekedni. Mit faradok magam is többé
annak megh. czafolásában? holott
könnyebb a' Tenger fenekének szá-
razon maradni, hogy sem mint a'
pisták Apostali tudományokbéli Régisé-
geknek, az ő dögös szerzeteknek se-
tetes ködével önként el nem borittatni.

ELSO VAGATEK III

I. Ellen-vetes. De itt ez iránt az ő szemekre hánt *Vjitto* nevet *Elsőben* azzal a-
 rják el-harítani, hogy senki nekik meg-
 nem próbálhattya, mifsoda személljek.
 tal, s' mikor kezdetett az a' tévellygés
 emelljel őket vadolljuk. Azért a' Papista
 Vallás nem Ujitto. Mellyre-is *meghFelelek*.
 .. Nagy részént abból kívánságoknak ele-
 tetettségünk, a' mint a' felljebb meg-mu-
 googatott vallásokbeli XXI Agazatokból
 omegh-láthatni. De II. A' bunnek Plantá-
 lásában, terjesztésében a' Satannak intél-
 kedését, a' testnek szilajfágot, és a' világ-
 lának tsalárd voltát nem mindenkor veszi,
 v' veheti az Istennek Nyajja eszébe. Mert Prov. 30.
 'a' miképpen a' kesellyőnek uta az égben; a' ki- V. 19, 20
 ornyonak uta a' kö-sziklán; az hajonak nyoma
 'a' mély tengerben; és a' Fersunak uta a'
 Leányzival el vadnak rejtettve: Vgy va-
 oryon a' Lelki Babyllon Parázna leányának
 uta el rejtettve: eszik, az után meg törli
 az ő száját, és azt mondgya, nem tsele-
 kedtem semmi gonoszt. Annak-okaért elég
 szaz, ha az Isten hív-Varosának parázna-sá- Esai. 1:
 rgra valo vetemedése; a' tiszta ezüstnek sa- V. 21, 22.
 lakká változása nyilván vagyon, ambár
 iki által, mikor, s' hol, és mi-módon
 lett legyen, homállyban legyen-is. A'
 mint hogy, ha a' Lopo valaki házát fel-
 erte, ha a' gyuladás a' városnak jobb

112 EGY SZÖVETNEK

részet el fogta, nem mondgya senki hogygo
meg-nem lett, ha szintén nem tudgya
mint s' hogy ment bé, s' ásta meg as
Tolvay, és mitsoda gyujtogato által, melle
lyik ucza, mi orán, vetteredetet as
gyuladas. III. Nem következik mégis zig
hogy ha a' gonosz tevellygésnek mindenb
környül allo dolgait meg nem mutathat-
ni, tehát tevellygés nem leszzen. Mert
a' mikeppen hogy az Isten országa titkonno
jö el: ugy az ördög orszaga is; és a' mi-
képpen az Isten lelkének szelleje a' hollod
akar ott fu, ott éleszget, de senki nem
tudgya honnet jö, s' hova mégyen: ugy
amaz réghi kigyo-is, az ő mélysféges tit-
kait, az Eretnekségnek fene modgyarast
futo mérgét, a' lelkekre titkon harma-
toztattya; és az hitetlenségnek keferü
konkollyát, midön az emberek alusznak, a'
akkor hinti a' tiszta maggal bé hintetett
földben. A' Pharisausoknak nem tud-
gyuk eredeteket, mikor, s' ki által kez-
detett elsőben, mindazáltal az, őket az
eretneki szakadástól meg-nem menti:
Minekokaért elég az, ha meg-mutattjuk
hogy a' Papisták a' Jesus Christus, és az
ő Szent Apostali tudományának epsegetöl
el tavoztak, az igaz valóságos dologrol
Ketelkedesre; a' ketelkedésről Véleke-
desre; a' velekedésről Tevellygésre, és a' té-
vel-

Zek. 3. 8

Matt. 13.
v. 25

Ellyesről Eretnekségre szakadván, és ha
Christussal edgyütt azt meg-mutogat-
matyuk, *hogy eleitől fogva nem volt úgy*, a' Mat. 19. 8.
mint ők cselekedeznek.

Másodszor, azzal akarják nyakokról az II. Ellen-
ujtító nevet le rázni, hogy mi Reformatu-vetés.

Idok tettünk szakadást az igaz Romai Anya-
szentegyháztól. Azért mik vagyunk az
ujtítók, nem ők. De meg Felelek. I. Mia'
Jesús Christustól az Anyaszentegyháznak
egdy Fejétől, az igaz Hittől, az Euange-
liumtól, a' Christus és a' Szentek edgyes-
ségétől, a' Kereszyéniségtől, a' Catholika,
Régghi, igaz Romai Anyaszentegyháztól,
tagadgyuk hogy el szakadtunk légyen: ha-
nem az abban bé tufszott tevelygeztől, es a'
gyökeretvert hitetlenségtől, a' mint fellyebb
a' XIX Részben meg mutogatám. II. Tagad-
gyuk ezokaért azt-is hogy Ujtítók légyünk
inkább, mint a' Cain gyülekezetiből ki me-
nő Seth; mint a' Kethurából el menő Abra-
ham; mint a' Baa't meg utalo Illyés bet. 1 Reg. 19.
Ezere; mint a' Sidok Synagogajokat el-ha-
gyo Szent Apostalok, és a' Babyloniabol ki
menő Isten Anyaszentegyháza: Nemis in-
kább vádol bennünket az Ujtító tudomány
Eretnekséggel, mint a' Jesus Christust
prædikallo Szent Ianoft. Iob. 1. 19. mint ön-
nön magat edes Idvezittönket, kinek ujtító
Tudományat szemére hányák vala a' Si-
dok. Matt. 15. 2. Marc. 1. 27. 5. Marc. 7. 5.
mint a' Szent Pál Apostalt, kit-is ujtító tu-
domanyal vadolnak vala. Minek-okaert

114 E G Ő SZ Ő V E T N E K

ugy tértünk a' Papisták, mint a' *Pharisaeusok*, a' kik magok valának az *Vjittók*, meg-
 is a' Christusra és az Apostolokra kenikd-
 vala. III. Ugy volnánk *Vjittók*, ha az A--A
 postali tudománytól el szakadtunk volna ::
 de attól nem szakadtunk el, sőt a' Pápisták
 fétéséből világosságra hoztuk, és aszusa-
 elebbeni épiségére juttattuk; és nem kü-
 lömben lárczik a' nálunk lévő Euangeliu-
 mitudomány Ujának, mint elsőben a' sze-
 mében elegyedett, de az után megtalálta-
 rott, s' tisztított tündöklő gyemánt,
 melly az ő rogyogására nézve ujnak lát-
 czik.

XXII. R E S Z.

*A' Papistai szines Catholi-
 kusságnak megh cza-
 folásáról.*

A Z igaz Catholika (közönfeges) Anya-
 szentegyháznak tündöklő sugáritis-
 tsupán csak a' Romai Akolban akarják bé-
 fogni a' Pápisták, azzal dicskedvén, hogy
 a' Romai Ecclesia egyedül a' Catholika
 Anyaszent-egyház, és hogy a' Catholikai
 nev csak ő reájok illik; minekokaért csak

ELSŐ VAGATEK 115

siz ő Vallásokis igaz. De ez-iránt-is megh
 alálatoznak, és e' kevésly dítsekedések-
 nekis nem fogjak gazdagabb zengő bongo
 aját bé kosárokban, mint a' Régiséggel
 aló kérkedlégeknek. Es azt e' két dolog-
 moan mutogatom megh: tudni illik; I.
 Hogy a' puszta *Catholikai* névzet nem le-
 onet az igaz Vallásnak bizonyos Jelenése.
 III. Hogy a' Papisták, igaz *Catholikuskoknak*
 nem mondattathanak.

I. A' mi az *Elfőt* illeti, hogy magokat
Catholikuskoknak mondgyák a' Papisták, még
 alak az magában, holott az *Apostali* és
Prophetai Szent tudománynak épsege nál-
 dook nintsen, Vallásokot igazzá nem térszi.
 II. Mert nem mindgyárt következik a' do-
 ognak valósága a' külső nevezetből. Igy
 Sz. *Matthénal* amaz Phariseusok Synattya- *Mat. 7. 22*
 ool levő Hamis- Prophétak igaz Prophé-
 tának akarnak vala hivattatni, noha edes
 Idvezittőnk megh veti őket; A' Sidokis
 Abrahám fiainak nevezik vala magokat
 Sz. *Ianosnal* és Isten Fiainak; noha abban *Ioh. 8. 31*
 nemmi reszek nem vólt, mint edes Idve-
 zittőnk azon Reszben bővön meg mutoga-
 rá. Igy a' *Simon Magus* az Istennek Nagy *Mat. 8. 10*
 hatalmanak; Az *Ephesumi Diana* Nagy *Mat. 19.*
 Istennek, noha a' Satánnak eszközei vol- *v. 27*
 ranak; Igy Sokan mondatnak Isteneknek,
 noha csak egy az Isten. II. Továbba mi- *1 Cor. 3. 5*
 wel *Catholikuskoknak* mondgyák magokat a'
 Papisták, holott valójaban a' reajok nem
 állillik, olyanok mint a' kívül megh fejeit-

116 EGY SZÖVETNEK

Matt. 23. tetett koporsók, mellyek belől rakva vad-
v. 27 nak döggel; Mint amaz hitetlenek, kik
2 Tim. 3. 5 felől a' Sz *Pal* azt mondgya, hogy a' ke-
gyességnék képét tettetik, de annak ere-
Apoc. 3. 1 jét tagadgyák, Es reájok illik amaz *Sar-*
disbeli Anyaszentegyház Angyalának
mondott szöveg: *Jól tudom a' te tseleke-*
detédet, hogy tudni-illik élni mondatol, de
meg-holtál. III. Ha mind igaz Vallásban
Laſtant. 4 volna az, a' ki a' *Catholikai* nével dítse-
Inſtit. c. 30 kedett régtől fogva, tehát a' Sok Eretne-
Auguſt. keknek Vallása mind igaz volt volna:
contra kik, mint a' Majom az embereket, a'
Epist. fund darások a' méheket, az Isten igaz Anya-
cap. 4 szentegyházában lévő Hiveket követ-
vén, a' keresztyéni közönséges Anya-
szentegyháznak nevezeti alá be férkefz-
tetik vala magokat. Mivel annakokaért
Salv. lib. 4 a' *Név a' dolog nélkül semmi*, a' kévanta-
de Provid. tik megh az Anyaszentegyházban, ha
az igazán valo *Catholikusság* gal akar dít-
fekedni, hogy *tudományában* legyen in-
kább *Catholika* hogy sem mint *nevezeti-*
ben: az az, olyan tudománya legyen,
melly sem a' *Prophéták*, sem a' *Chriſtus* és
az ő *Szent Apoſtali* tudományával ne el-
lenkezzek. Valamelly tudomány pedig
ezekkel ellenkezik, a' nyilván valo té-
vellygés, és nem *Catholika*.

II. A' mi már a' *Masodik*at nezi, a' Pa-
pista-

c
ELSŐ VAGATEK 117

ioistákat az igaz *Catholikusság*h semmikép-
soen nem illeti : ugymint a' kiknek Anya-
szentegyházok I. Sem az helyre; II. Sem
sz üdöre; III. Sem a' Sokaságra; IV. Sem
sz Apostali tiszta tudományra, s' igaz
ünütre nézve *Catholika* nem lehet. Mind
szeket rendel próbálom megh.

I. *Az Hellyre nézve* nem; Mert magok
a' Pápisták az ö Synagogajokat *Romai Ca-*
tholika Anyaszentegyháznak mondgyák,
omegh-különböztetésnek okáert: a' mel-
lyel ellenkező dolgot állatnak: tudni illik
I. Romai gyülevész Synagogát az Isten
itt e' világon vitezkedő *Catholika* (kö-
zönféges) Anyaszentegyházának tfinál-
gyák, holott nem köttetett Romához az
Evangeliumi igazság; és az Isten Anya-
szentegyházának mind a' szelleyes vila-
sra ki-kell hatni, meg határozás nélkül:
mint hogy arról a' Görögök, Syrusok,
Muszkák, és sok egyéb nemzetségek Ec-
clesiaja kiknek a' Papai Járom nyakokat
nem rontya, amaz Apostali Vallás tétel-
vel: *Híszem a' Közönféges (Catholika)*
Anyaszentegyházat, bizonyfágot téfszen.

II. *Az üdöre nézve* nem mondat-
thatik igazán a' Romaiak Synagogája
Christus *Catholika* Anyaszentegyházá-
nak; Mert nem volt minden üdőben,
nem a' Christus, nem a' Sz. Apostalok
ide-

118 EGO SZÖVETNEK

idejekben, és ő utának a' negyedik Eő ötödik, Hátodik Seculumban: hanem nagyobb refzint ujjolag kovátsoltatott a' Sok Eretnek, Garbonczás, Pápáknak műhelyében.

III. A' Sokaságra nézve sem mondatnak Catholika Anyaszentegyháznak.

I. Mert a' Sokaság nélküli Catholika lehet az Isten Anyaszentegyháza: Igy vgy az edgy Abelben, Abrahámban, Loth Cseledgyében, a' Noé Bárájában, az edgy vgy Enochban volt néha a' Catholika Anyaszentegyház. A' Christus testben való eljövetelekoris olly kevesen valának az igaz Izraéliták, hogy az Esaías Prophe-tának imez keserves panaszsízára kellett legyen ki fakadni: *Vram! ki hiszen a' mi im*

prædikálásunknak beszédének? Sőt magok is azt vallják a' Pápisták, hogy edgy emberben lehet a' Catholika Anyaszentegyház; mint ma a' Pápában; és a' Christus szenvedésekor a' Szüz Máriában. Innét mondgya I. Miklos Pápa. *Nem ki*

ifj Sereg az, a' mellyben a' kegyesség bővölködik: a' Sokaság sem hasznos, az holott az Istentelenség bővölködik. Azért ne ditzedgyetek a' Sokaságban; Mert nem a' sokaság, hanem az igaz ügy igazitt megh.

II. De sokkal több a' szellyés e' világra ki terjedett Keresztyéniségnek serege is a'

Romai

ELSO VAGATEK 119

Romai Pápa süvegít imádo Nemzetiségé-
 méli, a' melly vélek edgyütt a' Babylo-
 niniai Bélusnak nem szolgal, Pápát nem is-
 mér, mint a' Muszkák, kik *Europának*
 nagyobb reszit birni mondatnak. Haso-
 nlokeppen, *Galliában, Angliában, Scotia-*
niában, Belgiumban, Hyberniában, Norvegia-
niában, Russiában, Daniában, Lengyel or-
szágban, Sueciában, Nemet-országban, Ma-
gyar országban, Erdélyben, Asiában, Gö-
gög országban, Armeniában, Persiában, Me-
diában, Mesopotamiában, Aegyptusban,
észeretesen országban, Indiában. &c. sokzor-
 isalo Hét ézeren vadnak, a' kik a' Baal
 szolgálatyára nem járnak.

*Philipp,
 Marnix
 us Tab.
 Controv.
 Relig. l. 3
 cap. XL*

IV. Az Apostali tiszta tudományra,
 igaz Hitre nézve sem lehet a' Papisták-
 nak *Catholikuskoknak* hivattatni; Mert az,
 igaz *Catholikus*, a' ki a' Propheták és
 Apostalok irásában bé fogaltatott szent-
 ges tudományt, igazán hiszi, töké-
 letesen vallja, vesztegetés nélkül megh-
 artya, és magát a' Szenteknek egyszer
 adott hitben fel építi; Mert nem egyéb
 néjjában valóságon, hanem a' Propheták-
 nak és Apostaloknak *fundamentumin* építte-
 t fel, az igaz, *Catholika* Anyaszentegy-
 ház, mellynek belső szegelet köré a' *Iesus*
Christus. *Catholikanak* mondatik penig a'
 azért, hogy aszt a' tudományt, az igaz
 hitben

*Iud. 3
 Eph. 2. 20
 Laet. l. 4
 Diuin*

Instit.
C. 20

120 EGO SZÖVETNEK

hitben üdvözült Apostolokkal és Szent-
Paterekkal edgyütt hasonloképpen hiszi, is-
s' vallja. A' Papisták pedig azzal a' tisz-
ta tudománnyal nem igen gazdagon dit-
fekedhetnek, a' föld kerekiségében pra-
dikaltatott Apostoli Vallástól csak nem
mindenestől fogva el fajulván, és annak
tisztta folyását az ő fok haszontalan Cere-
moniajokkal, babonaskodásokkal és un-
dok bálványozásokkal zavarván megh : : d
(a' mint a' xv. xvi. és több Részekben ne-
megh mutogatám) A' kik aszt tartják, a'
hogy az, az igazan való *Catholicus*, a' s
ki el hiszi mind azokat, valamelljeket
a' mai Romai Synagoga vall és hiszen, a'
akár legyenek a' Sz. Bibliában, akár
ne.

Mivel annakokaért minden fundamen-
tum nélkül mondgyák, s' mondattyák
magokat a' Papisták *Catholicusoknak*, aszt
tsak ugy kell magyarázni, mint ha *Dá-
vud* mondanók *Ió-embernek*; a' *Lázár*
Gazdagnak; a' *Poklot menyországnak*: és
azért szines *Catholicusságokból* Vallásoknak
igaz volta ki nem sül.

Eddig a' Papisták *Christus Pásztorfága*
alol való kiszakadásokról, és az ő Tu-
domanyánáról való el fajulásokról.

MASOD. .C

MÁSODIK VÁGATEK

Mellyben

Már a' PAPISTAK Val-
lásának Eredeti, es abban
lévő rut Bálvanyozások
irattatik megh rövi-
deden.

I. R E S Z.

*A' Papistáknak a' Phariseusok-
kal es egy néhány Eretnekek-
kel valo Egyben hasonlit-
tatásokról.*

A Réghi Romai Apostali Ec-
clesiának tiszta tudománya,
és ez mostani Pápistágnak
Romai vallása között valo
egyben hasonlittatásból;
A' Reformátusokat Eretneki szakadással kár-
omoztato hamis Vádgyokból; és a' Sz-Pé-

122 MÁSODIK VAGATEK

ter szekivel, Vallások Reghiségevel, és
szines Catholikusságokkal való megtartatlansá-
ditfekedéseknek megh hamissittabol, a' Pá-
pisták Isten házatól való el szakadásól
nyilván valová lőn: Mostan már követke-
zik annak megh tekéntelese, mire szakad-
tak, és most miben állottak légyen-
megh.

Mivel annakokaért az Isten Szentlége-
Temploma, és az ördögh Synagógája kö-
zött, Semmi közben vetett ut ninczen;
azonban penig, az ő Felsege házatól esz
szent Templomától nyilván el szakadott,
2 Cor 6. következik minden bizonyal, hogy a' Sa-
74, 15, 16 tánnak sok Eretnekiséggel fel füzöt, mé-
teljes tudománnyal teljes Synagogájához
lett haylása; és ma immáron a' reghi po-
gányok ocsmány, és Isten dücsőségét ho-
mályosított bálványozásának dohos sárá-
ban sülyedez.

A' holott kettőt mondok: *Elsőben*, hogy
a' Papista vallás csak nem mindenféle Eret-
nekiségnek tápláló Anya. *Másodszor*, hogy
Bálványozó: Mind a' kettőt az Ur sege-
delmeből világosan megh mutogatom.

A' mi az *Elsőt* illeti, sok féle Eretnek-
ség Tápláló Anyának mondom, azért.
Mert a' mikeppen a' Nagy tenger a' beléje
szakado folyó vizeket kebeleben befogja,
s' táplálja: ugy szinten a' Papista vallás,
mint valami tévelygésnek mélységes örvé-
nye, csak nem minden időbéli, minden
helyi, és személyi Eretnekiségnek, Pogány-
fág-

gignák dögös, s' méltellyes tudomá-
nyát kebeleben fogja, s' táplálya: el a-
nyyára, hogy. I. Az Eretnekek. II. A' Po-
násnyok-tudománya légyen jobb reszint
állásoknak fundamentuma. Ezeket ren-
del mutatom megh.

A' mi az *Elsőt* nezi, aszt, a' mi edes Idve-
tünknek mind halála előtt, s' mind u-
nánna ramadott Eretnekek Tevélygésének,
s' a' Papisták Tudományának egyben veté-
déből próbálom megh.

I. Kiváltkeppen valo *Eretnekek* voltak
a' Christus halála előtt a' *Pharisausok*. A' *Ioseph. l. 13*
Aniq. c. 18.
I. A' keztől kézre költ emberi találmá-
nyokat, az Isten Moyses által ki adatott
Törvényének eleiben tészik, s' felyebb bö-
szüllik vala; es aszt hogy a' Nép benne
nem ne ütköznék, szóbeli avagy iraskü-
löl való Törvénynek nevezik vala. *Igy ma*
a' Papisták az ő dögös találmányokat a'
Christus Jesus tudományának eleiben té-
szik. 2. A' Moyses székivel dücselkednek va-
la, mint ma a' *Papisták* a' Sz-Péterével:
De a' mikeppen amazok a' Moyses törvé-
nyének, igaz magy arázattyától el ravo-
ztak: ugy ma ezek a' Christus Jesus igaz tu-
dományától a' Sz-Péter széki színe alatt el-
szakáltak. 3. A' törvény kevanása felet-
t való cselekedettel dücselkednek vala. 4. A'
Törvény által való megh igazulást hányak
vetik vala. 5. A' kegyességnek nemeslebb
gyakorlását falban rugván, a' külső ceré-
moniáknak és szemfény vesztő baboná-
ságnak

124 MÁSODIK VAGATÉK

Ioh. 4.

fagnak megh tartásához ragaszkodnak
vala. *Igy ma a' Pápiſták* az Istennek lelki
tisztelettől el szakadván, hol mi enczen
bencz piperés dölgekkel, es el múlt dol-
goknak árnyekával tisztelik.

II. A' Christus halála után támadott
Eretnekek közzül nevezetesbek, a' No-
vatiánusok, Pelágiánusok, es Semipelágiánu-
sok, kiknek Tudományokat egész Con-
ciliumok (Synatok) kárhoztatták; kik-
ről még minek előtte szólnék, mas egy-
nehány Eretnekek Tudományával aka-
rom a' Papistak vallását egyben hasonlit-
tani.

Irenaus.

lib. 3. c. 2.

Item lib. 1

cap. 18

I. Eretnekek a' Váleníniánusok; a' kik
a' szent íráson kívül valo, s' emberek-
től kezről kézre adatott tudományt az
Isten lelke által iratott Szent írásnál fe-
lyebb becsüllikvala. A' felett a' Vonaglo
embereknek testeket meg kenik vala.
Igy czelekesznek ma a' Papiſták.

Iren. lib. 1.

c. 24. Epi.

Har. 24.

Aug. de

Har. c. 7.

II. Eretnekek a' Gnosták; kik a' Chri-
stus kepit imadgyák vala. *Igy ma a' Papi-
sták* a' Christus, Angyalok es boldogult
szentek képeit azzal a' Tisztelettel illetik,
a' melyel magát a' Christust, Angyalo-
kat, es szenteket.

III. Eretnekek a' Vadianusok; kik az Isten
képit, a' mint a' Sz. Agoſton Szoll felöl-
lők, romiando embernek hasonlatosságára
ábrá-

EGŐ SZÖVETNEK 125

ábrázolyák vala ki. *Igy ma a' Papisták az*
 Efaías által ki mondott akarattya ellen *Esa. 40. 18*
 Istennek, Ven embernek czinályák.

IV. *Eretnekek az Angelicusok; kik az Aug. de*
 Angyalokat imádgják vala: melyért a' *Har. c. 39.*
 Laodicenumi Concilium (Synat) kar- *An. Christi*
 hoztattais. *Igy czelekesznek ma a' Papi-* *364.*
sták.

V. *Eretnekek a' Collyridianusok; Kik a' Epiph. Ha-*
 Szüz Máriát imádgják vala. *Igy ma a' Pa-* *res. 79.*
isták.

VI. *Eretnekek a' Montanisták, kik a' mai*
Papistákkal, az Istennek lelkével megh *Tertull. lib*
 ihlettetett Sz. írást fok fogyatkozással va- *de Pra-*
 dolyák vala; Ismet bizonyos időben *scrip. c. 25*
 valo böytölesnek törvényét költötték.

VII. *Eretnekek az Offenianusok; Kik*
 a' teremptett állatokra esküsznek vala; *Conc. Trid.*
 Ismeretlen nyelven imádkoznak vala. *ad Prae.*
Igy ma a' Papisták az Angyalokra, Szen- *Tertium.*
 tekre, a' Christus keresztire es Szentek te-
 temire esküsznek; Mind penig Deakul
 berbitélnek a' tudatlan nép hallására,
 mint ha azzal lenne könyörgések hatha- *Epiph. Ha-*
 tossabb Istennek előtte. *res. 19.*

VIII. *Eretnekek az Origenisták; kik a'*
 Purgatoriumat állatták e' mostani Pa-
 pisták modgyára.

IX. *Eretnekek a' Manichæusok; kik az*
 hus eteltől fogaik vala el magokat, es az *August.*

126 MÁSODIK VAGATEK

Leo. 1. Ser.
4. de Qua-
drages.

Urvacforájában a' pohárt ki nem szolgál-
tattyák vala. *Igy ma a' Papisták* a' borfoszol-
Cíukaert, es az csipős borért, el hadgyák ki
az ösztöver Tehen húst. Affelet, az vi-
detis sed non bibetis alatt, magok szörczölik ki
fel az Urvacforájában levő bort.

X. Eretnekek az *Eutichianusok*; kik aszt is
állatták vala, hogy a' Christus Isteni in-
termenszetinek tulajdonfagi az ő emberi in-
termenszetivel közöslő lettek: az az, ha ad
a' Christus Isteni termenszete Mindenba--ad
to, mindenütt jelen valo, minden tudo ob-
&c. Tehát emberi termenszeteis. *Igy val-*
lyák ma a' Papisták. Hasonlokeppen aszt is
valyák vala: hogy a' kenyér az Urvaczo--
rájában Christus testéve változik. *Esz-*
valyák ma a' Papisták.

XI. Eretnekek a' *Marcioniták*; kik aszt is
állatták hogy a' Christus teste az ő testi tu-
laydontságát le tette a' feltamadasnak után-
na: az az, nem foglal helyet a' levegő eg-
ben; nem nehéz. &c. es láthatatlan lelki in-
testé változott. Annak feletté az Afzso-
nyi állat keresztelestis megh engedik ki-
vala; *Igy cselekesznek ma a' Papisták* mind ha
a' kettőben.

Aug. lib. XII. Eretnekek a' *Cerinthianusok* és Na-
de Har. *zareusok*: kik a' Jésus Christus el jövete-
cap. 8. & 9. livel el töröltetett Moyses Cæremoniait
megh tarttyák vala. *Igy cselekesznek ma a' Papisták*
XIII. E.

XIII. *Eretnekek a' Donátisták*; kik, a' mint *Augustinus* Péterből megh tetczik, az *A- Cassi. in*
nyaszentegyházat bizonyos határban *Tsal. 60*
szorittyák vala. *Igy tselekesznek* ma a' Pa-
pisták, kik is nem a' szellyés földre ki
széliyedett Népekből, Nem zetfégekből,
hanem a' Romai fétetes barlangban buj-
kalo ürgekből akarnak a' Christusnak Ca-
holika Anyaszentegyházat epíteni.

XIV. *Eretnekek a' Mirabiliariusok*; kik, *Niceph. 1.8*
a' mint *Nicephorus* hol látczik, Csudatételek- *Hist. Eccl.*
nek szine alatt, Uy tévellygéleket kohol- *cap. 35*
nak vala; vagy hogy az elébbenieket
megh ujjittyak vala. *Igy tselekesznek* ma a'
Papisták.

XV. *Eretnekek a' Meletianusok*; kik fe *Theod. Har*
löl *Theodorétus* azt írja, hogy a' könyör- *Fab. lib. 1.4*
gés közben sokat tsefengettyüztenek, pen- *cap. 45*
gettyüztenek. *Igy tselekesznek* ma a' Pa-
pisták.

VXI. *Eretnekek a' Nudi-pedálisok*; kik *Aug. de*
vak buzgóságokból mindenkor mezítláb *Har. c. 58*
járnak vala. *Igy tsekesznek* ma a' Pápiisták
között a' *Franciscánus Barátok*, és amaz,
clögös istrangot viselő szem-fény vesztő
Szarándokok; &c.

XVII. *Eretnekek a' Messaliánusok*; a' kik *Aug. de*
bizonyós órában, bizonyos számu imad- *Har. c. 57*
ságokat mondanak vala el, és az után
mint valami szakványnak le tétele után,

128 MÁSODIK VAGATÉK

kényyés henyélesben töltik vala el üdeje-
ket. *Igy tselekefsznek* ma a' Papisták között
amaz Arvák, Eözvegyek házán élekedő,
haszontalan Fige Fához hasonlo *Here Ba-
rátok. &c.*

Niceph. Hist. Eccl. lib. 15. c. 16 XVIII. Eretnek volt *Gnaphaus Péter*,
hogy a' Szenteknek esedező könyorgese-
ket az Anyaszentegyháznak imadsága
köziben elegyítettte. *Igy tselekefsznek* ma
a' *Balvanyozo Papisták.*

Aug. de Har. c. 83 XIX. Eretnekek az *Arabicusok*; kik azt
vallják vala, hogy a' ielek a' restel edgyütt
el oízol, es az utolso itilet-napján felhá-
madása nem lészzen. *Illyen értelemben vala*
edgyfzer a' Római Synagogának Feje,
(ki egyéb irant az üdvességre nezendő
dologban *(úgy vallják)* nem vetkezhetik)
XXIII *Iános Pápa*, azt allatvan ő is, hogy
az ember lelke, mint a' barome, tsak el
mulik, es hogy az utolso napon Senki
Conc. Const. Sess. XI. pag. 1050. fel nem tamad. Ezokaert edgy Conci-
liumban, *Megb restesult örögnék hivatta-
fik.*

II. Resz

II. R E S Z.

A' Papistak Vallásának, a'
Novatiánusok, Pelágiánu-
sok és Séri-pelágiánusok
Eretnekségével valo
Egyben hasonlit-
tásáról.

EZ gyülevész Eretnekség Tudomá-
nyának megh vizsgálása után; kö-
vetkezik már amaz Hires, nevezetes kár-
hozottatott *Novatianusok*, *Pelágianusok*
és *Semipelagianusok* Eretnekségekkél valo
egyben vetése a' mostani *Romai* vallás-
sának.

I. Első kárhozottatott, *Eretnekek a' No-* Optátus
Novatianusok; Kik az első keresztséég után *Milevit.*
újólág megh kereszttelkednek vala; Is- *lib. 2. Cont.*
mét, Tökellertes szentléget igernek vala *Parmen.*
nő önnön magoknak; viszont azt állatttyák
vala, hogy a' Christus Anyaszentegyhá-
s csak nállok vagyon; Annakfelette,
od hogy a' Sacramenttumi tökelleteslégh a'
Papnak bellő titkos rendeléséből, s' ügye-
ke-

130 MÁSODIK VAGATEK

kezetitől függ. Mely Eretnekféggh, a' s
mikeppen a' Donátista Eretnekkekkkel, 13
ugy a' Papistákkal - is köz.

*Condem-
natus. in
Conc. Char-
tag. Mile-
vit Anno
Christi.
116.*

II. *Második* kárhoztatott *Eretnekek* a'
Pelágiánusok; Kik vettek eredetet egy Pe-
lagius nevű Baráttól, a' ki sok féle Eret-
neki tudományával, melyeket mayd ren-
del elé számlállok, nagy részét a' nap
nyugoti Ecclesiáknak bétöltötte vala. En-
nek tudományát, Christus születése után
116 Esztendőben, 241 Püspökök karhoz-
tatták, *Innocentius*, *Zosimus*, *I. Bonifacius*
Pápáknak edgyező értelmekből, kik egy-
mas után eltének.

A' miképpen azért e' Pelágus az ő Tu-
dományaért, anyi Sok Püspököktől es Sy-
natoktól Eretneknek kárhoztatott: ugy
ma az ő karhozatos tudományát követő
Papisták az Eretnekfégghnek mocskos ne-
vét le nem rázzak nyakokrol. Mely hogy
jobban nyakokban sülyön: tetczik azo-
kat az agazatokat, melyek félől az Isten
igaz Anyaszentegyháza, s' a' Pelagius
Tudományát követő Gyülekezet között
ellenkezések voltak, Sz. Agoston Doctör-
bol, ki az üdőben elt, es más utánna kö-
vetkezett Paterek írásibol, rövideden ele
számolni, es ez mostani Romai vallás-
sal egyben hasonlítani.

I. *Ellenkezés volt*, az Isten üdvezítő
kegyelme

EGŐ SZÖVETNEK 131

el kegyelme felől : melyet az igaz *Catholicusok* (Reformátusok) ingyen valonak
id hisznek vala : a' *Pelagianus* Eretnekek pe-
ia nig Erdemből valonak lenni tanittyák
suwala. Igy ma a' *Papisták* azon szérdekben *Conc. Trid.*
m mártogatnak : kik aszt tanityák , hogy *Sess. 6. c. 10*
ssaz ember elsőben az ő maga jora valo
ad haylandóságával nyeri aszt a' megh elő-
őző kegyelmet , mely által osztán a' Ter-
ommen szet fel indittátvan, érőt szolgáltat ar-
stra , hogy akarmely lelki üdvösséges jonak
mmegh czelekedésere kész lehessen.

Mely tevelygő tudománt megh czafol *Epist. 120.*
Szent *Agoston* Doctor. Ez kegyelem (ugy- *ad Honor.*
ommond) kegyelemből ingyen adatik , nem
a' munkalodonak erdemből.

II. *Ellenkezés volt* a' Tökelleteffegh fe- *Esa. 64. 10*
lölől : Az igaz *Catholicusok* aszt állattyák
swala , akarminemü igazsága legyen a' vi-
gslági embernek : de e' veszendő testben
nssenki vétek nélkül nem él. A' *Pelagianus*
er Eretnekek penigh ellenben : Az ember *Conc. Trid.*
swetek nélkül elhet ha akar. Igy a' mai *Sess. 6.*
a' *Papisták* aszt tanittyák , hogy vagy on az *c. II. can 18*
m emberben oly io , mely által megh iga-
luszul Istennek előtte es a' Törvényt be tölt-
tetheti. *Ellenne* tanit ez Eretnek ségnek a' Sz. *Epist ad*
Hieronymus. Akkor vagyunk (ugymond) *Crescib*
eg igazak , a' midőn magunkat bűnösöknek
swályuk , es a' mi igazságunk nem a' mi
érde-

132 MÁSODIK VAGATEK

érdemünkéből : hanem az Isten irgalmas-
ságából vagyon.

III. *Ellenkezés volt* az Eredendő bűn fe-
lől. Az igaz Catholicusok aszt állatták,
hogy az eredendő bűn minden e' világra
született emberben, fogontásától fogva ha-
lála orájaigh, benne vagyon. A' *Pelagianusok*
ellenben : 1. Aszt mondgyák vala,
hogy a' kised Csecsemő bűn nélkül szü-
letik. 2. Csak a' velle született eredendő
bűnért nem kárhoztathatik el. Itt avagy
csak szóval a' *Pápisták* megh valyák,
hogy az ember eredendő bűnnel születik :
de cselekedetekkel viszsza lépnek a' *Pela-*
gianus Eretnekek tudományának Fertőjé-
Gabr. Biel. be. Midőn aszt mondgyák, hogy, nin-
in 3 senten. csen oly lelkikeppen meg holt ujjá-szüle-
Dist. 27. tés nélkül való ember, a' ki ujjaszületé-
fének előtte, az Isten törvénye kívánsá-
ga szerént való jót megh nem czeleked-
Lib. de be- hetné. *De megh czáfolja a' sz. Agoston Do-*
no Persev. ctor : Az ember (ugymond) az Adam-
cap. 2. nak bűne alá vettetvén születik es a' kár-
hozatra köteleztetik : hanemha a' bűn-
tetesre való köteleztetés (mely a' Fogon-
tatás, születtetés által leszen,) az Ujja
születés által fel oldoztatik.

IV. *Ellenkezés volt* a' kegyelemnek
szükséges volta felől : Az igaz Anya-
szentegyház aszt állatta, hogy az Isten
kegyelme em

kegyelme nélkül senki lelke üdvösségének
keresésében nem munkálódhatik. *A' Pelagianus Eretnekek* azt, hogy nem minden
szükséges az Isten kegyelme. De
megh czáfolya a' Sz. Agoston Doctor Sz.
Palnak amaz mondasával: *nem a' futoje*, Rom. 9.
nem is az akarója: hanem a' könyörülo Istené. v. 16
Ismét. *Isten kegyelme által vagyok a' mi* 1 Cor. 13.
vagyok. &c. Itt is megh valyák a' Pápisták, v. 16
hogy az Isten kegyelme nélkül senki üd-
vességét nem keresheti; de hogy az em-
bernek elő indulattya az az Isten kegyel-
me megh előzze; es indicja, s' készitse
embert az hűtnek, megh igazulásnak megh
erdemlése, ragadgyák;

V. *Ellenkezés volt*, a' kegyelemmel valo
eles felől, es annak hathatóságáról. *Pel-*
agianus Eretnek azt állatta: hogy az ember-
nek maga szabad akarattyaól függ a' lelki
ekben valo cselekedete: a' kegyelem penigh
csak segitti annak veghez vitelében, a' mit
a' szabad akarat parancsol.

Igy vallanak mindenekben a' *Papisták*
es ez nagy Eretnekkal egy huron példul-
nek. *De megh czáfolya a' Sz. Agoston Do-* Lib. de
ctor: Az Isten munkálódgya (ugymond) *grat. Chri-*
bennünk a' jo akarator; az Istennek lelke *fic. 4.7.*
inditt hogy jot cselekedgyünk. Ezokaért
az Isten lelkétől indittatván cselekszünk
valamit. Phil. 2. 13.

VI. *Ellenkezés volt a' Bünről a' meny-*
ben büntetés. *A' Pelagianus Eretnekek a'*
felől azt állatták, hogy nem büntettet-
hetik

134 EGO SZÖVETNEK

hetik edgyik bűn a' másikkal, hogy tudni-
illik az elébb megh cselekedet bűnnek bűn-
tetéseül legyen, ha az után mas nagyobb,
vagy hasonlo bűnt cselekszik ember. *Azon*

*Lib. de Na-
tura &
Gratia
c. 21, 22,
23. Et de
Civ. 15*

Eretnek ségnek Saykájában eveznek a' *Pa-
pisták*: attol tartván: hogy, ha az Isten
az eő bölcs igazgatásával a' bűn környül
forgolódik, tehát a' bűnnek szerző oka
lészen. De megh czáfolja a' Sz. Agoston
Doctor ez Eretnekségeketis.

VII. *Ellenkezés volt a' Pogányok jo cse-
lekedetek felől: Azt allatta Julianus Pē-
lāgianus*, hogy volt az hitetlen Pogány-
okban oly *virtus* vagy jószág, melynek
gyakorlása, a' szabad akarattal, a' kegye-
lemnek segedelme nélkül, a' terménszert
törvényéből, a' Christusban valo hit nél-
kül kedves volt Istennek előtte. *Ezt a'
nagy Eretneki tudomántis* tanította ma a' *Pá-
pistáságh*. De meg czáfolja a' Sz. Agost.
Doctor ez eretnekséget. A' pogányokban
levő tettetes jószágok (ugymond,) s' csa-
lard szinnel tel ruháztatott jószághoz hason-
lo vérték nem voltanak hűtből. Azért
nemis tetczettek Istennek.

*Contra. Iul.
cap. 3*

VIII. *Ellenkezés volt a' Csecsemők al-
lapottyok felől: Kik felől e' Pelagianus*
Eretnekség oly értelemben volt, hogy megh
halván Menyországban nem mennek, mert
még ujja nem születettek, meg sem iga-
zittattak, s' nem méltók a' dűcsőségnek
országára.

Pokolban sem mehetnek. Mert vétek
nélkül

MÁSODIK VAGATÉK 135

nélkül halnak meg: hanem vagy on ezek
kővül más hely. A' *Pápiſta* tudomá-
ny edgyez ez Eretnekséggel, *Lymbuſt* keres-
vén a' Cſecſemők Lelkeknek. De megh
czáfolya ebben *Geláſius I. Pápa*. A' Chri-
ſtus itéletiben (ugymond) cſak jobb es bal
kezet olvastam.

III. Harmadik kárhoztatott hires Eret-
nekség volt a' *Semi-Pelágianuſoké*: mely
nevezet-is honnét légyen, rövidedén megh
mondom. A' Pélágius Eretnek aſzt állat-
tya vala, töb dögleletes tudománya kö-
zött, hogy az életnek utánna is az ember
az Iſtennek kegyelme nélkül, az ő maga
tulajdon erejéből, ſzabad akarattyából, a'
lelki dolgokban munkálodhatik üdvéſſé-
geſen. Mely eretneki tudomány többek-
kel egyben, noha ſok Romai Püſpökök
es egeſz Conciliümök által kárhoztatott,
mindazon-által *Galliában*, kivált-keppen
Maſſilia nevü Városban, egy néhány tu-
dós emberek mindenéſtől fogva e' TUDO-
mányt megh nem vetették, noha oly te-
mérdeken ſzintén, mint Pelágius, a' ke-
gyelem felől, nem ſzóltak: hanem aſzt ál-
latták hogy: Ugy vagy on, hogy, az Iſten
kegyelme nélkül ember a' lelkiekben nem
munkálódhatik üdvéſſegeſen; hanem az
által: de aſzt a' kegyelmet megh előzi az
a' jo czelekedet, mely el ember aſzt érdemli
Iſtenről. Es már innét mondatnak *Semi*
pelágiánuſoknak. Mely Eretnekségnek Fe-
je volt *Scythiai* nemből valo *Caffianuſ* Ia-

136 EGO SZÖVETNEK

nos. Ez Tudománynak ellenében tették
Condemn. magokat *Prosper* es *Hilarius*; Annak után-
an Conc. na Sz. *Agoston* Doctor, irásával. Vege-
Rom. An. zetre oltan *Christus* születése után 194.
Christi 194 Eiztendőben *Gelásius Pápa* a' Romai Con-
ciliumban kárhoztatta; a' mint *Hormis-*
da Papais, es többek.

Nem akarta ez mostani Pápistafágh,
hogy ez kárhoztatott Eretnekségben-is
ne közölülne: hanem mint Attyai örök-
séget rejtekben raplállya: mely hogy vi-
lagosságra jöjjön, ez Eretnekek tudoma-
nyát, s' tevelygéseket forгатom fel rövi-
deden.

I. *Első Tévelygések a' Semi-Pelágiánus*
Eretnekeknek az Isteni kegyelem es em-
beri erdem felől vólt; kik aszt állatták,
hogy az üdvösséges joknak cselekedeti-
ben, az Isten kegyelmét megh előzi az
ember Szabad akarattya, s' érdeme; az
az: Ugy jut ember az Isten üdvözített
kegyelmére, ha az ő terménszeti tehet-
ségéből származando jo cselekedetekkel
aszt elsőbben érdemli Istentől. *Részek*
ez tudományban-is a' Pápisták.

II. *Második Tévelygések a' Semi-pela-*
gianusoknak vólt, az Eleve rendelestről,
kik aszt állatták, hogy az Isten az ember-
nek eleve el láttya, hütit, jo cselekede-
tit, es az hütben végiglen valo megh ma-
radá-

MÁSODIK VAGATÉK 137

beradását, s' azért választya el az örök ele-
 erre. 2. Hogy nincsen bizonyos száma
 Istennél tudva a' választatott hiveknek.
 3. Hogy, nem Isten rendeléséből vagyon,
 az ember vetkezése es el kárhozása. 4.
 Hogy edgyik ember üdvözü, másik el
 kárhozik, az nem czupán csak Isten a-
 karattyától függ: hanem még valami
 más egyéb oktol. *Igy valnak mind ezekben*
a' Pápisták. De az igaz Cathólica Eccle- *Aug. de*
 siában levő Paterek es Doctörök máské- *Tradest.*
 pen tanólták, s' tanittyák az Isténnek *cap. 18*
 ökönyvéből, tudniillik: I. Hogy az hüt
 annak gyümölcse a' jó cselekedet, nem
 előzi megh az el választást, es annak nem
 okoka. II. Bizonyoskeppen tudva vagyon
 Istennél az el választott embereknek szá-
 ma. III. Hogy Isten senkit nem rendel
 a' bünre, a' menyiben tudniillik bün:
 hanem a' bűnnek büntetésére. IV. Hogy
 csupán csak az Isten akarattyától függ,
 kikit mire rendelt örök üdöknek előtte.

III. *Harmadik Tervelyések* ez Eretne-
 keknek volt a' Christus halála felől; aszt
 állatvan, hogy a' Christus e' világon levő
 minden emberekért személy szerent meg
 holt. *A' Pápisták* ezen Eretnekséget ta-
 nittyák. De ellenben tanittanak a' Szent
 Paterek. *Hieronymus, Agoston &c.*

Hieronym.
in 12. cap.
Matth.

IV. *Negyedik Tervelyések* ez Eretneke-
 nek

138 EGO SZOVETNEK

nek volt az el hívás felöl; kik aszt tanit--
 tyák vala, hogy Isten az emberek köz--
 zül edgyiket inkább nem hijja az üdvössé--
 ségre, mint a' másikat; es hogy mindennem
 emberek hivafában csak egy módot tarttat
 Isten, s' egy fel tett czélja-is vagyon, az az
 az: hogy minyájan üdvözüljenek. De
 hogy olztán nem üdvözülnek minyájan
 a' nem Istentől vagyon hanem magatollota
 az embertől, ki mint akaraz hivatalnak
 engedelmeskedni. *Ezen Eretnökséget ta--*
nittya e' mostani Pápisfágh mindenebben.
 De külömben ért affelöl az Isten igaz A--
 nya-szentegyhaza: tudniillik, hogy az
 hivatal Istennek ajandéka, es hogy nem
 minden hivatalosok vitetnek az üdvössé--
 gre: hanem csak azok, a' kiket Isten az
 előtt el rendelt vólt; affelett hogy Isten
 indittya az embert, mind az hijedelem--
 re, mind az üdvösséges joknak be vete--
 lere, s' megcselekedésere.

V. *Eötödik Tervelygése* ez Eretnökség--
 nek vólt az Szentek hitben valo végighdgi
 megh maradása felöl: aszt állatvan, hogy
 az üdvösségre el rendeltetett s' hivat--
 tatott hivek hatalmokban, s' szabad aka--
 rattyokban vagyon, ha az Isten üdvössé--
 ges ajándékát megh vetik avagy nem; es
 ha az hitben végiglen megh marad--
 nak, vagy nem. *Ezen Eretnéki tudományt*

tanit--

MÁSODIK VAGATEK 139

tanítják a' mai Papisták. De ellenne tanitt *Aug. lib.*
 ennek a' Sz. *Agoston* Doctor. I. Hogy *de Prad.*
 az hitben végiglen való megh maradás *Sanctor.*
 Isten ajandeka. II. Hogy kegyelmet ad *cap. 17.*
 Isten az ő el választott, s' hivattatott
 Szenteinek, melyel végiglen megh ma-
 radhassanak, es soha a' kegyelemből ki ne
 eshessenek: ha kik penig abban megh
 nem maradnak, jele az, hogy Istentől
 el nem választattak, sem hathatoskep-
 pen az üdvességre nem hivattattak. Mind
 ezekből, nem külömb tselekedete muta-
 todik ki a' Papanak, mint az *Aspis* kigyó
 felől mondatik közönséges beszédben:
 hogy tudni-illik a' *Viperától* veszen költsön
 mérget. Mert a' Papais a' felljebb el mult
 sok száz esztendőök alatt élt Eretnekek
 dögös tudományát szivta ki már vegtére
 megh avult-kaponyájokból.

III. R E S Z.

A Papisták Vallásának, a'
 Pogányok Tudományával va-
 lo egyben hasonlittásáról.

H Ogy azért a' Romai vallásnak dö-
 gös, s' mótelyes, Szegény lelkeket
 M 4 örök

140 EGY SZÖVETNEK

örök kárhozatra vezető Tudományoknak edgyik fundamentuma többire a' kárhozatos Eretnekség high sárából, s' pocsfolyájából epittetett legyen, az elő számlált Eretnekség Tudományának, es ez mastani Papiisták vallásának egyben hasonlittásából világosan ki tetczik: Már következik annak megh próbálása, hogy más részent Vallások fundamentuma a' réghi Pogányok Vallásokból epittetett. Melyre minek előtte lépniém e' két Regulara kell vigyázni.

I. A' Papiistai Titulus alatt elő lelkeket nem mondom mind a' Jesus Christus üdvösségre vezérő kegyelme alól ki rekesztetteknek lenni, es hogy minyájan a' kárhozatra vettetnek. Mert még közöttök Sok ezeren vadnak, kik a' *Baalnak*, mint *Illyés* idejében, fejet nem haytottak, kik csak nyögnek, es Sohaytyák az *Antichristus* országlása alól való fel szabadulásokat, kinek kegyetlenkedő dühössége miatt, nem az üdvözítő hitben, hanem a' látható Gyülekezet Tarsaságában való szakadásra ketelenítettnek; Sok ezeren vadnak kik kételkednek, ha ugyan igaz vallása? vagy nem? mely kételkedesnek miatta, lelkeknek, abból a' vallásból gonosz kencset nem gyűjthetnek. Vegezetre Sok ezeren vadnak

MÁSODIK VAGATEK 141

hanak kék abban a' Vallásban tudatlanok ,
 mint az edgyügyü köllégh , ki , jo ha csak
 valaményére is a' Papista hit agazatinak
 tudámentumát fegydyta , mivel az eö
 lelkelek éledelit , a' szent-irást , tölle el fosz-
 tyák , es azért , azzal , ha csak a' *Bol-
 gogh Szüz* emlittése , es *egy üdvözlet* , s'
Mi-attjánk mondása peng is ajakokon ,
 meg elégednek ; nem hogy azokat er-
 menek , melyek az üdvességnek proba kö-
 zve , es ronto köszálai . Es ez a' tudatlan-
 gág a' Papisták értelme szérent , nem kár-
 hozatos vétek .

I. II. A' Papistaságban levő Tudományt
 nem mondom telyességesen kárhozatos-
 nak : mert találhatik az ő szajokbanis ,
 vagy csak mint a' *Balaám* Propheta Szá-
 dában , az Urnak beszede : hanem a' me-
 nyiben az mü igaz Reformáta Eccle-
 siának Tudományától meg különböz-
 itetik ; a' menyiben minden-féle Pogányi
 vöövölés , bayolás , s' babonafágh , es hol-
 mi enczen bencz aprofágh Ceremoniak
 tellege fogta el az Apostali tiszta tuda-
 mánynak rogyogo tündöklését , mondom
 q' i' pogányok vallásabol való eredetét , s'
 kárhozatos voltat , lenni . Es aszt már
 gygy mutatom meg .

I. I. Mert a' Pogányok az eö Isteneknek
 es Isten Asz szonyoknak közönségesen , s'
 elegy-

142 EGY SZÖVETNEK

elegyesleg, fok neveket adnak vala. *Igy ma a' Papisták* inkább akarják ez Poga-nyi szokást vallás gyanánt tartani, hogyv sem mint el oltani. Innét vagyon az, hogy már *Lucina* Isten Aszszonynak, kiti a' Gyermekek szülők imádták, ma a' *Papisták*nál *Boldogh Margith* Aszszony al-ott helyében. A' *Castor* és *Pollux* nevű tengeri Isteneknek Sz. Miklós. *Diannának* a' Vadászásnak Isten Aszszonyának, *Eu-*
stachius. Vulcanusnak a' Tűz Istenének, *Elvidius. &c.*

II. Mert a' Pogányok az ő bálvány képeket fel ekesittik vala, hol mi jelekkel; úgy mint: *Ianust* az esztendőnek Istenét kólcsal; A' *Vulcanust*, pörölyel; *Herculest* fejés bottal; *Apollót* az Encklésnek Istenét Lantal &c. *Igy ma a' Papisták* a' Sz. Péternek kólcsot irnak kezében; *Moysest* két szarval írják; *Elvidiust* pörölyel-&c. Es a' miképpen a' Pogányok az ő megh nevezett Isteneknek áldozatokát tésznek vala; Tűzeket égetnek vala. *Ugy ma a' Papisták* minden ő bálványoknak Aranyal, gyertyával, hussal, és egyéb szertelen kérésztényeni méltósághoz nem illendő dolgokkal áldoznak.

III. Mert a' Pogányok között a' Syra Isten aszszony Papjai regenten koldulnak vala, sákokat töltvén megh eledellel.

MÁSODIK VAGATEK 143

Ugy ma a' Papisták között négy rendbéli kol- *Psal. 59.16*
 tulo Barátoknak nemei vadnak: mellyis *-290.12*
 gygylázatos Istennek előtté. *Tob 15.33*

De kigyözné elé számlálni, s' fel vis-
 gálni, mind a' Sok Eretnekkeknek, s'
 mind a' Pogányoknak réghi meghavult
 szemeteket? a' honnan a' Papisták, mint
 a' Valami *Rongyos Gubát*, ez ő Sok retü Val-
 óságot, szedegették, földozták, s' töl-
 dozták, mellyel lassán, lassan a' Christus
 igaz Anyaszentegyházától el szakattak.
 Elég, ha en megh mutogatom vilagosan,
 hogy a' Romai Pápa, minden Gyüleke-
 zetivel egyetemben, nem csak megh
 nem maradt a' Jéhus Christns igaz Páfz-
 tororsága alatt: hanem egyszer s' mind
 adta magát a' Sok Eretnekek és Po-
 gányok ocsmány szerzeteknek követé-
 sére.

IV. R E S Z.

A' Papisták Bálványozásá-
 rol közönségesen.

N Em lehet már egy nyilvánban valo
 bizonyitto erőssége a' Romai Pápa
 Syna-

144 EÖ SZÖVETNEK

Synagogájának, a' Jésus Christus pasz--
torfága alól valo el szakadásának, mintani
a' mi mar *Masodszor* következik; tudni--
illik az'ö temerdék bálványozása, mely--
nek undok fertejében be keverodzvén,,
fetreng es pihegh.

Hogy azért oh Isten Anyaszentegyhá--
zában épségben megh maradott Hivek!!
ez tü lelketeket rettentő veszedelemnek
kőszálaiában megh ne ütközzetek, hogy ygo
a' Beliállal ne közösüllyetek, és hogy az sa
Ur tiszta Templomában ülven, a' küvüllüv
valo Bálványokra szemeiteket ne vessé--
tek, megh mutatom az Ur üdvözítő ke--
gyelme által, hogy a' Romai Anyaszent--
egyházban nincsen igaz Isteni tisztelet:
főt minden többire a' mi Isteni tisztelet--
nek mondathatnek, Pogányi Babona és
Bálvány-imádas: és azt mind közön--
segesen, s' mind külön külön megh pro--
balni nem nehéz. Mert ez iránt is a' Po--
gányok, és e' mostani Pápisták vallása kö--
zöt nem igen nagy közben vetés vagyon;
Mert a' mikeppen amazok sok féle
Tsal. 115 Isteneket tartottak, hittek, es imádtak:
Igy szinten ezek az' ö dücsőségét másnak
nem engedő, s' egyedül imadando te--
remptő Istent el hagyvan, annyi sok te--
remptett állatokból álló cfinált Istenekre
fordították Isteni tiszteleteket, a' menyí

lelki ixi

MÁSODIK VAGATÉK 145

lelki és testi jókra szükségek lehet. Azért
 a nagyon ma annyi Istenek, a' menyi foga-
 sábdás-tételek; annyi Segítő, s' orvosló Iste-
 nek, a' menyi betegségek; annyi őriző An-
 gyalok, a' menyi veszedelmek.

En mind ezeket az ő Sárból csinált Iste-
 neknek nemek szerént, rendel elő hordom;
 azes hogy az Isteni tiszteletnak Fő czélját,
 azaz Istent el hadgyák; ha mikor el nem had-
 gyagyakis, természetü modgya szerént nem
 tisztelik, es így az ő lelkek ismertetit megh
 vesztegetik, megh mutogatom.

Két dologban áll azért a' Pápistak Bál-
 ványozása.

I. Midőn az igaz Istent, kit csak egye-
 bül illet a' dicsőség, el hagyván, Isteni
 tiszteleket más teremtetett állatokból
 csinál Istenekre, ugymint: 1. Az Angya-
 lokra. 2. Az Emberekre. 3. Az érzékeny-
 nélküli való állatokra, fordítják.

II. A' midőn az Egeknek teremtető Iste-
 nek tisztelek ugyan, de nem az ő Felségé-
 ről ki adatott mód es Regula szerént. Első
 rendbeli bálványozásokkal, az Istennek
 Első parancsolattya ellen: Az utolsó rend-
 belivel penigh, a' Második parancsolat el-
 len vétkeznek.

Ez ő bálványozásoknak sok ágazattját,
 megh akarván mutogatni, az *Angyalokom*
 kezdem el.

V. R E S Z.

*Az Angyalokat imádo Papi-
pistáknak Bálványo-
zásokról.*

A' Mennyei Jerusálem Fényes Palotaibarnád-
Isten előtt Udvarlo Angyali Sereg-
nek hét Fejedelmet állattyák lenni a' Papi-
sták, ugymint: *Mibályt, Gábort, Rapha-*
elt, Vrielt, Seáltbielt, Iebudielt és Barac-
bielt; kiket hogy imadgyanak és Isteni tisz-
telettel illefsenek, irások kívül, avagy
csak amaz Templum, melyet a' felyebb való
Seculumban, Sok kölcséggel építettettek
Tisztelességekre *Romában*, megh valóst-
ya.

II. Minden embernek őriző Angyaltsá-
vetnek melléje; es ki-ki az ő Angyalát
imadgya, s' segítségül hijja; ajándékkal
tiszteli, fogadásokat téssen neki. &c.

De mivel hogy egyedül a' Teremtő
Istennek segítségül hívása es imádása Iste-
ni tisztelet; es ellenben a' Teremtett ál-
latnak imádása, s' segítségül hívása rut bál-
ványozás: Következik, hogy a' terem-
tett Angyalokat segítségül hini es imadni in-
nem szabados, és azért a' Pápa minden
Sergestől Bálvány imádo.

Tovab- -de

MASODIK VAGATEK 147

Tovabba, hogy az Angyalok Segítségül való hívása mégis szabadon ne legyen, in-
mért próbálom megh.

I. Mert nem engedi az Ur az eő dűcső- *Efai. 42. 8*
gűségét teremtett állatoknak, a' mint erös
őjeppen azon megh eskűtt. Az ő dűcsölő-
gűgét vonják penigh el, valakik a' Teremp-
tett Angyalokat imadgyák es segítségül hij-
lák. Mert az imadtság es segítségül való
hívás oly melfőség, mely egyedül Istent
dűllet; a' mint édes *Idvezittönk*-is azt egye-
dül az Istenre hatarozá. *A' te Vradot Iste-* *Mat. 4. 10*
nedet imadgyad (ugymond) es csak egye-
dül ő neki szolgál.

II. Mert ugyan nevezetesen tiltja Isten *Col. 2. 8*
a' Sz. Pal által hogy az Angyal Isteni tisz-
telességgel ne illethessek: Magais az Angyal
a' Menyei titkoknak látoját a' Sz. *Ianoft*
megh dorgálá, hogy terdre esven imádni *Ap. 22. 3*
akará; kiis Istenre mutata. *Istent imad-* *Ap. 19. 10*
gyad ugymond.

III. Mert az Angyalok természeti léte-
lök sem engedi azt megh, hogy Isteni
tisztelettel tiszteltesse; Mert *véges*
Teremptett állatok. Teremptett állatok
nem lenni pedig, es imádatni, ellenkeznek edgy
mással; Mivel az imádatas az véghet-
len Istennek tulaydon dűcsölőse, mely
ez-okon a' véges Teremptett Angyalokkal
köz nem lehet. 2. Mert nem csak leteknék,
hanem *cselekedeteknek* is vége vagyon. A' ki
imádatik pedig megh kevántatik, hogy
annak mind létele, s mind tehersege,
N 2 csele-

148 EÖ SZÖVETNEK

cselekedete, végnélkül való legyen, hogy vég-
 vég-nélkül való erővel bírhaflon; mert
 különben az hiveknek, kik kezdettől lő-
 fogva ez széllyes világon, el vóltak, s' a
 vadnak széllyedve, imadságokat, külömb d-
 külömb-féle könyörgésekbéli szükségeket
 meg-halगतni nem lehetséges. Mivel ez-
 okaért egyedül Isten az, a' kinek, lé-
 tele vég-nélkül való, a' kinek ereje meg-
 határozhatatlan; a' ki mindeneket megh-
 cselekedhetik; bizonyára az egy vég-
 nélkül való Isten-is imadando egyedül.
 3. Mert változás alá vettettek Istentől, a'
 kitől függ mind életek, s' cselekedetek;
 a' kinek poronczolattya nélkül megh sem
 mozdulnak. A' mikeppen azért a' Ter-
 menfzeti dolgokban, a' Fő oknak megh
 szünése, megh szünteti az ő tőlle függő
 okot: Peldának okáért: Az Acs mester
 Fő ok, es a' kezében levő eszköz függő
 ok valamely szerezetnek faragásában; Es
 ha maga megh szünik, az eszköz sem
 munkalodik: Ugy szintén az Isten kegyel-
 mének megh szünése miatt, ki első,
 s' Fő ok, megh kell szünni az Angya-
 lok cselekedeteknek is, kik is függő okok,
 s' eszközök az imádkozo emberre tarto-
 zo lelki joknak ki szolgaltásában. Ezo-
 kaért ilyen-fzem pillantásban ketelked-
 ni kell az Angyalokat imádo embernek,
 a' mi-

MÁSODIK VAGATEK 149

a' mikor ő tollók kér valamit, és azonban
 nem tudgya ha vagyóné a' Fő oknak
 Istennek akarattya annak megh adására,
 vagy nincs? Es így hűttel nem könyörög-
 het, s' vétkezik. Mert a' mi hűtből nin-
 szenen bűn az.

Nemis veszen Istentől semmit a' ketelkedve lac. 1. 7
 mi imád kozo ember.

IV. Mert az igaz könyörgésnek hűt-
 ból kell származni, es az hűtnék czélja
 egyedül az Isten: ugy mint a' ki egyedül
 vizsgálja a' szüveket, az honnan az hűt
 származik; egyedül láttya a' könyörgök-
 nek szükségeket, s' nyomoruágokat
 egyedül enyhitheti. Ezokaért nem az
 Angyal, a' ki ezeknek nem tehetője, ha-
 nem az egy Elő Isten, imadando.

V. Mert az Angyalok magokis Szol- Hebr. 1. 14
 gálo leikeknek mondatnak. Így szolgál- Iob. 38. 7
 ták Istent a' Teremptsben, midőn ötöt
 dicsőítették; es a' midőn a' Christust Heb. 1. 6
 imádgák. Hogy hogy imádtatik pedig
 már az a' ki magais Istent imadgya? es
 nem jobbé, véllek edgyütt Istent imad-
 ni?

VI. Mert Sohul sem az ő, sem az Uy
 Testámentumban csupán csak teremtet
 Angyal tiszteletinek példája nincsen.

Mivel azért az Angyalok tiszteletinek
 a' Szent irásban fundamentuma nincsen,

150 EGY SZÖVETNEK

es hogy annak ellenében tétetik, s' parancsoltatik egyedül az Istennek tiszteleti: Kijő hogy az Angyalokat tisztelő, s' imádo Pápisták Bálvány imadók.

De nem örömöst halyák e' Titulust. Minekokáért a' mely Sz. írásbéli helyekből mi probalyúk, bálványozásokat, Elsőben azok ellen valo ki Fogásokkal; Másodszor, hol mi Sz. írásbéli Példáknak ellen vetésével akarjak nyakokrol el háritani. Mellyekis megh czáfoltatnak.

I. Ki Fogások hamissittatik megh a' Pápistáknak.

I. Ki Fogás. Külömbőség vagyon (ugy- mond) az Istennek tisztelete, es az Angyaloké között. Mert az Istent a' maga meltsóságáért, mindenekfelett Főkeppen imádgjuk, s' tisztellyük, es e' tisztelet a' Görögok nyelvén *Latrianak* mondatik. Az Angyalokat gedig az Istenre Valo tekintetből, mint ő neki kiváltkeppen valo kegyelmével fel ekesítettett edényit szolgallyúk, s' nem imádgjuk: es e' Tisztelet *Dulianak* mondatik. Annakokáért valahol a' mi írásunkban az Angyalok Tiszteletiről, s' imádásáról vagyon emlekezet, ez utolsót értyük rayta. Azert Bálványozók nem vagyunk.

Megh czáfolás. Csak ízem fény vesz-
tés

MÁSODIK VAGATEK 151

Értés ez : mellyel az edgyűgyű kösségnek
 mézzel szinlett mérget kenegetnek aja-
 pokokra ; es szemtelen rut hazúgság ,
 odhogy az Angyalokat nem imádgák , ha-
 nem csak szolgállyák , es hogy az Angyali
 szolgálat megh különböztetik az Isten
 szolgálatyától. Mert Polgari Társaság-
 béli szolgálattal nem szolgálhatták ; mi-
 vel a' testi dologban áll többire , mint a'
 térden hátyásban , le borulásban &c. ho-
 tollott az Angyalok lelki allatok. Azzal *Aug. de*
 sem akarják szolgálni , a' mellyel mi *vera Re-*
 szolgályuk : ugymint jól emlékezőnk *lig. cap. 53*
 rollok ; az ő artatlanfogokat Regulaul
 terjesztyük szemünk eleiben ; es ellen-
 nek nem káromkodunk. Azert más
 tisztelettel nem tisztelhetik , mint a' mel-
 lyel Istenet tisztelik ; mivel ez Tisztelet-
 nek nemein kívül más nem adatik. De
 a' magok cselekedetiből ki mutatódik
 hogy a' Teremtő Istenet illető tisztelettel
 illetik az Angyalokat. Mert egyéb irant,
 mire való az hozzájuk nyújtott imád-
 fágok ? mire való az Fohászkodások ?
 Mire való a' Templomoknak s' oltarok-
 nak tisztelességekre való epítése ? *mely Aug. lib. 1*
 egyedül Istenet illet , es azoknak epítése , *cap. Maxi-*
 s' számokra való szentelése , el átkozza az *m. Arria.*
 epítőket , s' szentelőköt a' Christus Anya- *Et de Civit.*
 szentegyházától. Nemde nem tulaydonit- *lib. x. c. 7*

152 EGY SZÖVETNEK

tanaké szüveknek veséknek, vizsgálását nekik? és e' földön el-fzéllyedett Angyalimádo *Bál Papok serege* nem váre, azon edgy orában lelki ajándékokot töllók? Mellyek-is egyedül a' véghetetlen erejű Istennek tulajdoni? mint a' Fogadás te-telekis.

2. A' mi az Isteni Szólgálatnak, a' *Látria*nak neveteti alatt; és az Angyalok tisztelteinek, a' *Dulia*nak jedzése alatt, valo mégh különböztetésekert illeti, az is a' Szent írásban nem fundámentumos, hogy vagy a' Prophéták, vagy az Apostolok éltenek volna velle; sem pedig a' réghi Anyaszentegyház a' Christustól fogva egész 400 *Eszteendőkh*, a' Baál Isten oltára szarvának fel emelkedése ellen valo viaskodásokban, pais gyanánt tel nem vették: hanem az után koholták a' *Piliffes Iesuiták*.

3. De ha ez különböztetés igaz volna, hogy tudniillik a' *Látria* nevezet alatt csak az Isteni szólgálat; és az *Dulia* jedzés alatt Teremptett allatokhoz illendő szólgálat értettesték: megh történnék az, hogy a' mely szólgálattal szolgálta-tik Isten, azzal kellett volna, s' lehetnék a' Teremptett állatokat szólgálni: és ellenben a' melyel a' Teremptett állatokat szólgályuk, csak ollyannal kel-

lene en

MÁSODIK VAGATEK 153

ellene az Istent szolgálni. Mert a' *Látriá*
nevezéssel mondgya ki nehul az irás az
embereknek való szolgálatot: mint *Moy* Deut. 28.
Vesnelis: Szolgáljz' ugymond a' te ellense- v. 48
gádnak, a' kiket bocsátand az *Vr* te reád, ehen
szomnyan. &c. Melynek a' Pápiák ér-
telméből a' volna az értelme: Szolgáljz'
a' te ellenségednek &c. Az az: Isteni szol-
gálattal illetet ellenségedet. &c. melly bal-
szegatagságh volna! Ellenben az Istennek
való szolgálatot a' *Dulia* nevezéssel
mondgya ki: mint a' Sz-Pál-is. Ki jöte Gal. 4.
tárat, hogy a' *Látriának*, s' *Duliának* jed-
vezése, a' Teremtő Istennek szolgálattját
megh nem különbözteti a' Teremtett
Angyaloknak szolgálattjától. Mineko-
kaért ez irant itt bálványozásoknak fe-
leletet nem találnak.

II. *Ki Fogás*. Mú (ugymond) magán
való tudását, s' látását a' szíveknek, nem
szorulaydonittjuk az Angyaloknak, hanem
hogy az Isten tündöklő dicsőféges sze-
mmélyét szemlélven, annak tündöklé-
séből, mint valami világos tükörből,
mind a' Vitézkező Anya-szentegyház-
nak állapottya, mind egyenként az ab-
ban levő hiveknek könyörgések ki mu-
tatódik. 2. Az Isten az ő szabados tet-
kezéséből az Angyaloknak, mint az ő
szolgálatát, s' kegyelmét; itéletit, s' jo-
tetét

154 EŐ SZÖVETNEK

tetét végben vivő szolgáinak, az hivek állapottyát megh jelenti; ha azért őket szolgáljuk, s' segítségünkre hijjuk, ez o kon Bálványozók nem vagyunk.

Megb czáfolás. I. Nem az a' kérdésben, mint, s' hogy látják az Angyalok a' szívek gondolattyát; es az hivek szívekből származott foházkodásokat mint, s' hogy tudgyák: hanem, ha tudhattyáke? Melyre mű aszt mondgyuk hogy nem tudhattyák. Mert ugy az Isten tulaydonásának részei lennének: ki nek egyedül tulaydona a' minden tudás. 2. A' Szent-Három fág Tüköreis csak a' Pápa ízédelgő fejének hagymázos gyümölcsse, hogy abból minden állapottyokat az földön levő hiveknek ki láthatnák. Mert nyilván valo Tudatlanságok rayszoltatik le a' szent-írásban.

I. Abrázolas által, amaz Isten frigy ládájára helyhez tetett ket *Cherubim* Angyaloknak, kik az egben lakozo Angyaloknak abrazoloi valának, állapottyokból vilagofon ki mutatódik. A' melly *Cherubimok* alá fordított arczulattal nézik vala szüntelen a' frigy ladát, mely a' Christust ábrázolya vala. Aszt akarván Isten az által jelenteni, hogy még az Angyalok is kívánva kívánnák a' mi Jesus Christusban valo valcságunknak titkait látni: a' mint

MÁSODIK VAGATEK 155

2. Sz. Péter szól. 1. Pet. 1. 12. Nem látnak
hátról hát mindeneket:

2. Nyilván mondgya edes Idvézit-
öt tönk, hogy az itiletnek napját nem tud-
gy gyák. Matt. 24. vs. 26.

II. De nemis jelenti Isten megh ne-
ik kiek, hogy mindeneket lássanak, s' tud-
gy gyanak, melyek az Anyaszentegyház-
sá-ban, s' az hívekben külön külön történ-
en nek. Mert ugy maga adná Isten a' maga
üb dűcsőségét *eskiűvése ellen a' Teremptett* *Efsai. 42. 8*
lla allatnak. Ha mikor ismét itiletit, irgal-
m maslágat, jo tétét, az ő szolgálattyyok
lt által gyakorolya; nem következik on-
en nét hogy többen tetteffenek tudofokká,
m mint, a' menyiben el bocsáttatnak Istenről,
av vagy még abban sem az ő végek felett.

II. *Ki Fogas.* Megh kell (ugymond) *1. Tim. 2. 5.*
külömböztetni a' közben Járásnak tisz-
tit tit. Mert vagyon *Válságnak Közben Jaro-*
sija, ki az ő vére által békéltetett megh
m münket a' meg haragutt Istennel, ki a'
IO Christus. Vagyon ismét *Esfedező közben-Ia-*
or ro, a' ki a' Christusnak érdemét ta-
m másztván Isten eleiben, esfedezik az Hi-
ev vekért: Ezek az Angyalok es Szentek.
M Már azért, nem lehetünk Bálvány imá-
ob dok, ha az Angyalokat, mint esfedező
ol közben Jaronkat segítségül hívjuk.

Megh czáfolás Tévelyegnek ez irántis.
I. Mert

156 EŐ SZÖVETNEK

I. Mert a' Szent irás a' Iesus Christust, nem
 1. Tim 2.5 csak a' megh *Váltásra* : hanem a' *Efedezésre*
 nevezis. közben Jarónak taníttya lenni, *u*
 a' mint hogy a' Iesus Christus Válsága, *e*
 az ő efedezése nélkül nem is lehet tökéle--
 tes válságh. Ezokaért megh clonkittyákly
 a' Christus Iesus által lett tellyes válságot, *u*
 a' kik a' Christuson kívül más efedező köz--
 ben-Jarót keresnek.

II. Mert ha a' Christus Pap, tehát efe--
 dezikis mi érettünk. Azert vagy a' Christus
 Iesus efedezése nem elégseges, mely kár--
 romkodás ; Vagy hogy az Angyalok köz--
 ben Járása nem szükséges. Hogy pedig ha'
 Christus Pap legyen, még pedig örökké va--
 lo, meg valóódik Sz. *Pál*bol ; Heb. 7. 24. *u*
 és hogy efedezzék mi érettünk, imez há--
 rom okokból mutatom megh.

I. Mert a' Papságnak természetzi az Al--
 dozat rétélben, és a' bünökért való efede--
 zésben áll. Igy eleitől fogva minden Pap
 az ő tisztit e' két dologban vitte véghez.
 A' világnak Csecsemősegeben is a' Patriar--
 cháknak tiszték ebben foglaltatott bé, hogy
 Taníttatának ; áldozának ; és a' bünért
 efedeznének.

II. Mert a' Christust ábrázoló ő Testa--
 mentumbéli Papoknak is e' két dologban
 állott tiszték : hogy áldozának és efede--
 znének.

III. Mert ugyan nyílyan való képpen ki
 mutatya a' Szent irás a' Christus Iesus
 Papságának két részeit : Melynek edgyike

MÁSODIK VAGATÉK 157

Sz. Aldozer, málkja a' Könyörgetes esedezés.

I. I. Az ő aldozattyának valósága felől, álléllyes menyei szozatokkal a' *Sidokhoz* írott levele a' Sz. *Palnak*; nem külömben más egygyéb levelei. Többiközött vilagos amaz: *Tit. 2. 4*

Christus Válaságul attamagát mind e' vi- *1 Tim. 2. 5*
agnak büneért. *Rom. 3. 24*

2. Az ő esedezéseis szépen kitündöklök ev. vagy csak az ő keresztan szenvedésének munkajában: a' midőn, s' a' holott egy- nesen foglalá aldozattyával esedezését. A- riánért mondgya a' Sz. János Apostol. *Va-* *ron nekünk az Attyánál Szószollónk, es en-* *1 Joh. 2. 1, 2*
esztelönk a' mi bünenikért. Így a' Sz. Pál. *Christus az Attyának jobbanül, a' ki ese-*
dezik mi érettünk. Ugy esedezik pedig hogy Társ nélkül nem szükölködök. Mégis ottenn áll tehát, hogy az Angyalok esedezé- sek után epekedő Pápiisták Bálvány-ima- lódók.

II. Ellen-vetések Czáfoltatik
megh a' Pápiistáknak.

1. *Ellen-vetés.* Abrahám meg haytotta *Gen. 18. 2*
attamagát az három Ferfiak előtt, kiket Sz.
Pal. *Hebr. 13. 7* Angyaloknak mond. Azért
szabad az Angyalokat imádni.

Megh Czáfolás, Efféle helyek böi, az
on honnan a' réghi Sz. Paterek a' Christus I-
sténiségét próbálták az Arriánusok ellen,
his erőtlén ok vétetik az teremptett Angyalok
Tiszteletének állatásara.

158 EGY SZÖVETNEK

2. Rea hajol arra *Bellarminus* Jesuita mi-
 hogy ez három Ferfiakat Embereknek vél-
 vén Abrahám, köszönleges tisztelettel tisz-
 telte, mint ember embert szokta fogadni: in-
 Mellyel egészen megh edgyez e' dolog-
 nak historiaja-is: a' midőn be fogadta: a
 labokat megh mosta, és étet készített né-
 kik Abrahám. Nem jön tehát innét ki azse
 Angyalok imádála.

Gen. 19. 1 II. *Ellenvetés*: Loth Pátriarcha a' kétjő-
 Angyalnak meg haytotta magát; a' 4. *vers* --
ben. Uranak mondva; és kéri *Czár* va-
 - *v. 24.* rosát, hogy megh tarcsák. Tehát az An-
 gyalokat tisztelni, s' imadni kell.

Megb Czafolás. 1. Eszt-is megh engedő-
Debeat. *Bellarminus* Jesuita, hogy csak köszönleges-
Sanct. c. 13 tisztelettel tisztelte Loth, embereknek len-
 ni alitván: mely ki mutatodik cselekedeti-
 ből; a' midőn őket bé fogadta, vendég-
 séget készített nekik.

De 2. Nem vétett benne ha az edgyikét
 Isteni tisztelettel illette-is. Mert edgyike
 Isten volt bizonyára. 1. Mert Jehovanak.
 hivattatik *v. 16, 17.* 2. Mert Sok Isteni
 csudakor részen, ugymint vakfággal megh
 veri az ajton allo férfiakat. *v. 11.* Megh
 mondgya Lothnak a' Város veszedelmét
v. 12, 13. Kénköves esővel el vesztí So-
 domát. *v. 24.* Nem jön tehát innen ki a' te-
 remptett Angyalok tisztelete.

Gen. 32.

v. 26.

Gen. 48.

v. 16

III. *Ellenvetés.* A' Jacob az ő küsködő
 Angyalat kéri hogy őtör megh áldgya; A'
 Joseph fiainak megh áldattatások - kor is
 áldást

MÁSODIK VAGATEK 159

blaldást kér az Angyaltól. Azért az Angyalokat imadni kell.

Megb czáfolás. Edgyik sem vólt Teremprert Angyal, ha szinten imadta és segítségül hívivtais Jacob.

I. Hogy a' Viaskodo Angyal Isten lett gélegyen, *Hoseás* Prophetából megh tetszik. *A' Iacob* (ugymond) *az ő erejével* *Hof.12.3.* *Viaskodék az Istennel*; Es a' maga szavából *Jácobnak*, ki így szól: *Es látám az Istent*, *Gen.32.* *és nem balék megh.* *v.30.*

II. Hogy a' *Ioseph* fiainak megh áldattatásokban említett Angyalis Isten lett gélegyen megh tetszik innét. Mert maga Szabadítottanak mondgya a' Jácób. *Az az Angyal* *Gen.48.16* *áldgyon megh* (ugy-mond) *a' ki engemet megh szabadított*; Nem más volt pedig az Angyal, hanem a' ki a' Laytorjára könyökölvén azt mondá Jácobnank: *En* *Gen.28.* *megh tartalak tégedet, en el nem badlak tégedet.* *v.13* Innét sem jön ki tehát a' Teremprert Angyaloknak tiszteletek.

IV. *Ellen-vetés.* Balaám lehaytá fejét az Urnak útban álló Angyala előtt. Azért az szabad az Angyalokat imadni, s' tisztelni.

Megb czáfolás. Az az Angyal vólt az Ige Isten.

1. Mert az ád igét a' *Balaam* szájában, a' ki megh szólította vala; Azt pedig Istennek mondgya. *Num.22.v.38.* Es az 23. Résznck 5. versében Urnak.

2. Mert áldozik neki oltárokon.

360 EGO SZÖVETNEK

II. De ámbátor *Bálaám* Teremtetett Angyalt tisztelt légyenis, (melyet nem engedünk meg) mégis itt üres marok-
kal maradnak a' Papisták: Mivel a' Po-
gány es Bálványzó ember cselekedete,
nem lehet az Istenes kegyességeknek éppg
Regulája. Innét sem jön tehát ki a' Te-
remptett Angyalok tiszteletek.

Iosua. 5. 14 V. *Ellen* vétés. A' *Iosue* le borulván
tisztelte azt a' *Ferfiat*, a' ki az *Vr serege*
Fejedelmének mondgya magát lenni. Azért
szabad az Angyalokat imadni.

Megh czáfolás. Az a' *Fejedelem* is a' s
Christus vólt. Azert.

I. Mert az *Ur Serege Fejedelmének*
mondgya magát lenni: Az a' *Titulus* pe-
digh csak a' *Christus*nak tulaydonittatik,
Esa. 9. ugymint a' ki vállán mondatik *Fejedelm-*
ségét hordozni; es a' ki a' menyei titkok
Apoc. 12 látojából, a' *Szent Iánostól Mihály Archan-*
gyalnak neveztetik, es a' *Sarkány ellen vias-*
kodni mondatik.

II. Mert soha Angyal a' sz-
írásban nem élt ilyen szollásnak formájával:
öld le a' te *Saru*dat lábaidról: hanem *Isten*
a' *Moyfeshez. Exod: 3. 5.* Mivel a' *saru-*
nak le öldása a' belső szívbeli tisztaság-
nak külső jele: mely csak *Istent* illet
egyedül.

Apoc. 19. III. Mert nyilván mondatik *Királyok*
v. 16 *Királyá-*

MÁSODIK VAGATEK 161

Királyának és Vraknak Vrának; Kit a' Ti-
lokok-lato Apostol fejer lovon ülni latott,
a' 11. versben; es utánna menni a' menyei
Sereget, a' 14. versben.

IV. A' réghi Paterek magyarázattya is
 emmegh mutattya hogy ez a' Ferfi a' Chri-
 stus Jesus lett légyen. A' többi között
 Origenes így szól: Nem imádta volna
 (Jofue) ha Istennek lenni nem üsmerte
 volna. Mert ugyan-is kicsoda más a' Chri-
 stuson kívül, az Ur vitezlo erejének Fe-
 jedelme? Innét sem jön tehát ki a' Te-
 remptett Angyaloknak tiszteletek.

VI. *Ellen-tesés.* Az Angyalok esedez-
 nek mi errettünk; a' mint az *Zachariás-Zach. 1. 12*
nal láttuk: O Seregeknek Vra (ugymond)
meddigh nem könyörülse te a' Ierufálembeli
eken! &c. Azért az Angyalokat imadni
 kell.

Megh ezafolás. Itt sem épülnek sem-
 mit. Mert az a' könyörgő Angyal a' Chri-
 stus volt. 1. Mivei csak az aldozat teyő-
 nek vagyon jussa, hogy a' népért esedez-
 zék, a' mint az ő Testámentumbéli pél-
 dázatokból ki mutatódik. Kicsoda pe-
 digh a' Christus Jesuson kívül, a' ki a'
 mutató példák szerént magát, az Isten-
 nek igaz aldozatul bé mutatta volna? Bi-
 zonyára senki nincsen. 2. Mivel nyilván
 az az Angyal Jehovának mondatik. az

162 EGO SZOVETNEK

harmadik résznek 2. versében. Innét semmely
hozhattyák tehát ki a' Teremtet Angya-
loknek imádását.

VII. *Ellen vétés.* Az Uy Testámen-
tumból, nevezet szerént a' Menyei lá-
rásról irt könyunek Első részéből a' negye-
dik verset vetik ellenben; Az holott a'
Sz János az Hét Lelkektől kér az *Asia-béli*
Gyülekezetnek kegyelmet. melyből így vi-
koskodnak: A' Szent János az Isten-
széki előtt Udvarlo hét Angyalokat i-
madta. Azért szabad az Angyalokat i-
mádni.

Hogy pedig Angyalok lettenek legyen nev-
innét próbálják. 1. Mert hét lelkek-
nek mondatnak, mely az Isten felől nem m-
mondatik. 2. Mert az Isten előtt állani j-
mondatnak.

Megb czáfolás, Ambátor megh en-
gednökis; (melyet nem czelekszünk) (k-
hogy itt az hét lelkeken, hét Angyalok
értetnének-is, még sem fülne ki belölle,
hogy az Angyalokat szabad volna imád-
ni, ez-okon, hogy az Isten nevével edgyü-
vé foglaltatik a' ki mondasbán: Mert
a' Szent Pál edgyüvé foglalya az Isten
és az Jesus Christus nevével, az Angya-
lok nevét, midön igyszóll. *kenszerittelek*
az Isten előtt, es a' Jesus Christus előtt, es
az választott Angyalok előtt. *Éc.* Így a'
Christus.

MÁSODIK VAGATÉK 163

*Christus: Vallást tészek (a' győzedelmesnek
nevére)* az en *Atyám* előtt, es az ő *An-
gyali* előtt &c. Még sem jön innét ki, ha-
nemha az Apostol es a' Christus czélja
ellen, hogy az Istennel edgyütt, az Angya-
lak: nevére kéllyen eskünni:

II. De tagadgyúk aszt, hogy itt az hét
lelkeken Angyalok érteffenek. Mert az
het lelkeket szinten ugy kegyelem kut
fejének alittya lenni Sz. János, mint az
Istent és a' Christust: micfoda balgatagh
Papista volna pedig az, a' ki az Angya-
lak fölől aszt merné állatni. Annako-
kért az hét lelkeken itt az hét ajandeku
Szent Lelek Istent hiszszük értetni: az
holott meg határoztatik ugyan az Szent
Lélek ajandéka a' midon hétnek monda-
tik, de a' megh határozott szám a' megh
határozás nélkül valo szám-ért vétetik.
Hogy pedig a' Sz. Lelek Isten érteffék,
vilagofon ki tetczik. Mert az *Isten*, a'
Iesus Christus es a' megh emlittetett *hét
Lelkek* egyenlő Isteni tisztelettel illetet-
nek. Azért egyenlőknek kell termén-
szetekben-is lenni.

Hogy a' Sz. Lélek az Istenfégben har-
madik Szemely: itt pedig a' Sz. *János*
az Het lelkeket közből téfzi, a' midön
elsőben Istent emlitti, második az hét
lelkeket, es a' Christust utól, a' sem ron-

164. EGO SZÖVETNEK

tya el, hogy itt a' Szent Lelek ne értettet-
nők. Mert masutt is gyakor helyen, az
Isten igijenek le irásában a' Prophetaktól
Euangelistáktól es Apostaloktól, megh
külömböztetés nélkül, hol elől, hol u-
tól tétetnek az Isteni személyek a' ter
ménszeti rend ellen, a' mint a' Sz. Lélek
nekik dictálta, mellyel egy czepnére-is
nem csonkittatik az Isteni személynek
méltósága.

A' mi már illeti a' fenn megh említett
két okokat, melyekkel Angyalnak lenni
próbályák, az is csak semmi.

I. Mert ugy vagyon, egy a' Sz. Lelek
az ő Teremfzetire, s' személyére nez-
ve: de az ő fok fele ajandekára, s' erejé-
nek tekintetire nézve mondattatik *bet*
lelkeknek.

II. Hogy az Isten Királyi széki előtt
állani mondattatnak, a' mondatik arra
nézve, a' menyiben az Istenfégben lévő
Ioh. 17, 21 három személyek *egymasban vailnak*, es
az által edgyütt munkálódnak. Innet sem
jön ki tehát az Teremptett Angyalok
imádása.

Apoc. 8. 3 VIII. *Ellen vetés.* A' Titkos könyunek
Nyolczadik részéből az harmadik vers-
ből, amaz *Timienező Angyalt* hozzák
elő, a' ki aldozni mondatik a' néki ada-
tott jo illatokkal es Szentek könyörgése-
vel

MÁSODIK VAGATEK 165

avvel egybe: A' honnan aszt hozzák ki:
AAz Angyalok a' Szentek könyörgéseket
édbéadgyák Istennek. Azért nekik könyör-
ögni kell. *Megh czafolás.* Ez iránt sem
nyernek semmit.

Mert az a' Temienező Angyal a' Chri-
stus Jესus, amaz Isten Szövetfégének
edgyetlen egy aldozo Papja volt.

1. Mert az Aldozat tétel a' Papnak
tulaydon tiszti: hol vagy on penigh már
'sa' Terem্পett Angyalok Papfágáról az
Szent-írásban emlekezet?

2. Mert az Uy Testamentumi Paplág
csak a' Christusnak tulaydonittatik: a'
kinek egyedül valo közben Iarása által
aldozzák megh az hivek is az ő ajakok-
nak Tulkait, s' mutattyák be Istennek
eleiben jo illatu aldozatul.

3. Mert Semmire valo a' mi könyör-
ögsünk a' Iesus Christus áldozattyának
kedves illattya nélkül. Minek - okaért
megh engedgyük, könyörögjenek ve-
lünk edgyütt ennek az Angyalnak a' Pa-
pisták: De meg is a' Terem্পett Angyal-
nak imádását innét ki nem sűtik.

Megh áll tehát nyilván, hogy az An-
gyalok Tiszteletinek, az egész Szent-
írásban fundamentuma nincsen. Es azok-
nak imádásaért a' Pápisták valóságos
bálvány-imádok.

VI. RESZ.

VI. R E S Z.

*A' Christus emberi termén-
szetét imádó Pápisták-
nak Bálványozá-
sokról.*

NEm csak az Angyaloknak Temié-
neznek, s' bocfattyák fel aldozat-
ryoknak füstöt eleikben, az Isten dücső-
ségének pra'daloi: hanem az Egből le-
szálván, az Angyalokról fordittyák sze-
meket a' Földi embereknek való aldozat-
tételre, ugymint.

I. A' Christusra, a' menyiben csak
csupa Ember.

II. A' Boldogh Szüz Máriára.

III. Minden egyéb megh holt s'
Boldogult Lelkekre, kiket Szenteknek
mondanak.

IV. A' Romai Pápará.

Mind ezeket, mivel a' Titkös könyuben
ki jelentetett Fene Bestiát követő Anti-
Christus Táborá Isteni szolgálattal tiszte-
li, s' imádgya; az undok bálványozás-
nak mocskos béllyége méltábban fül-
homlokokra.

A mi

MÁSODIK VAGATEK 167

A' mi az Elsőt illeti : a' Iesus Christus
 érvével el pecsételtetett igaz Anya-szent-
 egyháznak , tulaydona az : hogy az em-
 berbeni testben megh jelént Christust , mint
 Istent valóságos Isteni tisztelettel tisztel-
 helye , s' imádgya , ez okokra nézve.

I. Mert benne vagyon a' Christus Iesus-
 ban az az Isteni méltóság , hogy az At-
 tyával es Sz. Lelekkel egyenlő Isten le-
 gyen;ugymint a' ki azon egy megh ofzol-
 tatlan Istenségben minden Isteni tulay-
 donosságokban részes. Es ez okáért egyen-
 lőöképpen is imadando az Attyával es Sz.
 Lelekkel. Es ez azoka , hogy ugy po-
 noroncsol önnön maga edes *Idvezítőnk a'*
maga személyében kereszteni , mint az *At- Mat. 28.*
tyában es Szent Lelekében ; Ugy kevés a' v. 19
szent Pális a' Corinthusbelieknek jót 2 Cor. 13. 13
a' Christustól , mint az Attyától es Sz. Le-
lekről ; Igy a' Titokláto Apostol-is mind Apoc. 1.
saz hármát edgyüve foglalja. Affelet v. 4, 5
maga poroncsolya a' Christus , hogy ha
Istenben hiszünk , ő benne-is hidgyünk. Ioh. 14. 1
ugymint a' kinek oly méltóságos nevet adott Thil. 2.
Isten hogy az ő Iesus nevére minden térd megh v. 10, 11
hajoljon.

II. Mert abban példáink a' Szentek ;
 imint a' Sz. István. *Act. 7. 59.* es az Sz.
 Pál Apostol *2. Cor. 12. 8.* A' Titkos könyv-
 ben le iratott negy lelkes allatok , kik
 felől

168 EGO SZÖVETNEK

Apoc. 4.
v. 9, 10

felől így szól a' Sz. Iános : es mikor a' a'
lelkes állatok dűcsőseget , tiszteffegyet , es há-
la-adást , talaydonitnak vala , annak a' ki id
a' székbén ül vala (a' Christusnak.) Az
huszon négy vénnek az Székbén ülő előtt le
borulnak vala , es imadgyák vala az örök-
kön örökké élet. &c.

III. Mert az Angyalok-is imádgyák. Hebr. 1. v 8.

De azt a' tiszteletet nem anyiban cse-
lekeszszük , a' menyiben pusztá Ember;
es a' menyiben az ő Istensége az ő em-
berfégetől külön gondoltatik : hanem a' a'
menyiben az ő Isteni termenszetinek te-
kénteti forogh elménkben.

Az Isteni melfőség azért az , melyért
a' Christus Iesus személyét imádgyuk ,
es nem az a' termenszet , a' melyel min-
denekben mi hozzánk a' bűnön küvül lüv
hasonlónak mondatik.

Hogy penigh az egész Christus ima-
dando , (mert ugy benne vagyon az Iste-
ni termenszet a' Christus személyében) (ne-
es nem mind egészszén a' mi a' Christus-
ban Vagyon (mert benne vagyon a' pusztá
embersegh-is) megh edgyeznek ebben né-
a' régi Szent Paterekis : többi között
Athanasius : Ket termenszeteket vallunk
(ugymond) a' Christusban , az egyike ima-
dando : a' másik nem.

Mely yle

MÁSODIK VAGATEK 169

Mely Regulától mivel hogy a' Papisták
 lel távoznak, es a' Christust, a' menyiben
 csak csupa ember, nem lévén az ő Isteni tér-
 ménszetre semmi tekéntet, imadgyák, és
 a' valósgos Isteni tisztelettel illetik, ez irant-
 s Bálványozóknak méltán mondának.
 Mert a' Christus a' menyiben a' Szüz Ma-
 riától született, es csupa ember, anyiban
 teremtett állat. Es teremtett állatot i-
 madni Balvány imádas.

VII. R E S Z.

A' Szüz Mariat imadó Papisták Bálványo- zásáról.

AA Maz sötétféges vaktságban be merült
 Régi Pogányok nem külömben cse-
 lekedeznek vala az ő Iuno Isten Asz szonyok-
 lissal, mint a' mái Papisták a' Bálogh Szüz
 Mariával. Mert a' miképpen hogy ama-
 dok a' Jupiter Országában a' Iuno Isten Asz-
 szonyt Főnek tartják vala: ugy ma ezek
 a' Jesus Christusnak dűcsöféges országá-
 ban a' Maria székit, minden Sz. Angyalok,
 és bódogult lelkek székeinek, vagy mond-
 gyam, az Isten maga Székeinekis feliben
 helyhezterik; es (noha a' bódogságos
 P Szüz-

e e

170 EGY SZÖVETNEK

Szűznek a' Prophéták, Apostalok tökéle-
tes bődögsága felett való meltsóágáro-
csak egy virgulais a' Szent írásban nincsen ne-
Luc. I. 28 sőt még az Isten igijet balgato Hiveket magy-
edes Idvezittönk bődögaknak mondgya...
minden Szentek tiszteletit felyül haladobal
Isteni tisztelettel illetik, s' imádgyák; es
aszt Hyperdulianak nevezik.

De mivel ez ő balgatagh bálványozás-
foknak fedelet keresnek; minket penigh dgi
hogy a' Bődogh Szűznek utálói, es ell-
lenfégi vagyunk, kârhoztatnak hamistim-
san.

I. Miben állyon az ő igaz Tiszteletit
es hogy mi Ellenféghi nem vasv
gyunk, megh mutatom.

II A' Papisták Maria tiszteletiben vasv
lo éktelen balgatagságokat ki fey
tem, es Szem eleiben adom.

III. A' mely erosségeket a' szent írás-
bol, ez azon kívül iminnét, as
monnét elő hoznak, azokat rö-
videden megh hamisittom.

I. A' mi az Elsöt illeti: holzfzas menten-
féggel nem élek ez ő hamis Vádgyok ellem-
hogy tudni-illik, mi a' kik igaz Reformátu-
fok vagyunk, a' Marianak ellenfégei va-
gyunk; es semmi tiszteletet néki nem as-
dunk.

Mert a' mi tudományunkból es cseleked-
detünkben ellenkező dologh mutatodil-
ki. Aszt valyuk azért, hogy mi a' Szűz-
Mariát illendő képpen megh böcsülyük
db

MÁSODIK VAGATÉK 171

...nem imadgyuk: amaz mondás szerént:

egyen becsületben Maria, a' Sz. Három-Augustin.

Esz ö igaz tisztelete abban áll. I. Ha ö-
t azzal a' szeretettel illettük, melynek
ö öldhatatlan kötelével az eö benne, s'
nennünk lakozó Sz. Lélek a' Jესus Chri-
stusnak minden tagjait, melynek ö edgyi-
se (hanemha a' Papisták a' Christus érde-
me alól ki rekesztik) egyben kötözi.

II. Ha szentül emlekezünk, s' emlegetjük az ő méltóságos becsüllerit, melyel befittet arra méltóztatta, hogy annak lenne anyja, a' ki mindeneknek Attya és Ura; és annak testének lenne szülője, a' ki mindeneknek Teremtője.

III. Ha a' midőn az ő Istenés kegyessé-
jét, Szerétetit, Alázatosságát, melyek
ez irásban le rayszolja vadnak, hirdetvén,
őllő tükörül terjesztyük előnkben, és e-
zekben a' Jóságos cselekedetekben való
nyomdokát nyomdokoljuk.

IV. Ha az ő mennyei boldogságát,
 melyben most él Commendályúk egy-
 másnak.

H. Hogy penigh csak ez illyetén d'ókban
 álllyon a' Maria igaz tisztele, es nema'
 iqs'apisták *Hyperduliajában* melyel minden
 nozentek felét való Isteni szolgálattal illetik,
 ennét próbálom megh.

I. I. Mert a' Boldogh Szüz a' Szent Lu-
casnál, nem azt mondgya, s' jövendőli
gonaaga felől, hogy ötöt minden nemzetek

172 EÖ SZÖVETNEK

imádgják : hanem hogy boldognak és
mondgják.

II. Mert a' *Gabriel* Angyal sem imádtas
hogy az által példát hagyott volna , sem me
masoknak az Imádfágnak Céljaul fel
nem tette , hogy tudniillik a' Mariát kel--
lene segítségül hini , imádni : Melyet
egyéb irant az Angyal megh czeleke--
dett volna : hanem csak az Isten előtt va--
lo kedvességéről téfszen bizonyfagot.

III. Mert *sem azzal a' Tisztelettel mel--*
lyel Istent szolgáljuk , nem tisztelhetjük ; ;
mivel az Istennek véghetetlen dűcsőfége,
s' Felsőges méltósaga , s' a' Maria embe--
ri termésfzete nem edgyezhet meghdga
femmiképpen ; es az emberfég az Isteni
méltóságnak foghatója nem lehet. Affe--
lett a' *Mariában* , mint üdvességnek kűtűk
fejében nemis hihetünk : hinni kell pe--
nigh abban a' kit segítségül hívünk es
Isteni tisztelettel illetünk ; *Sem a' közön--*
seges társaságbeli külső tisztelettel nem szől--
gálkattjuk : Mert mi tollünk tavul va--
gyon ; es az ő dűcsőfeges állapottyával
afféle tisztelet edgyűve nem tér. Annak--
okaért nem léven e' két tiszteletnek k
s' szolgáltnak nemén kívül , melye
tiszteletethetnék : következik hogy csak
a' felyebb megh emlittet négy módok
ban álló tisztelettel kell tiszteltetni a' *Máriá*
riát

Rom. 10.

v. 14

MÁSODIK VAGATEK 173

riának. Batran azt mondom azért, hogy
mi a' Szüz Maria tiszteletinek, mely
őöt illeti, erős allatói, s' oltalmazoi va-
gyunk. A' Papa tévelygő Hada penigh
ellenben, mivel ez ő igaz tiszteletit el-
fordította, ő néki nyilván való ellen-
félge.

II. *Másodszor*; A' mi már a' Pápiák
balgatoságokat a' *Maria* tiszteletiben il-
letti, az is igen világosan ki mutatódik.

1. Mert Isten előtt való közben Ja-
rónak teszik.
2. Felső hatalommal fel ruhazzák.
3. Nem csak a' Jesus Christus or-
száglo tisztt adgyák nyakában :
hanem ugyan az Isten dicsőféges
Székiben helyheztetik.

Mind ezekről a' magok cselekedeti es
írásai tévznek tanó-bizonyfágot.

I. A' Mariát közben Jarónak teszik.

Mert halhatcza megh egy *Costérus*, ne-
vű Jesuita mint esedezik: *Oh mi Aszso-*
nyunk! öldozd megh a' bűnösöknek köteleit,
öldozd megh könyörgésseddel, öldozd megh
érdemeddel, öldozd megh méltóságoddal,
öldozd megh poronsolatoddal; a' szenvedése-
ket a' mi bűneink büntetését a' te érdemed-
del megh küsebbitted; a' mi bűneink penigh
hogy megh bocsáttassanak, érdemeddel megh
nyered.

174 EGO SZOVETNEK

Ismét. Mindeneket mind Földön, mennyen
meghczékedbetel.

In Hymnad Vadrak affeletett több más imádfa-
B. Virg. goknakis Formai, mint:

Kegyelemnek *e* Anyya Maria; Irgalmas-
ságnak *e* Anyya! Oltalmaz ellenségiünk-
ről, es halálunk orajan védelmezz.

Ismét. *A* te védelmezésed alá folyamo-
dunk, Istennek Szént szülő Anyya, a'
mi imádságinkat ne utáld meghszük-
séginknek idejében: hanem minket min-
den veszedelemtől szabadíts.

Némellyék a' Jesuiták közül azt-is
merik mondani:

Mivel hogy a' Maria, a' mi váltásá-
gunknak árrát a' Christussal edgyütt
megh fizette tökéletesen, *e* c annak-
okaért, megh váltónak, közben-laró-
nak, es üdvösségnek szerző okának,
méltán mondatik.

Ferdin.
Quirin
in Prov.
Sal. cap. 2.

II. A' mi edes üdvözítettökről le von-
nyák Királyi méltóságát, s' a' Maria
nyakában adgyák.

Mert, halhatcza miképpen poroncsol-
tatnak a' szolgálóval az Urnak:

Oh Böldogságos Szülő *e* c a' te Anya
méltósággal poroncsoly a' szabadított-
nak.

Salazar Jesuita is igy mond: *A* Ma-
riának az ő lussára nézve mint edgy ugyan-
nagyobb

MÁSODIK VAGATEK 175

magyarabb királyi méltósága vagyon, mint a'
Christusnak. Innét vagyon az, hogy ugyan
kérdésben tette fel: Mellyik legyen haszno-
dabb, a' Marianeké könyörgeni? vagy a'
Christusnak? Ismét. Minden mennyei kegye-
lem a' Máriakeze által származik e' földre.

Igy más közüllök kétségben hozza: *Misus*
hova a' Christus vérehez folyamodgyéke? vagy *Miscodu-*
censis Episcopus.
a' Mária Csecséhez ragaszkodgyék?

Hasonlo ehez: Itt Belgiumban, Brá-
mbántia Tartományban edgy *Sylva-Ducis*
névű Városban találtatott edgy kép irás;
amelyben egy Papista embert a' Christus es
a' Mária köze irtak: kinek eszt irták szá-
ja eleiben:

*Iay! hova folyamodgyam, nem
tudom?*

III. Vegezetre ugyan az Istennek dü-
csosfőséges Királyi székiben helyhezte-
lik.

Costerus Jesuita, többi között így szól:
a' Máriának hatalom adatott a' mennyen es
a' Földön; hogy legyen az Egeknek Királynéja;
az Angyaloknak Aszszonya; az egész embe-
ri nemzetségnek Pátronája; es az Földnek
azigazgatója.

Grabriel Bielis. Elsőben a' Bölcsőszűzhez az Egeknek Királyné Aszszonyá-
hoz folyamodunk, a' kinek a' Királyok Ki-
rálya.

176 EÖ SZÖVETNEK

rálya, az *Atya Isten* az *ő országának* fe-
lét adta.

De *Bustiu* Bernardinus. Há kinek ügye az *Isteni-*
Serm. 3. gasságának törvény szekin megf sulyosul, men-
nyen a' *Maria* székre.

De továbbá, hová lehet irtózáfra mél-
több dologh? mint hogy a' *Szent David*
Istenhez nyújtott buzgó imadságit, mel-
lyek a' másfél száz *Sóltariban* vadnak be-
foglaltatva, amaz *Istentől* el szakadott *Bo-*
na-Ventura nevű *Angyal Doctorok* a' *Szüz*
Mariára fordította. Ez nagy hitetlensé-
geket tóldgya az-is, hogy már egefz *Bi-*
bliát cfináltak neki.

Ide tartozik az-is: midőn az ő nevére
*Innepek*et ilnek, böytölnek, processióz-
nak, koslatnak, *Templomokat*, *Mo-*
nostrorokot, (mely nagyobbára, a' *Fer-*
telmefflegnek es *henye életnek* fétét ho-
*málya*l festett *barlangja*) *oltarokat*, ké-
peket emelnek, miséznek, es *litaniaz-*
nak. Affelett *Isteni tisztelettel* köszön-
tik, nem csak a' *lelkét*, hanem *többire*
mayd testének minden tagjait. *Városo-*
kat, *országokat* ajánlanak néki; es haad
csak *üres talpa* nyomát *tiszteli*-is valaki, *ikl-*
vagy *árnyékát* *csókollya*, edg *néhány száz*
esztendeigh tartó *bűn* *bocsánatot* adnak
néki.

Ezekért, és ezekhez hasonló több d-
szám-ma

MÁSODIK VAGÁTEK 177

számlálhatatlan Pogányoktól gyűjtögetett fertelmességekért, méltán a' Pápi-
sták bálványozóknak mondatnak.

III. *Harmadszor*; A' mi már az ő El-
lenvetéseket illeti, mellyel ez tiszteletek-
nek akarnak erőfőzetet építeni, azok sem
álhatnak megh.

I. *Ellen-vetes*. A' *Maria* mivel a' Chri-
stusnál az ő Fianál feljebb való, poroncsol-
hat néki. Azért a' *Mariát* segítségül kell
időzni, hogy az ő fiat poroncsolattyaival
hajcsa kegyelemre hozzánk.

Megh czáfolás: I. Mivel a' Christus a'
Szűz *Máriától* csak puszta testet vett fel:
csak az Emberiséget: es nem az ő emberse-
g: hanem Istenisége a' lelki ajándékok-
nak kút-feje: a' minemű a' bűn bocsá-
tat-is. Következik hogy a' *Maria* jussa
a' Christus emberiségénél tovább nem
terjed; es ezokaért a' mit néki nem
adott, abban nem poroncsolhat. Egy szó-
val: A' Christus Jesus azt az erőt, mel-
lyel a' bűnt megh bocsáthattya, esa' mel-
lyel a' lelki ajándékoknak megh adója,
nem a' *Máriától* vette. Ezokaért abban
neki nem poroncsolhat

2. A' világi állapotban sem minden-
kor poroncsolhat az Anya a' Fiának; ugy-
mint: a' midőn Királyi méltóságra emel-
tetik, es az Anyja az ő országlásának
alája

178 EGY SZÖVETNEK

alája vettetik: Nem hogy a' *Mária* poroncsolna a' *Jesus Christusnak* a' menyiben Mennyei Király, kinek is Szabadított Országának a' *Mariá* alája vettetett, es üdvözítettését az ő kegyelmének gazdagágából várja.

Luc. 2. 51 II. *Ellen vetés* A' *Jesus Christus* alája vettetetnek lenni mondatik az ő Szüleinek. Azert a' *Maria* neki poroncsolhat.

Megh czafolás. Megh kell külömböztetni a' *Christusnak* alázatos allapottyát, melyben Szolgai Formában öltözvén az ő Isteni erejének es dücsőségének sugarit el titkolta, az ő dücsöfeges állapottyától, melyben mind e' világot igazgattya es vas veszfzeje allatt tartya, a' mint a' *Mariát* is. Azert neki most nem poroncsolhat. z. De ha az elég ok az Poroncsolásra, hogy alája vettetetnek mondatik a' *Marianak*. Miert nem poroncsolhat a' *Christusnak* a' *Ioseph* is: holott ő nek is alája vettetetnek lenni mondatik, k is edgyütt keresi vala a' *Mariával* a' *Christust*. Es így a' *Maria* segítségül való hívása sem álhat megh.

VIII. R E S Z.

A' megh bólt Szenteket i-
mádo Papistak Bál-
ványozásáról.

A' Szüz Márián kívül, vadnak még sok ezer Boldogult Lelkek, (Kiket Szenteknek mondanak a' Papistak,) és külön külön tekintetre nézve, Isteni tisztelettel illetik, imádgák, és őket segítségül hijják; emlekezetekre Innepeknek szentelnek, misét szolgáltnak az ő esedezéseknek megh nyerésére; Processióznak, Templumokat építnek, kepeknek emelnek es gyertyákat gyujtogatnak &c. es ez tiszteletet *Dulianak* nevezik, mely kissébb a' *Latriánála* mellyel Istent magát tisztelik: nagyobb penigh is annál, a' mellyel ember szokta eltében egymást tisztelni: mely *Cultus politicus* nak mondatik.

Nem egyéb okon cselekszik penigh az Isteni Szólgálatnak es a' Szentek Szólgálatlattyának ez *nevezetek* alatt valo meghkülömböztését: hanem hogy a' Bálványozásnak mocskos nevét el törlenék homlokokról.

180 EŐ SZÖVETNEK

De haszontalan. Mert a' *Latria* és *Dulia* szóknak értelmében nincsen olyan veghetetlen közben vetés, mint a' minemű Isten es az boldogult Szentek között vagyon. Mert a' mi Isten, Isten; és a' mi ember, ha boldogis, csak ember. Ezokaért a' azt a' külömbiséget, mely Istent, es az ő szolgálattját, a' Szentektől, es az ő szolgálattjoktól, meghkülömbözteti, a' *Latriának* es *Dulianak* jedzése nem teheti: ugymint a' melyek mind ketten jegyezhetik az Isteni Szólgálatot; es mind ketten a' Terem্পett allatokhoz illendö Szólgálatot.

Vide Supr. distinct. Refut. c. v.

Minekoka'rt a' felyebb le iratott Szenteknek válo Szólgálatok a' Papistáknak: *Avagy* leszen csak olyan, a' minemű szólgálatot itt e' világon az emberi társaságban egymást tisztellyük; *Avagy* hogy leszen Isteni Szólgálat:

I. Az *Elso* nem lehet. Mert az volna. I. *Avagy Szeretethek Szólgálatja*; melyel minemű mind az Angyalokat, mind a' Boldogult szenteket Tisztellyük (I. A' minemű Szentül, jozanon, kegyessen, emlekezünk, szóllunk, es beszéllünk róluk):

Luc. I. 48 lok: a' mint a' azt magá felől a' *Maria* is meg megh jovendölé, hogy tudni illik ötött boldognak hirdetnek; Igy a' Szent *David* *Refal. 106.* *Moysest* es *Aaront*, az Istennek amaz nagyvagy Szent-

MÁSODIK VAGATÉK 181

Szözenteit Szent emlekezettel tiszteli; Igy tiszteli a' Szent *Pal-is*, az ő Testamen-
tumbéli Szenteket, az ő jóságos cseleke-
seteknek, s' hűtőknek előnkben, Re-
sugulául valo terjesztésében. 2. A' midőn *Hebr. II.*
az ő kegyes életüket nyomdokolyuk. De
(a' mellé a' Pápi-
a' vagy a' külső Társaságbeli szolgálat volna.
Oe a' sem lehet. 1. Mert magok a' Papi-
sták nagyobra mondgyák érdeme-
s' szenteket annál. 2. Mert a' fenn elé
számlált dologokkal, nem vólt oly Sült
gőgány, hogy ez életben élő Társával,
Attyával, előtte járójával aszt cselekette
lovolna, s' azzal Szólgalta volna.

II. Lészen tehát az *Vtölso*: hogy tudni
illik a' Papi-
sták a' Szenteket Isteni Szól-
gálatnál szólgállják és imádgyák. Es azért
bálványoznak. Mert az Isteni Szól-
gálat, (mely *Religiosus Cultusnak* monda-
lik) nem ágazódhatik két felé, hogy
eggyik ága csak Istenre; és a' másikja a'
szözente-
kre vitéssék, bálványozás nél-
kül. Mert az igaz Isteni Szolgálatnak
mind az ő belső Formája, melyel más
eggyéb szolgálatnál megh különböztetik,
mind Czéllja edgy, tudni-illik az edgy
deleghova Isten, a' a' kire vitetni kell. Es így
a' Szenteket semminemű Isteni Szól-
gálat, es imádás nem illeti. Ezt így

Q

pro-

182 EGY SZÖVETNEK

probalom megh továbbá :

I. Mert az igaz Isteni szolgáltnak, „
könyörgesnek es imádságnak szívből kell
1Reg. 8. 39 származni, es az szívnek egyedül a' leborv
Isten visgaloja. Ezokáert az Imádságh esz
Matth. 3. segítségül való hívás ö Felfégét illeti, edesab
Idvezitőnknek amaz mondaszferunt. Megh
Deut. 6. vagyon irva, a' te Uradot Istenedet imad--
gyad, es csak egyedül ö neki szolgálj. yll
Egyedül ö az mi hitűnknek eleiben vetett
Czélya. Mert ha ki másban hiszen Iste--
1er. 17. 5 nen kívül atkozotnak mondgya az iras.
Rom. 10. már penigh miképpen hiszják (a' Papisták)
v. 14 segítségül aszt a' kiben nem hisznek? Egye--
1Pet. 2. 5. dül ötöt illeti a' lelki timienezésnek jo illatu
Hos. 14. 2 fűsti; es a' mi ajáink áldozattyának nék
kell egyedül szenteltetni:

II. Mert a' Szentek imádasával es se--
gitsegül való hívásával, a' Papisták, a' Ie--
fus Christust tulaydon tisztitól meghdgo
fosztyák, a' midön ökök Isten előtt va--
lo közben Járojoznak teszik; es az ö ér--
demekkel akarják a' Christus érdemét
Héb. 10. 14 tóldani: holott edgyetlen edgy áldozattyával
tökéltetésakké tette azokat, a' kik megh szen--
teltetnek; es azon edgy áldozattya után „
edgyedül ül s' esfedezik az Istennek job--
1Tim. 2. 5. ján mi érettünk, ugy mint a' ki csak ed--
gyedül az megh haragutt Isten, s' a' bűnösön
emberi nemzet között való közben Iaro.

III. Mert

MÁSODIK VAGATEK 183

III. Mert Sohul a' Szent-írás bennün-
 ket a' Szentek érdemére nem igazitt; *és sem az érettünk való esedezéseknek ké-
 rülésére nem tanitt; sem sohul arról való
 megporoncsolat, vagy példa, vagy az hoz-
 szajok nyújtott könyörgés megh hálgat-
 tatása felől való igiret tétel, nem talál-
 tatik; es ez az oka, hogy sem az ő, sem
 az Uz Testamentumbeli Régi Anyaszent-
 egyház a' Patriarchákat, Prophetákat, es
 az Apostalokat nem imádta, es nekünk
 példában nem hadta. Sőt azt mondgya
 az Isten Anyaszent egyháza: *Az Abra-Esa.63.16
 én nem tud minket, es az Izraél nem ismer
 minket.* Az Apostalok irásibanis ellenke-
 ző dolgot látunk inkább: Nevezetesen:
 AA' Szent Pála' Barnabással edgyütt, midőn *At.14.14
 a' Jupiter Papját, es a' velle bolyongo
 gyülekezetet látta volna, hogy nekik ál-
 todozatot akarnának tenni, megh szagga-
 lták ruhájokat, es el futván eszt kiáltják
 isvala: Mit miveltek Ferfiak? mijs embe-
 rek vagyunk. Így a' Szent Péter Apostol, *At.10.
 az előtte leborult Cornéliust, ki őtet i-v.26,
 imádni akarja vala, kezénel fogva fel e-
 mmelé eszt mondván: Kelyfel, enis ember
 vagyok.***

IV. Mert a' Szentek Segítségül való
 meghívásának es imádásának állatásából, s'
 elcsúszásokból éktelen dolgok következ-
 nek.

184. EGO SZÖVETNEK

*Bellermi,
Catech.
Rom.*

nek. 1. A' Lymbusban avagy Pokol tor-
náczában nyegő Szenteknek lelkeket is
segítségül kellett volna úgy hini, kik a'
Christus Menyben menetele-igh (az Pa-
pisták ertelmek szerént) Menyországban na-
bé nem mehettek. Mert azok nem vol-
tak kevesbé Szentek a' Papa fok czinált
Szenteinél, sem bevesbé nem Szüköl-
kődtek Esedező közben Jaro nélkül az
akkori hívők, mint mostan, főképpen
hogy az megh igirtetett magh még ak-
kor el nem jött volt.

2. Oly Szenteket kell a' Papistáknak
Segítségül hini, a' kik már a' Plutó or-
szágában szolgáltattak misét; es a' kik
magok is a' Lázár Gozdagával öröme-
stől akarnának nyavalyájokban enyhittödni:
a' menemüek voltak amaz Szentség-
törő, Istentelen, hittől Szakadt, Paráz-
na, Garbanzás Pápák; kikről Báro-
nus, Plátina es többek tesznek világos
bizonyfágot irásokban.

3. Oly Szenteket is hinak segítségül
a' Papisták kik Soha a' világon sem vol-
tak: mint Szent Cziczelye, Piczélye; Or-
folya az ő tizenedgy ezer Szüzeivel; Mar-
gith, s' miclodák, &c.

V. Mert az igaz Vallásban megh ma-
radott Anyaszent-egyház is a' Christu-
Születésétől fogva egész edgy néhány
század

MÁSODIK VAGATÉK 185

és az esztendőök folyta alatt nem vallotta
Szentek esedezéseket, és Segítségül-
való hívásokat; hanem Fő képpen vett
szünetetett a' Christus születése után 500
esztendővel egy *Gnaphæus Péter* nevű em-
ber dögös Tudománya után; ki az Anya-
szentegyháznak könörgése köziben hin-
dó a' Szentek imádságát; Es hogy a' Szüz
Mária Istennek Szülő Annyának mon-
tatnék, s' imádtatnék, a' találá elsőben;
és az oltától fogva, lassan lassan annyéra
pittetett a' *Belus* oltara, hogy már a' mai
Pápisták, annak fel huzalkodott szarvain
süggendezvén, az Isten dücsöséges szé-
nén láttassanak kapdosni.

Ma azért nyilván való képpen a' Szen-
teket imádgják, segítségül hijjak sup-
plicálnak es mívelznek nekik &c mely té-
vellygéseknek iméz következendő El-
venvésekkel akarnak fundámentumot
píttetni.

A' Pápisták Ellen vetéseknek
megh czáfolása.

I. *Ellen vetés.* Abrahámot, Isákot, Ja-
cobot szabad vólt segítségül hívni. Mert
amaga, mondgya Jacob a' Joseph Fiainak
megh áldalakor: *hivattassék az en nevem*
őrayók (az Ephraimon es Manassen) es az
Attyamnak Abrahamnak es Isááknak ne-

186 EÖ SZÖVETNEK

vek &c. Azért a' több Szenteket-is segítségül hívni szabados, es szükséges.

Mégh czáfolás. Sem az Abraham, I-I, Isáák, Jácob segítségül való hivattatások dolga sem az egyéb szenteké nem sül innét ki.

I. Mert midön Jacob így szól: az en neve *Interpret. nevem hivattassék ő rajtok &c.* azzal csak az *Lyra, Valszt akarta mondani: hivattassanak az en nevről: az az se szablo, CaEphraim és Manasse az en nevről: az az se Mercero. a' miképpen en Abraham es Isáák Fiaia es az en Fiaim Isráel Fiai: úgy színtén Manasse es Ephraim hivattassanak Abraham, Isáák es Iacób Fiainak.*

II. Mert nem olvassuk hogy az ő Testamentumbéli Anyaszentegyház az Abrahamot, Isáakot Iacobot, es több Szenteket Attyákat segítségül hitta volna.

II. Ellen-vetés, Az ő Testamentumbéli hivek könyörgésekben a' megh hőtől Szentek érdemét sok helyen támasztották Isten eleiben a' Szent-írásban, úgy mint Moyses midön így szól: *Emlekezzél Daniel. 3. mégh Vram Abrahamról, Isáákról es Iacobról Ex. 32. 15. ról a' te Szólgaidról.* Daniel-is. &c. Azért Szabad mostan-is az Úy Testamentumbéli hiveknek a' Szentek érdemét Isten eleiben támasztani, es őket segítségül hívni.

Mégh czáfolás. Innét csak a' következőknek kén

MÁSODIK VAGÁTEK 187

Értemek, hogy: szabad mostis az Istent a'
szentek érdemei által segítségül hívni.
Melyetis nem engedünk meg, de mago-
kat a' szenteket semmiképpen nem; Mert
saz Sz Pátriarchákat sem hihatták Moy-
ses es Daniel magokat, a' *Lymbusban* létek
miatti, (mint a' Pápisták mondgyák) se-
gítségül.

II. De nemis az *Abrahám, Isaák &c.* ér-
demére emlékeztetik Moyses es Daniel
sz Istent, hanem az ő vélek kötött erő-
s szövetségére emlékeztetik: Melyre ma-
gokká mutatott ő Felfége utat Moysesnél.
Még emlékeztem az en kötéséről. Ismet. *Exod. 6.*
Ha a' környül-metéletten szü őket el vetik &c. *Levit. 26*
Még emlékezem az *Abrahámmal-Isákkal*
es *Iacobbal* tett szövetségemről. &c.

III. Ha a' szentek érdemének Isten e-
rőseiben valo tamasztása elég ok lészén a'
segítségül valo hívásra, magokat is a'
Pápisták meltán segítségül hihattyák, es
mádhattyák hasonlóképpen. Mert mel-
lyik Szentnek érdemét tamasztják Isten
erőseiben inkább, mint a' magokét; mel-
lyet amaz *Fa Czepökös Barátok*, es Vad-
kecskéek barlangjában bujkáló *Szarando-*
csók gyűjtögetnek magoknak?

III. *Ellenvetes.* A' Soltárban mond- *Psal. 159.*
yggya David: *Dicsirjétek az Urat az ő Szent-*
seiben. Azért a' Szenteket dicsírni es i-
mádni kell.

188 EGO SZÖVETNEK

Megb czáfolás. Nem úgy vagyon az eredet szerént való betűben, hogy az ő Szenteiben: hanem az ő Szentségében kell dicsírni az Urat; és az ő szentségében dicsírni annyit téfzen mint az ő szentsegért ditsírni.

2. De egyéb-iránt-is csigázás nélkül nehezen telik ki: A' Szentekben kell dicsírtetni Istennek. Azért a' Szenteket imádni kell. Mert igin nagy közben vetés vagyon az Isten dicsireti, és Szentek imádala között.

IV. *Ellen vetés.* Sok Példáit láttuk a' Szentek imádásának a' szent-írásban, nem vezet szerént: Az Izráel népe kéré Samuelt, hogy Isten előtt érettek esedeznék; A' Náthán Prophéta imáda Davidot; Abdiás Illyést: 1. Reg. 18. 7. a' mint Elifæus-is; Elipház-is arra oktattya Jobot. Job. 5. 1. Így Saul Imádgya Samuelt; Nabugodonozor Danielt, Azert a' Szenteket imadni szabados és szükséges.

Megb czáfolás. Mind ezek az előhántott példák is nem emelik a' Bolus oltára alatt felelő fülyedező Papisták szekerének rosz kerekét ki a' fárból.

Mert. I. A' Samuelt élteben kerik vala csak és nem imadgyák vala az Izraéliták az Isten előtt való esedezésre: mely kérdés nem volt Isteni szolgálát. De a' Papisták

MÁSODIK VAGATEK 189

fiisták ma nem csak kéri, hanem imád-
 tyák, a' Szenteket: még penigh nem is
 v' vellek edgyütt előket, hanem a' megh
 ooltakat.

I II. Az *Abdias*-is hasonloképpen az II-
 éyést külső tisztelettel illette: még penigh
 zembem és nem hólta után: mely-is
 emegh lehetett ugy Abdiasról az ő ország-
 o méltósága felől, mint ma a' Papi Ren-
 et tisztelő méltóságos Czafzároktól, Ki-
 ylyloktól, kiknek ércz keménységü
 y yakokat, a' *Szürke kápás Barátok* nyárfa
 szepelyüffel roncsolyák.

I III. A' *Náthán Prophéta* Davidot külső
 is Tártságbéli tisztelettel illette, és nem
 emadta, mint a' Pápiisták a' megh holt
 szentekkel cselekesznek.

I IV. Az *Elisæus* beszéde-is midőn így
 szóll: *En Attyam, En Attyám!* nem ima-
 o, hanem Sirato szó. 2. Czak addigh
 tartott hozzá nyujtott beszéde, a' med-
 gilyigh látta. A' Papiisták penigh a' kiket
 nem latnak; és még ollyak után-is ber-
 jítélnek kik e' világon sem vóltak, mint
Wrsula, Christóph, s' többek.

3. Senki az után *Illyést* az ő Testámen-
 tumban, segítségül nem hitta.

V. Az *Elipház* tanácsán sem epittetik
 e' a' Szentek imadása.

1. Mert a' Szenteken itt az Elő és
 megh

190 EGY SZÖVETNEK

megh nem holt Szentek értenek, azoklos tudni illik, a' kik a' 2. versben, az elő Bo--o londonoknak ellenekben tétenek. 2. Nem a' mit a' Báivanyozó *Elipház*, hanem a' mit Isten poroncsol, kell a' kerefsztyén em--bernek cselekedni. 3. Hogy follyamodott volna *Iób* az *Elipház* tanácsa után, a' Lym--busban nyomorgo Patriarchához? 4. Ma--ga mondgya *Elipház* haszontalan dolog--nak a' Szentekhez follyamodi. Nem akarja azért itt *Elipház* a' *Iób* tanácsolni, hogy a' Szentekhez follyamodgyék, hanem inkább arról akarja megh győzni, hogy nem oly Szent a' mint magát tartja. Mert edgy--nincsen a' Szentek közül, a' ki oly igemog ostoroztatnék: Avagy ha vagyon, hozzássz elő, és mutasson edgyet.

VI. *Saul*-is csak külső Tárláságbéli tisz--telességgel illetve aszt a' melyet igazán valósa *Samuelnek* gondol vala lenni. I. Tudgya vala az Isten törvényéből *Saul*, hogy Istennek kellene egyedül imádni. II. De ha színtén imadta volna sem lehetne e' dologban a' *Saul* cselekedete Regula inkább, mint a' *Pirho* ordöngös Áfszonymal valo szövetség--Deu.18.11 ge, s' tölle valo kérdezkedése: melyis ti--Lev.19.31 lalom alatt vagyon. III. Nem is igaz *Samuel* volt, hanem kéfértér.

1. Mert a' Papiisták Lymbuffából, ki jött volna ugy a' *Samuel* Lelke, melyet alighig ha megh engednek.

2. Mert az igaz *Samuel* nem engedte volna megh imadtatni magát: hanem fe-- költöttön

előöltötte volna, mint Sz. Peter a' Száz- *Aktor. 10.*
10'ost.

3. Mert az igaz Samuel nem hazudott
 volna mint ez, ki azt mondá Saulnak:
holnap te, és a' te Fiad, velem lesztek. Ha-
 zudott penigh azért. Mert a' Saulnak lelke,
 nem mént hólta után a' Samuel lelkével egy
 helyben: hanemha a' Lymbus leszen a'
 földön.

4. Mert már többé Isten a' Prophéták
 szava által felelni Saulnak nem akar vala.
 6. versben. Azért Samuel Isten iPro-
 phétája lévén nem felelhetett Saulnak mint
 ez; és ez okon az igaz Samuel nem volt.

VII. A' Bálványozó Nabugodonozor
 cselekedeteis nem lehetne ebben
 Isten hiveineképp Regulája, ha szin-
 tén imadta volna is Danielt. 2. Inné: csak
 követeznék, hogy az elő, és nem az
 előolt szentek imádása volna szabad.

De hogy azis szabad ne legyen: A' Sz. *Akt. 14. 14.*
 Paul és Barnabás cselekedetiből; a' mint a' *Aktor. 10.*
 szent Petereből is nyilván ki tetczik. Igy
 látható, Daniel is, ha Nabugodonozor u-
 gyvan imadta, nem igen szenvedte béké-
 tel, noha arról az irás halgat.

V. Ellen vetés. Az Istennek Frigy ládá-
 sát, és Szentléges Sátorát, szabad vala-
 imadni: a' mint hogy *megb. vagy. irva:*
amádgyátok az ő lábainak Samolyát; és a' Psal. 99. 5.
 szabadnak azt mondgya az Izrael: *Kely fel*
szeregeknek Ira! Azért inkább szabad az
 Istennek Szentéit imadni.

Megb

192 EŐ SZÖVETNEK

Megb czáfolás. I. Nem úgy vagyon a^s r
jo fordításban, hogy az ő labainak Sámol--lor
lyát: hanem az ő labainak Sámolya előtt
kell Istent imádni 2. Ha az Isten labainak
Esa. 66. 1 Sámolyát kellene imádni, a' Földet - is, u
Mar. 5. 35 mely az ő labainak Sámolyának mondatik, u
Mat. 7. 49 imádni kellene, mely nem kicsin balgatag--ga
ságh volna. Mivel azért nem magát a' la--al
dát, es a' Tornáczot: hanem a' Tornácz--szá
ban a' láda előtt az Istent magát kell imad--be
ni: innét a' Szentek imádatára erőlleget, u 199
nem tekerhetni.

VI. *Ellen vetés.* Ez életben élő Szentek
segítségül hitták s' hijják egy mást, hogy egy
egy más könyörgésével Isten előtt segítse--l
sének. Azért a' mennyei hazában lévő böl--löd
dogult Szenteket méltábban imadhatni.

Megb czáfolás. Soha senki e' világon meg
bűn nélkül, hogy azzal Istent nem boszon--no
totta volna, olyan képpen, mint a' Papi--iqe
sták cselekedeznek, egymást segítségül nem
hihatta, s' hihattya.

2. De nem is következik innét a' megh hólulód
Szentek imádatára. Mert e' Földön éltekben
az egymást könyörgésre kerők, halyáklá
s' lattyák Szükségeket, a' kiért könyörge--eg
nek: de a' megh holt Szentek nem tud--bu
gyak s lattyák: mint az ő Testamentum--mu
béli Anyaszentegyház szól: *Az Abra--m
Esa. 66. 16* ham (ugymond) nem tud minket, és az Iz--ra
raël nem ismér.

VII. *Ellen vetés.* A' Szentek Isten előtt
Rer. 15. 1 esedeznek mi érettünk, mint Jeremiasnak
nyilvánar

MÁSODIK VAGATÉK 193

mily van vagyon: az holott az Ur előtt al-
 inani és imadkozni mondatnak *Moyse* és
Samuel; *Iudás*-is latasban latta *Onias* Fő
 papot, és *Ierémias* *Prophétát* haláluk után 2. *Masch*,
 12. Sida Nemzetiségért imadkozni; *Hason*-v. 16, 12.
 oképpen Sz. *Lukács*nal a' Gazdag a' Po- *Luc. 16.*
 lóolban esedezik *Abraham*nak az ör Attya
 isaiért; A' *Titok* lato *Apostal*-is aszt láta: *Apo. 5, 8*
 gonogy a' negy Lelkes állatok és az huszon-
 egy Venek, kiknek kezekben edgy edgy
 Hegedü, és edgy edgy Arany-pohár va-
 :ta; mellyek telyesek valának ja illatokkal,
 melyek a' *Szente*eknek imádságok, le esének
 a' *Bárány* előtt; Estovábbá azon *Apostal* *Apo. 6. 10*
 matta, hogy Sok lelkek kialtottanak az Ol-
 ár alatt: *Vram meddigh nem állasz bös szut*
a' mi véreinkért? Azert a' *Szente*ket imád-
 munk kell.

Meghczáfolás. Hogy az Egekben Győ-
 bzedelmeskedő Anyaszentegyház e' Föl-
 ön vitézkedő Anyaszentegyházért közön-
 légesen esedezzék: az az, hogy a' mi Győ-
 bzedelmünket és dicsőségünket felette igen
 kévénya el huszfiuk; Mert a' *Szente*ked-
 gygyesége aszt kévénya: De hogy kinek ki-
 nek közüllünk magányos fziükséget tud-
 gygya, s' azért könyörögjön, ragadgyuk.
 12. De ha elegendes ok volna az *Szente*ked-
 bzedése arra, hogy azért imádtassanak:
 s' valakik itte világon esedeznek egymásért,
 s' azoknak-is egymást mind imádni kellene:
 s' a' mi nagyobb, önnön magát kellene imad-
 ni az embernek; Mert hova esedezik más

194 EGY SZÖVETNEK

ahittatossabban, mint a' maga tulaydoriob
szüksegeért esedezik ember?

Az elő szamlált Példákból sem csigáz-
hattyák ki a' Szentek imádását és segítségü-
valo hívását, a' mint edgyenként megh-
mutogatom.

Ier. 15. 1. I. Mert *Ieremiasnál* az Isten, *Samuelnek*
és *Moyzesnek* szól akkori állapottyok felől lő-
a' mikor itt e' földön éltenek: tudniillik, a'
a' mikeppen hogy akkor a' nép bűneért va-
lo könyörgésekkel az Isten haragját a' nép-
ről el fordítyák vala, Ugy ha a' *Ieremias* im-
üdejében élvén, az Isten előtt állottanak
es esedeztenek volna szinten-is, meg-is a' s-
Juda nemzetisége bűneért ő Felsegét megh-
nem engesztelhették volna. Nemis imád-
kozhattak volna akkor; Mert hiszem ma-
gok mondgyák hogy *Lymbusban* volta-
nak.

2. De ki tetczik hogy nem állottak-s-
nem imádkoztak a' népért akkor. Mert
nem mondgya Isten *hogy most allanak*, ha-
nem, *ba allandának*, mint a' mikor élnek
vala.

3. Nemis az Egekben, hanem az Foldön nöl-
levő esedezésről vagyon az szó, mint az
historiaból ki mutatódik: melyhez hason-
lo dologh vagyon *Ezéchielnélis. 14. 14.*

2. Mach. 16. 12. II. Az *Onias*, s' *Ieremiás* esedezésekből lő-
sem sok sül ki. 1. Mert a' *Judás Maccha-*
bæus könyve, holott e' dologh vagyon ir-
va, nincsen az Istennek lelketől megh-
ihlettetett könyvek közöt. 2. Mert el mu-
lando ob-

MÁSODIK VAGATÉK 195

ando álom látás beszélterik ott a' Vitézek
atorittatásokra. 3. Az is meghlehet hogy,
ggy latta Judas Oniaist es Jeremiaist alma-
nán, mint ha e' földön élnének, és az akkori
szokás szerént, ugy esedeznének a' Nép
unéért, nem penigh az egekben.

III. A' *Gazdag Peldáiából* Sem jön ki *Luc. 16.*

1. Szentek imádása; s' segítségül való hi-
sá. 1. Mert csak ugy esedezik ott az ő
Atyafiáiért Abrahámnak, a' mikeppen a'
okolban szemeit fel nyithatta, es a' küs uj-
ával a' Gazdagh ferdőjét megh enyhithet-
e &c. De mind ezek a' testől el vált Lé-
ekhez nem férhetnek. 2. Nem lehet na-
jobb haszon a' Szentek imádásában, mint
Gazdagh esedezésében. De ebben sem-
nem lön, mivel nem enyhittödék megh.
Azért amabbanis csak ugy.

IV. A' Négy Lelkes allatok, es a' le bo- *Apoc. 5.*
búlt huszon négy vének kezekben lévő Po-
árbeli Szentek imádságabol sem tekerhe-
ki a' Szentek imádsáát.

1. Mert nincsen megh határozva, hogy
Földön elő Szenteknek imádsága lett
olna, és aszt atták volna bé Istennek: ha-
em inkább látzik magokénak letnek,
enni, mint az Eötodik Resznek 9. verse
mutattya, a' holott magokra szabják a'
Christus váltságat.

2. Megh határozás nélkül mondgya ki,
leborulo Szenteket is. Azért ott inkább
tethernek e' Földön Vitezkedő Isten A-
mya-szentegyházában lévő Szentek mint a'

196 EÖ SZÖVETNEK

bóldogultak. Mert a' Sz-János, nem me-
megh lett dólgot: hanem látást beszéll: 11.
mely látás többire az Vitézkedő Anya-
szentegyháznak állapottyára czéloz.

3. A' Szentek könyörgésén nem ese-
dézések, s' az által való áldozat tételekkel
értetnek: hanem az ő hala adó dicfire-
tek, mely a' 9. versből megh tetczik: *En-
eneklenek Uy eneket. &c. Melto vagy Vram,*
hogy el vegyed a' könyvet, es megh nyissad a' b-
perjétet, mert megh ölettél es megh váltottál
minket Istennak a' te véred által mindennak
nemzetiségből.

Apo. 6. 10 V. Továbbá az Isten Oltára alatt levőöve
Martyromok lelkenek kiáltásából sem süllő-
ki a' Szentek imádása, így okoskodvan: n-
A' Szentek az ő vérek-ért való bősézs-
allo igasságát kéri Istennek. Azért kö-ö-
nyörögnek mi érettünk. Azert imádnunk
kell.

1. Mert itt Peldabeszédes látásról, nem
megh lett dologról lattatik beszélni a' Ti-i T-
toklato Sz. János; mivel a' Szentek ki-ik-
áltani, haborgani es panaszkodni mon-
datnak, mely a' bóldogult Léleknek nem me-
tulaydona.

2. Mert azok a' Lelkek nem a' földmő-
elő más Szentekért, hanem magokért
mondatnak könyörgeni, a' 10. versben. *ny-*

3. Ha Szintén könyörgénéki kö-ö-
zönse-olne

MÁSODIK VAGÁTEK 197

nő:önsegesen az Anyaszentegyházért, a'
nem elégséges ok az ő imádtatásokra.

VIII. *Ellen vetés.* Sok számlálhatatlan
ul: suda tételekkel bizonyították a' Szen-
leek, hogy az hivek könyörgéseket megh
lanalhatták. Azert méltó nekik könyör-
nyeni.

Megh táfolás. Még az igaz tsuda té-
telek sem szolgáltnak elég okot arra,
gonogy a' Csuda tévőt imádni kellyen.
Mert igaz csuda tétel vala a' *Santának a'* *Act. 5. 13*
Sz. Peter által valo megh gyógyítása, és a' *Act. 16.*
immidön csak arnyékavalis megh gyógyit-
tatnak vala: a' mint a' *Sz. Pale-is:* me-
igis magokat imadni nem hagyák.

2. De tapasztalhatóképpen olvassuk,
a' lattyuk, hogy az igaz tsuda tételek
helyett, amaz hét hegyekre ki terjesz-
kedett Fene Bestia, ördögi szemfény-
vevőzésekkel; és az edgyügyü kösségnek
szemét vakitto fertelmes varáslásokkal
töltötték bé eleitől fogva, s' töltik, mind
írásokban könyveket, s' mind Templu-
mokban, miséjekben, Processio járáso-
kban Isteni szolgálattyokat, és osztanfog-
nak a' Szentekre, vagy az ő nekik emel-
tetett képekre.

Többi között rettenetes vólt, a' mit
ennek előtte mint egy huszon ötfzten-
öhdövel, a' *Rhenus* vize mellett. *Agrippina*

198 EGO SZÖVETNEK

Colonia nevű Városban a' Szent *Clára* *Clara* *Stromaban* cselekedtek: kik a' Kereszt--
fára fel feszítettett *Christus* kepinék sebei is
helyéből folytatták ki az *Ebnek* véré^t ör--
dogi practikakkal. Mely eszközét a' Sá--
tannak oly nagy buzgosaggal imádták, ^h
hogy a' Poganyok-is az ő Baál Isteneket, ^h
nagyobbal nem. Mely ördogi mesterfég--
gel, annyéra megh tántorítottak volt
minden rendbeli ott környül levő népek, ^h
hogy, még a' kik az előtt a' *Christus* Je--
sus valóságos vérevel való megh mosogat--
tatásokról tetteⁿek is bizonyfágot, en--
nek véreben vetették reménsegeket és
üdvességeket.

Hasonló ehez; a' midőn a' megh re--
szeltetett torna vizét, valami nedves--
séggel megh hintvén, szokták a' *Maria*
kepe szeméből, hamis practikával ki
folytatni. Mely jeles tsuda tétel 1662. ^h
esztendő tájatt, aligh ha nem a' Fogaró
velített, s' megh kőszoruzott *Páter Sám--*
bár Varasló bölcsességéből szottyant ki.

Mely cselekedetekkel nem hogy az
Isten dűcsőségét tündököltetnék; a' men--
nyei igaz Tudományt erősítenék; az
Isten Anyaszentegyházának hitben való
plántáltását gyarapíttanák, melyek az
igaz tsuda tételeknek vegei: De sőt-in--
kább aszt homalyosíttják, a' Sátán Syna--
gogá--

MÁSODIK VAGATEK 199

gozójában ülo hamisságh lelkének mé-
lyelyes tudományát éleszgetik, és az hűt-
neon gyökeret vert Isten hiveinek üdvé-
ségeket akarják ki túrni.

IX. *Ellen vetés.* A' mint hogy a' Kirá-
ly Barátit tisztefféggel illetni szabad:
ugy az Istennek Barátit-is, a' Szenteket
tisztelni és nekik könyörgeni Szabados;
Miflélelt a' mint hogy a' Császárokhoz,
Fejedelmekhez be Jarók által Szoktak
járni: ugy az Istenhez-is a' Szentek ál-
tal kell folyamodni. Azert a' Szentek-
nek könyörgeni kell, s' Szabados.

Megh czáfolás. Edgyikből sem jön ki
szesz iránt-is a' Szentek segitsegül valo hi-
wása, s' imádása.

I. Az *Elsőből* nem. Mert a' Király-is
ember, mint az ő Baráttya; és csak a'
kevántatik hogy a' Királyi Méltósághoz
képest nagyob gradusban tisztelteffék: de
ugyan azon egyféle bertsülletnek nemével
tisztelni az ő Barattyátis megh lehet.

A' Felféges Isten penigh az ő Termen-
zetiben és Allattyában megh külö-
mböztetik a' Szentektől: az az, edgyik
Isten, a' másik ember. Azért sem azon
egy gradusban, sem azon egyféle tisz-
telettel nem tiszteltethetik és imadtatha-
tik a' Szentekkel. Melyet midön a' Pa-
pisták cselekesznek, a' mi Istennek tu-

100 EGO SZÖVETNEK

laydona , aszt adgyák a' Szenteknek :
mely ellen semmi mentféggel nem élhet-
nek.

II. A' *Másodikból* sem. 1. Mert nem
olyan az Isten , mint e' világi méltóság-
bán helyheztetett Pompás Császárok ,
kiralyok &c. hogy valami Szentnek köz-
ben Járása által kellene eleiben menni a'
Szegeny búnos embernek , mint amazok
eleiben bé járók által. Mert imé maga
Esa. 58. 15 mondgya *hogy a' töredelmés lelket szereti ;*
Psal. 51. Es *hogy velie lakozik , hogy a' serelmes*
Psal. 32. *szivű ember hozzája közel vagyon ;* Ma-
ga hiv amaz lelkeket elefzto edesseges
Esa. 55. 1 beszeditvel magához : *Minyajan (ugy-*
mond) kik Szomnyúhozatok jöjjetek a' vize-
kre ; jöjjetek el , vegyétek minden penz nel-
kül , bort és olajt.

Matth. 6 Es ez az oka , hogy *Idvezítőnk-is egye-*
nessen Istenhez igazitt.

2. Megh engedgyük hogy közben Ja-
ro által kell a' megh haragutt Isten elei-
ben mennünk : de az edgyedül a' *Iesus*
Joh. 14. 6 *Christus , ki nélkül senki , még magokis a'*
Szentek , az Attyához nem mehetnek ; Es
a' ki egyedül tétetett Isten , s' emberek
1 Tim. 2. 5 között , mind az *Válcásra és az Esede-*
zésre nézve közben Járóvá : a' kihez va-
lo folyamodasrais nem inkább kívánta-
tik a' Szentek közben Járása , mint az ő
benne valo hívésre.

Mi--iM

MAŠODIK VAGATEK 101

Minekokaert fenn áll a' mégis , hogy
 az Szentek közben Jarásának , Imadá-
 sának , sohul az irasban Fundamentuma
 minincsen ; es azért a' Papisták temerdek
 Bálvány imadók.

IX. R E S Z.

A' Romai Pápát imádo Páristák Bálványo- zásáról.

ELannyéra mély gyökeret vert az edgy
 imadando Jehova Istennek megh u-
 slálása , amaz nagy Babylloniai Parázna-
 mak kezében levő Pohárral megh része-
 gítettett *Anti-christus* Seregének szivek-
 nben , és annyéra a' Baál óltárának Szar-
 dswához köttetett lelkek , hogy hová to-
 dswább az Istentől mind inkább inkább el-
 ujsajuljanak , és az Bálványozásnak un-
 dlok Fertejében mind belyebb belyebb sül-
 bejedgyenek. Mert imé nem lön elég az
 Istentől az Angyalokhoz szakadni , és
 bönékik temienezni ; az Angyaloktól el-
 fordulván a' *Christus* Emberi természe-
 tihez ; onnet ismét a' Boldogh Szüz Má-
 riahoz ;

e e

102 EGO SZÖVETNEK

riához ; Egyéb megh holt Szentekhez ragaszkodni, és nékik az Istent egyedül illető lelki áldozatoknak kedves illatyaiban részt tenni, hanem már csupán csak egy bűn alá rekesztetett, romlando Sántort viselő Embernek akarják a' Mennyei félségben uralkodó nagy Urnak dicsőséggel tündöklő koronáját fejében nyomni. Nem más penigh az, hanem a' R O. M A I P A P A ; A' Káromkodásnak *vö-Legémnye*; A' Jesus Christus országát pusztító *Anti-Christus*. A' kit mivel hogy a' Pápisták. I. Isteni nevezettel, titulussal illetik. II. Isteni Tulaydonasgokkal fel ruházzák. III. Vegezetre Isteni szolgálattal tisztelik es imádgják : Ezokaért ez irántis méltan Bálványozoknak mondatnak.

Itt fel tett Szandékom az: hogy mind ezeket rendel az ő Doctoroknak, s' rendeken valoknak irasiból bizonyítsam megh.

† I. A' mi azért az Elsőt illeti: valóban nyakában adgyák a' Pápának a' Titulust, a' midőn így irnak felölle: *Edgy Isten vagy az Egben: edgy Isten vagy a' Földön is, ki a' Pápa.*

Cardin.
Avenjo-
nen.

Stapler.
Pras. ad
Greg. XIII

Ismét: *A' Pápa Felfeges, hatalmas földi látható Isten.*

Ismét: *A' Pápa erős bőszerű álló Isten.*

Cuper. pag. 61. Ismét:

MÁSODIK VAGATEK 103

Ismét: *A' Pápa a' mi Vrunk Istenünk*
In Gloss. Canon.

Ugy vagyon maga magát Szolgáknak
szolgájának írja lenni: de a' nem menti
megh. Mert az *Anti-Christus* nem
mondgya azt maga felől hogy Istennél
nagyobb: Sőt két Szárvának kell lenni
mint a' *Barány Iesus* Christusnak, kinek
szőzelidfégeben a' báranyi Szarvaknak szí-
ne alatt szoktak a' Pápai méltóságotis el-
nyerni; A' mint *Bonifácus Pápa*-is: ki
egy ment be a' Pápaságban, mint Róka; úgy
száglott mint oroszlány; de úgy holt megh
mint az Eb.

II. Az Isteni tulaydonfagokkalis való-
ságon fel ruházzák a' Pápát.

I. Mert mind az eleveknek, s' mind az
szolgáknak illő Birájanak teszik. Aug.
Triumph. q. 46.

2. Mert az kegyelemnek es igazságnak ed-
vedül való kutfejenek lenni mondgyák. Tib.
Decian. vol. 3. Res. 23.

3. Mert az Istennek mindenható ere-
tet adgyák neki.

Azért szólnak így felölle: *A' Pápa*
mind azokat megh cselekedheti, a' melyeket
Isten cselekszik. Tib. Decian. Vol. 2. Rf. 14
sőt még többet. Mert az Istennek első ta-
lára irattatott poroncsolatiból sáfárolhat.
Aug. Triumph. q. 19. Melyet Isten nem
cse-

104 EGO SZÖVETNEK

cselekszik. Sőt a' mit a' Pápa tselekszik, a' Isten is tselekszi. Petr - de Anch. Conf. fil. 239.

A' Szent irásnak meltságát ad. Sylv. vi. Prior. A' nélkül olyan mint az Æsopus (Fabelája) beszede. Sleyd. Com. lib. 25.

Egyedül a' Pápanak tulajdona a' bűn bocsátása. Cupers. pag. 32.

Hatalom adatott a' Pápanak a' Mennyen és földön, Poklon. Augu. Triumph. Epist. de ob. dic. ad Ioan. 22.

Mert felölle mondatik a' nyolczadik Soltarban: Mindeneket láb alá vetél. A' holott az Egi madarakon; az Angyalok ördögökön; az Egi és Böldögült lelkek értetnek; Az Iuhokon; Az Császarok és egyéb keresztyének; Az Akrókön; a' Sidók és Eretnek. A' Barmanyokon; a' köslégh; A' tenger halain a' Purgatoriumban levő lelkek.

Azért edgy az Isten széki, és a' Pápa is széki. Isid. Moschon. pag. 26. Nem lehet tehát a' Pápa székiről az Isten Székire appellálni: Mivel edgy Sententiaja, és edgy Várvára vagyon Istennek a' Pápával. Augu. Triumph. q. 6.

III, A' Pápát Isteni Tisztelettel szólóságalyák és imadgyak.

A' midőn neki könyörögenek; előtte a' földre borulnak; és labait czokolyak. Anton. pag. 3. tit. 22. cap. 5. sect. 4.

Nem...

MÁSODIK VAGATEK 105

Nem csak a' köz nép penigh: hanem
Császárok, Királyok-is. Amaz mon-
dás szerént: *Imadgyák ötet a' Földnek min-
den Királyi, és minden Királyok Szolgálja-
nak ö neki.*

Melyet egy Conciliumban (Synatban) *In Concil.*
a' Pápára szabtak. Mely Regulatol fűg *Lateran.*
nzen; legh ottan hamar egy *Saracenumi* *Sess 9*
Sejedelem. III. Sándor Pápának labá eleiben *Baron.*
örörlvén, *örözt mint a' keresztényeknek ke-* *Tom. 12.*
szes Istenét, imáda. *at an 1163.*

De Főképpen. 1. Akkor imadgyák a'
Pápát, midőn elsőben Pápának szente-
dik. Mert akkor ugyan az óltárra hely- *Anton.*
szerezetik fei, és a' Cardinállok előtte le *Chron. part.*
örörlvén, térden alva imadgyák; és a' *3. tit. 22.*
Talpigh erő Bársonyban öltöztetett Pa-
terterek labait csókolyák.

2. Legh nagyobb alázatossággal imád- *Lib. 2. Sac.*
tatik a' Pápa a' misézés közben, a' mikor *Caremon.*
büdödni-illik maga szolgál'tat misét: ki *Sess. 1. c. 14*
collehet maga-is az ostyát imádgya: de
százszorta inkább imadtatik a' kösség-
ből, maga a' Pápa, mint a' kezében le-
őő Ostyá: mely Pápa misézéseis az ő
lel fuvalkodott lelkének csak mutató
Tüköre.

Igy bár többet ne horgyak-is elé, nyil-
ván ki mutatódik, hogy a' Pápistaságh az
fistent az ő méltóságos tulaydon neveze-
titől,

106 EGŐ SZÖVETNEK

titől, erejétől és Tiszteletitől megh fofz--
tyá. Minek-okaért ezirant-is temérdek--
Bálvány imado.

X. R E S Z.

Az Oftyát imádo Pápi-
stáknak Bálványo-
zásokról.

MIvel nem tsak egyféle Bálványozás--
nak Forgó szele haytogattya az i--
gasságnak értelmében megh csemerlett,
s' Baál oltárán aldozó Anti-christus Sere--
gét; az Istentől valo el szakadásnak és
hitetlenségnek síkamló Uttyában, ho--
lott ekkédiglen mind az *Angyaloknak*, s'
mind az *Embereknek*, az Isten boszszusa--
gára, temieneztenek, megh nem álhat--
nak semmikeppen: Hanem már el vég--
tére, az *Ertélemtől és érzékenységtől* megh
fosztatott *Teremptett Allatoknak* imádása--
ra, és abból származott rút Bálványozás--
nak seppedékes sárában sepri, s' kerén--
geti bé. Ezekközzül:

I. *Első* az Ur vacsorájában levővél
Oftya.

II. *Ma--*

MÁSODIK VAGATÉK 107

II. Második a' Kereszt.

III. Harmadik a' Szentek Tetemei,
es hozzájuk tartózo maradék
edgyetmások.

IV. Negyedik a' Megh Szenteltetett
állatok.

V. Ötödik a' Képek.

Mind ezeknek imadásában is a' Papi-
mások Bálványozását külön külön megh
mutogatom.

A' Mi Elsőben az ő babonás Mifajokkal
megh kurusoltatott ostyájokat illeti az
Ur Vatsorájában, azt ok mint Istent ön-
mön magat ugy imádgják. Es azt nem
szak edgy, s' kettő tanittya közüllök:
nem ugyan egész Synat végezte ilyen
beszédekkel: *A' Christusnak minden hívei, Conc. Trid.*
a' Catholica Ecclesiában bé vétetett szokás Sess. 13.
szerént, a' Szent Sacramentumat, mint I-^{cap. 5.}
Istent onnön magat, ugy imádgják.

Itt ez iránt azért a' Papisták alább va-
dolokká tetetnek amaz Bálványozó Poga-
nyoknál, kiknek Bálványozásokat az
Esaías által így rajszoltatya le az Istennek *Esa. 44. 14.*
Telke: *Az Acs mester Cédrus fát vagh 15. 16. 17*
magának, tölgy es tserfát hoz; Válogat az
Erdőnek faiban; fenyőfát plantál, mellyet
az effő fel nevel. Azokból az ember tűzet
gygerjeszt: mert azoknak edgy részét veszti
hogy megh elégedjék: a' kemenczétis befű-

108 EGY SZÖVETNEK

zi azokkal hogy kenyeret süssön: annakfeleltet
Istent csinál, és aszt imádgya: bálvánt csi-
nál, és az előtt arczal le borul. A' felét (a' a
fának) megh égeti; a' felénél húst eszik
pecsényét süt; es megh elégedik: Az utána
aszt mondgya: bezzeg jól járek, megh elé-
gedém, a' tűznel voltam. A' maradékjából
bol Istent, az az bálvánt farag maganak
meg hajol az előtt es imádgya, könyörög nekik
és aszt mondgya: Szabadíts meg b engem,
mert Istenem vagy te! mondom hogy e-
zeknél alabb valokká tették magokat a'
Pápiisták: Mert ezek csak el készítettet-
tek eledeleket annak a' fának maradékjából
bol a' melyből bálványt csináltak önpön-
magoknak: de a' Pápiisták ugyan önpön-
magát az Istent melyet csináltak, es a' me-
lyet imádnak, ragják megh fogokkal azsa
után, es bocfátyák a' bűnös testneke-
bűdös barlangjában.

Melynél átokra méltóbb és rettenete-
sebb dőlgot, soha csak edgy Istentől el-
vetemedett Pogány sem cselekedett, hogy v-
tudniillik Istenét megh ette volna, sem so-
ha a' szent irás annál nagyobbat nem kár-
hoztatott. Es ezen csak a' nem izzózik
a' kinek odvas fa Istene!

Aszt Sem mondhatták hogy mű fog-
juk réajok csak, hogy Isteneket megh d-
észik. Mert műk is a' küyül, a' mint
magá-

magabol a' dologbol ki latczik, magok
 Teleitől halljuk; Kik így szólnak: *A' Alexand.*
Christus teste mind addig él valhatatlan Alens.p.4
 képpen benne vagyon a' kenyérben annak szí- *9.11.m.2*
 ve alatt, migh nem megh emésztiődik; és a- *4.2.5.2b*
 arhol legyen a' kenyér és bor, akar tiszta,
 akar tisztátalan helyén, akar az Eger há-
 sán, ott vagyon a' Christus teste. Sőt ha az
 Eb vagy a' Disznó alá nyelvis a' megh szen-
 teltetett ostyát ázzal edgyitt a' Christus testeis
 talat mégyen az Ebnek vagy a' Disznónak há-
 sán, &c.

Ez ő Balgatagságok hogy jobban
 nap-fényre jojjon; im ilyen
 rendben indittom irasomat:

- I. Az Ostya Imadásanak eredetit ki
 feytem.
- II. Annak imadása ellen rontoErőf-
 ségeket támasztok.
- III. A' mely erősségeket annak al-
 latására hánnak előnkben a' Pa-
 pistak, azokat czafolom megh
 rövideden.

A' mi Elsőben ennek a' mételyes tudo-
 mánynak Eredetit nézi; Termő Faja e-
 gyedül ennek az Ur Vatsorájában levő
 kenyérnek és bornak Christus testeve és
 érve Változásának allatása. Aszt
 mondgyak azért, hogy, ez szóknak reá
 mondása után: *Ez az en Testem a' ke-*

110 EGO SZÖVETNEK

nyért többé nem kenyér, hanem a' Christus, az
Iesusnak szintén oly valóságos teste, no-
ha hús izi, és hús színén nincsen, mint a'
mellyel a' Szűz Mariától született, és hogy
ugyan azon teste. Ezokaért aszt tartják
hogy, nem kenyér, hanem Christust
imádnak. Es gonosz Termőfának gyűke-
rét Elsőben kiirtván, annak utánna ugy ve-
rem értetlen vad gyümölcsének ki hányá-
sára kezemet.

Aszt mondom azért: semmiképpen
Ur-vatsorájában levő kenyér és hor, az
iginek rea mondása után Christus valósa-
gostestvé, és vérévé nem változik: ha-
nem csak az ő Testének megh törtetése,
és vérennek ki ontatása jegyeztetik azok al-
tal.

1. Mert az Ur Vatsorája Szent Sacramen-
tum, melynek termelési aszt kívánnya
hogy a' Jegyzendő dologh (a' Christus
testének megh törtetése) magától a' do-
logtól, melyel jegyeztetik: (a' megh törtetett
kenyértől:) megh különböztet-
sék; és hogy a' Jegyzendő dologh ne le-
gyen a' jegyeztetett dologh: a' mint hog-
egy tekintetben, a' mi Jegy, annak Je-
gyeztetett dolognak lenni nem lehet. Más-
penigh ha a' kenyér, mely a' Jesus Chri-
stusnak Jele, el változnék a' Christus testé-
vé, a' Jegy oda lenne, és az Ur Vatsoráj
Sacramentum nem lehetne: melyben minni-
a' Jegy, mind a' Jegyeztetett dologh meg-
kívántatik.

MÁSODIK VAGATÉK III

2. De továbbá : A' Szent Kereszttséghez szintén olyan Sacramentum mint a' Szent Vatsora : melyben-is Jegy és Jegyeztetett dologh vagyon. Jegy a' külfő vízzel való mosódás, melyel a' Jესus Christus vérének érdemével való megh mosogattatásunk jegyeztetik ; Már pedig itt magok is megh vallyak a' Papisták, hogy a' víz Christus verévé nem változik : noha itt-is a' bűn bocsánat, ujjá születtetés, és bűnből való megh mosódás, melyek a' Jესus Christus vérének tulajdoni, szinten ugyan tulajdonittatnak a' víznek, noha Jegy : mint az Ur Vatsorájában-is a' kenyér Christus testének mondatik, noha annak csak Jele. Azért a' mint a' Szent kereszttségben a' víz nem változik Christus vérévé : ugyanahasonlóképpen az Ur Vatsorájában, a' kenyérnek Christus testévé, és a' bornak a' vére vé változni nem kell.

3. Azon edgy kegyelem alatt voltak venniünk az ő Testámentumbéli hivek-is, kiknek idejebéli Sacramentumokban szintén egy Jegy és jegyeztetett dolognak kell lenni ; a' holott-is tulajdona a' Szent Jeleeknek ez illetén szóllásnak formája : *A' környűlmetélkedés Frigykötés, Az Husvéti Bárány által menetel. A' környűlmetélkedés Christus. &c.* Noha a' környűlmetélkedés nem Frigy-kötés maga : hanem az Isten Abrahámmal tett Szövettségének Jele. Az Husvéti Bárány sem által menetel maga : hanem a' verés Tengeren való által

112 E^cGÖ SZÖVETNEK

költozésnek csak emlékeztető Jele. Így a' kősziklais nem maga a' Christus: hanem ő néki Jele. &c.

Nem idegen magyarázat tehát, midőn a' kenyeret-is, melyet a' Christus testének mond, az ő testének Jelének lenni taníttuk.

II. Mert nem tér egyben a' kenyérnek Christus testvére való változása az hűtnek Agazatival, melyben aszt valljuk, hogy a' Christus igaz emberi természetet vett fel mind lelkére-s' testére nézve. Hogy hogy léfzen pedig már az ő kenyérből lett teste, igaz valóságos test? ha egy tő hegyni morfalékja alá kell a' kenyérnek *harminczhárom esztendő*s Christus testének szorulni, a' mint közüllök né-melyek mondgyak; ha az ép szem-s' tapasztalás által, midőn kézben vagy az ostya, nem láthatni, s' tapasztalhatni: holott a' testnek tulaydona az lattathatás, tapasztaltathatás? ha azon egy órában esendő Misékben sok ezer helyeken a' mise mondó Papok keze, s' igije által Teremtetik -s' jelen léfzen: holott az igaz testnek tulaydona, hogy azon edgy üdöben, egy helyben légyen csak. Affélett bizony ha valóságos-képpen Christus léfzen az Ostyából, a' mint hogy aszt is vallják, nem léfzen az a' *Davidnak* ama

meghírdetése

MÁSODIK VAGATÉK 113

meghigított magva; sem a' Marianak
 méhének gyümtöltse: és így az irásnak
 közzel kell fordulni: hanemha azt mond-
 gyak, hogy elsőben a' Christus testből
 állszen a' kenyér, mely osztán Christussá
 változik.

Nem is elég volt egyszer ez előtt E-
 szter, *hatvan nyolcz esztendővel*
 születetni: hanem sok száz ezer orá-
 sban, a' miszö Papok által, (kiknek ő
 Teremtője) teremtetni mely-is képte-
 nem dologh.

III. Mégis hogy a' kenyeret Christus
 testévé változni tagadgyuk ez az oka.
 Mert a' jó lelek ugyan megh retten belé-
 se, minemü szörnyü dolgok következ-
 nek belőle. 1. A' Christus megh dütsöit-
 tetett testének ujjolagh kellene szenved-
 ni: a' midon a' bünös ember foga kö-
 tott ragczkaltatik a' kenyérnek szine a-
 tatt; és a' kinek az Attya Istennek Job-
 ban kell ülni, az ember gyomra által megh
 méstetvén az Arnyék székre kellene
 csak *egy esztendőben*-is sok ezer helyeken
 look részben szállittatni; Mivel ember az
 istyát megh eszi: mely ostya bizony ha
 Christus, az Arnyék székre ki kell vet-
 tetni: mert az ostyat nyilván ki veti; Id-
 ezittönknek mondása szérént: *Valami Mat. 25. 27*
 a' szajon, az hasban ala me-
 gyen.

e e

114 EGO SZÖVETNEK

gyen, es az Armyek székre verretik.

2. Valakik az Ur Vatsorájával élnek tolvayok, latrok, Gyilkosok, paráznak &c mind üdzülnének. Mert a' *Szent Ianosnál* maga mondgya a' Christus: *a' ki az en Testemet eszi annak örök élete vagyon.* Melyet magok sem engednek megh.

3. Gyakorta az Egerek-is jól laknának a' Christus Testével, es véreben ferednének; a' Christus teste megh férgesednék: ha tudniillik az oitya Christus teste volna. Mert gyakran jut az Egereknek is az oityában. &c.

4. Történik az is néha, hogy a' *Misizs* féző Pap, maíutt elsőben jól köppentvén, a' Csengettyü Zengésben elfelelyti magát, s' jól talál a' *Videtis sed non bibetis* alatt fel mutatott poharbolis hörpenteni: melyet ha az elebbenivel ki okad, es az Eb-s' Diszno megh eszi. Nyilván itt a' Christus vérét fogja ki okadni; a' Christus ki okadott vérét fogja az Eb-is felelyni: es így a' Christus verivel fog a' szon eb közösülni, ha tudniillik a' *Pap* písták értelme megh áll, es a' bor való olafágos vére a' Christusnak.

Ugy vagyon, itt edgyik edgy, masik ismet mas értelmét mondgya ki, hogy ez kötölödzésből magokat ki feythetnek de ugyan tsak benne maradnak, megam

MÁSODIK VAGATÉK 115

nem edgyezhetvén. Innét mondgya egy

Angyal Barat: *Nehez megh itelni, e' kü-* Bonavent
szomböző ertelmek közzul melyikhez kell ra- in 4. Sent.
gaszkodni. dist. 13 a'
 2. q. 2.

Innét mondgya más Papista Doctoris: *Scotus in 4.*
 Könnyebben fel éri ember elméjével, ha azt *Sent. dist.*
 hallattya, hogy a' kenyér Christus testévé nem *11. q. 3.*

átváltozik; és így agazán való Sacramentum
 észen. Minek okáért csak a' Romai Ecclesia-
 nuak méltósága tartóztat, melynek értelmelne
 sz: hogy a' kenyér el változik. Mert külö-
 nösen énis rea haylanek. Így Durandus Bará-
 zis. in 4. sent. dist. 11. q. 1.

Mivel azért a' felyebb elé hordott dol-
 gok kárhozatos karomkodások: azonban,
 noenigh a' kenyérnek Christus testévé
 való változásából nyilván következnek,
 i. jó bizonyoson, hogy az Ur Vacsora-
 dában lévő kenyér (ostya) nem valosa-
 gos Christus teste.

E' megh fértégetett késerü gyükerből *Decretō*
 lel huzalkodott vad fának rodhatt gyü- *Honorii. 11*
 lömölçse már az: *hogy az Ur Vacsorájában* *Innoc. 111*
örvö kenyér-s' ostya úgy imádsaffék mint ön-
ön maga az Isten.

Mely iránt-is a' Papistáknak temérdek
 válványozásokat ki feytegetni akarván:
 másodszor már azt próbálom megh hogy
 sz Ostyának imádása nem szabados, sőt
 inkább kárhozatos.

I. Mert

116 EGY SZÖVETNEK

I. Mert a' mikor edes *Idvezittõnk* a' Szent Vatsorát szerzette, sem porontsolatot arról nem mutatott, sem annak meghalgattatása felöl való igiretet nem tett; sem Menyben menetele után az Szent Lélek által vezéreltetett Sz. Apostoli által elõnkben nem adott: mely Szent Lélek írásban ki jelentett tudományán kívül, az Ecclesia sem léphetik: ugymint a' ki nek Christus Pásztor; és az õ szavától kell halgatni.

Iob. 10

II. Mert a' Szent Sacramentumban levõ ö kenyér (ostya) tsupa teremptett állat, és a' Christus testéve a' mint fellyebb megh mutatam, nem változhatik. Azert nem is imádtathatik.

2. De ha szintén el változnék sem imádtathatnék, hanemha azt állat-tyak hogy a' fel mutatott ostyából, nemcsak emberi természetire, hanem ugyan az õ Istenlégere nézve-is leízen a' Christus. De azt karomkodás nélkül nem mondhatják, hogy Isteni, s' emberi természetből allo Christus légien az õ ostyáikból. Mert jó, ha, avagy csak esztig igazittak el hogy: hová leízen az Egekben fel ment Christus teste addigh míg az õ Istenlége, az ostyából lett testel az oltáron edgyesül? mivel a' nélkül igaz Christus nem lehet, és pusztá emberség

bened

MÁSODIK VAGATÉK 117

sen bálványozás nélkül nem imádtathatik.
 arra sem mehetnek hogy a' Christus, ki
 Máriától született, és az egekben fel-
 ment, titkosképpen alája áll a' kenyér szin-
 tiának, és azért a' kenyér a' vagy ostya mel- *Vasquez.*
 lőn imádtatik, Mert bizonyára, ugy az *in 3. part.*
 geretis imádni kellene, kinek házában *Thom.*
 nagyon neha az (ostya) ő Istenek; ugy *9. 25.*
 nem fogtak volna bálványozni az *Ægyp-*
tumbeliekis, midőn az ő, Sarkanyban Ke-
 nyoban Ebben, Matskában (az ő véleke-
 dések szerént) Sugorgo Isteneket imad-
 ták.

III. Mert magok-is a' Papiálák nem le-
 hetnek bizonyosok, még maga a' Miséző
 Pap-is, ha az ige után az Ostya ugyan
 Christus testévé változott? vagy nem?
 és hogy melyik legyen a' megh szentelte-
 tett ostya, s' melyik nem, megh nem üs-
 sonnerhetni. Mivel a' kenyérnek megh szén-
 teltetésében és Christus estéve való változ-
 tatásában sok akadályok vadnak. I. Talam
 a' kenyérnek (ostyának) materiaja nem
 illendo? II. Talam nem jó renden levő
 Egyház Szolga (Pap) a' megh Szentelő.
 III. Talam a' Miséző Papnak nem volt, s'
 lehetett lelkében el szánt telyes szandéka,
 akarhatála, s' ügykezése? és talám az igit
 nem jól mondta rea? Ha mely, Papista
 ember azért az olyarén ostyat imadgya,
 sambar fel tegye azt, hogy netálam eleggé
 megh szenteltetett, s' Christus testévé vál-
 tozott: de mégis a' Pogányokkal edgyütt
 T kik

118. EGŐ SZÖVETNEK

kik az ő Bálványokat Istennek alittyák va-
la lenni, balvany imádonak mondatik.
Mert bizonyosan nem tudgya, ha ugyan
Istene? vagy nem? mint a' Pogányok, es
igy aszt imadgya a' mit nem tud s' nem I-
sten.

Bonarvont. Eszt megh üsmervén magöki, és által-
Marsilius látván némely *Papista Doctorok*, mar há-
Alexan. val akarják imádatni az ostyát. mondvan: m
Allens. Imádlak teged, ha te vagy a' *Christus*?
Bresserus Némelyek ismet megh üsmerik ugyan
Iesuita lib. hogy Bálványozás vagon itt ez irant azss
S. de Conf. ostyá imádásaban: de mivel tudatlan sag--
e. 12. Gabr. bol esik, véteknék nem mondgyák, és azért
Vasq. lib. nem hogy a' fészületes ostyá imádandó nem
3. de Ado. volna: de ha még az ördög oldalára volna
disp. 1. is a' fészület Sütve, imádni kellene.
e. 5. 5.

Ezekért, és ezekhez hasonló több mon-
dásokért s' czelekédekert, nem az ember,
hanem a' Fold kiáltja a' Pápistakot Bál-
ványozóknak.

Harmadszor azért e' rut Bálványozások-
nak a' mely Ellen vetesekből akarnak Vá-
rat epíteni, azok Czafoltatnak megh.

1. *Ellen vetés.* A' *Christus* *Jésus* valósa-
gos képpen jelen vagon az Ur Vatsorája-
ban. Azért az ostyát imádni kell.

Megh czafolas. Megh engedgyük aszt,
hogy az Ur Vatsorájában (értvén itt annak ki-
szolgálátását) imádtathatik a' *Christus* zu-
személye, olyatén képpen mint a' Fő Pap
imadgya vala Istent a' *Sanctuariumban*,
es a' miképpen az egekben is imádatik: d

MÁSODIK VAGATEK 119

De onnan nem sül ki, hogy az ő Teste
alak a' kenyérben lappangion, és hogy
szert a' kenyér imadtathassék. Mert ugy
minden hívek imadtathatnának, kiket a'
szent Lelek lakó Templomaul választott
magának. 1. Cor. 6. 15. mely ektelenfegh!

2. Jelen vagy az ő Istenfégre, és ke-
gyelmére nevezve, a' mint maga mondgya:
hogy velünk leszen mind vilagh vegezetiigh Matt. 18
Ez a' mü hitünknek és menyben fel emel-
kedett lelkünknek: nem penigh fogunk-
nak és szájunknak. Azért az oltya nem i-
mádtathatik.

II. *Ellen vetős.* Az Isten szövetségének
báráját imádgák vala az ő Testámentum-
ban. Azért az Ur Vatsorájában levő ke-
nyér inkább imadtathatik.

Megb. czáfolás. Ha szintén imádtatott
volna-is, nem az bálványozásra hanyok-
onomlok borúlo népnek babonás tseleke-
selektől: hanem az Istennek igijében ki-
jelentetett akarattjától kell a' lelki ember-
nek függeni.

2. Az Izrael nem imadta a' ládát: ha-
nem az Istent önnön magát, ki az által,
minint az ő Frigy kötésének valami függő-
segtéti által, a' láda előtt imadkozókat,
s az ő igiretiben és nagyságos cselekedeti-
ben ki jelentett hatalma, s' kedves jo aka-
ratnya felől az hűben megh erősíti vala.
Melyet hogy nem imadtak, innét-is ki mu-
tatodik. Mert egyéb ábrázoló példákna
nem inkább ábrázolta a' láda a' Christust,
T 2 mégis

120 EGO SZOVETNEK

mégis a' több példákot nem imadták. Ezokaért a' Lada az Izráél az Istennek véle tett fok tsudálatos jo teteményiért halaadatosságra nogattyá vala tsak: a' mint mostan-is az Ur Vatsoraja, a' Chri- Jesús vérevel való megh váltatásunkról tészen bizonytságot, és azért valo halá- datoosságra nogat, nem a' kenyérnek i- mására.

III. *Ellen vetés.* Régentén az Aposto- lok után való Ecclesiákban az Ur Vatsorájában lévő kenyéret a' Népnek imadá- sára fel szokták vala emelni, mint a' Moyses czelekeszik vala az Aldozatok- ban, és az Ercz kegyónak fel emelésé- ben. Azért az ostyát imádni kell.

Megh czafolás. A' Gazdag, s' Abra- hám köszt sem vólt nagyobb közben ve- tés, mint a' Réghi Paterek, s' e' mosta- ni Pápisták kezek által fel mutatott ke- nyér (oltya) között. Mert a' Réghi A- nyaszentegyházban élt Paterek a' ke- nyérnek fel emelésével az Ur Vatsorája- nak el közelítettét, s' jelen-létét: De a' mai Pápisták az ostyának fitogatásáva imádandóságát jelentik.

2. A' Moyses áldozatit a' midőn előle hozzák példaul: onnét nem következik az Ur Vatsorájában valo ostyának tsük- séges fel emelése, s' imadása: hanem ha- min-

MÁSODIK VAGÁTEK 121

minden akkori más egyéb Cerémónia-
zat-is megh kell az Uy Testámentumban
tartanunk. Melyek mivel a' Christusra
mutattak, és ő benne mindenek bétöl-
tek, immár el töröltettek: a' mint Szent
Sál szól: *Minek utanna az (ő Torvény-
hoeli) Papság el töröltetett, szük ségh hogy
a' törvény-is el töröltesék.* Heb. 7. 13.

De továbbá próbálás nélkül szükölkö-
dik azis hogy olyanképpen Fitogatták
volna az ő Testamentumbéli Papok a zal-
hozando dólgot, mint ma a' Pápisták:
mert az oltarra tenni, nem tézen an-
nyit, mint, a' feje feliben emelni.

3. Az Ercz kegyónak felemelése sem
gyámolittya az oltjának imádását. 1.
Mert az titkos képpen a' Jesus Christus-Ioh. 3. 14
nak kereszt fára valo fel emeltetésére
mutatott, és nem a' mise mondo Pap
kezében levő oltjára. 2. Mert nemis
ezért emeltetett fel az a' kégyó, hogy az
Izraéliták imádnák: hanem hogy an-
nak nézése által (mely nem vólt imadás)
a' pufztában levő mérges kigyóknak ma-
rása miatt, megh sebesítettett testek
faydalmából megh gyógyulnának: me-
lyis a' Pokolbéli kégyótól megh sebesít-
tetett lelkeknek egyedül valo orvosságot,
kik az hűtnék szemével reá néznek, a'
Jesus Christusban lenni mutatta.

322 EGY SZÖVETNEK

IV. *Ellenvetés.* Ez iginek rea mondása után : *Ez az en Testem*, megh szenteltetik az ostyá, és Christus testévé lesz. Azért az ostyát imádni kell.

Megh czáfolás. Nem e' néhány szóknak rea sugása: hanem az imadsagh szentelési megh a' kenyeret : mely által is a' kenyér Christus testévé semmi képpen nem változik, a' mint fellyebb megh próbálám : hanem az által csak a' közönséges kenyértől különböztetik megh, és ez Szent Sácramentumbéli élefre, az az : a' Christus megh törettetett testének Jegyzésére rendeltetik : mely tsak tisztisben, és nem Termenszetiben (állatyanban) valo változása a' kenyérnek.

Megh áll azért ezekből hogy az ostyának imádása nem szabados; és azért a' Papistak termerdek Bálvány imádók.

XI. R E S Z.

A' Keresztet imado Papi-
sták Bálványozásá-
ról.

A' *Babyloniai Bélus* Isten Templumá-
ban fel építettett oltárnak ekes czi-
frázati közül, melyekkel az edgyügyü
kösségh a' *Dagon* szolgálattyára hiteget-
tetik, nem utolso a' *Kereszt*: nem a' me-
nyiben.

Vagy a' *Christus* *Jelus* szenvedéséért.

Gal. 6. 14.

Vagy az ő szenvedésének Pradikál-
lásaért. *Gal. 5. 11. Phil. 3. 18.*

Vagy az hivek nyomorúságáért vete-
tik. *Matt. 10. 38.*

Hanem a' menyiben *mind* az a' *Ke-
resztfa*, melyre a' dücsöségnek
Ura feszítettett;

Mind a' mely annak hasonlatosságára,
aranyból, ezüstből fából, köből,
akarni uton módon ki formálta-
tik, rayszoltatik, vagy festék-
kel festetik, irattatik;

Mind annak *puszta* jelensége, mely
T 4 azon

124 EGO SZOVETNEK

azon formában a' kéznek leve-
gő égben valo szélyel hányásá-
val, a' Sz. Háromfágh emlitté-
sével, homlokra, melyre más
több tagokra, és megh egyéb
allatokrais hanyattatik, annak
nevezeti alatt bé foglaltatik.

Tulaydon képpen azért a' kereszten
ez három dolgok értetnek melyeket a'
Rimai Synat oly Vak buzgósággal kö-
vet, imád es tisztel, hogy a' mennyei
Syonban tundöklő nagy Urnak dütsőfé-
gét, azokkal minden irtózás nélkül meg-
meri osztani; az az, ugy imádgya mint
Istent;

Melyet-is nem magunk költünk: ha-
nem az ő Doctörök irásiból olvasunk, és
Ecclesiájok énekléséből hallunk. A' töb-
bi között az Angyal Doctör így ír: A'
kiben üdvességünknek reménységét helyhez tet-
tyük, aszt ugy imádgjuk mint Istent. De a'
Christus Kereszt fajában üdvességünket hely-
hez tettyük. Azért ugy imádgjuk mint I-
stent.

Az Romai Ecclesia-is így enekel: Ud-
vez légy Szent Kereszt! Egyedül valo remén-
ség, é' szenvedésnek idején. &c.

Rövideden: A' Bélusnak sem adatott a'
Pogányoktól méltóságosabb nevezet
nem tulaydonított több erő és hatalommo-
a' bün-

Thom
Part. 3.
9. 25.
Art. 4.

MÁSODIK VAGATEK 125

bűnnek bocsánattyára, mindenféle lelkekre tartozó jóknak megh nyerésére; mint a' Christus keresztt fájának; és annak nem csak Aranyból, Erczből, hanem mindenféle egyéb tiszta. és tisztátalan materiából történetből, vagy szantszándékból formáltatott; fővenyben ham-muban vonogatott; papyrosra, táblára írt hasonlatosságának; Mind penigh a' kevegő égben hadargó kezzel, homlok-sa, melyre hant puszta keresztnak tulajdonittanak a' Pápisták: ugy mint a' íxiknek járások, kelések, fekvések, és minden tselekedetek keresztt hordozas, keresztt hányás nélkül nem bátorfagos;

és a' kik a' keresztnak jó illatu áldozatokat keresztnak. Melyre nézve-is a' Pápisták un-dokul balvanyoznak.

Bellari
Jesuita
de Eccl.
Trium.
l. i. cap. 13

Ellenne mondünk azért mi ez ö Bal-gatagságoknak: és hogy vagy edgyik, vagy másikféle Keresztet kellyen Isteni tisztetlellettel illetni, s' imádni, tagad-gyuk.

I. Mert az Isten so-hul az írásban nem parantsolta; so-hul annak meg halgatta-tását nem igitte; sem so-hul egy példáia sa' Szent írásban nintsen. Ha hol penig az Istennek könyvében lelki erő, bűn bocsánat, üdvezittés tulajdonittatik sa' Christus kereszttinek, az, jó magya-rázat

rázat szérent, a' megh feszítettett Jესus Christusrol értetik. Kinek szenvedese, és az arról valo prädikallás, az hivek nyomorúságokkal egyetemben *kerefszinek* mondatik az írásban.

II. Mert a' keresztt nem Isten; Imádni penigh, vagy Istenhez illendö szentséges tisztelettel illetni a' mi nem Isten, szörnyü bálvány imádás.

Lib. 2.
cap. 27.

III. Mert a' mi nintsen nem imádtathatik; de bizonytalan avagy csak a' Christus Keresztinek létele. Mert egész szén nem találthatatik, a' mint *Bellarminus Jesuita* megh vallya. Darabjában sem tudhattya jó lelki ismérettel az imádo ember, mellyik legyen. Mert széllyel, edgyütt-is, masütt-is, a' menyi darabját mutogattyák a' Papisták, sok tengeri Gályák megh teinének vélek.

IV. Mert sem az Apostalok idejében, sem az ő utánnok virágzo Anyaszent-egyházban, egész 700 *Eszteideigh*, nem tulaydonittatott olyatén Isteni tisztelet a' keresztnak, mint ma a' Papisták tselekesznek: egyéb iránt nagyon vétkeztek az Apostalok, hogy arról semmi oktatást nem tettek, és hogy szorgalmatos gondviselés alá az imálando kereszttet nem adták: mellyet mondani nem illik. Ugy vagyon réghi üdötöl fogva forgott fenn

MÁSODIK VAGATEK 127

szenn a' kereszt, az emberek kézről kéz-
se adott tudományok által: de nem imád-
tatott; hanem valami *Carinzarius* Eret- *Carinzar*
nekektől, kik a' kereszt imadásáról ne- *Eretnek a'*
veztetnek, vévén eredetet, tsuszott bé *kereszt i-*
Christus születése után 700. *esztendővel*, *madasa-*
kezdetett, a' Romai Pápától és mas *nak tala-*
üspököktől imádatni: melynek - is
eggh ottan elég ellenzőit támosztotta a'
szent Lélek, mint az historiakból ki lát-
szik.

V. Mert magában a' *puszta fajat a'*
keresztnek nem imádhattyák, ha sült Po-
ányok nem akarnak lenni: hanem tsak-
dbban a' tekintetben, a' menyiben Ke-
eszt, és a' Jesus Christus megh feszit-
etésének eszköze. Már penigh az iránt
nem imádtathatik, hogy rajta szenvedett;
töt inkább azért gyűlölni kell és utálni,
mint *átoknak fajat. Gal. 3. 13.* és az ár-
atlan vér ki ontásának matériáját; *Vagy*
ology a' mi üdveffégünknek közben for-
dó, s' munkalodo oka volt, azért kel-
nene imadni. De azért sem imádtathat-
biék inkább, ha a' vólt vólnais, (mel-
wet tagadunk) mint a' Biblia, Apostalok
és Euangelisták, és a' jo lelki tanítók,
rédikátorok &c mellyeket imadni bal-
tagaságh; *Vagy*, hogy a' Christus testé-
nek hozzá érése által megh szenteltetett,
s' azért

s' azért kell imádni. De azért sem. Mert a' keresztt a' Christus testének hozzá való ol-
 erésével nem inkább szenteltetett meg,
 mint a' Judás ajaka; a' Vitézek kezei; és
 es az ő vérével meg festetett dárda: me-
 lyeket is imádni nem kicsin eszelősség
 volna!

VI. Mert Soha az érzékenységh nél-
 kül való állat, minemü a' keresztt, nem
 hogy az Isteni tiszteletnek: de csak a'
 külső közönséges emberek társaságában
 forgó betsületnek sem lehet foghatója.

De a' mint hogy ez utálatosságot tse-
 lekedetekkel bizonyították: úgy táma-
 szokat hanni neki, s' vakjában bizonyít-
 tani nem ártalják: és *Elsőben*, hogy a'
 Christus kereszttit mellyen függött; *Ma-*
sodszor más egyeb annak hasonlatosságán
 formáltatott; Vagy *Harmadszor* csak a'
 kezzel hant kereszttet-is, imádni kel-
 lyen, rendel akarják fuudamentumát
 mutatni: melyek-is meg czáfoltat-
 nak.

I. A' Christus Kereszt fájának
 imádását állato Ellenveté-
 seknek elrontása.

I. *Ellenvetés.* A' Christus maga válasza-
 totta, hogy lenne az ő aldozattyána
 oltára; és hogy az Ördögöt azzal győz-
 né meg. Azért imádni kell.

MÁSODIK VAGÁTEK 129

Megh czafolás. Ugy vagyon, az ő tit- *Act. 4.*
 os Decretumára nézve maga valasztot- *v. 27, 28*
 a: De azért nem inkább kell a' keresz-
 tet imádni, mint Annást, Cajaphást,
 Pilátust, es a' több Sidokat, kiket-is
 Christus az Isteni Decrétum szerént, *Act. 2, 23*
 maga valasztott, hogy lennének az ő
 megh ölettetésének eszközei.

2. Az ő aldozattyának a' kereszt nem
 lehet oltára. Mert *Idvezittönknek monda- Matt. 23,*
fa szerént: meltofogosbnak kell lenni az *v. 19.*
 Oltárnak az áldozatnál: De micsoda
 salgatag Pápiста mondgya máraszt, hogy
 a' keresztfá meltofogosabb, s' szentebb
 volt a' Christus Jesusnál? A' Christus
 azért, mind Pap, mind oltar, s' aldozat
 volt egyszer, s' mind; Oltár az ő Isten-
 sége: aldozat emberi termenízete, *ki az*
örökké való lelkének általa megh áldozta Heb. 9. 14
magaát Istennek.

3. Nemis a' Fa kereszt volt a' Pokolbé-
 li Sátánnak győzője: hanem a' kereszt-
 tára feszítettett Christus, amaz igiret
 szerént: *az Aszszonyi állat magva töri Gen. 3. 15*
megh a' kigyónak fejét. Melynek megh
 örörettetése felöl bizonyfagot-is téfszen az
 Szent Pál. A' Christus ugymond az ő ha-
 lálának általa el rontotta aszt, a' kinél az
 Halálnak birodalma vala, az az, az ördö- *Heb. 2. 14*
öggöt.

330 EGO SZÖVETNEK

II. *Ellen vetés.* A' Kereszt, a' Christus az üdös-féles országában valo menetelinek Laytorjája; az emberi váltságnak eszköze volt. Azert imadni kell.

Megb czáfolás. 1. Inkább mondatnék a' Pokolban valo menetelének közelebb valo Laytorjájának; mivel a' Papisták értelme szerént a' Christus legh ottan Pokolra szállott.

2. De tagadgyuk, hogy az ő menyben menetelének Laytorijája lett volna. Mert a' keresztfa (mint a' vas szegek-is) az ő halálának volt közelebb valo eszköze csak: mely ő halála-is, nem hogy a' Keresztfa, mely halálat megh előzte, az ő menyben menetelinek csak egy graditsa volt.

3. De, ha szintén a' Jacób Laytorjával az Egben ért volna, sem következnek, hogy azért imadni kellene.

4. Az emberi váltságnak sem volt a' kereszt tulaydonkeppen eszköze: hanem *2. Cor. 1. 30* önnön maga a' Christus, ki böltséggé, igazsággá, szentiséggé es váltsággá tettetett mi erettiünk. Nem nagyobb gradusban tartjuk azért a' Keresztet a' mi menyei kegyelemre valo juttatásunknak eszközeül; mint az Ægyptum országában valo Urrá tételének Joseph, azokat a' köteleket, melyek által a' kutból ki vonattaték; vagy még ugy sem. Es ezokáert ebből is a' Kereszt imádása nem következik.

III. *Ellen vetés.* Csudálatosképpen meg
tarta-

MASODIK VAGATEK 131

Imadattott az Ur Kereszt-Faja: sem vízben
nem sülyedett; sem tűz megh nem égette;
sem el veszni Isten nem engedte: hanem
sz. Ilona Afzszony a' Constantinus Annya
által fel keresztette: mellyet nagy kívánság-
gal kívántakis látni az hivek. Azert imad-
ni kell.

Megh czafolás. Ezis tsak pökedelem.
Mert a' Czoár Varosa sem egett megh;
száz három iffiak sem; A' Frigyláda sem bo- *Dan. 1. 23*
vula a' vízben; sem a' Sz. Péter a' Christust *Ios. 3. 17*
ökörtvén: hasonlokeppen, az Isten jelen- *Matt. 14.*
béléből találák megh a' Saul Szamarjait; *v. 29*
Igy az *Elisau* tsontyát - is: megis ezeket *1. Sam. 9.*
nem kellett imadni. *v. 20.*

2. A' mit a' Christus Keresztfájának
megh találása felől beszélnek az-is csak- *Teste Ba-*
költés. *roniô in*

3. A' mi az hivek kívánságát illeti: mik- *Epitom*
sz kívánnók, ha tsak a' Christus valóágos *Annal.*
Keresztinek darabotskáját lathatnókis: de *226 quod*
nem azért hogy imadnók. *Spondanu.*
notávit.

IV. *Ellen vetés.* Sok titkok feküsznek a'
Kereszt alatt. Azert imadni kell.

Megh czafolás. Ugy bizonyára az Ercz
ikigyót is imadni kellett volna. Mert már
egy ábrázoló példa által több titkok nem
jegyeztethetnek, mint az által. De a'
nem imadattott: sőt hogy ne imadtatnék,
száz Istenes *Ezéchias* Király által eltörölte-
ték. Igy hasonlóképpen más egyéb ô Te- *2 Reg. 18. 4*
stamentumbéli ábrázoló titkos példákat-
is, mint az Uy Testamentumbéli Jeleketis,

132 ^e EGŐ SZÖVETNEK

melyeknek a' Meny-ország titkainak mé-
lyége alája vadnak rekesztetve, imadniin
kellett volna, s' kellene. De azt balga-
tagfágh állatni.

V. *Ellen vetés.* A' Christus a' keresztfann
vólt. Azert imádni kell.

Megh czáfolás. Ha az elég ok volna : :
A' Földet inkább kellene úgy imadni. Mert
azon több üdeigh vólt.

VI. *Ellen vetés.* Jacób imadta az ő vesz-
szejének (bottyának) tetejét. Azért a' s
Keresztyéneknek, a' Keresztet imadni in
kell.

Megh czáfolás, Jacób az ő Vénségének de
Lytánu. miatta megh erőtlenedett taggal lévén, az
ő istapjara csak rea tamaszkodott, es azon no
Istent imádtá, nem az istápot. Azért in-
nét a' Keresztnek imádásá ki nem sül.

II. A' Christus Keresztinek ha-
sonlottságará formaltatott
keresztetiszteletit alla-
to Ellenvetéseknek
megh czáfolása.

Matth. 24. I. *Ellen vetés.* Akkoron megh latczik az
v. 10 embernek Fianak jele az Egben, (ugy szóll
üdvözítőnk) : a' mely J gy Kereszt lészén.
Azért a' keresztet imadni kell.

Megh czáfolás. A' Christusnak a' kereszt
fohul az írásban Jelének nem hivattatik.
2. De ha szintén a' Christusnak Jele volna
sem imadtathatnék. Mert a' köszik la va-
loságos

MÁSODIK VAGATEK 133

Haságos jele vala a' Christusnak mégis nem
imadtaték.

II. *Ellen vetés.* Sokaknak megh jelent
Christus Keresztinek hasonlatossága :
Megh jelent Nagy Constantinusnak vilá-
gos nappal ily szozattal : *Ebben leszesz*
gyözedelmes ; hasonlóképpen az olayfák-
nak hegyén ; A' Jerusálem építésében-
s ; a' Sidoknak , egy nagy területben levő
fényes kereszt jelent megh ; Affelett a'
keresztek által fok csudák történtenek.
S azért a' kereszteteket imadni kell.

Megh czáfolás. Ambar azok igazak
bolnánakis, (debizonytalanok) mégis a'
kereszteket azért nem imádkhatni. Mert
megh jelenék az három *bolcseneknek* a' *Mat. 2. 2*
Christus Tíllaga ; A' Sidoknak a' fényes *Exod. 13.*
őzödnek és tüznek oszlopa ; A' Prophé-
v. 21, 22.
tek-is fok jelenéseket láttak : még sem
imadták egyiket-is.

2. A' Csudák felöl valo beszéd sem
szent irás , hogy hazugságh nem lehet-
ne. De ha igaz volna sem következnek,
hogy azért imádkni kellyen. Mert a' Moy-
ses veszi zeje ; A' Siloe halas vize ; A'
Szent Pál keszkeneje ; és a' Szent Péter
aranyéka elégh csudakat tévnek vala, mé-
g is nem imádkattak.

134 EGO SZÖVETNEK
III. A' kézzel hánt Keresztnek
tiszteletire elő hordot Erőf-
ségeknék megh czáfo-
lása.

Exod. 22. I. *Ellen vetés.* Moysesnél vagyon írva :
hogy az Husveti Báránynak rendelésekor
Isten megh porontsoltá, hogy annak vé-
rével az Izraél népe házok ajtajának két
melyékét, és felső küszöbit megh ken-
nék : és az a' vér nem egyéb hanem a' k-
kereszt vetésnek jele vólt. Azért a' ke-
reszt vetést imádni kell.

Megh czáfolás. Csak a' bálványozó Pá-
pisták akarják ez helyből almokat hüve-
lyezni : de az Szent Istennek nem a' vólt
czélja, hogy ezzel a' babonás kereszt-
hányásnak vessen Fundamentúmot, és
hogy az Izraelt annak a' vérnek imá-
dasára haycsá, hanem hogy a' vérrel meg-
hintezett aytórol külömbseget tudgyon
az ölö Angyal az Izraéliták és Aegy-
ptombéliek között tenni.

Titkos képpen penigh a' vérrel megh
hintetett ayto, többi között emlekeztet
arra, hogy a' Jesus Christus veréről, me-
lyet a' bárány vére példázott, mind ki
jövetelünkben, s' bé ménetelünkben
megh emlekezzünk.

Gen. 48. 14 II. *Ellen vetés.* A' Jacób Pátriarcha a' s-
Joseph dő

MÁSODIK VAGATÉK 135

Joseph Fiainak megh áldattatásokban,
 hogy alkalmaztatta kezeit, hogy keresz-
 tül tétetnének Manassénak és Ephraim-
 nak fejekre. Azért minden áldásnak ke-
 reszt vetéssel kell lenni; és a' keresztet
 tisztelni tisztelettel keli illetni.

Megh czáfolás. A' Jacóbnak elméjében
 nem volt hogy keresztet vessen s' czi-
 gályon: hanem hogy *Manassénak* első-
 születségét *Ephraimnak* adná: mely kü-
 szömben nem lehele megh hanem a' job-
 b kezének *Ephraim* fejére (ki bal kéz-
 től áll vala, es a' bal kezének *Manasse*
 fejére való tételével, ki ismét jobb keze-
 től áll vala Jacobnak a' Josephtől állittat-
 va.

2. Az az áldás nem kereszt hányás-
 ságon áll vala, mint ma a' *Papisták* szok-
 sák: hanem a' kéznek rea vetésében.
 Azért itt a' kereszt vetésnek semmi fun-
 damentuma nintsen.

III. *Ellen vetés.* A' Titokláto Szent *Apc. 9. 4*
 ános az Istennek szolgait látta homlo-
 okban megh jegyeztetteknek lenni:
 mely jegy kereszt volt. Azért a' Kereszt-
 et tisztelni kell.

Megh czáfolás. Nintsen a' megh írva,
 hogy az a' legy kereszt lett volna. 2. Ne-
 mmi mondatik hogy valaki tisztelte vol-
 na a' belyeget. Azért itt-is a' ke-
 reszt-

136 EGY SZÖVETNEK

reiszthányásnak fundámentuma nintsen.

IV. *Ellen vetés.* A' kereszthányás, irás, az ördögöket el üzi; A' betegeket megh gyógyítja; megh szenteli azokat, a' kikre hanyatik jegyeztetik. Azért imádni kell.

Megh czáfolás. Soha ezeknek megh próbálására egy Papista is, avagy tsak egy pontot a' szent-irásból nem mutat-hat.

2. Az Istennek igije a' Sátán országa-nak rontására rendeltetett, mégis azt nem kerüli úgy el, hogy szájában ne vennie: mint a' Christus kéfértésében is.

Matth. 4

3. A' Iesus Christus, amaz áldott magh, rontója a' Sátán Fejének, még-is kezében ragadta, és az Templumnak tetejére helyeztette. Azért a' kereszt-is az ördögöt nem üzi el.

Gen. 3. 15

Mat. 4. 5

4. A' Iesus Christus vére az-is, a' mely által megh szenteltetünk: nem a' Pá-pisták bővölése bájolás.

I Joh. 1. 7

5. De ha mind ezek igazak volnának sem következnek a' Kereszt hanyásnak imadása.

Nem lévén azért a' kereszt tisztéleti-nek is tohul az irásban fundámentuma: ez irantis a' Szent keresztet imádo Pá-pisták nyilván valo Bálvány imádók.

XII. R E S Z.

A' Szentek Tetemeit, es
egyéb hozzájuk tartozó
maradék edg yet-máso-
kat imádo Papistak
Balványozá-
sáról.

MInek előtte, az mélységből fel jött
Fene Bestiának szája lehelléséből
nevekedett sötétes ködnek homálya, az
Apostalok után virágzott Christus Anya-
szentegyházának tiszta tudományban
szalo rogyogását megh szállotta volna: a'
szentek Teteminek nevezeti alatt csak az
bftten Prophétainak; Christus Apostali-
sak; es egyéb Martyromságot szenved-
ett Szenteknek Testei, tsontai (melye-
et a' Keresztyének az el temetésre, nem
sz imadásra keresgéltenek egybe) értet-
nek. Betsületben tártották azért a'
szentek Tetemeit az akkori hivek: de
nem imádták. mely betsület Elsőben a
Christus ízületése után 374. esztendőig
csak

138 EGŐ SZÖVETNEK

tsak a' tisztefféges el takarításban teme-
tésben állott; *Az után* Nagy *Ambrus-*
nak idejétől fogva *Damascénusig* az Oltár r-
alá valo helyeztetésben: de minden n-
belső Tisztelet és imádás nélkül, a' Chri-
stustól fogva egész 731. *Esztendő*kig. Ha-
nem bezzeg az után a' mint hogy a' s-
Szentek Teteminek nevezetit külyebb-
terjesztvén, a' testeken kívül más min-
den egyéb hozzájuk tartozó maradék-
edgyetmásokat is Szentek Teteminek-
hini: Ugy a' külső tiszteletet belső Iste-
ni tiszteletre és imádásra fordítván, nem m-
tsak a' Szentek testeket, Tetemeit, ha-
nem mind a' Christushoz, s' mind a' s-
Szentekhez tartozó maradék edgyetmá-
sokat is imadni és Isteni tisztelettel illet-
ni, kezdték.

Melyben ma sem áll hátra az *Anti-*
christus Bálványozó Tábora: kijs min-
den Szent helyeket, hogy már a' Chri-
stus és Szentek tulaydon maradék edgyet-
másinak veghetetlen számaival bé töl-
tötte, és az ő nevek alatt az edgyügyü üv-
kösségnek el tsábittására fitogattyá, Iste-
ni tisztelettel illeti és imádgya.

I. A' Christus neve alatt valo edgyet-
másokat fitogattyák: ugy mint a' követ-
melyen született; a' polát, melyben ne-
elsőben takartatott; a' böltsöt melyben ne-

ren--

MÁSODIK VAGATÉK 139

mengettetett; Szemérem testének bőrét,
fogait, es haja szálait; ovét, dolmá-
vyát, faruját; könyhullatásának tsép-
seit; lab moso mendenczét; a' vég-
tatsorában levő kenyérnek darabját; a'
tarszta alatt lévő kövekre hullott vére-
dek tseppet; Koporsóját; menyben
menetelekor valo lábának nyomát, és
dobb hol mi maradék edgyet-másait.

2. Mutogattyák a' Szenteknekis fok-
lámlálhatatlan edgyetmáfit, fok he-
teken: többi között, hogy a' többit el-
alagassam, a' Mariának házát melyben
Christus fogontatott; ágyának darab-
t; haja szálát; ingét; övét; köny-
hullatását; Fő kötőit; keszkeneit; fé-
nyét, czepejüffét; kapczáját; az ő
alakor égett gyertyának darabját; és
Szent Lukástól le rayfoltatott ké-
t. &c. Sok külömb külömb féle helye-
n.

Igy a' több Szenteknek hasonlókép-
n tfontyait, ruháit és egyéb tulaydon
edgyetmásoknak maradékit, fok ezer
helyeken fitogattyák.

Mind ezekkel nem külömb czekede-
k mutatódik ki a' Pápistáknak, mint

eggenten a' kép mutató *Irás tudók* es *Pha-* Mat. 23

seusok tselekesznek vala. Mert a' mi v. 28.

qppen hogy a' Phariseusok a' Prophé-
táknak

táknak koporsó köveket építenek, és az egyéb Szentek temető helyeit ekesgetik, és vala, a' tudománynak tisztaságát el hagyván. Így ma a' Papisták, midőn immár az üdvességes igazságnak tiszta folyamattjától el távoztak, a' felyebb előlé számlált szentek tetemivel nevezendő obédgyetmásoknak, a' temető kert helyett, a' szivekben óltárt építenek, imádkyolva azokat és Istent tisztelettel illetik. Müűnpenigh itt ez iránt ez két Regulához tartjuk magunkat.

1. Megh kell különböztetni más egyéb dologoktól a' Szenteknek Testeket, és nem kell gyalázzattal illetni: Sőt inkább dicsőítakargatni; de imádni nem kell.

2. Más egyéb hozzájok tartozó obédgyetmásokat is megh kell betsülni: de hogygo sem mint a' bálványozásra szolgáltaffomó alkalmatosságot, inkább az Ercz kegyőőv 2Reg.18.4 el törő Ezechiás királynak példája szerint el kel vetni, s' törteni.

Hogy a' Pápiisták különben cselekednek, és imadgyák, rut bálványozásokról tésznek tanóbizonyfágot.

Afzt mondgyuk azért egy szóval: A A Szentek tetemét béczületben kell tartani: de imadni nem kell.

I. Mert sem az írásban fundamentum ma; sem a' Szentek tselekedetiben példák

dájak

MÁSODIK VAGÁTEK 141

hája nintsen. Az írásban az Istennek ellen-
 szelő porontsolattya es a' maga tselekedete
 ocm engedi fundámentumát lenni: a' ki
 maga el-reyté a' Moyles testét, hogy az *Deut. 34i*
 Izraél ne imadná; és az Ercz kigyót el-tö- *v. 6,*
 ő Ezechiasnak czelekedetét meg ditsi-
 se.

II. Mert a' Christust sem üsmerjük test *2Cor. 5. 6*
 szerént már, nem hogy valamely szentnek
 tetemét mástól meg üsmerhetők. Ezo-
 saért Isteni tiszteltétel nem illettethetnek.

Mert gyakorta a' latornak, tolvaynak,
 vagy még a' baromnak, Ebnek, Szamár-
 nak is tsontyát kellene ugy azzal a' tiszte-
 lettel illerni. A' mint *Geneva* nevű *Város* *Clar. Span.*
 sban megis történt egy ízér ez-előtt való *hemus in*
 múlt üdőkben: hogy a' Sz. *Antal* *karja* *Genev.*
 nyanyánt, vrradta előtt a' *Sz. arvas* tsontyát *Kesist,*
 sókolgatták.

Innét vagyon az is, hogy ma sok Vá-
 rosok azon egy Szentnek Teste vagy Tete-
 me felett veszekednek, ki ki a' nálla lévő
 Tetemet tartván azon egy Szentnek való-
 ságos Tetemének: mely avagy tsak az há-
 rom börtsek felett való veszekedésekben
 nyilván vagyon. Kiknek Tetemek felől
 annyí Papi a Városok perlődnek, hogy,
 ma mind valóágos teste lehetne a' Böl-
 gatseknek, Tartomány relnék belöllek.

III. Mert sem az élő, sem az meg holt
 szenteket nem szabad imádni. Azert a'
 Tetemeket annál inkább nem szabad.

De ez erősségek ellen a' következő

X.

Ellen

e e

142 EGO SZÖVETNEK

Ellen vetésekből akarnak a' Papisták Ba-
styt emelni.

Exod. 13.

v. 19

I. *Ellen vetés.* Moyses az igiretnek földében által vitte a' Josephnek testét. Azért az ő Testamentumbeliek példát adtak nekünk a' Szentek Tetemének imadására.

Megb czafolás. Nem a' v olt vége a' Joseph tsontyainak Egyiptumból való ki vitetetésének, hogy az igiretnek földében az Izraël imádná: hanem hogy az Artyák-
Gen. 49. bal edgyüvé takarították, a' Josephnek ma-
v. 29. ga Testamentum tétele szerént; A' mint hogy
Ief. 24. 32 el istemettek Sichemben: nem imádták.
Dout. 34

Gen. 49.

v. 29.

Ief. 24. 32

Dout. 34

v. 6.

II. *Ellen vetés.* Az Isten annyére betsülte a' Moyses Testét, hogy maga el temette. Azért a' Szentek Tetemét imadni in-

Megb czafolás. Sőt inkább mivel hogy Isten el temette a' Moyses testét, a' jó ki világoson belölle, hogy a' Szentek Tetemeit el temessük mi is, ne imádgjuk. Mert az Isten is ezokon temette el a' Moyses, hogy az Izraëlnek a' Bálványozásra utat ne nyitna.

2Reg. 13.

v. 21

III. *Ellen-vetés.* Az Elisæus Prophéta tsontya az holt testhez érvén, aszt fel támasztotta. Azért a' Szentek Tetemét imadni kell.

Megb czafolás. A' felöl el hi'zsiük hogy Elisæus Teteme v olt: de a' Papistáknál lés Fitogatott Tetemek többire csak költöttek.

2. Nem a' tsont v olt Fő ok annak a' Test-
nek

MÁSODIK VAGATÉK 143

nek fel támasztásában: hanem az Isten.
Azért nem a' Tetemnek, hanem az Isten-
nek tulyadonittatando az imadás.

3. Soha az Elifæus Tetemét az ő Te-
stamentumbéli Anyaszentegyház nem i-
mádkodta az után, a' mint az előtt-is, Azért
nem a' Szentek imádása ki nem sül.

IV. *Ellen vetés.* Josiás Király kedvezett
az Isten embere Tetemének, megh po-
rontsolván hogyaszt ne illernék. Azért a'
Szentek Tetemét imádni kell.

Megb czáfolás. Kedvezett néki, de nem
imádkodta; nem is áfatta ki, hogy az oltárra
rakta volna. Azert innetis a' Szentek tete-
mének imádktatása ki nem sül.

V. *Ellen vetés.* Amaz vérfolyasos Afz. *Mat. 3. 20*
szony ember csak ruháját illeté a' Chri- *21, 22.*
stusnak, még-is megh gyógyula;

Igy a' Szent Péter arnyékára toduló so- *Mat. 19. 12*
saság-is gyógyulást veszen vala; Hason- *Mat. 5. 15*
lóképpen a' Sz Pál keszkenejének illetése-
ből. Azért a' Szentek Teremeit, és az ő
onozzájok tartozandó maradék edgyet má-
lokat imádni kell.

Megb czáfolás. 1. Az elé hordott példak
soan nincsen az: hogy vagy az Afzszony ál-
lat a' Christus ruhájának prémét; a' soka-
ság a' Sz. Péter arnyékát; és a' megh gyó-
gyult betegek a' Sz. Pál keszkenejét imád-
ták volna.

2. Nem-is a' Christus ruhájának prémi-
ből, hanem önnön magából a' Christus-
ból származott az a' megh gyógyító erő,

144 EŐ SZÖVETNEK

ámbár az Afzfzony így szólyon-is ma-
gában: *ha tsak ruhájának premet illetem-is*
Luc. 8. 45 *megh gyógyulok.* I Mert edes Idvezittőnk,
midőn ez Afzfzony megh illette volna,
maga igymond a' Sz. Lukátsnál. *Isteni e-
rő származék ki belőllem.*

2. Az Afzfzony állat hütiről ilyen bi-
zonyfágot teszzen a' *Christus*: a' *te hütöd*
teged megh tartott. Azért hogy a' *Christus*
ruháját megh illette, azzal tsak az ő hü-
tinek erejét mutatta: mely ő hütinek
czieljául magát a' *Christust* tette fel. Így
hasonlóképpen nem a' Szent Péter ár-
nyéka; nem is a' Szent Pál kezskeneje:
hanem az Istennek hatalmas ereje által
(melynek e' tsuda tételben az árnyék és
kezkenő csak jelei voltak) vettek a' be-
tegek gyógyulást.

VI. *Ellen vetés.* Felette fok tsudákat
szokott Isten eleitől fogva a' Szentek Te-
temei, es hozzájuk tartozó maradék
egyetmások által tenni; Affelet még az
Apostalok üdejében az oltár alá kezdet-
tek a' Szentek Tetemei rakattatni. Azért
a' Szentek Tetemét imadni kell.

Megczáfolás. Eletekben sem vólt sza-
bad a' Szenteket tsudatételekért imádni,
nem hogy halálok után a' Tetemeiket vol-
na.

2. Ambár Némely üdöbéli hivek az
Oltár

MÁSODIK VAGATEK 145

Oltár alá rakták-is a' Szentek Tetemét,
 onnét nem jő ki, hogy imadni kellyen.
 Mert azok sem azért rakták oda hogy i-
 madnák: hanem hogy az Pogányok ke-
 gyetlenségek es agyarkodo dühösségek
 ellen óltalmaznák.

Hánnak ezek felett még többeket-is
 elöl: tudniillik, hogy a' Szentek Tete-
 meit maga jelentette ki Isten Sokaknak;
 Hogy a' Réghiek a' Szentek Tetemeinek
 gyertyákat gyujtogattak; Hogy a' Sze-
 ntek Tetemei az ő Jóságos tselekedeteknek
 eszközei voltak. &c. De ezekből -is,
 hogy azért imádni kellyen, soha ki nem
 értekerik.

Anna okkaért mégis fenn áll az, hogy
 a' Szentek Tetemét imádo Papisták bál-
 vány imádók.

XIII. R E S Z.

*Az Isten Tiszteletire néző
 megh Szenteltetett edgyet-
 másokat imádo Papisták
 Bálványozásáról.*

A Nnyéra el óltotta, s' el tikkasztotta
 a' Pokolbéli Sátán az Isten tisztele-
 tinek

146 EŐ SZÖVETNEK

tinek rogvogo világát: ellenben, annyé-
ra bé őltotta a' Setét Bálványozásnak
utát: őffágát, az ő uttyára eredett, s'
Tudományát követő *Anti-christus* Rab-
jainak elméjekben, hogy az által a' kel-
lemetes Lelki bűltsefégh ki rekesztessék,
es az Istenben valo udvőfféges remén-
ségh fűstben mennjen: ellenben a' Föl-
dön lévő éltető állatoknak, melyek vagy
az Istentől; Vagy a' Romai Pápától, es az
őtöt követő Bál Papok feregétől szentel-
tetek megh, tulaydonítsák, a' mi tsak
egyedül az Egben lakozo Istennek tulay-
dona: az az, azoktól várják aszt az Iste-
ni erőt, melyel a' Sátán intselkedéienek,
a' világh kélértetinek ellenne álhatnak,
és a' melyel a' Lélek Sebeinek, s' a' Test-
nek sérelmének hathatós orvosságot
nyujthatnak.

A' megh szentelő okra nézve a-
zert, két rendbéliek a' megh
Szenteltetett állatok.

I. Vagy a' melyeket önnön maga az I-
sten rendelt a' maga Isteni nevének tisz-
teletire: menemuek a' Sz. *Sacramentum*-
béli Iagyeek, a' kenyér es bor, az Kereszt-
séghben valo Vizzel egyetemben: me-
lyeknek aszt az Isteni erőt tulaydonit-
tyák: hogy azon olyan módön nem ze-

nekzen

MÁSODIK VAGATÉK 147

mek hűtöt a' Sacramentumokkal ember-
 poen, és igazitták megh Istennek elöt-
 te, mint a' kenyér az Ember testét, ne-
 veli, öregbíti annakjjobb részének a' mi
 averünké való létele által; és hogy a' ke-
 resztségben levő viz az ő vizi erejével
 úgy mossa le a' bűnt a' lélekről, mint a'
 motskot a' testről.

II. *Vagy* a' melyeket a' Pápa, és az u-
 tána levő Püspökök, s' Misesző Papok
 urra rendelnek: hogy azok által vigyék
 évégben az ő hibás Isteni tiszteleteket:
 Mineműek a' Templomok, oltárok,
 Képek, Feszületek; az hammu, gyer-
 vyák, kenetek, harangok, Szentelt viz,
 az a' viafz, melyet a' *Kösségis* közönse-
 ges nevezettel *Agnus Dei*nek nevez: &c.
 Melyeknek is az ő babonás igijekkel való
 megh kúrúfoltatásoknak utána aszt tu-
 saydonitták, hogy azok közül néme-
 yyik erejével a' bötsanando vétkek megh
 ootsáttassanak; a' jófágos tselekedetek-
 poen ember megh erőfödgyék; Testi be-
 regségéből fel épülyön, és minden kép-
 pen az Isten üdvözítő kegyelmére mél-
 oróvá tétessék: úgy hogy ezek által első-
 ben el készítettvén, az után ugyan ter-
 ménszėti-képpen igazittassék megh a'
 Sacramentumnak élésével, Istennek e-
 rőlötte,

e e

148 EGO SZÖVETNEK

De a' miképpen a' Pápának és az ő Országában dőléngező Mísező Papoknak fűgő, fűgő igijek által, (hogy már) megszenteltetett edgyetmásoknak meg szentelése csak bővölés, bajolás, s' Pogányoktól származott babonafágh: ugy azoknak a' Termenszeti, s' földi dőlgeknek oly véghetetlen erőt tulaydonittani, mely az ő terménfszeteket felyül haladgya, otsmány Bálvány imadás.

Hármat télszek azért itt es iránt fel.

I. Hogy sem az Ur Vatsorájában megh szenteltetett kenyér és bor; sem a' keresztségben levő megh szenteltetett víz magában nem üdvözített senkit.

II. Hogy a' Pápa Synagögájában gyakoroltatni szokott holmi edgyetmásoknak megh szentelése őket nem illeti, s' a' nem szabados.

III. Hogy azokban semmi oly terménfszeteket felyül mulo erő nem lehet, s' a' nintsen-is, mint a' mineműt a' Papisták nekik tulaydonittanak; Es ezeket rendel próbálok megh.

I. *Elsőben* tsak az ő vízi erejével a' keresztségben levő víz, és az Ur Vatorájában levő kenyér és bor az ő kenyéri és bori erejekkel, senkiben-is az Isten üdvözítő kegyelmét terménfszetikeppenne nem nemzik, es senkit nem idvezittenek.

I. Mert

MÁSODIK VAGATEK 149

I. Mert a' Sacramentumbéli kenyér-
és bornak; és a' keresztségben lévő viz-
nek ki szolgálatása előtt, immár régen
az Isten üdvözítő kegyelme megh kör-
nyékezi az embert. Így az *Abrahám* az *Rom. 4. 10*
környül metélkedésnek előtte igazitta-
zott megh Istentől: melynek mára' ke-
resztség szállott helyében. Ellenben kör-
nyül metélkedék *Ismaél-is*, mint *Isaák*, *Gen. 21. 10*
mégis a' környül metélkedés nem téve *Gal. 4. 30*
Istennek örökossévé. *Cornélius-is* felé ke-
resztségének előtte az Istent, és még az *Akt. 10.*
előtt, ő és az ő velle lévőek Szent lelket
övének: mely a' keresztség előtt valo
megh igazulásokról tészen tanóbizony-
ságot.

II. Mert nem üdvözül mind, a' ki az
Ur Vatsorájában lévő kenyérben eszik,
és a' borban iszik: mint a' *Iudás Ischa-
riotes*; és nem mindigazul megh Isten-
nek előtte a' ki megh kereszttelkédik:
mint a' *Simon mágusis*: Ellenben, nemis *Akt. 8. 13*
csak azok üdvözülnek, a' kik az Ur
Vatsorájával élnek és megh kereszttel-
kednek: mint a' Keresztfan függő *Tol-
máys*, ki felől nem gondolom a' Papistakat
szélt allatni, hogy csak edgyik Sacramen-
tummalis élt volna.

III. Mert mind az Ur Vatsorájában
lévő kenyér és bor, mind a' keresztség-
ben

150 EGO SZÖVETNEK

ben lévő viz Sacramentum; melynek természetű tsak az, hogy az Isten üdvözítő kegyelme felől, mely vagyon a' Jesus Christusban, tegyen bizónyságot, a' velle elő embernek lelkében.

Act. 22. Minekokaért, ambátor sok helyeken
v. 21 a' Szent írásban bűn botsánát, Ujjászű-
Gal. 3. 27 lettetés, ödvözítés tulaydonittaslék a'
Tit. 2. keresztségbéli viznek, és az Ur Vatsor-
 rajában lévő kenyérnek és bornak,
 tsak a' Jegyeztetett dologról, tudni illik
 a' Jesus Christus testéről és véreéről ertet-
 nek.

II. *Másodszor.* Nyilván vagyon az is, hogy a' Pápiák között gyakoroltatni szokott hol mi edgyetmásoknak meghszentelese sem lehet megh.

I. Mert az a' babonas Szenteles nem az Isten porontsolottyából, sem a' Szentek czelekedetiből: hanem a' Pogányoktól, es Sidóktól vett eredetet; es azoknak a' *Phariseusoknak* kovászsízból maradt, kik az Isten Törvényének tisztaságát az ő fejektől koholtatott terhes rendtartásokkal elegyitik vala megh.

II. Mert az a' bábonás Szenteles, az ő Testámentumbéli setéres arnyéket; az Uy Testámentumi vilagosságnak való-
 ságával egyben zűri zavarja; és az eltemettetett Ceremoniakat visszontaghsel támasztja.

III. *Har-*

MÁSODIK VAGATEK 151

III. Harmadszor, tagadgyuk azt is, hogy az ő Kúrúslások után az felyebb meggh említett, és hasonlo edgyet másoknak, oly terménstet felett való Szent-séghez tulaydonittasflek, mint a' Pápisták elkarják.

I. Mert az irás egyedül az igazhüt által meggh fogattatott Jéhus Christus hat-
 asatós érdemének tulaydonitya a' bün borsá-
 natott, az ördög incselkedésének el-
 cordittását. Annakokaért nem a' Papi-
 sták viaszbol czinált *Baránnának*: ha-
 nem másnak, kire a' *Szent Iános ujjal mu-*
 rat, vérével mosattatik el a' mi büneink-
 nek rutsága; midon így szóll: *ime az*
istennek baránya, ki el veszi a' vilagnak bü-
neit; nemis az ő hammuval való hinté-
 kekkel; szentelt gyertyákkal; cziczés
 gokkal, és kúrúst hintező vizekkel:
 hanem a' Christus Jéhus testének veresé-
 vével és *kékjeivel gyógyul meggh a' mi lelki*
 léel-poklosságunk.

II. Mert a' Sz. Sacramentumok méltó-
 gosbak azoknál a' Csengettyüknél,
 engettyüknél, meggh azokban, a' mint
 ellyebb meggh probalám, nincsen semmi
 terménsteti erő, mely terménstet felett
 munkalódhatnék.

Meggh áll tehát mégis, hogy a' Pápisták
 sz irant-is tevellyegnek és bálványoz-
 nak.

XIV. RESZ.

XIV. R E S Z.

*A' képeket imádo Papisták
bálványozásáról.*

Nem tud el végtére-is ugyan az Isten m
dűtsősége ellen tusakodo, és az ő ö
Felséges Isteni méltósága után olalkodo ob
Anti-christus Táborá, az ő Undok Bál-
ványozálanak bűdös és seppedékes Sárá-
ból (melyben bé lüllyedett) valósággal la
ki mosódni, s' tisztulni. Mert, jollehet
az ő Sárból tfinált fok féle Isteniről, az S
Egeknek Teremptő Istenére fordítás
utóljára, az Euangélium világánál va-
koskodo szemeit: de ugyan az ő igije-
ben kijelentetett szent akarattáhozz, nem m
tarthattya magát, s' a' Szerént nem tiszt-
teli: hanem a' Pogányok módgyára, a'
Rom. 1. 23 *Lathatatlan Istennek dűtsőséges személyet*
Esa. 40. 41 *czúszó, mászó állatoknak, négylábu állatok-*
nak, embereknek, s' madaraknak hasonla-
zottságára változtatván, azok által öntött
ki hibás áldozattyának keserű füstit.

A' mi keppen azért az ekkédiglen
megh mutogatott Bálványozásával a'
Rimai Pápa és minden Ierege, az Isten
Első porontsolattyának méltóságát le tse-
pülte

MÁSODIK VAGATÉK 153

ülte, rontotta: úgy szintén a' *Másodika-*
 s, melyben az ő szent Tiszteletinek epp
 legulája adatik előnkben, a' képeknek fa-
 gása és otsmány tiszteleti által, megh
 zegni, motskolni, s' undokítani nem
 tőzik: melyel-is az Isten frigyét megh
 ontó Sidókhoz szítani, és azoknak kár-
 oozatos bálványozásokkal színül töltött
 lálókban mártogatni, mind magok bizo-
 vyfágot tesznek magok felől, mind penigh
 snagá magát a' dologh ki mutattya.

Melynek ki feytésében rövidségnek o-
 raért nem akarok én arra menni, mint, s'
 oogy vett eredetét a' Bálványképeknek i-
 smádása; és mint, s' hogy csuszott bé az
 Isten Anyaszentegyházában: hanem tsak
 szízt akarom megh mutatni:

I. Hogy a' Szent Háromfagot kép-
 ben, írásbanki formálni;

II. A' Christus feszületivel, és a' böl-
 dogúlt Szentekével a' Templum-
 ban helyheztetni;

III. Azokat, vagy azok által Istent
 imádni, mint a' Pápisták tsele-
 kesznek, atkozott Bálvány imá-
 dás.

I. Elsőben azért a' Papisták modgyára,
 lizik az Attya Istent *Eősz ember* képiben, a'
Piliffes Pápa káromkodó ruhájában öltöz-
 tven, és fejében hármaz Koronát téven;
 'A' *Fiat Iffiu ember* es Zászló tarto *Bárány*
 képiben; A' Szent Lelket *Galamb* képiben
 rayszolyák ki, ki formálni, nem szabad.

154 EGY SZÖVETNEK

I. Mert az Isten önnön maga erős tilalom alá vetette a' Második porontsolatban így szólván: *Faragot képet magadnak ne csinálj, sem semmi hasonlatosságot azoknak formájára, kik vagy az egben vadnak vagy a' Földön &c. Ismét: Oltalmazástok megh a' ti lelkeiteket, mert nem láttatok semmi hasonlatosságot a' napon, melyen ti néktek szollott az Ur, az Horebnek hegyén: hogy megh ne ferteztessétek a' ti utaitokat, csinálván magatoknak valami faragott képet. &c. Mert a' Iéhuva a' te Istened megh emészto tűz; erős bosszú álló Isten.*

Esa. 40. 18 Az *Esaiás* altalis megh mondatta, hogy ő semminémű állatnak hasonlatosságára ki ne formáltassék. Melynek ellen tselekedvén a' Pogányok, bolondoknak mondattya az Ur lelke a' Szent Pál által.

Rom. 1. v. 23. 25. Mert az halhatatlan Istennek dűtsőségét el változtatták, halando embernek. &c. ábrázattjára. &c. kik az Istennek igazságát hazugságra változtatták.

II. Mert ellenkezik az Istennek természetivel, lehetetlen is, hogy a' ki vég-nélkül való lélek, és megh foghatatlan Isten, valamely földi véges teremtett állatnak hasonlatosságában formáltassék ki. Mivel annakokáért a' Pápisták kezek által ki rayszoltatott Isten képe, egy töhegyeni részét az Istennek ki nem mutat-

MÁSODIK VAGATÉK 155

mutathattya, mind edgyigh bolondul cselekedsz-^{Ier. 10. 8}
 vek, így szól az Ur a' Iéremias által. Mert
 bejjában valóságra tanitt a' fa; és bolon-^{-v. 14.}
 Habbak a' mint eszékre vehetnék. Mert az ő^{Ier. 51. 17}
 öntések hazugságh, és nintsen azokban Lē-^{Hab. 2. 18}
 nek. Az Habakuk Propheta altalis aszt
 mondgya, hogy a' faragot kép hazuság-
 ra tanitt; és hogy a' bálványok hazusá-
 got szólnak; a' Zacharias szája által mond-^{Zeb. 1c. 2}
 gyá. Kirtetzik azért innét, hogy a' bálvány
 képekben buborékoló Pápistak nem az
 Istennek nemzete közül valók. Mert, a'
 imint Sz. Pál szól, az Isten nemzetének nem^{Act. 17. 2}
 kell aszt alítani, hogy aranyhoz, ezüsthöz
 vagy köböz, mesterséges faragáshoz, vagy
 emberi találmányhoz az Isten hasonlatos
 volna.

De ők mind ezekkelis; a' Tévelygésnek
 lelkétől feyekben megh szédülven, nem
 tokat gondolnak; Sőt az elő hordott erőf-
 tégek ellen. 1. Ki Fognak, 2. Ebbeli bál-
 ványozásoknak fundámentumát hol mi
 Ellenvetésekkel akarják fel vetni.

I. Ki fogasok czafoltatik megh.

I. Ki Fogás. Csak a' Balványozásra hay-
 allando Sido Nemzetsegtől tiltotta Isten,
 hogy őt ki ne formályák. Ezokaért most
 szabad az Istent ki ábrázolni.

Megbecsülés. Nem vólt, s' nem lészen
 oly nemzetfégh, melyet az Elő, s' mafo-
 dik porontsolat, holott Isten az ő egyedül
 való tiszteletit poronczolya, az ő kepinék

156 EŐ SZÖVETNEK

penigh ki ábrázolását tilalmazza, nem kötelezett volna, s' nem kötelezné. Ezokaert a' *Magyar Papista* embernek sem szabad azok ellen tselekedni.

II. *Ki Fogás.* Az Istent az ő természetiben, s' állatryában a' mint vagyon nem szabad, s' nem lehet ki ábrázolni: de az ő tulaydonságait es tselekedetét szabad ki ábrázolni.

Megh czáfolás. Szemtelenfégh azt mondani. I. Mert mindennemű hasonlatosságot ki rekeszt Istent, midon így szól: *nem lártatok semmi hasonlatosságot*, és nem csak az ő állatryának hasonlatosságát. 2. Mert az Istenben lévő Tulaydonságok az ő megoszolhatatlansága miatt, maga az Isten; és a' Teremtett állatoktól azok által külömböztetik megh. Azert a' mint önnön magát az Istent, úgy az ő tulaydonságait is ki ábrázolni nem szabad, s' nem lehet.

II. Ellenvetések Czáfoltatik megh.

I. *Ellen vetés.* Az Angyalok szinten úgy *Exod. 25.* testnélkül valók mint az Isten. Azért ha *v. 18.* azokat ki ábrázolni megh lehet, s' szabad, az Istent is ki ábrázolhatni.

Megh czáfolás. Ambátor az Angyalok lelki állatok legyenek; és ki rayszoltathatnának is, még is nem következnek, hogy az Istent ki rayszolhossa, s' ábrázolhassa ember, mint az Angyalt. Mert az Isten nem csak Testnélkül való: hanem ugyan veghe.

MÁSODIK VAGATÉK 157

meghetetlen is, és oly méltoságu, mely
nem engedi az Istent, úgy ki ábrázolni,
mint az véges Angyal ki ábrázoltathat-
nék. 2. De Soha az Angyal-is ki nem
ábrázoltathatik. 3. Az Angyalok ki ray-
szoltatását, ha megh lehetneis, maga-
nak csak, nem tilalmazza Isten: de az ő
magát erősképpen tilalmazza: *Ne tsi. Exo. 20.*
Ány (ugymond) *semminemű hasonlatossá-
gát. &c.*

Az Esaiás által is Kibez hasonlítottok
az erős Istent és mintsoda hasonlatosságot vet-
nek ő velle egyben? 4. A' mi a' Cherubi *Esa. 40. 18*
moknak kezeit illeti, azt önnön maga
borontsolya Isten: de nem a' végre hogy
mádatnának; a' mint hogy a' köffégh
nemis láthatta, hanem csak a' *Sanctua-*
*rium*ban be menő Pap. A' *Papistak* penigh *Thom A-*
sz Isten képét úgy imádgják mint Istent *quin. Sum.*
magát. *part. 3. q.*
25. Art. 3

II. Ellen vetés. Sok helyt vagyon az i-
rásban emlekezet, hogy az Isten emberi
ábrázatban sokszor megh jelent; mint
a' *Iacóbnak*, mikor álmában a' Laytorjá-*Gen. 28.*
mak feliben könyöklött vala; *Moyssesnek*; *v. 13*
Esaíasnak; *Esa. 6. 1*; *Amósnek*; *cap. 9.* *Exod. 33.*
v. 23
w. 1. *Danielnek*. 7. Mint a' Sz. Lélek is Ga-
lamb képiben. Ismét: maga hasonlittya
Isten magát emberhez. Azért a' mely for-
mában Isten magát lenni mondgya, s'

58 I GÖ SZÖVETNEK

megh mutatta, abban ki ábrázoltathat-
tik.

Megh czáfolás. Ha szintén valamely
képben láttatott is Isten valamikor, on-
nét nem következik az ő ki ábrázolta-
tása. 1. Mert csak egy is ezekközzül a'
Prophéták közzül nem vett az Isten lá-
tásból alkalmatosságot, hogy vagy ma-
ga a' látás után Istent ki formálta volna;
vagy az Istennek népét, annak ki ray-
szólására tanítottá volna, a' mint hogy
az Isten sem a' végre jelent ugy megh,
hogy az által magát akarta volna ki ábrá-
zoltatni.

2. Mert azt sem írják megh a' Pro-
phéták, minemü ábrázattal látták I-
stent.

3. Az ő szabados Dékrétumában állottol
Istennek, olyatén képpen megh jelenni,
(melybenis módot tartott, a' midőn nem
a' Bálványozásra haylando Izraël népe-
nek, hanem az ő lelkével fel ruházta-
tott Sz. Prophetainak jelent megh.) De
az embernek nintsen szabados tetczése-
ben akképpen Istent, a' mint magát megh
jelentette, ki ábrázolni: kivált keppemeg
Dent. 5 hogy Istennek tilalmazó porontsolattya
vagy az ellen:

4. A' sem elég ok az Istennek ki ray-
szólására, hogy magát emberhez ha-
son-
son-
no

MÁSODIK VAGATÉK 159

hasonlittya: Mert úgy az Istent, oroszlánt, farkas, medve, kígyó, közlikla és Tűz formában is hasonlokeppen kellene ki rajszolni, mint ember képen.

Mert azokhoz is hasonlittya magát egykor helyen a' Szent irásban. Melyek-*Esa. 40. 18* ennek ellené vagy az *Esa. 40. 18* és a' *Sz. Rom. 1. 23* *Palnak* szájok által ki mondatott Isten be-
széde.

III. Ellen vetés. Az Isten az embert a' maga hasonlatosságára teremtette. Azért ha az ember ki ábrázoltathatik, az Isten is.

Megb. czáfolás. Az Istennek hasonlatossága az emberben nem az ő testének külső látható Formája volt: hanem a' beléje óltatott szentség, igazság, böltség és halhatatlanság, melyek ki nem Formáltathatnak. Azért ambátor az ember az ő testének külső formájára nézve ki rajszoltathassék is, az Isten ki ábrázoltatása onnét nem következik. De 2. Ha az ember (az ő értelmek szerént) az ő külső formájára, s' abrázattyára nézve, az Istennek képe, mi szükségű fából kőből, Ezüsből, aranyból az Istent az ember ábrázattyá szerént ki formálni, s' imádni?

Mind ezekből ki jó világosan, hogy az Istent semminémű képen ki formálni nem szabad.

160 EGO SZÖVETNEK

II. *Másodszor*, a' mi a' képeknek Templumban való helyheztetéseket nézi: azok felől is azt állattjuk, hogy sem az Istennek képét, sem a' Christusnak feszületit, sem az Angyalok és Szentek kiábrázoltatott hasonlatosságát a' Templumban helyheztetni nem szabad, s' nem kell.

I. Mert az Isten Templumának nem *Ioh. 4. 24.* azt a' végét mondgya édes Idvezítettök lenni, hogy a' néma képek foglalljanak abban helyet, mellyeknek a' mint tiszteltetig ugyan cfinalásatis erőssen tilalmazza Isten: Hanem hogy a' mennyei Syonban lakozo Ur, az ő Felfegetol rendeltetett mód szerént abban imádatassék, midön így szól: *az énbázam imádságnak házá.*

II. Mert nagy alkalmatosságot szolgáltatnak az Isteni tisztetletnek helyén a' *Exod. 20.* Bálványozásra: mellyetis, mint undok bűnnek, edesgető gyönyörüségét erősképpen tilalmazza Isten; a' mint egyéb bűnöknek is alkalmatosságot tiltya: *Matth. 5.* net mondgya Edes Idvezítettök: *Ha a' 1. Thess. 5. te szemed megbotránkoztat tegedet, vayd v. 22. ki azt és vésd el tölled.* Es a' Sz. Pal Apostol: *Mindentől a' mi gonosznak látczik, megöltalmazzatok magátokat.* Meltöbb azért az Istenes Ezechias Királynak példája szerént, a' balványozásra alkalmatosságot

MÁSODIK VAGATEK 161

Éa got szolgáltató Ercz kégyoval, ha hol
s agyonis, inkább el kell a' képeknek tö-
öltetni, hogy sem mint a' Templomban
helyhezteni.

III. Mert nem inkább gyönyörködik
Isten mostan is a' Templumokban hely-
eztetet képekben, mint az ő Testamen-
tumban a' Pogányoknak bálványival fel-
üüzött Oltáriban: mellyeket, Isten megh-
boroncsolá, hogy el rontanának és el tör-
senének, hogy a' bálványozásra az ő
Népének okot ne szolgáltatónának.

IV. Mert edgy betűis a' Sz. Írásban
annak jóvallásáról nintsen: és ez az oka,
hogy az Apostolok után viragzott Isten
Anyaszegyházában lévő hivek sem mots-
kolták afféle képekkel az Isteni tisztelet-
nek helyét, a' mint a' Réghi Páterek

Írásból ki latczik: Tobbi között *Epi-*
phanus így szól: *A' Sz. Írás méltósága*
a' keresztényi Vallás ellen Vadnak a' Chri-
stus Anyasz. egyházában a' képek, mellyek
sem illenek az ő Népéhez.

*Epiph.
vixit An.
370 In E-
pist. ad Io-
han. patr.
Hierosol.*

Igy az *Elibertinumi Conciliumis*: Tet-
szett (ugymond) hogy az Ecclesiában a'
képek ne legyenek: hogy a' mi tisztelte-
dik avagy imádtatik, a' falra ne irattas-
dék, rajszoltassék.

V. Mert botránkozására vadnak a' Si-
loknak és Törököknekis, kik nagyobb
buzgo.

162 EGO SZÖVETNEK

buzgósággal vonattatnának a' Christusnak üsméretire, ha az irás kívül való képeknek sugára port nem verne szemekben.

De e' tevellygéseknekis fundamentumát akarják mutatni a' Papisták.

Exod. 25. *1Reg. 6-* **I. Ellen vetés.** A' Jerusalemban valának a' Cherubimoknak és egyéb állatoknak képei helyheztetve. Azért mostis a' képeket a' Templumokban helyheztetni szabad.

De Idol. cap. 5. **Megbecsülföl.** 1. Nem az a' kérdésben, mit tselekedett Isten az ő szabadós tetteiből, a' kinek parontsolattyából valának azok a' Cherubimok a' templumban helyheztetve, hogy azokis lennének az abrazoló példák közül: hanem ha az embernek szabadé azon képpen a' képeket a' templumban helyheztetni? mellyre azt mondgyuk hogy nem; Terullianusnak imez feleletiből: *Azt kövesséd te is, hogy ne tsinály magadnak valamelly bálvány képet, hanemha néked is Isten parontsollya.*

Azért ha edgyben vettyük a' Papisták Templumokban levő képeket a' Cherubimokkal, felette igen meszsze esnek egymástól. 1. Mert a' Cherubimok Isten parontsolattyából valának a' Templumban helyheztetve. 2. A' Cherubimokat nem

láthat-

MÁSODIK VAGÁTEK 163

Áthattya vala senki a' kösség közül. 3. Ed-
 y reszint a' ládának ékeffégére valának,
 mint a' gyűrűk, Zárók, és egyebek.
 Nemis imadgyák vala.

De ma a' Papisták az ő képeket. I.
 Nem Isten parontsolattyából bedgyesztik
 az Oltár feliben. 2. Nemis a' a' tem-
 plumnak ékeffégére egyedül : hanem
 hogy imadtatnának tiszteltetnének.

III. A' Cherubimok példájára faragott
 képek helyett, vagyon nekünk Uy Te-
 sacramentumbéli híveknek, mellyel az Ur
 templomát fel ékefítsük, tudniillik a'
 sacramentumbéli Jegyek, mellyekkel
 meg kell elégednünk : az Istenis még
 elégszik, a' ki mivel hogy Lelek, lélekben Ioh. 4. 23.
 akar tiszteltetni. 24.

II. Ellen vetés. A' képeknek tartásával
 csak, ha nem imádgyuk, nem
 békézzünk. Azert, ha azokat egyebütt
 ön-nelkül meg lehet tartani, a' Tem-
 plumban - is meg lehet.

Megb czáfolas. 1. Ugy vagyon, ma-
 ban csak, a' teremptett állatoknak ki-
 rajzolását, formálását, írását, és em-
 kekezetre való tartatását nem tilalmazza
 Isten, sőt maga tanította annak Első Me- Exod. 31
 s'erét a' Bezalel - el és az Aholiabot : De 23, 34, 35, 6
 . . . Hogy a' Teremptő Istent szabad legyen
 ábrázolni, a' mint felyebb meg pro-
 bálám,

164 EÖ SZÖVETNEK

bálám, tagadgyuk. 2. Hogy más égyéb képekkel edgyütt a' Templumban helyen helyheztetni, annak fundamentumát az irasban nem láttyuk. 3. Hogy a' Papisták azokat nem tsak emlekezetre tarttyák a' Templumokban, aszt nyilván lattyyuk, s' tselekedetekből tanoltyuk.

II. Nem következik azis, hogy ha masutt az Isteni szolgálátra rendeltetett helyen kívül, szabad a' Teremptett állatoknak ki formalt hasonlatosságát, képit emlekezetre tartani, tehát a' Templumban is szabad. Mert nem mind szabad az, az Ecclesiában, a' mi a' külső polgári Társaságban szabados. Igy a' Sz. Pal Apostol megh engedé a' *Corinthusbelieknek*, hogy a' Bálványoknak szenteltetett husból a' méhszárshékben minden kételkedés nélkül vehetnének, és a' magok házoknál batron megh ehetik: De a' közönséges tiszteletnek helyén, hogy a' Pogányokkal az ördögnek közösi ne lennének, megh enni nem engedé.

III. *Ellen vetés.* Nagy haszna vagyon a' Templumban helyheztetett képeknek. Mert a' Szentek jó tselekedeteket eszünkben juttatván buzgófságra indítanak. II. A' Tudatlan kösséget tanitttyák. Azért a' Templumban helyheztetni szükséges.

Megb és

1. Cor. 8.
és 10.

MÁSODIK VAGATEK 165

Megb. czáfolás. A' mi az *Elsőt* illeti: 1. A' képek faragását, imádását tilalmazó Isten parancsolatya ellen, nem jó az embernek, s' ő henyé indulattyanak fel ebresztésére, hollyatén segédeket keresni, s' költeni, a' mellyek Istentől erős tilalom alá rekesztet-
senek, és a' bálványozásra sikamlo utat ön-
senek. 2. Elég egyéb szabados dologh
vagyon, mellyek az Isten magasztalására
ihitséretet adnak az embernek szájában,
nimbár a' képeket ne lassa sohais.

A' mi a' *Másodikat* illeti: Könyv gya-
nánt sem lehetnek a' kösségnek a' Tem-
lolumban bedgyesztetett képek. I. Mert
hanem a' Nema bálványok, és haszontalan
képek által akárja Isten az ő Anyaszent-
székházát az üdvességnek titkai felől tu-
dósítá tenni, hanem az ő Szent igijének élő
nyelvel való prädikaltatása, s' olvasása
által. Azért szól így az Esaiásnál: *A'*
Törvényre, és annak tanobizonyosság tételire *Esa. 9. 20*
halgassatok. Így a' Sz. Lukátsnál: *Vagyon* *Luc. 16. 29*
Moysesek és Prophéták, halgassák azokat.
Így a' Sz. Peternelis: *Vagyon* *ugymond* *2Pet. 1. 19*
igen erős tanobizonyosság tételünk a' Prophé-
ták irasi, mellyeket úgy kell követni, mint
a' setétségben a' lámpást. A' Sz. Pálnál:
Az hit az hallásból vagy az hallás pedig *Rom. 10.*
az Istennek igije által. 2. Mert nemis alkal-
matosok az idveffégés igasságnak tanittása-
ra: ugymint, kik aranyból, ezüstből,
kőből, faból faragott bálványok: kik-
nek szájok vagy, s' nem szólhatnak, és

e e

166 EGO SZÖVETNEK

nintsen benne olyan erő vagy tsak, a' melly az írott *Christust*, az arulo *Iudástól*, és a' Sz. Pétert a' *Cajaphastól*, csak puszta nevezéssel, hanemha már az előtt a' prædikallasból vett tanoságot, megh különböztette. 3. Mert a' Papisták kepei, mint a' Pogányok balvanyi is, hejában valóágot, bővölest bájolaft tanittanak inkább, hogy sem az Euangeliumi igazságot. Azért

Ier. 10. 8 mondgya az Isten *Ieremias* által: *Hejában-*
Hab. 2. 18 *valóságra tanitt a' fa.* *Habakuk* által: *I-*
Zach 10. 1 *Hazugságra tanitt a' fa.* A' *Zacharias* al-
 talis.

III. *Harmadszor* végezetre, a' mi már a' képek tiszteletit illeti, arról aszt mondgya az igaz Catholika (Reformata) Anya-
 Izentegyház: Semmi faragott képet, és semmi teremptett állat kezé által ki formáltatott hasonlatosságot imadni, és Isteni tisztelettel illetni nem szabad.

I. Mert, vagy a' magában levő méltóságért, okért; vagy annak méltóságáért kellene imádni, a' kinek képe: de edgyikért sem imádtathatik. I. Annak méltóságért a' kinek a' Faragott kép példázója, nem imádtathatik. Mert annak kellene lenni Vagy az Istenért. Vagy az Angyalokért; Vagy a' Szentekért: De tsak edgyikért sem imádtathatik. I. Az *Istenért* nem. Mert hiszem jobb Istent magát imádni, hogy sem (hogymár) az ő képit. De nemis lehet inkább abban imádatni, a' mint ki formaltatni; ugymint, a' ki
 megh

MÁSODIK VAGÁTEK 167

megh foghatatlan és láthatatlan Lelek: *Ioh. 1.*
és ezokon hozzá járulhatatlan vilagosság: *1. Tim. 6.*

soan lakozni mondatik. 2. Az *Angyalok-*

ért sem. Mert sem az Angyaloknak, sem

a' szenteknek imádása nem szabados. II.

A' Faragott kép, a' magaban levő méltó-

ságért sem imádrathatik, hogy tudni-illik

úlyadonképpen csupán csak abban határo-

zódgyék az látni tisztelet, a' mint nemelly

esuiták állattya. I. Mert azzal a' Képé-

ket imádo Papisták sok sült Pogányoknál

oganyabbá tennék a' részént magokat, s'

Wallások: kik soha nem voltak olyan

ertelemben, hogy a' bálvány képet egyene-

en kellyen magát imádni, hanem abban

lített. II. Mert ha a' képek, a' menyiben

magokban gondoltatnak, imádandók,

erhát imadni kell, *Vagy a' Materijára* néz-

ve, a' menyiben tsupa fa, kő, ezüst,

arany? *Vagy a' Formájára* nézve, a' menyi-

ben kepeknek lenni gondoltatik: de edgyik-

re nézve sem lehet imadni a' képeket. Az

Elsőre nézve nem. Mert azok az Ats em-

bernek keze alá vettettek, a' tűz által

megh emészternek; és nem méltóságos-

abb annál a' részénel, a' mellynek mele-

ggénél fűtőzik es petsenyét sűt a' bálványo-

szó ember. A' *Másikra* nézve sem. Mert

mind tsupa hazugságok, ugy mint a' mel-

lyek emberi testnek formáját mutattyák,

de nem azok való jában.

II. A' képeket megis imadni nem szá-

bad. Mert az ember méltóságosabb min-

Bellarmin.

1. Cor. 10.

Theod. in

Psal. 113.

et Atha-

nas. contr.

Gentiles.

168 EŐ SZÖVETNEK

den balvány képeknél: már pedig minden ember a' képeket tiszteli, alább valót tisztel magánál, ugymint: a' mellyek emberi kéznek tñálmányi, és az ember gondviseleése nélkül szűkölködnek.

*Aug. Con.
2. in Psal.
115. Laet.
ib. 2. c. 4.*

III. Mert a' képek tiszteleti sem az ő Testamentumban rendelve; sem az Uyan az Apostoli tiszta Ecclesiában bé véve soha nem vólt. Az ő Testamentumban nem. Mert Isten mindenütt erős képpen tilalmazza annak tiszteletit, a' mint a' *Exod. 20. Masodik parontsolatbanis. Megh ne hajtsad (ugymond) magadot azok előtt. In Deut. 5. nen vagyon azis hogy, noha Isten porontsolattyabol emeltetett vala az Ercz kégyo Iob. 3. 14 á' puztában fel (melly a' Jesus Christusnak abrázoló példája vala) mind az által, midön az Izraél Népének szívében annak számapra készítettett égő aldozat fustölögni kezdett volna, legh ottán Isten 2Reg. 18. 4 az Ezechias Király által le rontatá. Az Mat. 4. 10 Vyban sem; Mert megh vagyon írva A' te Uradot Istenedet imádgjad, és csak egyedül ő néki szolgáally. Nemis képek által; Mert Ioh. 4. 23. az Isten Lélek, és olyan tisztelőket szeret, a' kik őtet lélekben tisztelik.*

IV. Mert a' Réghi Conciliumok- (Synatok) is karhoztatták aszt a' tiszteletet, a' mellyel a' Papistafágban, a' Christus, az Angyalok, a' Szűz Maria, és egyéb Szen-

MÁSODIK VAGATÉK 169

Szentes képei imádatnak és Isteni tiszte-
 lettel illetetnek. *Tetozett* ugymond *hogy* *Cone. Elib.*
az Ecclesiában képfaragások, irások ne legye- *An. 305.*
nek, hogy valamiképpen a' mi imádatnak és *can. 36.*
Isteni tisztelettel illetetik, a' falra ne irat-
assék. *Ismet.* Csak edgyis az Egh alatt élő *Nicen.*
Keresztyének között a' képeket Isteni tiszte- *Concil.*
lettel nem illette, s' nem imáda; Mert ör- *Act. 6.*
dögök találmanya. *Tom. 2.*

Igy hasonloképpen a' Réghi Páterek :
 (Hieronymus, *in cap. 3. Daniel.* Augustinus
de morib. Eccl. Cathol. cap. 34. Origenes
Contra Celsum lib. 7; in Exod. Hom. 8. Ter-
 tullianus *de Idololatr. cap. 4.* Lactantius
lib. 2. cap. 1. 2. &c.) a' képek tiszteletinek
 ellene irtak. De nem hogy imádását jo-
 vallottak volna a' képeknek, de még fa-
 ragásait, irásatis nem izenvedhették. Így
Epiphanius midőn látta volna az Ecclesia-
 ban függeni edgy Karpiton a' Christus ké-
 pit, felette igen megh indul rajta, és a'
 kárpitot két részre hasította. Mind ezek-
 ből ki jő, hogy a' képeknek imádása
 nem szabados; és azért a' képeket ima-
 do Pápiák balvány-imadok.

De itt ez irantis. I *Ki Fogásokkal.* II.
Ellenvetésekkel akarják a' Belus Istennek
 szenteltetett eledellel fel puffadott, s' fu-
 valkodott hasokot megh enyhíteni :
 mellyekis megh czafoltatnak.

170 EGY SZÖVETNEK

I. K. *Fogas.* Nem vagyunk olly Pogányok, hogy az Istennek ki abrazoltatott képe; vagy a' Christusnak és egyéb Szenteknek, fából, kőből, érczből, ezüsből, aranyból tfinált hasonlatossá-
gát tulajdonképpen úgy imádjuk mint Istent: hanem csak betűületben tartjuk, melly betűületben is csak annyiban mondatnak részeseknek lenni, a' menyiben a' király képe, vagy követe, és a' király testén levő bibor köntös, a' mikor a' király, betűültetik.

Megbecsülés. I. Sem edgy, sem más tekéntetre nézve, az Istennek tulajdonítando betűület nem illik a' képekre.

Exod. 20. Mert Isten a' mint Faragását, úgy i-

Deut. 5. másáfat is tilalmazza azoknak. II. Szemtelenség tagadni azt is vakjában, hogy a' képeket nem magokat, hanem azok által Istent imádjuk. Mert hiszem né-

Bellerm. melly *Pápista Doctörök*, kik a' Papistai

Iesuita Vallást, mint valami sülljedező Hajót

kormányozzák, nyilván írják, hogy,

a' miképpen Isten a' magában lévő méltó-

ságért imádtatik, és a' király nem más-

ra való tekéntetből betűültetik: úgy a'

képekben is benne van az a' méltó-

ság, a' mélyért imádtassanak és Isteni

tisztelettel illettestene: Mellynél edgy

Pogány is nagyobb tévellyéget nem szül

e' Világra!

II. K.

MÁSODIK VAGATÉK 171

II. *Kifogás.* Nem az igaz Isten, Christus, Angyalok és üdvözült szentek képinek: hanem a' Pogányok költött Isteninek, Balvanyinak fagagát, Imádását tilalmazza Isten a' Második parontsolatban: ugyanint a' mellyek olly állatoknak képei, mellyek soha e' Vilagon nem voltak. Azért ha az igaz Istennek, a' Christusnak Angyaloknak és boldogult Szentek képeket tisztellyük az okon bálvány imádók nem vagyunk.

Megh czafolás. I. Ez irantis nintsen szerentsejek az igaz mondáshoz, es hejában szaladnak a' tsalóka Rokának szemfényvesztő lyukában. Mert azoknak hasonlatosságát, kepet tilalmazza Isten, a' mellyek vagy az Egben; vagy a' Földön; vagy a' Vizekben vadnak. Már pedig a' semmi, mellynek a' Pogányok Balvanyi voltak hasonlatossági, sem az Egben, sem a' földön, sem a' vizekben nintsen: Ellenben az Isten mind az Egben, mind a' földön, és mind a' vizekben vagyon: A' Szentek is migh e' romlandó Sátort visszelték e' földön, annak le tétele után pedig az egekben lakoznak. Minekokaért a' Második parontsolatban nem ollyatón bálványokat tilt Isten, mellyek az Istentől

172 EGO SZÖVETNEK

nem teremtett, hanem csak az emberek által gondoltatott állatoknak kepei, hanem a' mellyek vagy önnön maganak az Istennek, vagy az Egben, földön, vízben levő teremtetett állatoknak Hasonlatossági.

De, hogy az igaz Istennek képe tilalmaztassék, a' *Szent Lelek*, a' maga beszédének bölts magyarazója, nyilván tanítja: *Nem lattatok* ugymond *semmi hasonlatosságot* (sem az igaz Istennek, sem a' Pogányok költött Isteninek) *Ezokaért ne tfinállyatok semminemű hasonlatosságot.*

II. Nem igaz az a' megh különböztetés-is, a' mellyel az *Hasonlatosságot* (mely Deakul *Imágonak*) a' *Bálvány* képektől (mely *Idolumnak* mondatik) megh különböztetik: tudni illik, hogy az *István* Valóságos állatnak, az *Idolum* pedig csak költött állatnak ábrázoló képe. Mert a' Réghi Sz. Irás Magyarazo *Doctores* és *Paterek*, e' szokot: *Imago*, s' *Idolum*, mind a' *Valóságos*, mind a' *költött* állatok hasonlatosságára elegyesleg, minden megh különböztetés nélkül, vitték. Így a' Sz. *István* is az *Aaron* által öntetett börtnyu képet, noha az a' börtnyu valószínű dőlgot jegyez vala) *Idolumnak* (*Bálválynak*) nevezi.

MÁSODIK VAGATÉK 173

II. Ellen vetések czáfoltatik megh a' Papistáknak.

I. *Ellen vetés.* Az Izrael Népe imád- *Exod. 25.*
ggya vala a' Cherubimokat és az Ercz kégyót, *Num. 21.*
Azért a' képeket is szabad tisztelni.

Megh czáfolás. I. Ha szintén imádtá
válnais az Izraël a' Cherubimokat és a'
kégyót, megis nem következnek onnét
a' képek tiszteleté. Mert a' Cherubimok
csak abrazolo példak voltak az Ercz
kégyóval edgyütt: nem bálvány képek.

III. De nem is imádtá az Izraël edgyikét-
tis.

De Ki Fognak. A' ládát imádtá az Iz-
raël Népe, Azért szükségesképpen kel-
lett a' rajta lévő Cherubimokatis imád-
ni.

Megh czáfolás. I. Ha az a' következés
o volna: hogy tudni-illik a' lada imá-
dása által a' Cherubimok is imádtattak,
ez lehet az is a' mi a' Szövetségnek ládájá-
ban volt, ugymint, a' manna, az *Aron*
ővefzszeje, és a' két kő Táblak, mind
imádtattak. II. De nem igaz az is, hogy
a' lada imádtatott volna. Mert noha így
szól az Izraël a' ládának: *kelly fel Ieho- Num. 10.*
wa; abból a' lada imáadását ki nem teke- *v. 35.*
dik: holott az, a' Frigy ládánál jelen levő
Iehova Istenre határozódott. Az Ercz
kegyo

e e

174 EGY SZÖVETNEK

kégyo sem imádtatott az Isten akarattya-
ból, ha imádtatott volna. Mert azt
legh ottan az *Ezechiás* Király által el ron-
tatá.

Pf. al 99. 5 II. *Ellen vetés.* Az irás maga mond-
gya; Imádgjátok az ő lábainak sámol-
lyát. Azért a' képeketis imádkhatni.

Megh czáfolás. I. Nem az ő labainak
sámollját, az az, a' ládát, hanem az ő
labainak sámollya előtt kellett *Istent* i-
mádni. Azert a' képek imádfára innét
semmi következés. II. Ha a' mi az ő la-
bainak sámoljának mondatik, mind i-

Esa. 66. 1 mádtatik, tehát a' földis imádtatik: ho-
Mat. 5. 75 lott az is az ő lábainak Sámolyának mon-
At. 7. 49 datik.

Exod. 3. 5 III. *Ellen vetés.* Maga az Isten tisztel-
tette a' szent helyet. *Ne közelits* (ugy-
mond) *ide, hanem öld le saruidot*; Mert az
a' hely, az holott állasz, szent hely. An-
nakokaért inkább kell tisztelni a' megh
feszült Christus kepit, az Isten, az An-
gyalok és a' Szentek képivel.

Megh czáfolás. I. Nem az helyet ma-
gaért, hanem a' maga jelen létevel megh
szenteltetett helyben akarta Isten az ő
meltóságos Isteni ditsőségét imádtatni.
De. II. Ambár az helyet imádtatta volna
Isten, (melyet nem engedünk megh)
míglén hasonlo parantsolattyát nem mu-
tat-

MÁSODIK VAGATÉK 175

tattyák Istennek a' képek tiszteleti felől,
s addigh azoknak tisztelete nem követke-
zik.

IV. *Ellen vetés.* Az ember a' menyi-
ben Istennek képe, tisztelendő. Azért
hasonló képpen kell tiszteltetni, a' Chri-
stus, es boldogult Szentek képeinekis.

Megb czáfolás. I. Ambátor imádtat-
nékis az ember a' menyiben Istennek ké-
pe, mind az által onnét a' képek imadá-
sa nem következnek. Mert nagy kü-
llömbőség vagyon az emberben levő Isten
képe között, melly nem kéznek tsinál-
mánya; és a' Christus, vagy Szentek
képei között, melly az Atya mesternek
munkája mérése, faragása. II. De nem-
is imádtatik, tiszteltetik az ember a'
menyiben Isten képe olyan tisztelettel,
mint az Isten; olljannal sem mint a'
Christus, boldogh Szüz Maria, és egyéb
Szentek képei. Mert a' Christus képét *A' La-*
Latriával; a' Szüz Mariajét *Hyperdulia-*
val; a' több Szentekét *Dulia-^{perdulia.}*val tisztelik *és Dulian.*
a' Pápisták. De az ember tsak külső tisz- *Magyara-*
telettel tisteltethetik. *zattyar*
lasd megb
fol. 150.

V. *Ellen vetés.* A' kirallyok kepeit megb-
betesüllik az emberek. Azert a' Christus és
Szentek kepeinek inkább és nagyobb
tisztelettel kell illetetni; az az: imád-
tatni.

XX

Megb

176 EGO SZÖVETNEK

Megb czáfolás. A' Király képeit a' király parontsolattjából tisztelik : De a' Christus és Szentek képei felől nintsen Istennek parontsolattya.

VI. *Ellen vetés.* Sok tsudákot tett Isten a' Képek által. Azért imádni kell.

Megb czáfolás. Nem következik ; Mert olly eszközök által is tett Isten tsudát, mellyeket soha nem imadot senki, mint a' minemű a' Gedeon kürti ; a' Jordán vize ; az Aron veszszeje. Igy gyakorta az ördögök es Istentelen emberek által sok tsudákot szokott Isten tenni, kiket imádni eszelősség volna. Azért a' képekeris.

V. *Ellen vetés.* A' Réghi Conciliumok és Páterek a' Képek imádását nem kárhoztattak : A' Conciliumok közül ollyan volt az Hatodik ; és a' Romai III. Gergely Pápa idejébe ; Ismet III. István Pápa idejében ; Ismét az VII. Concilium. A' Páterek közül is sokak, mint Chrysostamus, Ambrosius, Augustinus, &c. Azért mondanis a' képek tisztelete szabados.

Can. 82.
Apud Si-
gebert,

Megb czáfolás. Az elő hordott Conciliumokból csak azt probalhatni meg, hogy bé volt véve a' képek tisztelete, de hogy ugyan tiszteltetni kellyen, onnét ki nem sül : A' mint a' Páterekből is.

Mégisfenn áll rehat hogy a' Papiſtak Balvány-imadok.

XV. R E S Z.

Be Rekeztő lelki tanáts,
intés.

MIvel annak-okaért a' PAPISTAK Vallása, a' menyiben a' tilzta igazság-
nak ellenében tetetik, es magaban lenni
gondolatik, merő azon Tévelygéseknek,
Eretnekségeknek, és otsmány Bálványozá-
soknak tápláló Anyja, és Szoptató Dajká-
ja: a' felől illyen értelemben vagyunk.

I. Lehetetlen dologh, hogy csendes lel-
ki isméréttel valaki a' Pápa Ecclesiajának
edgyességében megh maradhasson. Mert
a' tévelygésekből, Eretnekségekből, és
bálványozásokból öntött tudomány által
taplaltatott léleknek olly kétségben forogh
még tartatása, s' üdvözülése: mint a' éte-
tő mérreggel megh elegyítettett bornak
itala által szomnyuságát enyhittő ember-
nek élete. Azért a' Pápa edgyességében
megh nem maradhatni.

II. Lehetetlen dolognak itillyük asztis,
hogy üdvesség Vallás legyen. Mert azok a'
Tévelygések, Eretnekségek, es Bálványo-
zások, a' mellyeket kebelében táplál, *kar-*
hozatnak, nem idvességnek Vtái.

1 Cor. 6. 10
Gal. 5. 20

III. Nemis itillyük lehetségesnek, hogy
Aa a' Pá-

178 EGY SZÖVETNEK

a' Pápistai tudomány annyiban-is, a' menyiben abban, az az igaz tudomány, hogy: *Edgy az Isten, de személyében három; és hogy a' Christus a' megh Valto; A' test fel tamad. &c.* bé foglaltatik, a' Sok Eretneklégekkel, es otsmány bálványozással valo edgyben elegyedésének, zavarodásának miatta, az üdvességre ut lehesse.

Mert a' miképpen hogy a' bor, melly a' maga terménstetiben egésséges, a' méreggel valo megh elegyítettetésének miatta, egésséges nem lehet: ugy szinten a' Pápistai Vallás-is, ha van is valami jo tudomány benne, azoknak a' tevellygéseknél, karhozatos Eretneklégeknek, és fok-féle bálványozásoknak moslékja miatt, aszt a' Vallást Valló embernek üdvességes nem lehet.

IV. Aszt mondgyuk azért szomoru szível: Valamelly Pápista a' *Tridentinum Concilium*tol megh petféltetett Pápistai tudományt hiszi, és vallya mindenben, es abban mind halála órájaigh megh marad, és abból megh nem tér, nem üdvözül.

Apoc. 14. 1. Mert megh vagyon irra: *Valaki imádgya amaz Fene Vádat, és annak képét, és annak belljégét: fel véjendi, vagy homlokára, vagy kezére. Azis iszik az Isten haragjának borában, melly az ő haragjának pohá-*

pohárában töltetett, és kénosztatik tűzzel, és
 kénkövel, a' szent Angyalok előtt, és a' bá-
 rány előtt. Es azoknak kénzodásoknak füstje
 fel megyen mind örökké. Itt tetczik megh, kik
 tartják meg az Istennek paronsolatit, és a'
 Iesusnak hitit. Imádgyak pedig a' Papi-
 sták. Mert nem volt olly bálványozásnak
 neme, moslékja, a' Poganyok között-is;
 mellyben belé nem mártottak volna,
 a' mint fellyeb megh probalám.

2. Mert ha edgy Eretnekség elégéges
 okot szolgáltat a' kárhozatra: menyi-
 vel inkább, avagy tsak a' fellyebb elé hor-
 dott Eretnekségeknek csomollyékja:
 mellyből ugy epitetett fel a' Papiškai hi-
 tetlenségnek mélyléges örvénnye: mint
 a' Tenger mélylége a' beléje folyo pata-
 kokból.

3. Mert hiszem maga kételkedik üd-
 vessége felől: melly által maga megh
 fosztya magát az üdveffégtől. A' mi megh
 igazuláfunknak Agazattyát, melly az üd-
 vességnak egyedül valo fundámentuma,
 s' Vas matskája, sem tudgyák; a' mint
 az igaz még térésnek uttyat-is. Mineko-
 kaert nem külömb fel fualkodot kér-
 kedékenységek mutatodik ki az ő tu-
 dományokkal valo ditsekedésekből: mint
 amaz Laodiceenumi Ecclesiának, melly
 azt mondgya vala: Gazdagb vagyok,
 A a 2 megh

Jacob. 1.7

Apo. 3.17

180 EGO SZÖVETNEK

megh gazdagottam, semmi nélkül nem szü-
kölködöm: Nem tudván hogy felette igen
szegény, nyavallás, vak, és mezitte-
len, legyen.

Itt eziránt annakokaért im ilyen ta-
nátsra vigyazz:

I. *Elsöben.* Te, amaz lelki *Babylon* ércz
Sajtoja alatt megh fatfartatott Isten A-
Apo. 18. 2 nyaszentegyháza; ki a' Nagy *Babylonban*
az ordögök lako helyeben lako Nagy Paraz-
na paráznaságának borával szinül töltött
pohárát megh utáltad, s' gazdaglágit meg
vetetted, ki a' reg-óltától fogva Nyögő
Isten Szenteinek siralmas panaszszokat
és keserves szozattal hangolo Protestálá-
sokat füleidben botláttad; ki meg emle-
Ier. 52. 6 keztél a' te Uradnak Istenednek Sz. *Pro-*
Es. 52. 1 phetai által ki mondatott szavaira: Hogy
annak idejében ki kellene belölle futnod;
hogy megh kellene magadot tisztittanod;
1. Cor. 6. ki megh emlekeztél az ő Sz. *Apostala* be-
v. 14, 15 szédéről; hogy nem kellene az Igaffág-
Apo. 18. 4 nak többé az hamissággal lakozni; hogy
az Isten megh látogatásának napja ott ne
érne tegedet, és ez okon *Babylon*bol ki jöt-
tél, ki futottal. Imé el jott az ideje,
hogy már az Urnak szentséges *Tornat-*
ezában megh álván, és fejedet fel emel-
ven, tapsolo lékkel örvendezz, es ör-
vendező lélekkel öntsed ki tiszta szived-
nek

MÁSODIK VAGATÉK 181

nek jo illatu áldozattyát a' Szentek királynának. Oh Istennek Szentségével felöltöztetett *Sion* Varossá! oh Isten ditsőségevel rogyogo *Ierusalem!* öltözzél fel a' Jesus Christusnak piros vérével festett békeffégednek ruhájába; üllý fel oh nyakadon levő kötelekből megh szabadult *Syonnak* fogolly Leanya! menny fel az Isten hegyére, és szemléllyed, melly szépek legyenek az Euangélium hirdetőinek labai. Örvendezz, örvendezz! Mert békeféget hirdet, szabadulást praedikall a' Pafztor. A' te ör alloidnak szavok hallatik, fel emelték szavakat, s' aszft mondgyak: Örvendezzetek *Jerusalemnek* pufztasagi; mert megh szabadítottotta Isten az ő *Izraélet* *Egyptumból*; ki hozta népét *Babylonból*, és a' *Sodomában* *Gomorrhában* el veszni nem engedte. De itt megh lásd, hogy a' *Sodomából* ki menő *Loth* Feleségével viszfza ne tekénts a' *Gen. 19.* *Babiloniai nagy Paraznanak* fel paplanozot, v. 26 as' ekesítettett agyára, és fkarlatos *Palotaira*, hogy az Urnak haragja megh ne emélzfzen tégedet; De ugyanis miért akárnál viszfza térni, és el veszni oh *Izrael Háza!* abban a' *Városban?* mellynek 4 Negy szégeletin lévő Báftyai közzül Edgyik *Tevelgyeffel*; Masodik *Eretnek ségekkel*; Harmadik *Balványozással*; Negyedik

e e

182 EGO SZOVETNEK

Tyrannissal tetéződött bé, és a' mellynek kö falain az égben kiálto hamisság, Istentelenség, Zaflostol nyargal; és a' mellynek rejtek kamarái rakvák *nemabünnel*. Csak a' már hátra, hogy az *Anti-Christus* el veszszen, és a' *Jesus Christus* szájának lelke, és el jövetelének fényes rogyogása által, el töröltesfék.

II. *Másodszor*. Te, még mostis *Babylonban*, az *Oroszlyánok* vermiben, az *Egő Kemenczében*, sajtolodo Isten *A-nyaszentegyháza!* ki az *Anti-Christusnak* setét barlangjából ki omlott temérdeki *Saskaknak* sürü fellege miatt, az igaz tudomanyinak fényes napjától megh fosztattál, és ez okon a' *Babylonban*, mint valami setét tömlőczben; 1. *Vagy* az el Csabittatattásnak; 2. *Vagy* a' kéteienitetesnek; 3. *Vagy* a' Tudatlanságnak miatta, még ben maradtál, ebredgy fel, rázd le nyakadról a' megh óldoztatott lanczot; Ne vedd fel többé az ő *Parázna*ságának pohárát, éz az ő utálatossá-gában ne részesüly: hanem, *Iőj ki, jőj ki*

Apo. 9. v. 2, 3 *Apo. 18. 2* *Babylonból, az ördögök hajlékából*. Mert szintén az egig hatottanak bűnei, és az ő alnoklági az Istent a' bölszszu allásra, bűntetesre emlekeztetik.

III. *Harmadszor*. Te pedig *Anti-Christusnak Synagógája, Nagy Babylon,*
min-

MASODIK VAGATÉK 183

minden fertelmességnek es paraznag-
nak Szülő Anyja, ki a' Földnek parazna
kirallyit ölödben alutod, és a' boroddal
meg reszegült Földnek nemzetiségit
ágyadban fekteted, takargatod! Te is
Roma, fenyes Roma, ki azt mondog
Szivedben: *Vlök mint kiralyné Aszszony,*
és nem vagyok Eözvegy, és semmi keferüfé- *Apo. 18. 7*
get nem latok soha; Gyógyittattal, de megh
mem gyógyultal. Annakokáért bizon- *Ier. 51. 9*
nyal el veszesz: edgy nap el jönnek a' te *Apc. 18. 8*
csapaid, el közelitt halálod, az síralom,
az ehfégh meg fonnyaszt. Mert erős az
Ur, a' ki megh büntet tegedet. Es ez I-
sten erős iteletit nyakadrol el nem hárit-
otod.

Cselekedgye az Atya Isten, és
a' mi Idvezítő Jesus Christusunk, az
ő örökke valo lelkének általa, hogy
edgyen, edgyen, az igazságnak
keresésére fel gyuladhassunk, és a' Sá-
tán intselkedésének, s' förtélyinak
el háritására alkalmatosokká tétel-
ünk; gyarapodhassunk naponként
a' tiszta igazságban, az igaz szere-
tetben; és a' Jesus Christus hűtiben
való végig megh maradásban megh
erősíttessünk, és megh erősíttetvén
álhatatofson megh álhassunk!

Az egy megh oszolhatatlan,
 lathatatlan bölcs Istennek;
 A' székb^en ülő Baránynak,
 az Idvezittő Iesus Chri-
 stusnak, a' megh elevenittő
 Szent Leleknek Aldas, tiszt-
 tesség, boldogság, hála adas,
 dicsőség, hatalom, és erő,
 mind örökkön örökké.

AMEN!

V E G E.

